Kommunfullmäktige

Plats och tid	Biosalongen Storbrunn, Östhammar, tisdag 2022-09-13 kl. 18.00–19.37
Beslutande	Enligt särskild närvarolista
Övriga deltagande	Revisor Mats Sjöborg
Utses att justera	Gunnel Wahlgren (C) och Anna-Lena Söderblom (M)
Justeringens plats och tid	Kommunhuset, Östhammar, 2022-09-19, 09.00

Underskrifter Paragrafer 103-124

Sekreterare .....
Anna Lidvall Gräll

Ordförande .....
Roger Lamell (S) §103-124

Justerande .....
Gunnel Wahlgren (C) Anna-Lena Söderblom (M)

ANSLAG/BEVIS

Justeringen har tillkännagivits genom anslag

Organ	Kommunfullmäktige
Sammanträdesdatum	2022-09-13
Datum för anslags uppsättande	2022-09-19
Anslags nedtagande	2022-10-11
Förvaringsplats för protokollet	Kommunhuset, Stångörsgatan 10, Östhammar

Underskrift .....
Anna Lidvall Gräll

§ 103. Val av justerare 3
§ 104. Fastställande av föredragningslistan 3
§ 105. Allmänhetens frågestund 4
§ 106. Information 5
§ 107. Tertialrapport 1 för perioden 1 januari till och med 30 april 2022 (Bilaga) 6
§ 108. Beslut om utbetalning av partistöd till de politiska partierna i fullmäktige . 7
§ 109. Försäljning av Gräsö skola (Bilaga) 8
§ 110. Del av Stenskär 1:1, antagande av detaljplan (Bilaga) 10
§ 111. Försäljning av fastigheter, Östhammar 1:11 Östhammar 1:12 (Bilaga) 13
§ 112. Antagande av tillstånds- och tillsynstaxor enligt lagen om skydd mot olyckor (LSO) och enligt lagen om brandfarliga och explosiva varor (LBE) (Bilaga) 14
§ 113. Svar på motion från Anna Göransson (BOA) om insatser för trygghet och studiero (Bilaga) 16
§ 114. Rapportering av kommunens arbete med tillämpning av barnkonventionen 18
§ 115. Interpellation till bygg- och miljönämndens ordförande Tomas Bendiksen (S) från Kerstin Dreborg (MP) om sandmagasinet i Dannemora Gruva 19
§ 116. Valärende, val av ersättare i socialnämnden 20
§ 117. Valärende. Val av ersättare i Godemän enligt fastighetsbildningslagen för jord och skogsbruk 21
§ 118. Anmälningsärende, Ny ledamot/ersättare för ledamot i kommunfullmäktige 22
§ 119. Anmälningsärende, Ny ledamot/ersättare för ledamot i kommunfullmäktige 23
§ 120. Anmälningsärende, Förordnande som vigselförrättare 24
§ 121. Anmälningsärende, Aktuellt i slutförvarsfrågan 25
§ 122. Allmänpolitisk debatt 26
§ 123. Interpellation ställd till Jacob Spangenberg (C) från Lars O Holmberg (BOA) om hur kommunen förberett sig inför kommande elprischock (Bilaga) 27
§ 124. Interpellation ställd till Jacob Spangenberg (C) från Lars O Holmberg (BOA) om servicen i Öregrunds gästhamn (Bilaga) 28

§ 103. Val av justerare

Beslut

Kommunfullmäktige väljer Gunnel Wahlgren (C) och Anna-Lena Söderblom (M) att justera dagens protokoll.

§ 104. Fastställande av föredragningslistan

Beslut

Kommunfullmäktige fastställer ärendelistan med följande ändringar:

p. 20/§ 114 Allmänpolitisk debatt utgår.

p. 13/§ 107 Interpellation utgår pga att interpellant inte är närvarande.

Tillkommande ärende:

p. 21/§ 115 Interpellation ställd till Jacob Spangenberg om hur kommunen förberett sig inför kommande elprischeock.

p. 22/§ 116 Interpellation ställd till Jacob Spangenberg om servicen i Öregrunds gästhamn.

Dnr KS-2022-91

§ 105. Allmänhetens frågestund

Beslut

Allmänhetens frågestund förklaras avslutad.

Ärendebeskrivning

Frågor ska lämnas till kommunfullmäktiges sekretariat senast sex dagar innan sammanträdet. Fråga ska vara kortfattad och får inte gälla myndighetsutövning mot enskild. Ordförande läser upp frågan på sammanträdet. Frågeställaren ska vara närvarande och har möjlighet att yttra sig.

Följande frågor har lämnats till dagens sammanträde:

1. Fråga om hanteringen av försenad sandupptagning i Östhammar, brist på kommunikation till invånarna, från Leif Björklund.
2. Fråga om bryggorna vid Sjötorget, kvaliteten på arbetet samt kostnaderna för arbetet, från Leif Björklund.
3. Fråga om detaljplanen i Öregrunds hamn, vilka åtgärder som skulle leda till minskad belastning på vägar och gator, Yvonne Ahtaanluoma-Pettersson.
4. Fråga om medborgarmotioner, hur många som har lämnats in under nuvarande mandatperiod och hur många av dessa har bemötts positivt, från Yvonne Ahtaanluoma-Pettersson.
5. Fråga om väg 288, vägens planerade ändrade sträckning och avvikelse från tidigare beslut i frågan, från Åke Andersson.
6. Fråga om väg 288, prioritering av hög framkomlighet södra Gimo- Börstil eller hög hastighet norra Gimo- Börstil, från Ingemar Eriksson.
7. Fråga om skolbusskort, kommunens ekonomiska möjligheter vid annat skolval än placeringsskolan.- Utgår på grund av att frågeställare ej är närvarande.
8. Fråga om påverkan för de boende längs väg 288, från Katarina Almlöv.
9. Fråga om helhetsperspektiv vid vägplanering, från Anna-Lena Almlöv.
10. Fråga om levande landsbygd, från Peter Almlöv.

Dagens sammanträde

Kommunstyrelsens 1:e vice ordförande Margareta Widen (S) besvarar fråga 1, 2 samt 3.

Kommunfullmäktiges ordförande Roger Lamell (S) besvarar fråga 4.

Kommunstyrelsens ordförande Jacob Spangenberg (C) besvarar fråga 5, 6 samt 8, 9 samt10.

Dnr KS-2022-4

§ 106. Information

Beslut

Kommunfullmäktige tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Information i aktuella frågor. Information till fullmäktige kan enligt arbetsordningen lämnas från kommunalråden, nämnder, styrelser, förvaltningar, fullmäktigeberedningar, och kommunala bolag samt de förtroendevalda revisorerna. Yttranderätt gäller enligt kommunallagen och arbetsordningen.

Dagens sammanträde

Jacob Spangenberg gratulerar moderaterna till valframgången.

Revisor Mats Sjöborg informerar om korruption samt om lokalförsörjning.

Dnr KS-2022-456

§ 107. Tertialrapport 1 för perioden 1 januari till och med 30 april 2022 (Bilaga)

Beslut

Kommunfullmäktige godkänner Tertialrapport 1. (Bilaga 1)

Ärendebeskrivning

I bifogad tertialrapport redogörs för Östhammars kommuns verksamhet under årets första tertial avseende fullmäktiges beslut om budget och strategiska inriktningsområden. Årets första tertial redovisar ett resultat på 47 mnkr vilket är 31 mnkr bättre än budgeterat resultat för perioden. För helåret är prognosen ett resultat på 51 mnkr. De strategiska inriktningsområdena bedöms till stora delar utifrån prognostiserade, och inte faktiska, styrtalsutfall, då de flesta styrtalsdata rapporteras per del- eller helår. För varje strategiskt inriktningsområde görs en samlad bedömning om utfallet för helåret.

Beslutsunderlag

Tertialrapport per den 30 april 2022

Beslutet skickas till

Förtroendevalda revisorer samt sakkunnigt biträde KPMG

Dnr KS-2022-151

§ 108. Beslut om utbetalning av partistöd till de politiska partierna i fullmäktige

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige godkänner inkomna redovisningar av partistöd samt partistöd utbetalas för år **2023** till samtliga partier i fullmäktige.

Ärendebeskrivning

Utbetalningen av partistöd regleras i kommunallagens 4 kapitel och Östhammars kommuns regler för kommunalt partistöd.

Kommunfullmäktige ska årligen besluta om utbetalning av partistöd. De partier som tar emot partistöd ska årligen lämna en skriftlig redovisning som visar att partistödet används för det ändamål som beskrivs i kommunallagen: stärka partiers ställning i den kommunala demokratin. En särskild granskare som mottagaren av partistödet utser ska granska om redovisningen ger en rättvisande bild av hur partistödet använts, även denna redovisning ska lämnas in. Handlingarna ska lämnas in senast sex månader efter räkenskapsårets utgång, dvs. för perioden 2021-01-01 till 2021-12-31 ska handlingarna ha lämnats innan 2022-06-30.

För 2021 har samtliga partier som har mandat i fullmäktige lämnat någon form av redovisning och granskningsrapport. Kommunens regler innehåller ingen bestämmelse om den exakta utformningen av redovisningen. Om redovisning och granskningsrapport enligt 4 kap. 31 § tredje stycket kommunallagen inte lämnats in i tid kan kommunfullmäktige besluta att inget stöd betalas ut för nästkommande år. Påminnelse skickades ut till de partier som inte lämnat handlingar 2022-06-27.

Beslutsunderlag

Inlämnade handlingar från samtliga partier
Regler för kommunalt partistöd via kommunens webbplats

Dagens sammanträde

Beslutet skickas till

Samtliga gruppledare i fullmäktige
Verksamhet ekonomi

Dnr-KS-2020-635

§ 109. Försäljning av Gräsö skola (Bilaga)

Beslut

Kommunfullmäktige antar föreliggande köpekontrakt för Gräsö skola mellan Östhammars kommun och Stiftelsen Östhammarshem med köpeskillingen 6,5 miljoner kronor. Nytt tillträdesdatum är 2022-12-01. (Bilaga 2)

Ärendebeskrivning

Ärendet har tidigare beretts i kommunstyrelsens arbetsutskott 2020-12-08 § 360 då man beslutade att genomföra en riktad försäljning av fastigheten till Östhammarshem. I tekniskt utskott i 2021-08-17 § 96 (redovisning av värderingsarbetet) samt i 2021-11-16 § 134 (förslag till avsiktsförklaring mellan parterna).

Beslutsunderlag

Bilaga Förslag till köpekontrakt. Kontraktet ska i huvudsak spegla det förslag till avsiktsförklaring som redovisades för tekniska utskottet 2021-11-16.

Avsiktsförklaring, protokollsutdrag 2021-11-16 § 134.

Ärendets behandling

På tekniska utskottets sammanträde den 2022-06-07 § 52 yrkade Pär- Olof Olsson (M) avslag på utskottets förslag till beslut. Utskottet avslog avslagsyrkandet.

På kommunstyrelsens sammanträde 2022-06-14 § 138 yrkade Fabian Sjöberg (M) i första hand på att sälja Gräsö skola för 10 miljoner kronor och i andra hand avslag på tekniska

På kommunfullmäktige 2022-06-14 § 100 återremitterades ärendet efter votering.

På kommunstyrelsens sammanträde 2022-06-28 § 152 yrkade Pär- Olof Olsson (M) att Gräsö skola ska säljas för 10 miljoner kronor. Kommunstyrelsen avslog ändringsyrkandet.

Dagens sammanträde

Yrkanden

Jacob Spangenberg (C) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut med tilläggsyrkande: Förtydligande ”….med köpeskillingen 6,5 miljoner kronor. Nytt tillträdesdatum är 2022-12-01”

Margareta Widén-Berggren (S) och Örjan Mattsson (S) yrkar bifall till försäljningen och kommunstyrelsens förslag.

Pär-Olof Olsson (M) yrkar bordläggning av beslutet i första hand och i andra hand avslag till liggande förslag.

Ylva Lundin (SD) yrkar bifall till Pär-Olof Olssons (M) yrkanden.

Lars O Holmgren (BOA) yrkar bifall till Pär-Olof Olssons (M) bordläggningsyrkande.

Jacob Spangenberg (C) yrkar avslag till Pär-Olof Olsson (M) yrkande om bordläggning och avslag.

Propositionsordning

Ordförande ställer proposition på om ärendet ska avgöras idag eller bordläggas och finner att kommunfullmäktige beslutar att ärendet ska avgöras idag

Votering

Votering begärs.

Ja-röst för att bifalla kommunstyrelsens förslag.

Nej-röst för ett bordlägga ärendet.

Resultat (se voteringsrapport för detaljer):

– Ja	25
– Nej	22
– Avstår	0
– Frånvarande	2

Ordförande finner att kommunfullmäktige bifaller kommunstyrelsens förslag (att avgöra frågan idag).

Ordförande ställer proposition på yrkandet om avslag och finner att kommunfullmäktige beslutar att bifaller kommunstyrelsens förslag om försäljning.

Reservation

Anna–Lena Söderblom (M), Pär-Olof Olsson (M), Lennart Owenius (M), Jan Holmberg (M), Fabian Sjöberg (M), Katarina Asplunden (M), Sune Pettersson (M), Irmeli Bellanders (L), Julia Carlström (L), Lars O Holmgren (BOA), Jan–Olof Ahlinder (BOA), Fredrik Jansson (BOA), Sabina Stål (KD), Eva Fredriksson (KD), Maria Nyström (KD), Ylva Lundin (SD), Bo Persson (SD), Sirlis Persson(SD), Yvonne Lindgren (SD), Stefan Larsson (SD) Martin Wahlsten (-) samt Mats Olsson (-) reserverar sig mot beslutet.

Beslutet skickas till

Östhammarshem

Dnr BMN-2017-1255
Dnr KS-2022-512

§ 110. Del av Stenskär 1:1, antagande av detaljplan (Bilaga)

Beslut

Kommunfullmäktige godkänner granskningsutlåtandet.
Kommunfullmäktige anser att detaljplanen inte medför betydande miljöpåverkan.
Kommunfullmäktige antar detaljplan för del av Stenskär 1:1. (Bilaga 3)

Upplysningar

Planen hanterades med standardförfarande enligt Plan- och bygglagen, PBL (2010:900).

Ärendebeskrivning

Ärendets behandling
Bygg- och miljönämndens arbetsutskott beslutade 2017-02-06 att lämna positivt planbesked för det aktuella området.
Bygg- och miljönämndens arbetsutskott beslutade 2018-03-28 att ställa ut planen på samråd. Planen var på samråd under perioden 4 april-25 april 2018. Totalt inkom 38 yttranden under samrådstiden.
Bygg- och miljönämnden beslutade 2018-06-20 att ställa ut planen på granskning. Planen var på granskning under perioden 4 juli-15 augusti 2018. Totalt inkom 50 yttranden.
Bygg- och miljönämnden beslutade 2019-01-30 att anta detaljplanen.
Mark- och miljööverdomstolen beslutade 2021-05-25 att upphäva nämndens antagandebeslut från 2019.
Bygg- och miljönämnden beslutade 2022-06-29 § 106 att kommunstyrelsen ska bereda ärendet för beslutsfattande i kommunfullmäktige.
Planområdet och planförslaget
Planområdet är beläget i Stenskär och upptar en yta om ungefär 2,8 hektar utspritt över fem olika områden. Detaljplanens syfte är att möjliggöra för uppemot 9 bostäder.

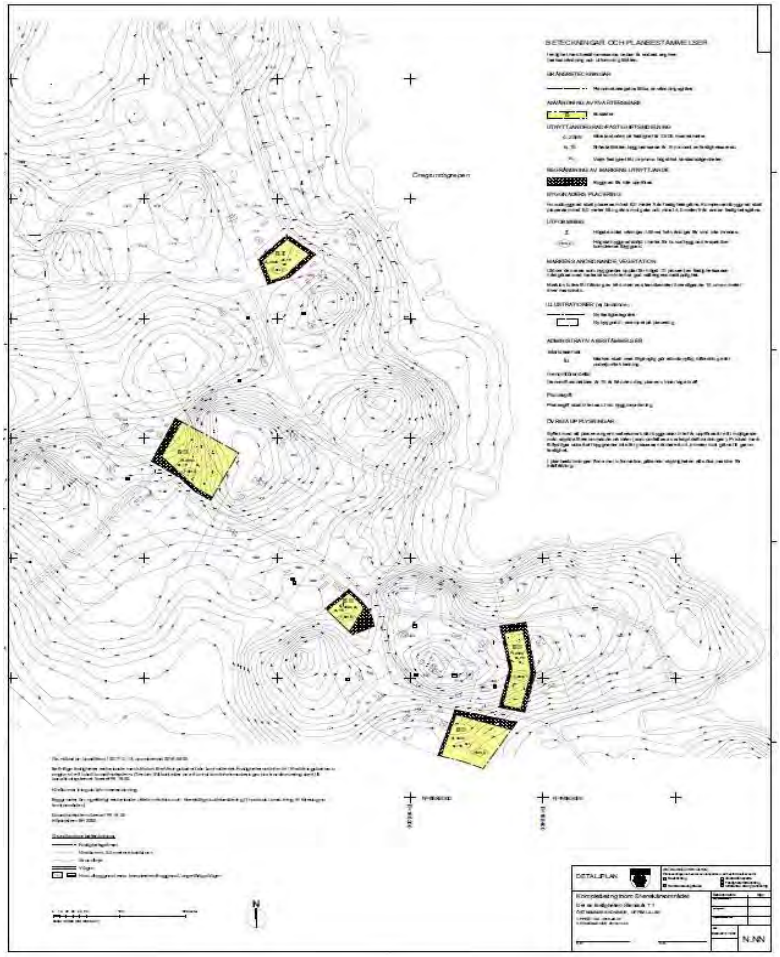

Plankartan. Kartan är densamma som den var vid antagandebeslutet från 2019

Revideringar som gjorts efter granskningen
- På plankartan preciseras var reservat för ledningar skall finnas. Reservatet betecknas lu eftersom det rör sig om lågspänningsledningar och det inte synes vara nödvändigt att bestämma om de skall vara underjordiska eller lufthängda. Planbeskrivningens text revideras också med hänsyn till denna ändring.

Revideringar som gjorts efter antagandebeslutet från 2019
- Planbeskrivningens två avsnitt om 113 § byggnadslagen har slagits ihop till ett och texten i avsnittet har ändrats till att återspegla vad som hänt i Lantmäteriärendet om 113 § som löpte parallellt med planförslaget mellan 2018 och 2022.
- Texten i planbeskrivningens inledning som beskriver antagandeförslaget har ändrats för att förklara att planen redan antagits en gång och varför den nu antas på nytt.
- Ett stycke under rubriken dagvatten i planbeskrivningen har tagits bort. Stycket beskrev att det fanns en intention om att flytta ett dike till Stenskär 1:23. Nu har istället ägarna mellan Stenskär 1:1 och 1:22 upprättat ett separat avtal om att befintligt dike och rör får nyttjas. Intentionen om att flytta diket kvarstår därför inte och det bedöms därmed att stycket kan tas bort. Resterade text under avsnittet om dagvatten kvarstår.

Beslutsunderlag

Bygg- och miljönämndens protokoll 2022-06-29 § 106
Bilaga: Antagandehandlingarna består av:
- Plankarta
- Planbeskrivning
- Granskningsutlåtande
- Behovsbedömning
- Fastighetsförteckning
- VA- och dagvattenutredning
- Naturvärdesinventering
- Bevarandestatusutredning

Dagens sammanträde

Beslutet skickas till

Bygg- och miljönämnden
Länsstyrelsen i Uppsala län, [redacted] med kopia till;
[redacted]
Lantmäteriet
och enligt sändlista

Dnr KS-2022-511

§ 111. Försäljning av fastigheter, Östhammar 1:11 Östhammar 1:12 (Bilaga)

Beslut

Kommunfullmäktige säljer fastigheterna Östhammar 1:11 och Östhammar 1:12 i enlighet med bifogat köpeavtal. (Bilaga 4)

Ärendebeskrivning

Credentia har i etapper byggt bostäder på det som i folkmun kallas ”Cirkusplatsen” i Östhammar. Cirkusplatsen är ursprungligen kommunalägd och säljs av allt eftersom nya etapper blir aktuella.
Kostnaden som Credentia ska bära vid köp av fastigheterna beräknas enligt det ursprungliga ”Markanvisningsavtalet” 3§. I bestämmelsen framgår att ett pris om 400 kronor per bruttoarea bostad ska erläggas.
Två huskroppar ska uppföras på fastigheterna i enlighet med ”ritning byggnad”. Där framgår att bruttoarea bostad uppgår till 1538 kvm per huskropp.
Slutsatsen blir följaktligen att fastigheterna Östhammar 1:11 och Östhammar 1:12 bör överlåtas till en summa om 1 230 400 (enmiljontvåhundratrettiotusenfyrahundra) kronor.

Beslutsunderlag

Bilaga: Köpeavtal
Markanvisningsavtalet
Ritning byggnad

Dagens sammanträde

Beslutet skickas till

Krister Carlsson
Kommunstyrelsen
[redacted]

Dnr KS-2022-440

§ 112. Antagande av tillstånds- och tillsynstaxor enligt lagen om skydd mot olyckor (LSO) och enligt lagen om brandfarliga och explosiva varor (LBE) (Bilaga)

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar:
att fastställa tillsynstaxor och tillståndstaxor att gälla från och med 2023-01-01 enligt 5 kap. lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) och enligt 27 § lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor (LBE) enligt bilaga för Östhammar kommun. (Bilaga 5)

att upphäva tidigare fastställda taxor i kommunen enligt 5 kap. lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) och enligt 27 § lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor (LBE) att gälla.

att delegera till den gemensamma räddningsnämnden att årligen från och med 2024-01-01 justera taxorna gällande sin egen kommun med hänsyn till prisutvecklingen. Taxorna kan justeras med 90 procent av förändringen av AKI (arbetskostnadsindex) för tjänstemän, privat sektor, preliminära siffror, SNI 2007, B-S exkl O. Skulle indexet i juni ha förändrats något kommande år jämfört med indexet i juni 2022 kan taxorna justeras med 90 procent av indexförändringen nästkommande kalenderår.

Ärendebeskrivning

Tillsynstaxor och tillståndstaxor att gälla från och med 2023-01-01 enligt 5 kap. lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) och enligt 27 § lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor (LBE) i Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner.
Taxorna föreslås ändras med bakgrund av Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps nya föreskrifter och allmänna råd om hur kommunen ska planera och utföra sin tillsyn enligt LSO (MSBFS 2021:8), samt förändringar i LBE och förändringar i förordningen (2010:1075) om brandfarliga och explosiva varor (FBE). De nya föreskrifterna (MSBFS 2021:8) träder i kraft 2022-07-01 och reglerar hur kommunen ska planera och utföra sin tillsyn enligt LSO. Ändringarna i LBE och FBE gäller från 2021-08-01 och innebär omfattande förändringar av rutinerna vid tillståndsprövningar.
Utifrån lagändringar, de nya föreskrifterna och reglerna samt nuvarande arbetssätt har en genomgripande översyn gjorts av den genomsnittliga handläggningstiden för både tillsyns- och tillståndsärenden. Dessutom har en översyn gjorts för att säkerställa att ärendetyperna i taxetabellen är aktuella för både tillsyn och tillståndshanteringen.
Totalt höjs taxorna med 5,3 procent, en del förklaras av indexhöjning och en del förklaras av ökad handläggningstid på grund av lagändringar och nya föreskrifter. Den genomsnittliga tidsåtgången har setts över för att bättre spegla verklig tidsåtgång och därmed har vissa typer av ärenden fått en lägre taxa och vissa typer av ärenden har fått en högre taxa.

Enligt 5 kap. LSO och 27 § LBE har kommunerna en möjlighet att ta ut en taxa som täcker kommunens självkostnad för tillsyn- och tillståndshanteringen enligt dessa lagstiftningar. Endast kommunfullmäktige kan besluta om taxor som ska gälla i den egna kommunen. Uppräkning av taxorna på grund av prisförändringar kan delegeras till annan nämnd, gemensam nämnd eller kommunalförbund.
Avgiften för en viss åtgärd framgår av bilaga för Östhammars kommun. Avgifterna för tillsyn och tillstånd har beräknats genom att en framräknad handläggningskostnad per timme har multiplicerats med en genomsnittlig tidsåtgång för den typ av ärende som åtgärden avser.
De föreslagna taxorna följer självkostnadsprincipen för respektive område enligt 2 kap. 6 § kommunallagen (2017:725). Taxorna föreslås vara lika i alla tre kommuner.

Beslutsunderlag

Protokollsutdrag Räddningsnämnden 2022-06-07 § 46.
Bilaga: Östhammar kommun taxor LSO och LBE 2023

Dagens sammanträde

Webbredaktionen för publicering på webb (samt borttagande av upphävd)
Gemensam räddningsnämnd

Dnr KS-2022-426

§ 113. Svar på motion från Anna Göransson (BOA) om insatser för trygghet och studiero (Bilaga)

Beslut

Kommunfullmäktige avslår motionen med hänvisning till svar från Jacob Spangenberg (C). (bilaga 6a-b)

Ärendebeskrivning

Anna Göransson Lokalpartiet BOA) har inkommit med en motion angående insatser för trygghet och studiero i förskolan och skolan.
Anna Göransson (Lokalpartiet BOA) inkom den 14 juni med en motion om att Östhammars kommun bör initiera ett pilotprojekt där pedagoger och personal i förskola samt skola får utbildning i hur man kan arbeta med stillhets- och mindfulness i klassrummet. Motionären skriver att forskning på högstadiet visar att det ger mindre upplevd stress, mindre psykologiska problem, mindre emotionella och psykosomatiska symptom, förbättrad självbild och ökad självkontroll, minskade kamratproblem och bättre trivsel i skolan om man arbetar med enkla korta stillhets- och mindfulness övningar. Motionären skriver vidare att övningarna uppskattas av barn och elever i alla åldrar, även av lärare som också mår bättre av dem, förslaget är att övningarna ska vävas in i lektionerna. Det hjälper skolan att leva upp till skollagens krav att ”alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero”. Nedkortade och i förenklad form har de även vävts in i förskolans vardag där de visat sig minska bullret och förskolelärarnas sjukskrivningar.
Motionären yrkar att:
- Att Östhammars kommun initierar ett pilotprojekt där pedagoger och personal i förskola samt skola får utbildning i hur man kan arbeta med stillhets- och mindfulness i klassrummet.

Beslutsunderlag

− Motion
− Svar från Jacob Spangenberg (C)
− Tjänsteutlåtande

Ärendets behandling

Motionen väcktes på kommunfullmäktiges sammanträde 2022-06-14 § 102, och överlämnades till kommunstyrelsen för beredning.

Dagens sammanträde

Yrkanden

Lars O Holmberg (BOA) yrkar bifall till motionen

Margareta Widén-Berggren (S) och Irmeli Bellander (L) yrkar avslag till motionen.

Propositionsordning

Ordförande ställer proposition på yrkandet och finner att kommunfullmäktige beslutar att bifalla kommunstyrelsens förslag till beslut (avslag till motionen)

Reservation

Lars O Holmgren (BOA), Jan–Olof Ahlinder (BOA), Fredrik Jansson (BOA), reserverar sig mot beslutet.

Beslutet skickas till

− Motionären
− Webbredaktör för publicering på webbsida motioner

Dnr KS-2022-318

§ 114. Rapportering av kommunens arbete med tillämpning av barnkonventionen

Beslut

Kommunfullmäktige tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Enligt riktlinjen ”Östhammars kommuns arbete och beslut som påverkar barn” ska Kommunfullmäktige årligen ta del av en rapport som är en sammanställning och analys av inrapporterat underlag från verksamheterna avseende deras arbete utifrån barnkonventionen. Denna första rapport visar att kommunens verksamheter är uppmärksammade på det nya regelverket och den övervägande delen har implementerat strukturerade metoder för att hantera beslut som påverkar barn.

Beslutsunderlag

Rapport avseende kommunens arbete utifrån barnkonventionen under 2021.

Dagens sammanträde

Beslutet skickas till

Ungdomssamordnare Sanna Hansson
Verksamhetschef Attraktivitet Elin Dahm

Dnr KS-2022-387

§ 115. Interpellation till bygg- och miljönämndens ordförande Tomas Bendiksen (S) från Kerstin Dreborg (MP) om sandmagasinet i Dannemora Gruva

Beslut

Ärendet utgår på grund av att interpellanten inte är närvarande.

Beslutet skickas till

Interpellant

Dnr KS-2022-376

§ 116. Valärende, val av ersättare i socialnämnden

Beslut

Kommunfullmäktige väljer Eva Fagerlund Angulo (S) till ersättare i socialnämnden.

Beslut

Ärendet behandlas på nästa sammanträde.

Ärendebeskrivning

Kristina Woxdal Pihl (S) begär i skrivelse 2022-05-25 entledigande från sina uppdrag som ledamot i kommunfullmäktige, referensgruppen och granskningsgruppen samt som ersättare i socialnämnden. Kommunfullmäktige har beslutat att entlediga Kristina Woxdal Pihl (S) och ny ersättare i socialnämnden behöver väljas.

Ärendets beredning

På kommunfullmäktige 2022-06-14 § 91 beslutades att ärendet skulle hanteras på nästa kommunfullmäktigesammanträde.

Dagens sammanträde

Valberedningens ordförande Jacob Spangenberg (C) redogör för förslag: Eva Fagerlund Angulo (S).

Beslutet skickas till

Socialnämnden
Vald ersättare
Sektor verksamhetsstöd HR
Administratör Troman: Hanna Horneij

Dnr KS-2022-280

§ 117. Valärende. Val av ersättare i Godemän enligt fastighetsbildningslagen för jord och skogsbruk

Beslut

Kommunfullmäktige väljer Fabian Sjöberg (M) till ersättare i Godemän enligt fastighetsbildningslagen för jord och skogsbruk.

Ärendebeskrivning

Fullmäktige har att utse ny ersättare efter Bjarne Tötterman (M) i Godemän enligt fastighetsbildningslagen för jord och skogsbruk.

Ärendets beredning

Kommunfullmäktige beslutade att entlediga Bjarne Tötterman (M) från sitt uppdrag som ersättare i Godemän enligt fastighetsbildningslagen för jord och skogsbruk 2022-04-26, § 60.

Enligt § 62 ska ärendet behandlas 2022-06-14.

Kommunfullmäktige 2022-06-14 § 96 beslutade att ärendet skulle hanteras vid nästa kommunfullmäktige.

Dagens sammanträde

Valberedningens ordförande Jacob Spangenberg (C) redogör för förslag: Fabian Sjöberg (M).

Beslutet skickas till

Vald person

Valberedningens ordförande Jacob Spangenberg (C)

Administratör Troman: Hanna Horneij

§ 118. Anmälningsärende, Ny ledamot/ersättare för ledamot i kommunfullmäktige

Beslut

Kommunfullmäktige tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Kristina Woxdal Pihl (S) har på egen begäran entledigats från sina uppdrag som ledamot i kommunfullmäktige

Länsstyrelsen har utsett Lisbeth Persson (S) till ny ledamot i kommunfullmäktige. Till ny ersättare efter Lisbeth Persson (S) har Thomas Ohlström (S) utsetts.

Beslutsunderlag

Länsstyrelsens beslut 2022-07-14.

Beslutet skickas till:

Sektor verksamhetsstöd HR

Administratör Troman: Hanna Horneij

§ 119. Anmälningsärende, Ny ledamot/ersättare för ledamot i kommunfullmäktige

Beslut

Kommunfullmäktige tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Lena Hagman (KD) har på egen begäran entledigats från sina uppdrag som ledamot i kommunfullmäktige

Länsstyrelsen har utsett Eva Fredriksson (KD) till ny ledamot i kommunfullmäktige. Till ny ersättare efter Eva Fredriksson (KD) har Sören Carlsson (KD) utsetts.

Beslutsunderlag

Länsstyrelsens beslut 2022-07-14.

Beslutet skickas till

Sektor verksamhetsstöd HR

Administratör Troman: Hanna Horneij

Dnr KS-2022- 271

§ 120. Anmälningsärende, Förordnande som vigselförrättare

Beslut

Kommunfullmäktige tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Länsstyrelsen har förordnat Sandra Bergman Bellqvist som vigselförrättare från 2022-05-09 till 2026-05-08.

Beslutsunderlag

Länsstyrelsens beslut daterat 2022-05-05.

Dnr KS-2022-4

§ 121. Anmälningsärende, Aktuellt i slutförvarsfrågan

Beslut

Kommunfullmäktige tar del av informationen.

Beslutsunderlag

Aktuellt i slutförvarsfrågan 2022-09-14 – Rapport från Slutförvarsenheten till kommunfullmäktige perioden 2022-06-14– 2022-10-18

Dnr KS-2022-568

§ 122. Allmänpolitisk debatt

Beslut

Ärendet utgår.

Dnr KS-2022-550

§ 123. Interpellation ställd till Jacob Spangenberg (C) från Lars O Holmberg (BOA) om hur kommunen förberett sig inför kommande elprischock (Bilaga)

Beslut

Interpellationen får ställas.

Interpellationen anses härmed besvarad. (Bilaga 7a-b)

Ärendebeskrivning

Talarordningen vid interpellationsdebatt är fastställd i arbetsordningen. Den som ställt interpellationen redogör för den följt av att den som besvarar interpellationen redogör för svaret. Därefter sker repliker och fortsatt överläggning.

Beslutsunderlag

- Interpellation
- Svar

Dagens sammanträde

I interpellationsdebatten deltar Lars O Holmberg (BOA) och Jacob Spangenberg (C).

Beslutet skickas till

Interpellant

Dnr KS-2022-549

§ 124. Interpellation ställd till Jacob Spangenberg (C) från Lars O Holmberg (BOA) om servicen i Öregrunds gästhamn (Bilaga)

Beslut

Interpellationen får ställas.

Interpellationen anses härmed besvarad. (Bilaga 8a-b)

Ärendebeskrivning

Talarordningen vid interpellationsdebatt är fastställd i arbetsordningen. Den som ställt interpellationen redogör för den följt av att den som besvarar interpellationen redogör för svaret. Därefter sker repliker och fortsatt överläggning.

Beslutsunderlag

- Interpellation
- Svar

Dagens sammanträde

I interpellationsdebatten deltar Lars O Holmberg (BOA) och Jacob Spangenberg (C), Margareta Widén-Berggren (S) samt Pär-Olof Olsson (M), Lars O Holmgren (BOA), Ylva Lundin (SD), Lennart Owenius (M)

Beslutet skickas till

Interpellant

Kommunfullmäktige 13 september 2022

Ärendenumrering:

Nr	Ärende
§ 103	Val av justerare
§ 104	Fastställande av föredragningslistan
§ 105	Allmänhetens frågestund
§ 106	Information
§ 107	Tertialrapport 1 för perioden 1 januari till och med 30 april 2022
§ 108	Beslut om utbetalning av partistöd till de politiska partierna i fullmäktige
§ 109	Försäljning av Gräsö skola
§ 110	Del av Stenskär 1:1, antagande av detaljplan
§ 111	Försäljning av fastigheter, Östhammar 1:11 Östhammar 1:12
§ 112	Antagande av tillstånds- och tillsynstaxor enligt lagen om skydd mot olyckor (LSO) och enligt lagen om brandfarliga och explosiva varor (LBE)
§ 113	Svar på motion från Anna Göransson (BOA) om insatser för trygghet och studiero
§ 114	Rapportering av kommunens arbete med tillämpning av barnkonventionen
§ 115	Interpellation till bygg- och miljönämndens ordförande Tomas Bendiksen (S) från Kerstin Dreborg (MP) om sandmagasinet i Dannemora Gruva
§ 116	Valärende, val av ersättare i socialnämnden
§ 117	Valärende. Val av ersättare i Godemän enligt fastighetsbildningslagen för jord och skogsbruk
§ 118	Anmälningsärende Ny ledamot/ersättare för ledamot i kommunfullmäktige
§ 119	Anmälningsärende Ny ledamot/ersättare för ledamot i kommunfullmäktige
§ 120	Anmälningsärende Förordnande som vigselförrättare
§ 121	Anmälningsärende, Aktuellt i slutförvarsfrågan
§ 122	Allmänpolitisk debatt
§ 123	Interpellation ställd till Jacob Spangenberg (C) om hur kommunen förberett sig inför kommande elprischock
§ 124	Interpellation ställd till Jacob Spangenberg (C) om servicen i Öregrunds gästhamn

Närvarodata:

Nr	Delegat	Starttid	Sluttid	Närvaro	Jävig
Närvarande ledamöter					
1	Margareta Widén-Berggren (S)	2022-09-13 17:45:57	19:37:28	§ 103-124	
2	Tomas Bendiksen (S)	2022-09-13 17:33:31	19:37:28	§ 103-124	
3	Sanne Lennström (S)	2022-09-13 17:53:54	19:37:28	§ 103-124	
4	Roger Lamell (S)	2022-09-13 17:30:18	19:37:28	§ 103-124	
5	Lisa Norén (S)	2022-09-13 17:50:36	19:37:28	§ 103-124	
6	Jonas Lennström (S)	2022-09-13 17:51:26	19:37:28	§ 103-124	
7	Anna Frisk (S)	2022-09-13 17:54:15	19:37:28	§ 103-124	
8	Lisbeth Persson (S)	2022-09-13 17:41:33	19:37:28	§ 103-124	
9	Matts Eriksson (S)	2022-09-13 17:41:28	19:37:28	§ 103-124	
10	Mika Muhonen (S)	2022-09-13 17:47:24	19:37:28	§ 103-124	
11	Suzan Vidén (S)	2022-09-13 18:01:24	19:37:28	§ 103-124	
12	Örjan Mattsson (S)	2022-09-13 17:50:47	19:37:28	§ 103-124	
13	Ann–Charlotte Grehn (S)	2022-09-13 17:51:12	19:37:28	§ 103-124	
14	Tomas Näslund (S)	2022-09-13 17:50:33	19:37:28	§ 103-124	
15	Désirée Mattsson (S)	2022-09-13 17:46:49	19:37:28	§ 103-124	
16	Olle Olsson (S)	2022-09-13 17:53:28	19:37:28	§ 103-124	
17	Jacob Spangenberg (C)	2022-09-13 17:52:21	19:37:28	§ 103-124	
18	Bertil Alm (C)	2022-09-13 17:51:01	19:37:28	§ 103-124	
20	Håkan Dannberg (C)	2022-09-13 17:49:20	19:37:28	§ 103-124	
21	Cecilia Bernsten (C)	2022-09-13 17:53:53	19:37:26	§ 103-124	

Nr	Delegat	Starttid	Sluttid	Närvaro	Jävig
22	Lisa Landberg (C)	2022-09-13 17:41:45	19:37:28	§ 103-124	
23	Josefine Nilsson (C)	2022-09-13 17:46:16	19:37:28	§ 103-124	
24	Ingeborg Sevastik (V)	2022-09-13 17:59:43	19:37:28	§ 103-124	
25	Mohammad Sabur (V)	2022-09-13 18:02:26	19:37:28	§ 103-124	
26	Anna–Lena Söderblom (M)	2022-09-13 17:54:57	19:37:25	§ 103-124	
27	Pär–Olof Olsson (M)	2022-09-13 17:46:27	19:37:28	§ 103-124	
28	Lennart Owenius (M)	2022-09-13 17:41:50	19:37:28	§ 103-124	
29	Jan Holmberg (M)	2022-09-13 17:44:16	19:37:28	§ 103-124	
30	Fabian Sjöberg (M)	2022-09-13 17:48:29	19:37:28	§ 103-124	
31	Katarina Asplunden (M)	2022-09-13 17:42:48	19:37:28	§ 103-124	
33	Lars O Holmgren (BOA)	2022-09-13 17:56:39	19:37:28	§ 103-124	
34	Jan–Olof Ahlinder (BOA)	2022-09-13 17:59:32	19:37:28	§ 103-124	
35	Fredrik Jansson (BOA)	2022-09-13 17:51:04	19:37:28	§ 103-124	
36	Sabina Stål (KD)	2022-09-13 17:50:34	19:37:28	§ 103-124	
37	Eva Fredriksson (KD)	2022-09-13 17:51:08	19:37:28	§ 103-124	
39	Julia Carlström (L)	2022-09-13 17:51:01	19:37:28	§ 103-124	
40	Irmeli Bellander (L)	2022-09-13 17:48:32	19:37:28	§ 103-124	
42	Martin Wahlsten ( )	2022-09-13 17:59:47	19:37:28	§ 103-124	
43	Mats Olsson (-)	2022-09-13 17:59:58	19:37:28	§ 103-124	
44	Ylva Lundin (SD)	2022-09-13 17:57:29	19:37:28	§ 103-124	
45	Bo Persson (SD)	2022-09-13 17:44:30	19:37:28	§ 103-124	
47	Sirlis Persson (SD)	2022-09-13 17:44:04	19:37:28	§ 103-124	

Nr	Delegat	Starttid	Sluttid	Närvaro	Jävig
48	Yvonne Lindgren (SD)	2022-09-13 17:57:52	19:37:28	§ 103-124	
49	Stefan Larsson (SD)	2022-09-13 18:01:52	19:37:28	§ 103-124	
Tjänstgörande ersättare					
209	Gunnel Wahlgren (C)	2022-09-13 17:48:42	19:37:28	§ 103-124	
218	Sune Pettersson (M)	2022-09-13 17:51:15	19:37:28	§ 103-124	
223	Maria Nyström (KD)	2022-09-13 17:58:48	19:37:28	§ 103-124	
Närvarande ej tjänstgörande ersättare					
202	Raili Karjalainen (S)	2022-09-13 17:51:16	19:37:28		
203	Per Malmsten (S)	2022-09-13 17:49:05	19:37:28		
204	Erik Rudolfsson (S)	2022-09-13 17:50:09	19:37:28		
205	Roger Jansson (S)	2022-09-13 17:48:30	19:37:28		
207	Mattias Lundqvist (S)	2022-09-13 17:51:05	19:37:28		
210	Camilla Strandman (C)	2022-09-13 17:49:47	19:37:28		
214	Inger Arvidsson (V)	2022-09-13 17:49:22	19:37:28		
226	Rune Nilsson (L)	2022-09-13 17:49:22	19:37:28		

Frånvarande ledamöter

19 Inger Abrahamsson (C)
32 Allan Kruukka (M)
38 Madelene Alpsjö (KD)
41 Kerstin Dreborg (MP)
46 Håkan Sjöblom (SD)

Frånvarande ersättare

201 Lennart Norén (S)
206 Ingvar Skönstrand (S)
208 Thomas Ohlström (S)
211 Olle Rehn (C)
212 Tommy Runarsson (C)
213 Elisabeth Karlsson (V)
215 Mikael Holmkvist (M)

Nr	Delegat	Starttid	Sluttid	Närvaro	Jävig
216	Anders Kjellgren (M)				
217	Niklas Ekström (M)				
219	Ronny Innala (BOA)				
221	Anna Göransson (BOA)				
224	Sören Carlsson (KD)				
225	Christer Bohlin (L)				
227	Malin Aldal (MP)				
228	Sten Hallberg (MP)				
229	Melinda Leufstadius (SD)				
230	Richard Halvarsson (SD)				
231	Vakant (SD), ny ersättare kan inte utses				
232	Vakant (SD), ny ersättare kunde inte utses				

Voteringsdetaljer
Skriv ut
Redogörelse för individuella röster under mötets voteringar

Röst

19:10:53 — 7. Försäljning av Gräsö skola
Rösta Ja för att bifalla styrelsens förslag, Nej för att bordlägga ärendet.

Resultat

Ja	25
Nej	22
Ej röstat	2

1	Margareta Widén-Berggren (S)	Ja
2	Tomas Bendiksen (S)	Ja
3	Sanne Lennström (S)	Ja
4	Roger Lamell (S)	Ja
5	Lisa Norén (S)	Ja
6	Jonas Lennström (S)	Ja
7	Anna Frisk (S)	Ja
8	Lisbeth Persson (S)	Ja
9	Matts Eriksson (S)	Ja
10	Mika Muhonen (S)	Ja
11	Suzan Vidén (S)	Ja
12	Örjan Mattsson (S)	Ja
13	Ann–Charlotte Grehn (S)	Ja
14	Tomas Näslund (S)	Ja
15	Désirée Mattsson (S)	Ja
16	Olle Olsson (S)	Ja
17	Jacob Spangenberg (C)	Ja
18	Bertil Alm (C)	Ja
20	Håkan Dannberg (C)	Ja
21	Cecilia Bernsten (C)	Ja
22	Lisa Landberg (C)	Ja
23	Josefine Nilsson (C)	Ja
24	Ingeborg Sevastik (V)	Ja
25	Mohammad Sabur (V)	Ja
209	Gunnel Wahlgren (C)	Ja
26	Anna–Lena Söderblom (M)	Nej
27	Pär–Olof Olsson (M)	Nej
28	Lennart Owenius (M)	Nej
29	Jan Holmberg (M)	Nej
30	Fabian Sjöberg (M)	Nej

		Röst
31	Katarina Asplunden (M)	Nej
33	Lars O Holmgren (BOA)	Nej
34	Jan–Olof Ahlinder (BOA)	Nej
35	Fredrik Jansson (BOA)	Nej
36	Sabina Stål (KD)	Nej
37	Eva Fredriksson (KD)	Nej
39	Julia Carlström (L)	Nej
40	Irmeli Bellander (L)	Nej
42	Martin Wahlsten ( )	Nej
43	Mats Olsson (-)	Nej
44	Ylva Lundin (SD)	Nej
45	Bo Persson (SD)	Nej
47	Sirlis Persson (SD)	Nej
48	Yvonne Lindgren (SD)	Nej
49	Stefan Larsson (SD)	Nej
218	Sune Pettersson (M)	Nej
223	Maria Nyström (KD)	Nej

Foto: Susanne Ågren

Delårsrapport 2022-04-30

ÖSTHAMMARS KOMMUN
– EN DEL AV MÅLMEN

Sammanfattning

Första tertialet har präglats av den ryska invasionen i Ukraina den 24 februari. Oro, osäkerhet och omtanke är känslor som tagit mycket plats. Under de första två veckorna väcktes många frågor om skydd och försörjning, har vi skyddsrum, hur många och i vilket skick. Dessutom ställdes många frågor om vatten, livsmedel, bränsle och el om situationen i Sverige skulle förvärras. För att möta den oro vi mötte i våra kommunikationskanaler kommunicerade vi tidigt om vad vi gjorde. Vi delade information från svenska myndigheter, vi inrättade en frivilligsamordnare samt berättade hur kriget påverkade oss och vad vi gjorde. Under mars och april har kommunen kartlagt och rapporterat om kommunens skyddsrum samt vad vi behöver göra för att öka vår förmåga och uthållighet avseende försörjning. Detta arbete är på intet sätt klart men såväl budgetmedel som personal har prioriterats för detta.

Östhammars kommun har efter regeringsuppdrag kartlagt möjlighet till evakueringsboenden och andra mer långsiktiga boenden för de ukrainska flyktingarna. Grundskolan och förskolan har planerat för mottagande av elever så att verksamheten snabbt kan skalas upp. För att ge kommunerna ett rimligt uppdrag utreds för närvarande en ny förordning som reglerar mottagandet i kommunerna. Östhammars kommuns fördelningstal är 254 personer.

I slutet av januari beslöt regeringen att ge SKB tillstånd att bygga ett slutförvar för använt kärnbränsle på Forsmarkshalvön. Beslutet har föregåtts av ett engagerat och kunnigt granskningsarbete från de förtroendevalda i Östhammars kommun under de senaste tre decennierna.

Regionfullmäktige godkände den 28 april länsplanen för regional transportinfrastruktur i Uppsala län för perioden 2022-2033. I den plan som nu har godkänts ingår bland annat utbyggnad och slutförande av väg 288 mellan Gimo-Börstil.

Östhammars kommun har beviljats externa medel under en treårsperiod för att arbeta med dagvattenfrågor.

Hos Bygg- och miljönämnden har verksamheten återgått till mer normala former efter pandemin, Detta innebär t.ex. att miljöenheten inte längre planerar för (eller avsätter resurser till) s.k. trängseltillsyn. Samtidigt är efterfrågan och trycket på bygglovsverksamheten och planbesked alltjämt högt, vilket vid en första bedömning sågs som en corona-effekt under 2020/21. Återgången har varit återhållsam, vilket bl.a. fått till konsekvens att nämnden ännu inte tagit ställning till någon ordinarie tillsynsbehovsplan enligt miljöbalken såsom brukligt. Detta räknar nämnden med att rätta till under tertial två.

Barn- och utbildningsnämnden gör bedömningen att på grund av pandemin kommer troligtvis inte andelen elever med behörighet till yrkesprogram på gymnasiet, att öka sedan föregående år. En liknande studieskuld kommer vi även att se för en del elever på gymnasiet, som behöver längre tid på sig för att ta gymnasieexamen. Styrtalen som nämnden mäter bygger i stor utsträckning på Skolinspektionens elevenkät. Enkäten har från i år förändrat sitt upplägg. Den riktar sig numera till Åk 8. Detta innebär att det inte kommer finnas några referensvärden från tidigare år och att måltalen inte stämmer för åk 8. Allt detta kommer påverka nämndens styrtal.

Socialnämnden har under det första tertialet fortsatt sitt arbete med att tillse en trygg och hållbar äldreomsorg i vår kommun. Omställningen kom från en politisk vilja att verksamheten ska kunna utvecklas hållbart med fokus på kvalitet för den äldre samtidigt som vi använder resurserna rätt och har en ekonomi i balans.

Socialnämnden ser också positivt på utvecklingen av öppenvården inom individ och familjeomsorgen, med mer individanpassade insatser på hemmaplan. Insatser som ofta kan ge mer hållbar effekt samtidigt som resurserna används effektivt.

Inom funktionshinderområdet är servicebostäderna på Albrektsgatan igång, och skapar tillsammans med Repslagargatan ett bra boendealternativ som är mer individuellt anpassade och bidrar till både stöd och självständighet.

Under våren 2022 har arbetet med att revidera Äldreplanen ”Det goda livet som äldre i Östhammars kommun” påbörjats, och nya planen kommer gälla från 2023.

Året har börjat bra för Kultur- och fritidsnämndens verksamhetsområden. Flertalet verksamheter har varit öppna. Ungdomsgårdarna visar god tillströmning av besökare. Nämndens verksamhet följer budget.

Personal

Kommunfullmäktige har gett nämnder och förvaltningen i uppdrag att arbeta aktivt för att sänka medarbetarnas sjuktal

Kommunens samtliga sektorer har arbetat aktivt med att sänka sjuktalen. Arbetet har förts utifrån två ambitioner, dels ambitionen med syfte att sänka sjuktalen här och nu, dels med ambitionen att förebygga och skapa bra arbetsmiljö på längre sikt. Arbetet med att sänka de redan höga sjuktalen har förts genom operativt arbete med fokus på befintliga fall. Det förebyggande arbetet i sin tur har fokuserat på att stärka de så kallade friskfaktorer, dvs faktorer som skapar förutsättningar för arbetsplatser och medarbetare som mår bra. I båda metoder är kommunens chefer nyckelpersoner som är helt avgörande för framgång.

Under 2021 uppvisade kommunens sjuktal en minskning för första gången sedan 2015. Men i början av 2022 ökade sjukfrånvaron igen. Mönstret med ökade sjukfrånvarosiffror under första kvartalet syns främst inom barn- och utbildningsnämndens, kommunstyrelsens och kultur- och fritidsnämndens område. Inom socialnämndens område var ökningen relativt liten och sjuktalen sjönk till förväntad nivå igen i slutet av kvartalet. Inom bygg- och miljönämndens område märktes ingen ökning.

Det bör uppmärksammas att första kvartalet i regel uppvisar en högre sjukfrånvaro, men ökningen var ändå tydlig i vissa delar och kan härledas till två förklaringsfaktorer.

Den ena faktorn som bidrog till ökningen var att många restriktioner släpptes och omikronvarianten av covid-19 spred med väldigt många insjuknade som följd. Den andra faktorn var att även andra sjukdomar såsom magsjuka och vanlig förkylning smittade ovanligt många. I övrigt kan nämnas att kommunens kompetensförsörjning har utmaningar särskilt inom omsorgsverksamheter där det är svårt att hitta personal men också inom måltidsverksamhet och en del specialistfunktioner.

SJUKTAL PER NÄMND	Q1 2021	Q2 2021	Q3 2021	Q4 2021	Q1 2022
Kommunstyrelse	5,0	5,2	4,4	7,4	8,1
Bygg- och miljönämnd	1,0	2,6	2,0	2,6	1,3
Kultur- och fritidsnämnd	6,8	4,8	4,1	4,8	8,2
Barn- och utbildningsnämnd	6,3	7,4	5,3	8,2	9,8
Socialnämnd	9,6	8,2	6,8	8,6	10,1
Kommun totalt	**7,6**	**7,5**	**6,2**	**8,4**	**9,9**
Kvinna	8,2	8,4	6,8	9,1	10,6
Man	4,6	3,4	3,5	5,5	6,9

Verksamheten och styrtal

Kommunfullmäktige har med utgångspunkt i Vision 2020 beslutat om fyra strategiska inriktningsområden som ska vara vägledande för all verksamhet i kommunen. Utveckingen av varje strategiskt inriktningsområde, SI, mäts med styrtal.

Strategiskt inriktningsområde
En attraktiv och växande kommun

Prognosen för helåret är att det strategiska inriktningsområdet ej nås. Kommunstyrelsen konstaterar att information och tillgänglighet behöver stärkas i arbetet nära det privata näringslivet. Vidare konstateras att befolkningsökningen den första tertialen är svag, visserligen redo visas ett flyttnetto, dock äts detta upp av ett högt födelseunderskott. Avseende boendeattraktivitet förväntas att styrtalet uppnås, främst p.g.a. de informationsinsatser som gjorts under året.

STYRTAL	KOMMENTAR
Företagarnas nöjdhet med kommunens service	Prognosen är att det kommer bli svårt för att nå målet om nöjda företagskunder som eftersträvas. Skälet till det är att vi inom några av delområdena inte lyckas etablera en relation till våra kunder/ verksamhetsutövare som krävs för att nå nöjda kunder. Det som brister är informationen och den upplevda tillgängligheten inom några av de utpekade myndighetsområdena. Det ska tilläggas att några faktiska mätresultat ännu inte föreligger och därför vilar prognosen mer på en känsla än något annat.
Befolkningsutveckling, nettoökning av befolkningen	Prognosen är att vi kommer få svårt att nå måltalet. Året har inletts svagt med födslotal som ligger tydligt under antalet avlidna. Till del kompenseras detta av att inflyttningarna är större än utflyttningarna. Netto meddelade SCB ökningen till 8 personer per 31/3 (jämfört med årsskiftets notering)
Kommunernas boendeattraktivitet	Prognosen är att målet kommer att nås. Resultat på mätningen kommer i juni. Det som talar för att målet nås är de förbättringar som sker kontinuerligt i kommunen. Exempel på dessa är att vattenledningen från Örbyhus till Österbybruk och Alunda nu är klar och redo att kopplas på. Det innebär att den årliga vattenbrist som drabbat orterna under sommarmånaderna nu är avvärjd. Information om kommunens verksamhet har delats ut i en broschyr till kommunens alla hushåll för att motivera fler att vara med och påverka utvecklingen i samhället. Invånares upplevda delaktighet korrelerar med den upplevda boendeattraktiviteten.

STYRTAL	KOMMENTAR
Kommunernas boendeattraktivitet forts.	Flera nya större etableringar är på gång och kan påverka resultatet positivt: Gruvetableringen i Dannemora, flygbränslefabriken och slutförvaret på Forsmarkshalvön kommer att bli större arbetsgivare. Slutförvarsfrågan har fått ett avslut och detta har mottagits positivt av de boende i kommunen.

Strategiskt inriktningsområde
En attraktiv och växande kommun

Prognosen är att det strategiska inriktningsområdet ej uppnås under året. Kommunstyrelsen konstaterar att resultatmålet uppnås även detta år. Ett bra resultat ger kommunen det handlingsutrymme som behövs för kommande investeringar i samhällskritisk infrastruktur och verksamhetslokaler som skola och boende. Även målet om medellivslängd har en positiv prognos. Det område som har den svagaste utvecklingen är den ekologiska hållbarheten. Dock finns en tydlig agenda för det fortsatta arbetet, dagvattenhantering, avfallshantering, hantering av kemikalier samt underlättandet för cirkulär ekonomi.

STYRTAL	KOMMENTAR
Långsiktiga finansieringen av välfärdstjänster, resultat i % av skatter	Kommunens långsiktiga resultatmål enligt policyn för god ekonomisk hushållning är att resultatet ska uppgå till minst 2 % av skatter och generella bidrag, för att över tid kunna finansiera större delen av en normal investeringsnivå. Det bidrar till att kommunens kort- och långsiktiga finansiella handlingsutrymme, i form av bibehållen likviditet och soliditet. Vad gäller helår 2022 är prognosen att målet uppfylls, i huvudsak beroende på mer skatteintäkter- och bidrag än i tidigare prognoser.
Medellivslängd	Prognosen är att måltalet kommer att nås. Resultat för 2022 kommer under första kvartalet 2023. Medellivslängden har under lång tid stadigt ökat i Sverige, för både kvinnor och män. Naturligtvis har pandemin gett negativa effekter på medellivslängden under 2019 respektive 2020 om man tittar på hela rikets population. Men nedgången har inte varit så stor att de två pandemiåren slagit igenom markant i Östhammars kommun, för det femårssnitt som utfallssiffran avser (2017-2021). Skillnaden i medellivslängd mellan män, 81,2 (81,1) och kvinnor, 84,7 (84,8) kvarstår. Utfallssiffra inom parentes avser medellivslängssnitt 2016-2020.

STYRTAL	KOMMENTAR
	Flertalet av kommunens nämnder arbetar inom områden som, antingen mer direkt, eller långsiktigt och indirekt, syftar till att höja invånarnas medellivslängd. Det kan handla om insatser i syfte att förebygga olyckor eller andra hälsovådliga händelser, till exempel suicidprevention, miljö- och hälsoskyddsmyndighetsutövning, serveringstillstånd, skötsel och underhåll av vägar, gång- och cykelvägar samt tillhörande belysning. Men naturligtvis också mer individnära insatser som utförs inom sektor Omsorgs verksamhetsområde genom hemtjänst, särskilda boenden, träffpunkter, boendestöd och mycket annat. Inom individ och familjeomsorgs verksamhetsområde har man genomfört ett arbete med suicidprevention för unga. Insatser görs också för att barn inte ska behöva bevittna våld och hamna i psykisk ohälsa och insatsen Trappan erbjuds inom öppenvården för att låta barn och unga bearbeta upplevelser av våld. Öppenvården erbjuder även missbruksvård i egenregi och utreder och beviljar vård externt där detta bedöms vara en lämplig insats. Beslut om tvångsvård enligt LVM (Lagen om vård av missbrukare) kan fattas för att rädda liv. Beslut kan även fattas enligt LVU (Lagen om vård av unga) för att häva ett destruktivt beteende eller för att bryta en dålig omsorg. En viktig parameter, som kraftigt korrelerar med livslängd, är utbildningsnivå. Här har Barn- och utbildningsnämnden ett särskilt ansvar. Faktum är att skillnader i utbildningsnivå har större påverkan på medellivslängd än skillnaden mellan män och kvinnor. Under årets första tertial har förvaltningen genomfört en sammanställning av data kring kommunens 70+ och hur deras önskemål ser ut för att ha en rik fritid. Målsättningen är att under året ta fram aktiviteter och insatser som kommunens äldre ska vara nöjda med.
Aktuell hållbarhetsrankning av kommuner	Prognosen är att styrtalet inte kommer uppnås. Resultaten från rankningen publiceras senare under året. Föregående rapportering redovisade 5 områden där kommunen skulle kunna påverka rankingen, men där det kan ta ytterligare ett eller ett par år till dess att detta påverkar rankingen.

STYRTAL	KOMMENTAR
Aktuell hållbarhetsrankning av kommuner forts.	1 Avfallshantering - i kommunala verksamheter samt förbättrad service för våra invånare. Här arbetar kommunen för närvarande med framtagande av en avfallsplan som ska ut på samråd inom ett par veckor. Tillsammans med den kommer en organisationsgenomlysning ske 2 Dagvatten - strategier, planer och förebyggande arbete kopplat till vattenkvalitet, översvämningar och torka. Kommunen har precis beviljats externa medel för framtagande av en dagvattenpolicy där man fokuserar på juridiken i dagvattenhanteringen så ansvar och åtgärder hamnar rätt och underlag för samhällsplaneringen så att detaljplaner och annan samhällsutveckling ska kunna löpa på smidigare i hanteringen av miljökvalitetsnormer och klimatanpassning. 3. Cirkulär ekonomi - i de kommunala verksamheterna t.ex. vid byggprojekt samt underlätta för våra företagare att arbeta med cirkulära system när det gäller resurser och avfall. Detta område kommer till delar att påverkas av avfallsplanen men kräver också tydligare krav vid upphandlingar av byggprojekt och ett aktivt arbete inom näringslivsutvecklingen i kommunen. 4. Kemikaliehantering - inventering och handlingsplan för de kommunala verksamheterna. Här har kommunen inte påbörjat ett arbete, men i november 2021 antog Kommunfullmäktige hållbarhetslöften inom området Vatten, där ett löfte innefattar att en kemikalieinventering ska påbörjas i kommunens verksamheter. Löftet ska genomföras under 2021-2024. 5. Hållbarhetskrav på ekonomiska placeringar. Kommunen ser att det kan finnas möjlighet till en positiv förflyttning inom området. Det kan handla om gröna lån och hållbarhetssatsningar inom utvecklingsprojekt/samhällsplaneringen
Vidta åtgärder för att sänka sjukfrånvaron	Vi har en plan för att sänka sjukfrånvaron - och den fungerar. Trots pandemin har sjukfrånvaron i Östhammars kommun sjunkit från 8,6% 2020 till 7,4% 2021. Snittet för kommunerna i landet för 2021 var 7,7%, alltså högre än i Östhammars kommun. Nu gäller det att hålla i och fortsätta vårt arbete med fokus på bättre arbetsmiljöarbete och friskfaktorer, tidig och aktiv rehab samt god ledare med goda förutsättningar. Målet är en låg och stabil sjukfrånvaro.

STYRTAL	KOMMENTAR
	Det arbete som påbörjades under 2020-2021 för att sänka sjukfrånvaron fortsätter därför under 2022. Under första kvartalet 2022 har chefernas organisatoriska förutsättningar kartlagts och analyserats. Kommunen har beslutat om en medarbetarprofil baserat på vår värdegrund, och med start i mars får alla chefer chefer utbildning i ledarskap, medarbetarskap och verktyg för att stärka medarbetarskapet. Sektor bildning planerar för friskfaktorarbetets fortsättning på chefsnivå, Sektor omsorg har genomfört större delen av sin uppstartsfas och planering pågår för uppstart på Sektorerna samhälle och verksamhetsstöd. Det systematiska arbetsmiljöarbetet har förbättrats, bland annat har KF antagit en ny arbetsmiljöpolicy som i mångt och mycket bygger på planen för sänkt sjukfrånvaro. Vägen dit går genom stärkta friskfaktorer, medarbetarskap och ledarskap vilka är starkt sammankopplade med varandra.

Strategiskt inriktningsområde
En lärande kommun

Prognosen är att det strategiska inriktningsområdet ej uppnås. Kommunstyrelsen konstaterar att gymnasieskolan kommer från tre tuffa läsår. Undervisningen har påverkats av distansundervisning och viss ryckighet. De elever som har störst behov missgynnas särskilt av denna situation. Vidare har antalet elever på IM program ökat och erfarenheten är att dessa elever behöver längre tid för att strömma igenom gymnasiet. Avseende kompetensutvecklingen i den egna organisationen är prognosen att vi uppnår detta för helåret.

STYRTAL	KOMMENTAR
Andel elever som tagit gymnasieexamen inom fyra år	Måltalet kommer troligtvis inte uppnås på helår. Det förväntade resultatet kan bero på flera olika faktorer men främst beror det på att den distansundervisning som gymnasieskolan fått anpassa sig till under coronapandemin har varit utmanande för både skolan och eleverna. De senaste årens fjärr- och distansstudier har inte skapat bra förutsättningar för en del av eleverna på skolan. En utmaning har varit att hålla kvar motivation hos elever och anpassa undervisningen efter elevernas förutsättningar och behov på distans. Det finns elever som har haft svårighet med att följa distansundervisningen och som har haft behov av utökat stöd. Det är en likvärdighetsfråga - att skapa goda förutsättningar då studiemiljön är i hemmet och inte i skolan. .

STYRTAL	KOMMENTAR
Andel elever som tagit gymnasieexamen inom fyra år. forts.	Det kompensatoriska uppdraget har utmanats när undervisningen har bedrivits delvis via fjärr- och distans och vi ser en risk att genomströmningen tar längre tid då elever med svag studiebakgrund inte lyckats fullfölja sin utbildning eller behöver längre tid för att genomföra den. En annan orsak till en lägre genomströmning är att gymnasieskolan har en hög andel elever som påbörjar gymnasiet på ett av IM. De elever som sedan byter från ett IM-program till ett nationellt program oavsett årskurs på det nationella programmet, har ofta behov av ett fjärde år.
Näringslivets upplevelse av hur väl det går att rekrytera medarbetare i vårt geografiska område	 Kommunen har en mycket låg arbetslöshet vilket syns i kompetensförsörjningsupplevelsen. Kommande år kommer kompetensförsörjningsfrågan bli än viktigare - och svårare. Teknisk kompetens med CNC-operatörer, tekniker och ingenjörer kommer att behövas till Sandvik, Forsmark, Dannemora gruva, slutförvaret osv. Kommunens platsvarumärke och fördelar behöver lyftas för att attrahera rätt kompetens. Risken är annars att det skapas fly in - fly out-lösningar där arbetskraft bosätter sig annorstädes. Även kompetens inom omsorg är en bristvara.

STYRTAL	KOMMENTAR
Andel medarbetare som erbjuds kompetensutveckling i sitt arbete	Prognosen är att måltalet uppnås under 2022. Mätningen av andel medarbetare som erbjuds kompetensutveckling i arbetet görs under T3, varför något nytt utfall inte finns än. Måltalet för 2021 uppnåddes inte, innebärande att färre medarbetare upplevde att de fick kompetensutveckling i arbetet än fjolårets måltal. Under året är avsikten att påverka upplevelsen och utfallet i mer positiv riktning.

Strategiskt inriktningsområde
En öppen kommun

Prognosen är att det strategiska inriktningsområdet ej kommer att uppnås. Målen om invånarnas delaktighet i kommunens utveckling samt målet om ett ökat förtroende bedöms uppnås under året. Detta bygger på de aktiviteter som genomförts under året, informationsbroschyr, i syfte att tydliggöra det kommunala uppdraget samt delaktighetsprocesserna kopplade till Alundas utveckling och utvecklingen av Öregrunds hamnområde. Det mål vi får svårast att nå är målet om trygghet. Detta beror främst på att vi har en extremt hög ambition men även för att det geopolitiska läget har destabiliserats samt att tryggheten i storstadsområdena haft en oroande utveckling.

STYRTAL	KOMMENTAR
Andel invånare med upplevd möjlighet att delta aktivt i arbetet med kommunens utveckling	Prognosen är att målet nås. Målet mäts i medborgarenkäten och resultatet kommer först i december. Fler insatser genomförs nu än tidigare. För att kunna vara delaktig på i samhällsutvecklingen måste man veta dels vilka områden och frågor det går att påverka samt hur man aktivt kan vara delaktig. För att informera om detta fick alla hushåll en informationsbroschyr om kommunens verksamhet samt forum för delaktighet under årets första hälft. I denna presenterades även delaktighetstrappan och kommunens organisation.Flera processer pågår där delaktighet är en viktig komponent. Ett exempel är arbetet med utvecklingen av hamnen i Öregrund. Detta har varit en stor satsning i kommunen senaste året där näringsidkare och utvecklingsråd tillsammans har arbetat med utvecklingsfrågan. Det är dock tydligt att förväntningarna i projekt medför en risk. Det behöver vara tydligt från start att delaktighet inte innebär att alla som deltar får som de vill. Om förväntningarna är sådana blir risken överhängande att någon grupp upplever sig förfördelade och blir missnöjda. En tydlighet i kommunikation kring förväntningar krävs, annars finns en risk att upplevelsen av delaktighet snarare försämras då förväntningar och genomförande inte är i linje med varandra.

STYRTAL	KOMMENTAR
Andel invånare med upplevd möjlighet att delta aktivt i arbetet med kommunens utveckling forts.	Ett annat projekt där delaktighet är självklar är utvecklingen av Alunda när orten växer. Under årets första tertial har en arbetsgrupp påbörjat arbetet med hur processen ska se ut. I gruppen är kommunens alla sektorer delaktiga för att säkerställa att så många interna perspektiv tas till vara. I nästa fas ska invånarna bjudas in i olika forum. Ett första steg i det var i samrådsprocessen kring översiktsplanen under våren. Dessa möten var mycet välbesökta i Alunda.
Andel invånare med förtroende för kommunens politiker	Prognosen är att styrtalet kommer att uppnås. Kommunstyrelsen mäter förtroendet för kommunens politiker genom den medborgarundersökning som görs årligen av Statistiska Centralbyrån(SCB). Under den första tertialen har ett flertal aktiviteter gjorts kopplat till dialog med invånare. Detta har skett dels i frågan om utvecklingen av Öregrunds hamnområde och framtagandet av kommunens nya Översiktsplan. Under första tertialen har även ett flertal stora frågor hanterats. Dels frågan om ett slutförvar av använt kärnbränsle och dels utbyggnaden av Lv 288, Gimo-Börstil.
Andel invånare som känner sig trygga i sitt bostadsområde när det är mörkt ute	Prognosen är att det blir svårt att nå måltalet. Östhammars måltal är mycket högt satt och det finns skäl att misstänka att den senaste tidens sociala oroligheter påverkar kommunmedborgarnas upplevelser

UPPDRAG	KOMMENTAR
Förvaltningen får i uppdrag att stärka medborgardialogen	Arbetet med att stärka medborgardialog i kommunen har inletts men med modifieringen att följa KS beslut att stärka delaktighet. Medborgardialog är en del av delaktighetsarbetet men fler insatser, i enlighet med SKR:s delaktighetstrappa, behövs för att skapa förändring i medborgarnas upplevelse. Under första tertialet har arbetet med dialog i Öregrund kring hamndäckets utbyggnad fortlöpt samtidigt som planeringen av delaktighet i utbyggnaden av Alunda inletts. När orten växer ska det ske i samklang med andra aktörers och invånares önskemål. Att bjuda in till mer delaktighet skapar en större förväntan om påverkan. Det är viktigt att tydliggöra att delaktighet innebär att många röster tas in och vägs samman. Delaktighet innebär inte att alla får som de vill utan att den gemensamma bilden och uppfattningen vävs samman för bättre beslut och mer långsiktig hållbarhet.

Ekonomiskt utfall

PER NÄMND DRIFT NETTO TOM APRIL MNKR	BUDGET HELÅR	BUDGET ACK	UTFALL	AVVIKELSE	PROGNOS HELÅR	PROGNOS AVVIKELSE
Kommunstyrelse	-210,8	-70,7	-98,6	27,9	-219,8	-9,0
varav pensioner och finansförvaltning	-33,0	-11,0	-19,7	8,7	-38,3	-5,3
varav politik/ stab	-61,1	-20,2	-19,0	-1,2	-61,1	0,1
varav sektor verksamhetstöd	-68,0	-22,2	-26,1	3,9	-70,3	-2,3
varav sektor samhälle	-41,7	-14,9	-32,1	17,2	-42,1	-0,5
varav sektor bildning	-7,0	-2,4	-1,7	-0,8	-8,0	-1,0
Bygg- och miljönämnd	-4,7	-1,3	-1,8	0,5	-4,7	0,0
Kultur- och fritidsnämnd	-41,4	-13,7	-10,3	-3,4	-41,4	0,0
Barn- och utbildningsnämnd	-600,3	-200,8	-183,2	-17,6	-597,6	2,7
Socialnämnd	-532,4	-171,8	-149,9	-21,9	-546,0	-13,6
Verksamhetens nettokostad	**-1 389,7**	**-458,2**	**-443,8**	**-14,5**	**-1 409,5**	**-19,9**
Skatteintäkter	1 145,6	381,9	389,6	7,7	1 159,9	14,3
Utjämning och generella statsbidrag	287,9	96,0	100,5	-4,6	307,1	19,2
Verksamhetens resultat	**43,8**	**19,6**	**46,4**	**26,8**	**57,5**	**13,6**
Finansilella intäkter	18,6	5,7	8,8	-3,1	23,2	-4,6
Finansilella kostnader	-27,6	-9,2	-7,9	-1,3	-29,2	1,6
RESULTAT	**34,8**	**16,1**	**47,3**	**31,2**	**51,5**	**16,7**

KOMMUNTOTAL RESULTAT-RÄKNING TOM APRIL MNKR	UTFALL 2022-04	UTFALL 2021-04	BUDGET HELÅR	PROGNOS HELÅR	PROGNOS AVVIKELSE
Verksamhetens intäkter	98,8	89,4	311,7	302,9	-8,8
Verksamhetens kostnader	-520,7	-531,9	-1 630,0	-1 638,4	-8,4
Avskrivningar	-21,7	-20,9	-71,4	-74,0	-2,6
Verksamhetens nettokostnad	**-443,8**	**-463,4**	**-1 389,7**	**-1 409,5**	**-19,8**
Skatteintäkter	389,6	371,3	1 145,6	1 159,9	14,3
Generella statsbidrag och utjämning	100,5	93,0	287,9	307,1	19,2
Verksamhetens resultat	**46,4**	**0,8**	**43,8**	**57,5**	**13,7**
Finansiella intäkter	1,3	0,0	1,3	1,8	0,5
Finansiella kostnader	-0,4	-0,4	-10,3	-7,8	2,5
Resultat efter finansiella poster	**47,3**	**0,4**	**34,8**	**51,5**	**16,7**
Extraordinära poster	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
RESULTAT	**47,3**	**0,4**	**34,8**	**51,5**	**16,7**

Periodens resultat uppgår till 47 mnkr. Budgeterat resultat för perioden är 16 mkr. Överskottet förklaras av högre skatteintäkter, lägre verksamhetskostnader och ett positivt räntenetto. .

Skatteintäkterna för perioden ligger något över budget. Det beror dels på ett prognosticerat överskott för skatteavräkningen beskattningsåret 2021. Även prognosen för innevarande års skatteintäkter pekar på ett överskott mot budget varav en del bokförts i perioden. Skatteverket fastställer skatteintäkterna för 2021 i början av 2023 och för 2022 i början av 2024. Även de generella statsbidragen ligger över budget vilket förklaras av den sk skolmiljarden som staten fördelat till kommunerna.

Nämndernas verksamhetskostnader är lägre än budget för perioden. Framförallt för Barn- och utbildningsnämnden och Kultur- och fritidsnämnden. Detta beror på att budgeten är linjärt fördelad över året medan det faktiska kostandera inte har en lika jämn fördelning. För BUN är det kostnader för interkommunal och fristående verksamhet samt erhållna men ännu ej använda statsbidrag som förklarar den positiva avvikelsen. För KFN är det medel för mervärdesprojekt som inte använts utan kommer användas senare under året. Socialnämnden och Kommunstyrelsen visar bägge avvikelser som förklaras av att nämnderna har oreglerade transaktioner mellan sig. Om dessa regleras är utfallet i nivå med budget.

Räntenettot är positivt för perioden vilket beror på årlig utdelning från Kommuninvest. Kommunen har under årets första tertial tagit upp ett nytt lån på 50 mnkr. Den totala låneskulden uppgår till 520 mnkr. Det höjda ränteläget har ännu en marginell påverkan på kommunens räntekostnader. Ungefär hälften av kommunens lån har rörlig ränta.

Prognos

Prognosen för helåret är ett resultat på 52 mnkr vilket innebär ett överskott mot budget 17 mnkr.

Orsaken till förväntat överskott står att finna på den kommunövergripande nivån. Enligt senaste prognosen från SKR blir skatteintäkterna och generella statsbidrag för helåret betydligt högre än budget nästan 34 mnkr. Även finansnettot beräknas bli positivt för helåret. Pensionskostnaderna är svåra att göra prognos för.

Prognosen för verksamhetens kostnader på nämndnivå pekar dock på ett underskott på 20 mnkr. Kommunstyrelsen och Socialnämnden är de nämnder som prognostiserar underskott. För KS del beror det på ökande kostnader för bränsle och livsmedel. KS bedömer också att besparingsbetinget som ålagts sektor verksamhetsstöd inte kommer genomföras fullt ut under året. Det finns även en oro för att förväntade statsbidrag avseende vuxenutbildning inte kommer under året. För Arbetsmarknadsenheten har kostnaderna för försörjningsstöd stigit betydligt. Detta beror att det tar längre tid för nyanlända att komma in i etableringsprogrammet och kommunen under en längre tid får bära kostnaden för dessa än vad som budgeterats.

Socialnämnden prognostiserar ett underskott på 14 mnkr för helåret. Inom nämnden finns obalanser mellan olika områden. Inom staben beräknar man ett överskott beroende på höge intäkter från olika statsbidrag vilka man inte budgeterat. Detta överskott täcker till viss del underskott som uppstår inom övriga delar av nämndens verksamhet.

Den största förklaringen till nämndens underskott återfinns inom verksamhetsområdet produktion omsorg. Här finns särskilt boende som på vissa håll varit väldigt drabbat av såväl Covid-19- som kräksjukeutbrott vilket har bidragit till höga sjuklöne-

kostnader samt till följd ökade kostnader för rörliga lönekostnader såsom OB och övertid.

Även inom ordinärt boende (hemtjänstorganisationen, korttidsvård, rehab samt nattorganisationen) förväntas ett underskott. Till stor del förklaras underskottet av hemtjänstorganisationen där det görs något fler timmar under T1 2022 än T1 2021 (60 971 timmar jämfört med 58 899 timmar) men med en debiteringsgrad som är 3,5 procentenheter lägre (65,1% jämfört med 61,6%).Effekten av detta är att hemtjänstorganisationen gör fler timmar jämfört med samma period föregående år men med en lägre effektivitet och högre kostnad. Man får ersättning för färre utförda timmar jämfört med 2021. Även här har Covid-19-utbrottet påverkat verksamheten

Nattorganisationen uppvisar stora underskott jämfört med budget. Uppfattningen är att den bemanningsnivå som finns och som genererar underskottet är det behov som finns för att ha en fungerande arbetsmiljö utan att det ska leda till sjukfrånvaro och ännu högre kostnader.

HSL-verksamheten (sjuksköterskor på dag- och nattetid) sargas fortsatt av bristande sjuksköterskor i egen regi och behov av inhyrd personal fortsätter. Här har arbetet pågått under en längre tid att rekrytera sjuksköterskor och det ser ut att ljusna för sjuksköterskorna på dagtid även om det fortsatt finns ett underskott. Gällande sjuksköterskor på nattetid ses ett behov av minst en inhyrd sjuksköterska på heltid, året ut. Den nya upphandlingen, ett så kallat DIS (Dynamiskt InköpsSystem) skapar även osäkerheter kring vilka priser nämnden får betala för de inhyrda sjuksköterskorna då utbud och efterfrågan styr priset.

Investeringar

Årets totala investeringsbudget uppgår till 314 mnkr. Av detta utgör 149 mnkr investeringar som beslutades om i budget för 2022. Resterande 165 mnkr är tidigare beslutade anslag som inte förbrukats och därför förts över till 2022. Investeringsutgifterna för perioden uppgår till 31 mnkr. Periodens största projekt är en ny matsal vid Frösåkersskolan. Bygget är till stora dela klart men vissa anpassningar av bl a ventilation kvarstår. En utredning ser över möjligheterna att anpassa Olandsskolans befintliga byggnad till fler elever. Blir klar under våren. En entreprenör är antagen för den nya förskola i Östhammar, Fröet. Byggandet beräknas påbörjas i början av sommaren. Industrimark i Klev har kommit närmare försäljning då en undersökning av marken visar att marken går att använda för verksamhet som inte har så högt ställda miljökrav

Prognosen för helåret är investeringsutgifter på 138 mnkr. Projekt som avviker och inte kommer påbörjas under året är utbyggnad av Olandskolan, renovering av sporthall i Gimo. Sen kommer ett antal andra projekt att inte komma så långt som planerats.

UTKAST 2022-06-09

ÖVERLÅTELSEAVTAL

avseende fastigheten

ÖSTHAMMAR GRÄSÖ 1:152

mellan

ÖSTHAMMAR KOMMUN

Och

STIFTELSEN ÖSTHAMMARSHEM

ÖVERLÅTELSEAVTAL 1
1 PARTER 3
2 BAKGRUND 3
3 DEFINITIONER 3
4 ÖVERLÅTELSE 4
5 TILLTRÄDESDAG 4
6 HANDPENNING 4
7 KÖPESKILLINGEN 4
8 MELLAN AVTALSDAGEN OCH TILLTRÄDESDAGEN 4
9 TILLTRÄDE 5
10 GARANTIER 6
11 FRISKRIVNING 7
12 PÅFÖLJD OCH ANSVARSBEGRÄNSNINGAR 7
13 FÖRDELNING AV KOSTNADER OCH INTÄKTER 8
14 KÖPARENS ÖVERTAGANDE AV AVTAL 9
15 MERVÄRDESSKATT 9
16 STÄMPELSKATT / LAGFART 9
17 MEDDELANDEN 9
18 SEKRETESS 10
19 ÖVRIGT 11
20 TILLÄMPLIG LAG OCH TVISTER 11

Bilagor

Bilaga 8.3	Försäkringsbrev
Bilaga 9.2	Köpebrev
Bilaga 10.2	FDS-utdrag
Bilaga 14.1	Fastighetens avtal
Bilaga 19.1	Avtal Alarmeringsaggregat

1 PARTER

1.1 Östhammars kommun, org. nr 212000–0290, Box 66, 742 21 Östhammar **(”Säljaren”)**.

1.2 Stiftelsen Östhammarshem, org.nr 814400–3111, Box 26, 747 02 Gimo **(”Köparen”)**.

Säljaren och Köparen benämns gemensamt för ”**Parterna**” och var för sig ”**Part**”.

2 BAKGRUND

2.1 Säljaren är civilrättslig och lagfaren ägare till fastigheten Gräsö 1:152 i Östhammar kommun (”**Fastigheten**”).

2.2 Sedan Säljaren förklarat sig villig att sälja och Köparen förklarat sig villig att köpa Fastigheten har Parterna träffat följande fastighetsöverlåtelseavtal (”**Avtalet**” varvid noteras att definitionen ska ha den innebörd som framgår nedan).

3 DEFINITIONER

I Avtalet ska följande begrepp ha den betydelse som anges nedan om inte annat framgår av sammanhanget eller omständigheterna.

”**Avtalet**”	avser detta fastighetsöverlåtelseavtal, inklusive bilagor, och vid var tid gjorda ändringar av och tillägg till dessa i enlighet med punkt 19.5.
”**Avtalsdagen**”	avser den dag Parterna undertecknar Avtalet.
”**Bankdag**”	avser dag (förutom lördag och söndag) då kommersiella banker i Sverige har öppet för allmän bankverksamhet (ej enbart för banktjänster via telefon och internet).
”**Fastigheten**”	har den betydelse som anges i punkt 2.1.
”**Garantierna**”	avser de garantier som lämnas av Säljaren i punkt 10.
”**Handpenningen**”	har den betydelse som anges i punkt 6.
”**Köparen**”	har den betydelse som anges i punkt 1.2.
”**Köpeskillingen**”	har den betydelse som anges i punkt 7.
”**Part**”	avser Säljaren och Köparen var för sig.

”**Parterna**”	avser Säljaren och Köparen gemensamt.
”**Säljaren**”	har den betydelse som anges i punkt 1.1.
”**Tillträdesdagen**”	avser den dag som framgår av punkten 5.

4 ÖVERLÅTELSE

4.1 Säljaren överlåter och Köparen förvärvar härmed Fastigheten på de villkor som framgår av detta Avtal.

4.2 Äganderätten till Fastigheten övergår till Köparen på Tillträdesdagen när Köpeskillingen har erlagts.

4.3 Detta avtals giltighet är under förutsättning att ett lagakraftvunnet beslut tas i kommunfullmäktige i Östhammars kommun avseende en avyttring av Fastigheten till Köparen. Om ej ett lagakraftvunnet beslut kan tas ska handpenningen i sin helhet återgå till Säljaren i enlighet med punkten 6 i detta Avtal.

5 TILLTRÄDESDAG

Köparen ska tillträda Fastigheten den 1 september 2022, eller det datum som Parterna skriftligen överenskommer (”**Tillträdesdagen**”).

6 HANDPENNING

På Avtalsdagen ska Köparen i samband med Avtalets undertecknande erlägga en handpenning om sexhundrafemtiontusen (650 000) kronor **(”Handpenningen”)** till Säljaren genom överföring av kontanta medel till bankgironummer 233–1361 med kontonummer 4 913 050–3 och clearingnummer 8381–6 i Swedbank, så att medlen omgående kan disponeras av Säljaren.

7 KÖPESKILLINGEN

Köpeskillingen för Fastigheten uppgår till sex miljoner femhundra tusen (6 500 000) kronor (”**Köpeskillingen**”).

8 MELLAN AVTALSDAGEN OCH TILLTRÄDESDAGEN

8.1 Säljaren förbinder sig att fram till och med Tillträdesdagen förvalta Fastigheten på sedvanligt sätt. Säljaren förbinder sig att inte förändra, säga upp eller träffa nya hyresavtal, ingå andra avtal eller fatta viktigare beslut rörande Fastigheten utan Köparens skriftliga godkännande, med undantag för vad som framgår av Avtalet.

8.2 Skulle Fastigheten innan tillträde skett enligt punkt 9 drabbas av brand eller annan skada som inte dessförinnan har avhjälpts, ska överlåtelsen av Fastigheten ändå fullföljas och Köparen ska betala Köpeskillingen i enlighet med detta Avtal. Köparen skall som ersättning för skadan erhålla utfallande försäkringsersättning och ingen övrig justering av Köpeskillingen ska ske, dock att Säljaren svarar för eventuell självrisk. Om den uppskattade kostnaden för åtgärdandet av skadan överstiger ett belopp motsvarande femtio (50) procent av Köpeskillingen har vardera Parten, utan hinder av vad som anges i denna punkt 8.2, rätt att frånträda detta Avtal utan någon som helst ersättningsskyldighet mot den andra Parten. Eventuella fullgjorda prestationer ska därvid återgå.

8.3 Säljaren ansvarar för att Fastigheten är försäkrad till och med Tillträdesdagen i enlighet med de villkor som anges i Bilaga 8.3.

9 TILLTRÄDE

9.1 Tillträde ska ske kl. 11.00 på kommunhuset, Stångörsgatan 10 i Östhammar på Tillträdesdagen.

9.2 På Tillträdesdagen ska Parterna vidta följande åtgärder:

(i) Köparen ska erlägga Köpeskillingen, med avräkning för Handpenningen, och med beaktande av likvidavräkningen enligt punkt 9.2(iv), till Säljaren genom överföring av kontanta medel till bankgironummer 233–1361 med kontonummer 4 913 050–3 och clearingnummer 8381–6 i Swedbank, så att medlen omgående kan disponeras av Säljaren.

(ii) Säljaren ska underteckna och till Köparen överlämna köpebrev, i enlighet med Bilaga 9.2;

(iii) Säljaren ska tillse att leverantörer på Tillträdesdagen avläser Fastighetens mätare för förbrukning av el, vatten och värme m.m.; och

(iv) Parterna ska i enlighet med punkten 13.2 upprätta en likvidavräkning avseende fördelning av Fastighetens kostnader och intäkter per Tillträdesdagen.

9.3 När Parterna har vidtagit de åtgärder som anges i punkterna 9.2(i) – 9.2(ii) ovan har Säljaren avlämnat och har Köparen tillträtt Fastigheten och har risken för Fastigheten övergått på Köparen. Den fulla äganderätten till Fastigheten har därmed övergått till

Köparen.

9.4 Om någon åtgärd enligt punkterna 9.2(i) – 9.2(ii) ej utförts, och detta beror på Köparens eller Säljarens underlåtenhet att uppfylla någon av sina respektive förpliktelser, ska Köparen, i fall av Säljarens bristande uppfyllelse, eller Säljaren, i fall av Köparens bristande uppfyllelse, vara berättigad att genom skriftligt meddelande till den andra Parten säga upp Avtalet och kräva skadestånd såvida det inte är uppenbart att underlåtenheten saknar betydelse för Parten.

9.5 På Tillträdesdagen, omedelbart efter tillträdet, ska Säljaren till Köparen på det sätt som Parterna kommer överens om, överlämna alla handlingar, protokoll, nycklar m.m. som hör till Fastigheten och som Säljaren innehar.

10 GARANTIER

Säljaren ställer följande Garantier per Avtalsdagen och per Tillträdesdagen om inte annat anges i respektive Garanti.

10.1 Säljaren är civilrättslig och lagfaren ägare till Fastigheten.

10.2 Fastigheten belastas per Avtalsdagen inte av andra inteckningar, inskrivningar eller officialservitut än de som uttryckligen framgår av registerutdrag, Bilaga 10.2.

10.3 Fastigheten är inte uthyrd, men två lokaler nyttjas av kommunala verksamheter. Säljaren och Köparen ska tillsammans verka för att skriftliga hyresavtal med s.k. rivningsklausul upprättas för verksamheterna. Hyresnivån skall vara i enlighet med nuvarande internhyra 2022 och med en årlig indexuppräkning.

10.4 Energideklaration enligt lag (2006:985) om energideklaration för byggnader avseende Fastigheten är utförd och ingiven.

10.5 Fastigheten har undergått obligatorisk ventilationskontroll (OVK) med godkänt resultat till och med den 30 oktober 2023.

10.6 Hissbesiktning har genomförts med godkänt resultat till och med den 31 augusti 2022.

10.7 Det finns såvitt Säljaren känner till per Avtalsdagen inga förelägganden mot Fastighetens ägare från någon myndighet beträffande krav på sanering av förorenad mark på Fastigheten.

10.8 Det finns såvitt Säljaren känner till per Avtalsdagen inga förelägganden mot Fastighetens ägare från någon myndighet beträffande besiktningar på Fastigheten.

11 FRISKRIVNING

11.1 Köparen har uppmanats att besiktiga Fastigheten och att i övrigt undersöka alla förhållanden som rör Fastigheten. Denna uppmaning har omfattat även sådana förhållanden, som garanteras av Säljaren i Garantierna. Köparen har således beretts tillfälle att skaffa sig kännedom om bl.a. Fastigheten och därpå uppförda byggnaders skick. Säljaren har inte, varken explicit eller implicit, lämnat och Köparen har inte förlitat sig på, någon annan garanti eller utfästelse beträffande Fastigheten än Garantierna.

Köparen har inte heller lagt några andra förutsättningar till grund för Avtalet än vad som uttryckligen anges häri. Köparen förklarar sig ha full insyn och vetskap om Fastigheten, tillhörande egendom och rättigheter samt dess skick.

11.2 Fastigheten överlåts i befintligt skick och med undantag för vad som uttryckligen garanteras i Garantierna, friskriver Köparen Säljaren från allt ansvar för fel och brister avseende Fastigheten av vad slag de vara må, såväl synliga som dolda, inklusive miljöbelastningar, faktiska fel, rättsliga fel, rådighetsfel och fysiska fel och brister och avstår således från alla framtida anspråk mot Säljaren på grund av fel i Fastigheten.

12 PÅFÖLJD OCH ANSVARSBEGRÄNSNINGAR

12.1 Köparen kan endast framställa anspråk för direkt skada i anledning av avvikelser från de uttryckliga Garantierna som lämnats i punkt 11 ovan. Den enda påföljd som kan göras gällande i anledning av samtliga garantibrott ska vara prisavdrag. Inga andra påföljder enligt jordabalken eller någon annan lag, allmänna avtalsrättsliga principer eller i övrigt ska vara tillgängliga för Köparen.

12.2 Om en garantibrist som kan göras gällande av Köparen täcks av för Fastigheten gällande försäkring ska Köparen ha rätt till ersättning enligt detta Avtal mot att Köparen tillser att rätten till eventuell försäkringsersättning överlåts till Säljaren. Säljaren ska inte vara skyldig att ersätta Köparen vid garantibrist för det fall skadan skulle ha täckts av försäkring om Köparen vidmakthållit motsvarande försäkring som gällde före Tillträdesdagen.

12.3 Garantianspråk får inte framställas om det baserats på sådan information eller sådana omständigheter som Köparen, eller dess ombud, på Tillträdesdagen känner till. Köparen ska alltid anses ha kännedom om sådan information och omständigheter som framgår vid en normalt aktsam undersökning av Fastigheten och granskning av den information som Säljaren har lämnat till Köparen eller dess rådgivare. Garantierna som lämnats av Säljaren begränsar inte Köparens ansvar att undersöka Fastigheten.

12.4 Inget garantiansvar ska uppkomma om och i den utsträckning som Säljaren, efter eget val, och utan kostnad eller väsentligt hinder för Köparen, avhjälper en garantibrist.

12.5 Om en skada är avdragsgill ur skattesynpunkt för Köparen ska det belopp som ska betalas av Säljaren reduceras med ett belopp motsvarande avdragsgillt belopp multiplicerat med gällande bolagsskattesats det aktuella året.

12.6 Om Säljaren har betalt Köparen till täckande av ett garantianspråk eller har åtgärdat ett garantibrott, och Köparen därefter har regressrätt gentemot tredjeman avseende det belopp som utgjort eller kunnat utgöra basen för ett garantianspråk mot Säljaren enligt Avtalet, skall Köparen på Säljarens begäran överlåta denna rättighet utan ersättning till Säljaren.

12.7 Inget garantianspråk ska kunna framställas om inte skriftligt meddelande om sådant krav, tillsammans med rimlig specifikation av detta, innehållande en specifikation av arten av garantiavvikelsen och, så långt detta är möjligt, vilket belopp som krävs med anledning härav, har framställts till Säljaren utan dröjsmål. Med utan dröjsmål ska inte i något fall avses mer än trettio (30) dagar från den dag Köparen upptäckte eller borde ha upptäckt grunden för kravet. Under alla omständigheter ska garantianspråk framställas senast inom nio (9) månader från Tillträdesdagen.

12.8 Om Köparen efter Tillträdesdagen informeras om något tredjemansanspråk, vilket kan leda till ersättning på grund av bristande uppfyllelse av Garantierna, ska Köparen, för att bibehålla rätten att framställa ett garantianspråk mot Säljaren, så snart detta är praktiskt möjligt, och senast inom trettio (30) dagar från det datum Köparen skriftligen informerades om tredjemansanspråket, meddela Säljaren om detta, och,

(i) inte göra något medgivande av skuld, ingå avtal eller kompromiss med någon person, enhet eller myndighet i anslutning därtill, utan att dessförinnan erhålla skriftligt samtycke från Säljaren;

(ii) mot skälig ersättning från Säljaren för Köparens kostnader, utlägg och avgifter m.m. beakta Säljarens skäliga intresse vid vidtagande av samtliga åtgärder med anledning av ett sådant krav; samt

(iii) lämna Säljaren, eller Säljarens rådgivare, skälig tillgång till Köparens personal, lokaler, räkenskaper, dokument och arkiv, för att göra det möjligt för Säljaren eller Säljarens rådgivare att undersöka sådana krav.

12.9 Skyldighet för Säljaren att erlägga betalning till Köparen för ett garantianspråk ska inte inträda förrän bristen är definitiv hos Köparen. Om garantianspråket avser betalning till tredjeman ska skyldighet för Säljaren att erlägga betalning till Köparen inte infalla förrän tredjemans anspråk är klart och förfallet till betalning.

12.10 Köparens rätt till ersättning för Säljarens bristande uppfyllande av Garantierna eller annat avtalsbrott i anledning av detta Avtal ska inte överstiga Köpeskillingen.

13 FÖRDELNING AV KOSTNADER OCH INTÄKTER

13.1 Skatter, avgifter, räntor och alla andra kostnader, inklusive fastighetsskatt, som belöper på Fastigheten för tiden före Tillträdesdagen ska betalas av Säljaren och för tiden från och med Tillträdesdagen av Köparen. Motsvarande fördelning gäller även samtliga intäkter från Fastigheten.

13.2 För reglering av på Fastigheten belöpande kostnader och intäkter ska Parterna upprätta och underteckna en sedvanlig likvidavräkning per Tillträdesdagen. Belopp som Part i anledning därav har att erlägga till den andra Parten ska erläggas på Tillträdesdagen. För det fall en reglering ej kan ske av samtliga kostnader och intäkter på Tillträdesdagen, ska Parterna upprätta och underteckna en kompletterande likvidavräkning samt reglera tillkommande alternativt avgående belopp.

13.3 Parterna är oaktat ovanstående överens om att samtliga kostnader som uppkommer i samband med ansökan om en detaljplaneändring och bygglov på Fastigheten ska Parterna emellan bäras av Köparen.

14 KÖPARENS ÖVERTAGANDE AV AVTAL

14.1 Köparen ska, i den mån det behövs, snarast möjligt inhämta samtycke till partsbyte på Tillträdesdagen i förhållande till de avtal som rör leveranser, drift och skötsel av Fastigheten, som framgår av Bilaga 14.1.

14.2 För det fall Köparen ej lyckas erhålla godkännande för partsbyte för något eller några av avtalen ska Köparen snarast underrätta Säljaren därom och Säljaren ska snarast säga upp dessa avtal till upphörande. Säljaren och Köparen ska under uppsägningstiden i möjligaste mån, arrangera sina förhållanden så att Köparen tillgodogörs och betalar för de nyttigheter avtalet avser.

15 MERVÄRDESSKATT

Fastigheten är inte föremål för frivillig skattskyldighet.

16 STÄMPELSKATT / LAGFART

Köparen ska svara för alla kostnader hos inskrivningsmyndighet i anledning av förvärvet såsom för stämpelskatt, expeditionsavgift och liknande kostnader.

17 MEDDELANDEN

17.1 Alla meddelanden med anledning av Avtalet ska vara skriftliga och ska skickas till (i) adresserna angivna nedan; eller (ii) annan adress som kan komma att meddelas i enlighet med denna punkt. I denna punkt ska ”skriftlig” anses innefatta e-post.

Om meddelande till Säljaren:
Östhammars kommun
Att: Marie Berggren
Box 66
742 21 Östhammar

Med kopia till (räknas ej som meddelande):
Restate Transaktioner AB
[redacted]

Om meddelande till Köparen:
Stiftelsen Östhammarshem
[redacted]

Meddelande som skickas med kopia till enligt ovan ska endast anses vara för kännedom.

17.2 Ett meddelande ska anses vara mottaget när den andra Parten bekräftar mottagandet. För det fall en Part inte bekräftar mottagandet ska meddelandet ändå anses mottaget:

a) om levererat personligen eller skickat med välrenommerad internationell budfirma (med erhållet leveranskvitto), den dag det mottogs av mottagaren om det mottogs före kl. 16.00 en Bankdag och i annat fall nästkommande dag;

b) om skickat med post fem (5) dagar, efter det att det skickats med rekommenderat brev med begärt leveranskvitto; eller

c) om skickat per e-post, när mottagandet bekräftats genom ett manuellt producerat svarsmeddelande.

18 SEKRETESS

Part har inte rätt att utan den andre Partens skriftliga medgivande lämna uppgift om Avtalet eller den transaktion som Avtalet reglerar. Detsamma ska gälla information som Part lämnar i samband med skiljeförfarande enligt Avtalet liksom beslut eller skiljedom som meddelas av skiljenämnden. Part ska dock ha rätt att lämna information till sin bank, sin rådgivare som är bunden av sekressåtagande, eller som Part är tvingad att lämna enligt lag eller noteringsavtal.

19 ÖVRIGT

19.1 På Fastigheten finns idag utrustning för alarmeringsaggregat (Hesa Fredrik) samt den kommunala IT-noden, se bilaga 19.1 för avtal avseende alarmeringsaggregat. Köparen ska tillse att Säljaren ges vederlagsfri nyttjanderätt för detta. Köparen ska vidare tillse att Säljaren ges samma fortsatta rättigheter om Fastigheten i framtiden skulle avyttras till annan part.

19.2 Säljaren ska tillse att Fastigheten på Tillträdesdagen har en fullgod VA-kapaciteten motsvarande som om att Gräsö skola hade haft verksamhet. Detta motsvarar idag cirka tio (10) bostadslägenheter. Vidare ska Säljaren verka för att VA-kapaciteten utökas för att kunna tillgodose det framtida behovet av den planerade bostadsbebyggelsen om cirka tjugo (20) bostadslägenheter på Fastigheten.

19.3 Om inte Köparen för Fastigheten erhåller en lagakraftvunnen detaljplan för bostadsändamål inom 24 månader från dess att kompletta handlingar har inlämnats av Köparen till bygg- och miljönämnden i Östhammars kommun gäller följande köpeavtal för återgång om inte annat skriftligt överenskommit mellan Parterna.

Köparen säljer och överlåter Fastigheten till Säljaren för 6 500 000 kronor med tillträde en (1) månad efter tidsfristens utgång enligt föregående stycke. Efter erläggande av 6 500 000 kronor på tillträdesdagen, ska Köparen till Säljaren överlämna ett köpebrev med kvitterad köpeskilling.

19.4 Detta Avtal utgör Parternas fullständiga överenskommelse avseende överlåtelse av Fastigheten.

19.5 Alla ändringar eller tillägg till Avtalet ska vara skriftliga och ska undertecknas av bägge Parter för att vara bindande för Parterna.

19.6 Skulle någon bestämmelse i Avtalet eller del därav vara ogiltig, ska detta inte innebära att Avtalet i dess helhet är ogiltigt. I stället ska, i den mån ogiltigheten väsentligen påverkar Parts utbyte av eller prestation enligt Avtalet, skälig jämkning av Avtalet ske.

19.7 Vardera Part ska stå kostnaden för sina respektive uppkomna utgifter i anslutning till ingående av Avtalet.

20 TILLÄMPLIG LAG OCH TVISTER

20.1 Svensk lag ska tillämpas på Avtalet.

20.2 Tvister som uppstår i anledning av Avtalet ska slutligt avgöras genom skiljedomsförfarande administrerat av Stockholms Handelskammares Skiljedomsinstitut (SCC).

20.3 Regler för Förenklat Skiljeförfarande ska tillämpas om inte SCC med beaktande av målets svårighetsgrad, tvisteföremålets värde och övriga omständigheter bestämmer att Skiljedomsregler ska tillämpas. I sistnämnda fall ska SCC också bestämma om skiljenämnden ska bestå av en eller tre skiljemän. Språket för skiljeförfarandet ska vara svenska. Sätet för skiljeförfarandet ska vara Stockholm.

Signatursida följer

Avtalet har upprättats i två (2) original varav Parterna tagit var sitt.

Ort:	Ort:
Datum:	Datum:
ÖSTHAMMARS KOMMUN	**STIFTELSEN ÖSTHAMMARSHEM**
_____	_____
Namn:	Namn:
_____	_____
Namn:	Namn:

Säljarens och Köparens namnteckning bevittnas.

_____	_____
Namn:	Namn:

Öregrundsgrepen

BETECKNINGAR OCH PLANBESTÄMMELSER

I enlighet med bestämmelserna nedan är endast angiven markanvändning och utformning tillåten.

GRÄNSBETECKNINGAR

Planområdesgräns tillika användningsgräns

ANVÄNDNING AV KVARTERSMARK

B — Bostäder

UTNYTTJANDEGRAD/FASTIGHETSINDELNING

d_1 2500 — Minsta storlek på fastighet är 2 500 kvadratmeter.

e_1 15 — Största tillåten byggnadsarea är 15 procent av fastighetsarean.

e_2 — Varje fastighet får inrymma högst två bostadslägenheter.

BEGRÄNSNING AV MARKENS UTNYTTJANDE

Byggnad får inte uppföras

BYGGNADERS PLACERING

Huvudbyggnad skall placeras minst 6,0 meter från fastighetsgräns. Komplementbyggnad skall placeras minst 6,0 meter från gräns mot gata och minst 4,5 meter från annan fastighetsgräns.

UTFORMNING

II — Högsta antal våningar. Utöver två våningar får vind inte inredas.

7,5/3,0 — Högsta byggnadshöjd i meter för huvudbyggnad respektive komplementbyggnad.

MARKENS ANORDNANDE, VEGETATION

Utöver den area som byggnader upptar får högst 10 procent av fastighetsarean hårdgöras med material som inte har god vattengenomsläpplighet.

Marklov krävs för fällning av träd med en stamdiameter överstigande 15 cm en meter över marknivån.

ILLUSTRATIONER (ej bindande)

Ny fastighetsgräns

Ny byggnad - exempel på placering

ADMINISTRATIVA BESTÄMMELSER

Markreservat

lu — Marken skall vara tillgänglig gör allmännyttig luftledning eller underjordisk ledning

Genomförandetid

Genomförandetiden är 10 år från den dag planen vinner laga kraft

Planavgift

Planavgift skall inte tas ut vid bygglovprövning

ÖVRIGA UPPLYSNINGAR

Syftet med att planen anger kvartersmark där byggnader inte får uppföras är att i möjligaste mån skydda förekommande orkidéer (som omfattas av artskyddsförordningen). Prickad mark förtydligar också att byggnader inte får placeras närmare än 4,5 meter mot gräns till grannfastighet.

I planbeskrivningen finns mer information gällande skyldigheten att söka marklov för trädfällning.

Grundkartan upprättad i 2017-10-13, uppdaterad 2018-05-25

Befintliga fastigheter redovisade med stöd av förrättningskartor från Lantmäteriet. Fastigheternas hörn är i förrättningskartorna angivna i ett lokalt koordinatsystem. Genom fältkontroller av ett antal tomthörnsmarkeringar har transformering skett till koordinatsystemet Sweref 99 18 00.

Nivåkurvor inlagda från laserscanning

Byggnader är ungefärligt redovisade utifrån ortofoto och översiktlig okulärbesiktning (i huvdsak i anslutning till föreslagna tomtområden)

Koordinatsystem Sweref 99 18 00
Höjdsystem RH 2000

Grundkartans beteckningar

- Fastighetsgränser
- Nivåkurvor, 0,5 meter ekvidistans
- Strandlinje
- Vägar
- Huvudbyggnad resp. komplementbyggnad, ungefärliga lägen

0 10 20 30 40 50 100 200 meter

skala 1:2000 (vid format A1)

N

N=6693000 E=168200

N=6693000 E=168400

DETALJPLAN

ANTAGANDEHANDLING

Planhandlingarna består av plankartan med bestämmelser samt:

- ☒ Beskrivning
- ☐ Illustrationskarta
- ☒ Samrådsredogörelse
- ☒ Fastighetsförteckning
- ☒ Utlåtande efter granskning

Komplettering inom Stenskärsområdet

Del av fastigheten Stenskär 1:1

ÖSTHAMMARS KOMMUN, UPPSALA LÄN

UPPRÄTTAD 2018-06-20
REVIDERAD DEN 2018-12-05

NN NN

Beslutsdatum	Sign
Bn godkännande -	
Antagande -	
Lagakraftvinnande -	
DNR BMN-2017-1255	N.NN

ÖSTHAMMARS KOMMUN
– EN DEL AV ROSLAGEN

Bygg- och miljöförvaltningen

BEHOVSBEDÖMNING

Detaljplan för del av fastigheten Stenskär 1:1

Östhammars kommun, Uppsala län

Upprättad den 2017-07-07

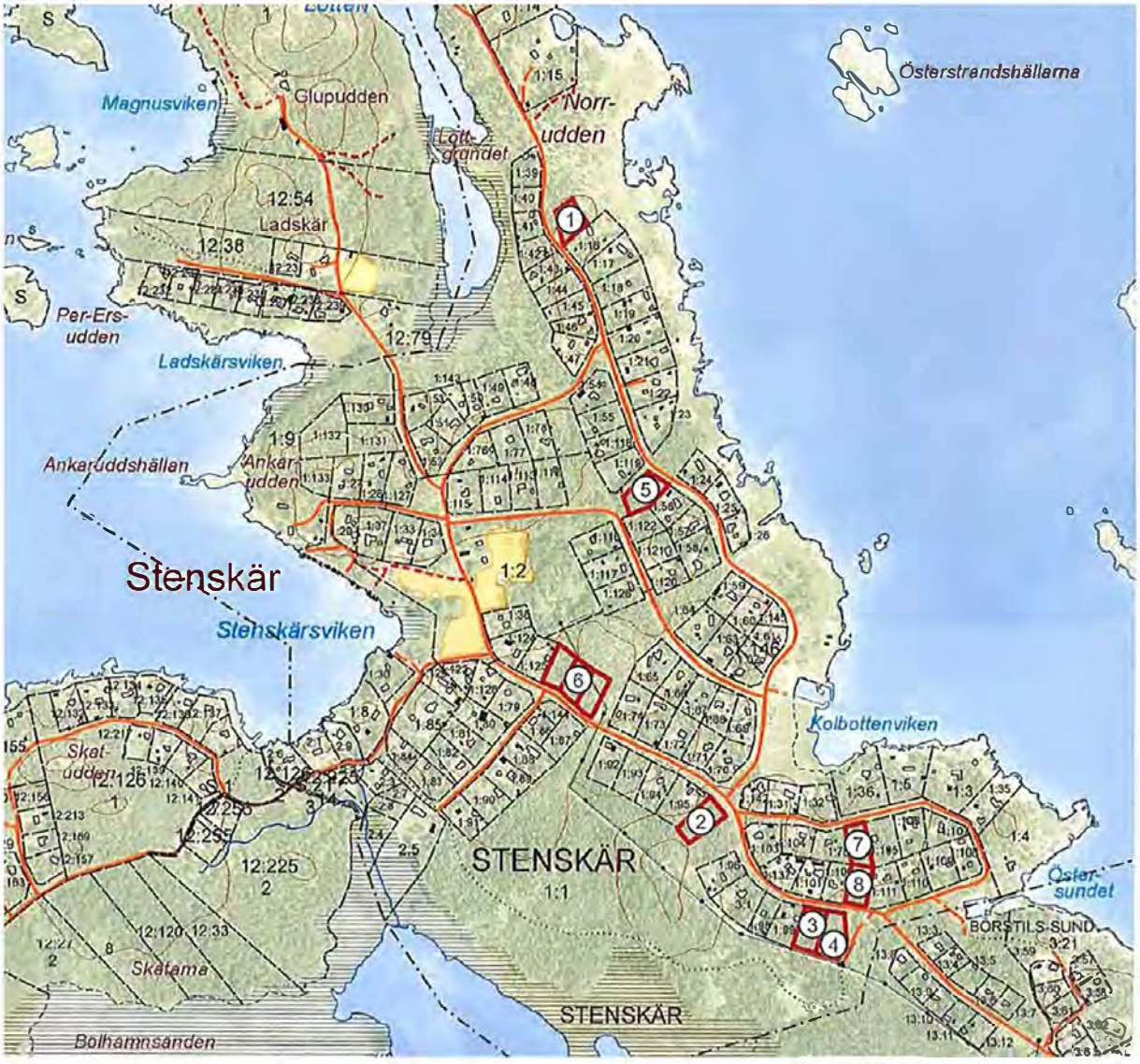

Version 1 - 2015-12-18

Detta dokument och tillika verktyg för genomförande av behovsbedömning är framtaget av Ekerö kommun (projektledare) tillsammans med Upplands-Bro och Järfälla kommuner under år 2015. Projektet har finansierats av Boverket genom regeringsuppdraget PBL Kompetens. Syftet med regeringsuppdraget är att skapa en enhetlig tillämpning av plan- och bygglagen (PBL) i hela Sverige. Verktyget är anpassat för kunna användas av fler kommuner och är fri att använda och förändra.

Innehåll

Introduktion 4

Planområdet 6

Särskilda bestämmelser **Fel! Bokmärket är inte definierat.**

Naturvärden **Fel! Bokmärket är inte definierat.**

Materiella värden **Fel! Bokmärket är inte definierat.**

Risker för människors hälsa eller för miljön **Fel! Bokmärket är inte definierat.**

Sammanvägd bedömning **Fel! Bokmärket är inte definierat.**

Hantering **Fel! Bokmärket är inte definierat.**

Referenser **Fel! Bokmärket är inte definierat.**

Introduktion

Syftet med reglerna kring miljöbedömning är att integrera miljöaspekter i planarbetet för att främja hållbar utveckling (6 kap. 11-18 §§). För att uppnå detta är det av stor vikt att behovsbedömningen genomförs tidigt i planprocessen. I takt med att nytt underlag framkommer bör bedömningen uppdateras, vilket även innebär att tidigare ställningstagande kring betydande miljöpåverkan kan behöva revideras. Hur behovsbedömning och miljöbedömning bäst genomförs beskrivs i Boverkets (2006) och Naturvårdsverkets (2009) vägledningar för miljöbedömning av planer.

Det finns inget krav på att en behovsbedömning ska genomföras redan vid upprättande av planprogram, eftersom planprogram inte krävs enligt lag (se 5 kap. 10 § PBL och 6 kap. 11 § MB). Enligt Naturvårdsverkets allmänna råd bör en behovsbedömning genomföras så snart det är möjligt (NFS 2009:1). Rekommendationen är därför att ändå påbörja arbetet med behovsbedömning redan under detta skede i planarbetet (Boverket 2006, s.21). I ett planprogram anges planens utgångspunkter och mål. I detta skede bör behovsbedömningen därför främst användas för att identifiera viktiga miljöaspekter för det vidare detaljplanearbetet.

Verktyget består av sju checklistor. Den första checklistan behandlar särskilda bestämmelser, vilket omfattar om det gäller undantag eller krav på att genomföra miljöbedömning. De efterföljande fem checklistorna utgör kärnan i verktyget och är tematiskt indelade i miljöaspekterna *kulturvärden*, *naturvärden*, *sociala värden*, *materiella värden* och *risker för människors hälsa eller för miljön*. I dessa checklistor ska platsens känslighet och nuvarande förhållanden först beskrivas, för att sedan redogöra för hur planen påverkar dessa förhållanden och hur stor störningen sannolikt kommer att bli.

Det räcker med att planen kan antas medföra betydande miljöpåverkan för en miljöaspekt för att så ska anses vara fallet och miljöbedömning ska inledas (NFS 2009:1). En fullständig genomgång av alla checklistor bör ändå göras för att klargöra på vilka grunder planen kan antas medföra betydande miljöpåverkan. En fullständig genomgång är även värdefull om det senare visar sig att den först utpekade aspekten inte längre kan antas medföra betydande miljöpåverkan. En väl utförd och dokumenterad behovsbedömning är också en bra utgångspunkt för avgränsningen av miljökonsekvensbeskrivningen. Behovsbedömningen har även ett värde för arbetet med planbeskrivningen även om det inte krävs en miljöbedömning.

I den sista checklistan, *Sammanvägd bedömning,* sammanställs ställningstagandena från de tidigare ifyllda checklistorna. Syftet är att få en helhetssyn och just kunna göra en sammanvägd bedömning av inringade aspekter. Den senare delen av checklistan hanterar omfattningen av påverkan och behöver inte fyllas i om det redan har fastslagits att planen medför betydande miljöpåverkan (Boverket 2006, s.19). Råder det fortfarande oklarheter om planens påverkan är betydande kan denna del användas som ett stöd för ställningstagandet. Detta ställningstagande ska avslutningsvis motiveras. Sist i dokumentet beskrivs hanteringen av behovsbedömningen i avsnittet som är benämnt *Hantering*.

Betydande miljöpåverkan
Vid bedömning av betydande miljöpäverkan är det skillnaden mellan den miljöpåverkan som genomförandet av detaljplanen medför och den miljöpåverkan som blir följden av om detaljplanen inte genomförs, som är i fokus (Naturvårdsverket 2009, s.36). Det står inte entydigt definierat i lagstiftningen eller förarbeten hur stor påverkan ska vara för att den ska antas vara betydande (Naturvårdsverket 2009, s.35). Skälet till detta är sannolikt att det är platsens känslighet och storleken på störningen som avgör om påverkan blir betydande eller inte.

Ju större sannolikheten är för att en viss typ av miljöpåverkan ska inträffa, desto större är risken för att planen kan antas medföra betydande miljöpåverkan (Boverket 2006, s.20). Likaså ökar risken om varaktigheten blir lång eller om påverkan förväntas uppkomma ofta. Är området särskilt värdefullt eller känsligt eller om det är svårt att avhjälpa negativ påverkan ökar också risken för betydande påverkan.

Kriterierna för bedömning av miljöpåverkan innehåller framför allt negativa aspekter men även positiva aspekter ska beaktas (Boverket 2006, s.18). Det är dock den negativa påverkan som är utslagsgivande vid ställningstagandet om betydande miljöpåverkan. Osäkerhet om vilken påverkan planens genomförande kan få, bör hanteras som en risk för betydande miljöpåverkan. En positiv påverkan av en aspekt kan inte vägas mot en negativ påverkan av en annan (Boverkets 2006, s.18).

Planområdet

Planområdet är beläget i Stenskär och består av tio stycken tomter utspridda över området. De tänka tomterna är idag obebyggda och består av grönområden. Intill tomterna finns bebyggelse främst för fritidshus men det finns även ett flertal permanentboenden i Stenskär. Området är detaljplanelagt (03-BÖL-984) under 1950-talet och medger bostäder för öppet byggnadssätt. Majoriteten av de tilltänkta tomterna är reglerade som allmän plats, park och ett fåtal som allmän plats, skogsbruksområde. Intill detaljplaneområdet västerut finns en detaljplan (03-BÖL-1212) upprättad under 1960-talet för Snesslinge som medger fritidshusbebyggelse, fristående hus.

Till Öregrund som är den närmsta tätorten med service så som matbutik är det ca 11 km. Närmsta skola är Snesslingeskolan på ca 9,5 km avstånd som är en lågstadieskola med en förskoleklass. Till den större landsvägen, väg 1100, där det finns kollektivtrafik till Öregrund och Uppsala är det ca 4,5 km.

Detaljplanens syfte

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra uppförandet av bostäder på uppemot tio tomter enligt permanentstandard i Stenskär. Planförslaget kommer att fokusera på tomter för villabebyggelse. Området är ett av kommunens omvandlingsområden där karaktären av fritidshusområde förändras av att alltfler är permanentboende eller bor under längre perioder i området.

Särskilda bestämmelser			
4 kap. 35 § PBL	**Undantag från miljöbedömning: En särskild mkb för detaljplaner med *standardförfarande* behöver inte upprättas om planen enbart gäller något av nedan nämnda ärenden, och mkb:n i detta ärende är aktuell och tillräcklig.**	**Undantag**	
		Ja	**Nej**
5 kap. 7 a § PBL	Gäller detaljplanen enbart en verksamhet som tillståndsprövas enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 9 kap. 6 § MB (A- eller B-verksamhet), och är mkb:n i detta ärende aktuell och tillräcklig?		X
	Gäller detaljplanen enbart en åtgärd som prövas genom fastställande av en vägplan enligt väglagen (1971:948) eller en järnvägsplan enligt lagen (1995:1649) om byggande av järnväg, och är mkb:n i detta ärende aktuell och tillräcklig för detaljplanen?		X
Kommentar	*Planförslaget omfattas inte av verksamhet som tillståndsprövas enligt Miljöbalken.*		
4 § mkb-förordningen	**Krav på miljöbedömning: En detaljplan ska antas medföra betydande miljöpåverkan om genomförandet kan antas innefatta en verksamhet eller åtgärd som kräver tillstånd enligt 7 kap. 28 §.**	**Krav**	
		Ja	**Nej**
7 kap. 27 & 28 a §§ MB	Kan genomförandet antas innefatta en verksamhet eller åtgärd som på ett *betydande sätt* kan påverka miljön i ett Natura 2000-område som förtecknats enligt fågeldirektivet (2009/147/EG) och därmed kräver tillstånd (Skyddad natur)?		X
	Kan genomförandet antas innefatta en verksamhet eller åtgärd som på ett *betydande sätt* kan påverka miljön i ett Natura 2000-område som förtecknats enligt art- och habitatdirektivet (92/43/EEG) och därmed kräver tillstånd (Skyddad natur)?		X
Kommentar	*Inga Natura 2000-områden är belägna så nära planområdet att de bedöms påverkas av föreslagen detaljplan. Närmsta Natura 2000 område, Kallriga, är ungefär 1,5 km nordväst om området på andra sidan av Kallrigafjärden.*		

Kulturvärden

I bedömningen ska särskilt platsens betydelse och känslighet beaktas, med särskild hänsyn till kulturvärden. Checklistan bör utvecklas av eller tillsammans med sakkunnig inom kulturmiljöer.

Beskriv förekomsten av kulturvärden i de områden som kan antas komma att påverkas av planen.

- ☐ Biologiskt kulturarv (Information)
- ☐ Karaktärsdrag i landskap och bebyggelse
- ☐ Värdefulla landskapsavsnitt och bebyggelsemiljöer
- ☐ Arkitektoniskt värdefulla kulturmiljöer och byggnader
- ☐ Arkeologiska kulturmiljöer och lämningar (fornlämningar och fornlämningsområden)
- ☐ Immateriella företeelser (till exempel ortnamn eller berättelser som är knutna till platsen)
- ☐ Kulturvärden som uppmärksammats av brukare eller allmänhet

Beskrivning	*Inga kulturvärden bedöms påverkas av detaljplanen.*

Beskriv förekomsten av skyddade och utpekade objekt eller områden som kan antas komma att påverkas av planen med avseende på det skyddade eller utpekade kulturvärdet.

- ☐ Statliga byggnadsminnen enligt 3 kap. KML (SFS 2013:558; BeBR; Förteckning; Vägledning)
- ☐ Kyrkliga kulturminnen enligt 4 kap. KML (BeBR; Vägledning)
- ☐ Arkeologiska kulturmiljöer och lämningar (fornlämningar och fornlämningsområden) enligt 2 kap. KML (Fornsök; Vägledning; Lista med lämningstyper)
- ☐ Nationalpark enligt 7 kap. 2 § MB (SFS 1987:938; Skyddad natur)
- ☐ Naturreservat/Naturvårdsområde enligt 7 kap. 4 § MB (SFS 1998:1252; Skyddad natur)
- ☐ Kulturreservat enligt 7 kap. 9 § MB (SFS 1998:1252; Skyddad natur)
- ☐ Naturvårdsavtal enligt 7 kap. 3 § JB; Information; Riktlinjer naturvårdsverket; Skyddad natur)
- ☐ Landskapsbildskyddsområde (Information; Skyddad natur)
- ☐ Riksintresse för naturvård, kulturmiljövård eller friluftsliv enligt 3 kap. 6 § MB (Skyddad natur)
- ☒ Riksintresse med hänsyn till natur- och kulturvärden enligt 4 kap. 4 § MB (Skyddad natur)
- ☐ Världsarv (Information)

Beskrivning	*Området utgörs av riksintresse för högexploaterad kust (skärgårdsområdet från Arkösund till Forsmark), 4 kap. 4§ MB. Enligt riksintresset får fritidsbebyggelse endast tillkomma i form av kompletteringar till redan befintlig bebyggelse. Det tilltänkta planområdet avser en komplettering av permanentbostäder och ligger i anslutning till sammanhängande bebyggelse. Riksintresset bedöms därmed inte påverkas av planen.*

Planens påverkan

Beskriv planens påverkan på de ovan beskrivna kulturvärdena.

Beskrivning	*Inga kulturvärden bedöms påverkas av detaljplanen.*

Bedömning av påverkan

Kan planen antas medföra påverkan på kulturvärden?	Ja	**Nej**
Kan planen antas medföra *betydande* påverkan på kulturvärden?	Ja	**Nej**

Kommentar	*Inga kulturvärden bedöms påverkas av detaljplanen.*

Hänvisning till bilaga i förordning (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar:
Bilaga 2: 1 d och 2 c samt 3 a-b, d-e
Bilaga 4: 2 a, c, e-g

Miljöaspekter i 6 kap. 12 § p 6 MB som berörs:
Bebyggelse, forn- och kulturlämningar och annat kulturarv, landskap

Naturvärden

I bedömningen ska särskilt platsens betydelse och känslighet beaktas, med särskild hänsyn till naturvärden. Checklistan bör utvecklas av eller tillsammans med sakkunnig inom ekologi.

Beskriv förekomsten av naturvärden i de områden som kan antas komma att påverkas av planen.

Värdefulla naturtyper eller spridningssamband mellan dessa:
- ☐ Naturtyper enligt habitatdirektivet (Lista över naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1; Arter & naturtyper i habitatdirektivet; Skyddad natur)
- ☐ Områden enligt Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering eller objekt med högt naturvärde (Skogens pärlor; Skyddad natur)
- ☐ Områden enligt Naturvårdsverkets myrskyddsplan eller nationalparksplan (Skyddad natur)
- ☐ Områden enligt ängs- och betesmarksinventeringen (Skyddad natur)
- ☐ Värdefulla vatten i enlighet med Levande sjöar och vattendrag (Information: Skyddad natur)
- ☐ Viktiga spridningssamband mellan de naturtyper som förekommer

Värdefulla arter eller spridningssamband för dessa:
- ☐ Värdefulla fågelarter (I Sverige regelbundet förekommande fågelarter [från bilaga 1 i Fågeldirektivet] för vilka Särskilda skyddsområden skall avsättas)
- ☐ Värdefulla växt-, djur-, eller svamparter (Lista över arter i habitatdirektivets bilaga 2 som förekommer i Sverige; Arter & naturtyper i habitatdirektivet – Bevarandestatus i Sverige)
- ☐ Fridlysta växt-, djur-, eller svamparter (4-9 §§ Artskyddsförordningen)
- ☐ Fortplantningsområden eller viloplatser för fridlysta djur (4 § Artskyddsförordningen) Nyckelbegrepp samt fortplantnings- vilo- och övervintringsområden)
- ☐ Rödlistade växt-, djur-, eller svamparter (ArtDatabanken)
- ☐ Viktiga spridningssamband för de arter som förekommer

Beskrivning	*Inga kända naturvärden finns i området. Området söder om det aktuella området har höga naturvärden ur flera aspekter. Där finns bland annat värdefulla ängs- och hagmarker, sumpskog, våtmarker och viktiga nyckelbiotoper. Dessutom förekommer gulyxne där som är en mycket skyddsvärd orkidé. Om den även förekommer i det aktuella planområdet är oklart och bör därför utredas vidare. En naturvärdesinventering kommer upprättas för området i detaljplanearbetet.*

Beskriv förekomsten av skyddade och utpekade objekt eller områden som kan antas komma att påverkas av planen med avseende på det skyddade eller utpekade naturvärdet.

- ☐ Nationalpark enligt 7 kap. 2 § MB (SFS 1987:938; Skyddad natur)
- ☐ Naturreservat/Naturvårdsområde enligt 7 kap. 4 § MB (SFS 1998:1252; Skyddad natur)
- ☐ Kulturreservat enligt 7 kap. 9 § MB (SFS 1998:1252; Skyddad natur)
- ☐ Naturminne enligt 7 kap. 10 § MB (SFS 1998:1252; Skyddad natur)
- ☐ Natura 2000 enligt 7 kap. 27 § MB (Förteckning över områden; Skyddad natur)
- ☐ Biotopskyddsområde enligt 7 kap. 11 § MB; övrigt och skogligt biotopskydd i Skyddad natur)
- ☐ Generellt biotopskydd enligt 7 kap. 11 § MB, förteckning i SFS 1998:1252 bilaga 1)
- ☐ Djur- och växtskyddsområde enligt 7 kap. 12 § MB (Skyddad natur)
- ☐ Strandskyddsområde enligt 7 kap. 13-18 §§ MB
- ☐ Naturvårdsavtal enligt 7 kap. 3 § JB; Information; Riktlinjer naturvårdsverket; Skyddad natur)
- ☐ Stora opåverkade områden enligt 3 kap 2 § MB (ska redovisas i översiktsplan)
- ☐ Ekologiskt känsliga områden enligt 3 kap 3 § MB (Information; ska redovisas i översiktsplan)
- ☐ Landskapsbildskyddsområde (Information; Skyddad natur)
- ☐ Riksintresse för naturvård, kulturmiljövård eller friluftsliv enligt 3 kap. 6 § MB (Skyddad natur)
- ☐ Riksintresse med hänsyn till natur- och kulturvärden enligt 4 kap. 2 § MB (Skyddad natur)
- ☐ Världsarv (Information)
- ☐ Biosfärsområden (Information; Skyddad natur)
- ☐ Våtmarksområden enligt ramsarkonventionen (Information; RAMSAR-områden i Skyddad natur)
- ☐ Skyddade marina områden enligt OSPAR (Information; Skyddad natur)
- ☐ Skyddade marina områden enligt HELCOM (Information; BSPA-områden i Skyddad natur)

Beskrivning	*Området berörs inte av något skyddat eller utpekat område för naturvård.*

Planens påverkan

Beskriv planens påverkan på de ovan beskrivna naturvärdena.

Beskrivning	Oexploaterade områden tas i anspråk. Eventuella naturvärden ska utredas.

Bedömning av påverkan

Kan planen antas medföra påverkan på naturvärden?	**Ja**	Nej
Kan planen antas medföra *betydande* påverkan på naturvärden?	Ja	**Nej**

Kommentar	*I och med att området är oexploaterat är det sannolikt att det finns betydelsefulla naturvärden varför en naturvärdesinventering är nödvändig. Dock bedöms inte den aktuella planen medföra betydande miljöpåverkan.*

Hänvisning till bilaga i förordning (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar:
Bilaga 2: 1 d och 2 c samt 3 a-b, d-e
Bilaga 4: 2 a, c, e-g

Miljöaspekter i 6 kap. 12 § p 6 MB som berörs:
Biologisk mångfald, djurliv, växtliv, mark, vatten, landskap

Sociala värden

I bedömningen ska särskilt platsens betydelse och känslighet beaktas, med särskild hänsyn till sociala värden. Checklistan bör utvecklas av eller tillsammans med sakkunnig inom exempelvis friluftsliv, rekreation, parker, grönområden och näringsliv.

Beskriv förekomsten av sociala värden i de områden som kan antas komma att påverkas av planen.

- ☐ Parker och andra grönområden inom eller i nära anslutning till områden med sammanhållen bebyggelse (tätorts- eller bostadsnära natur) (2 kap. 7 § PBL)
- ☐ Lämpliga platser för lek, motion och annan utevistelse (2 kap. 7 § PBL), t.ex. badplatser, skidbackar, lekplatser, ridstigar, cykelleder, skidspår, motionsspår, vandringsleder, jakt och fiske, orientering, skogsmulle, scouting och klättring.
- ☐ Tillräckligt stor friyta som är lämplig för lek och annan utevistelse (8 kap. 9 § PBL)
- ☒ Tysta områden
- ☐ Turistdestinationer
- ☐ Mötesplatser
- ☐ Sociala värden som uppmärksammats av brukare eller allmänhet

Beskrivning	*De aktuella tomterna i området består av orörd skogsmark. Eftersom ett flertal av de befintliga tilltänkta tomterna är reglerade som allmän platsmark, park är det möjligt att dessa områden används för rekreation och friluftsliv. Dessa eventuella värden behöver beaktas i det framtida planarbetet.*

Beskriv förekomsten av skyddade och utpekade objekt eller områden som kan antas komma att påverkas av planen med avseende på det skyddade eller utpekade sociala värdet.

- ☐ Nationalpark enligt 7 kap. 2 § MB (SFS 1987:938; Skyddad natur)
- ☐ Naturreservat/Naturvårdsområde enligt 7 kap. 4 § MB (SFS 1998:1252; Skyddad natur)
- ☐ Kulturreservat enligt 7 kap. 9 § MB (SFS 1998:1252; Skyddad natur)
- ☐ Strandskyddsområde enligt 7 kap. 13-18 §§ MB
- ☐ Naturvårdsavtal enligt 7 kap. 3 § JB; Information; Riktlinjer naturvårdsverket; Skyddad natur)
- ☐ Stora opåverkade områden enligt 3 kap 2 § MB (ska redovisas i översiktsplan)
- ☐ Landskapsbildskyddsområde (Information; Skyddad natur)
- ☐ Riksintresse för naturvård, kulturmiljövård eller friluftsliv enligt 3 kap. 6 § MB (Skyddad natur)
- ☐ Riksintresse med hänsyn till natur- och kulturvärden enligt 4 kap. 2 § MB (Skyddad natur)
- ☐ Världsarv (Information)
- ☐ Biosfärsområden (Information; Skyddad natur)

Beskrivning	*Inga skyddade eller utpekade objekt eller områden bedöms påverkas baserat på sociala värden.*

Planens påverkan

Beskriv planens påverkan på de ovan beskrivna sociala värdena.

Beskrivning	*Oexploaterade områden tas i anspråk vilket innebär att områden som kan användas i rekreativa sammanhang minskas ner. Att det byggs fler bostäder i Stenskär medför ett större befolkningsunderlag vilket i sin tur kan medföra ökad service vad gäller*

	exempelvis snöskottning.		
Bedömning av påverkan			
Kan planen antas medföra påverkan på sociala värden?		**Ja**	Nej
Kan planen antas medföra *betydande* påverkan på sociala värden?		Ja	**Nej**
Kommentar	*Idag används områdena sannolikt för rekreation och friluftsliv. I nära anslutning till området finns dock många grönområden för rekreation vilket medför bedömningen att planen inte kan antas medföra betydande påverkan på sociala värden.*		
Hänvisning till bilaga i förordning (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar: **Bilaga 2: 1 d och 2 a, c samt 3 a-b, d-e** **Bilaga 4: 2 a, c, e-g** **Miljöaspekter i 6 kap. 12 § p 6 MB som berörs:** **Befolkning, landskap**			

Materiella värden

I bedömningen ska särskilt platsens betydelse och känslighet beaktas, med särskild hänsyn till materiella värden. Checklistan bör utvecklas av eller tillsammans med sakkunnig inom exempelvis miljö, näringsliv och trafik.

Beskriv förekomsten av materiella värden i de områden som kan antas komma att påverkas av planen.

Naturresurser med högre förnyelseförmåga:
- ☐ Skog (skogsbruk)
- ☐ Fiske (vilt och odling)
- ☐ Mark till rennäring
- ☐ Ängs- och betesmark (jordbruk)
- ☐ Vilda växter och djur (t.ex. bär och fisk)
- ☐ Energiresurser (t.ex. vattendrag, vind, sol)
- ☐ Färskvatten (ytvattenförekomster)

Naturresurser med ingen/låg förnyelseförmåga:
- ☐ Åkermark (även plöjbar betesmark, jordbruk)
- ☐ Mineraler, bergarter, jordarter
- ☐ Energiresurser (t.ex. torv, kol)
- ☒ Färskvatten (grundvattenförekomster)
- ☐ Övriga geologiska resurser (t.ex. landformer, och fossil)

Övriga materiella värden:
- ☐ Rekreation, idrott, friluftsliv och turism (större anläggningar)
- ☐ Energiförsörjning (t.ex. anläggningar för energiproduktion, elnät [stamnät, regionnät, lokalt elnät, transformator- och kopplingsstationer, utlandskopplingar], ledningsnät för fjärrvärme och fjärrkyla, gasledningsnät, drivmedelstationer för båt och bil)
- ☐ Hälso- och sjukvård (t.ex. sjukvård, apotek, omsorg om barn, funktionshindrade och äldre)
- ☐ Information och kommunikation (t.ex. telefoni, internet, radiokommunikation)
- ☐ Vatten och avlopp (t.ex. reningsverk och ledningsnät för vatten- och avloppsvatten, reservoar, brandpost, tryckstegrings- och pumpstationer, tömningsstationer för båt)
- ☐ Renhållning (t.ex. deponier, återvinningscentraler och återvinningsstationer)
- ☐ Skydd och säkerhet (t.ex. domstolsväsendet, åklagarverksamhet, militärt försvar, kriminalvård, kustbevakning, polis, räddningstjänst, tullkontroll, gränsskydd och immigrationskontroll)
- ☐ Transporter (t.ex. bil-, järn-, gång- och cykelväg, flygplats, hållplatser och stationer, färjelägen, hamn, bro, omlastningspunkter, parkering för bil och cykel)

Beskrivning	*Inga kända materiella värden bedöms påverkas av detaljplanen. En hydrogeologisk utredning som klargör hur grundvattentäkterna skulle påverkas av ytterligare vattenuttag kommer att göras.*

Beskriv förekomsten av skyddade och utpekade objekt eller områden som kan antas komma att påverkas av planen med avseende på det skyddade eller utpekade materiella värdet.

- ☐ Miljöskyddsområde (7 kap. 19-20 §§ MB; Okänt om miljöskyddsområden förekommer)
- ☐ Vattenskyddsområde (7 kap. 21- 22 §§ MB; SFS 1998:1252; Skyddad natur)
- ☐ Jord- och skogsbruk (3 kap 4 § MB)
- ☐ Riksintresse för rennäring, yrkesfiske eller odling av akvatiska djur och växter (3 kap 5 § MB)
- ☐ Riksintresse för fyndigheter av ämnen eller material (3 kap 7 § MB)
- ☐ Riksintresse för anläggningar för industriell produktion, energiproduktion, energidistribution, kommunikationer, vattenförsörjning eller avfallshantering (3 kap 8 § MB)
- ☐ Riksintresse för totalförsvaret (3 kap 8 § MB)

Beskrivning	*Inga skyddade områden kan antas komma att påverkas av planen.*		
Planens påverkan			
Beskriv planens påverkan på de ovan beskrivna materiella värdena.			
Beskrivning	*Stenskär är utpekat som ett prioriteringsområde för anslutning till kommunalt vatten och avlopp på lång sikt. Denna detaljplan som möjliggör för fler bostäder skulle kunna innebära att angelägenheten att bygga ut kommunalt vatten och avlopp i området ökar, då fler abonnenter medför lägre kostnader för utbyggnad. I dagsläget har fastigheterna i området enskilda vatten- och avloppslösningar som påverkar vattenkvaliteten i området negativt.*		
Bedömning av påverkan			
Kan planen antas medföra påverkan på materiella värden?		Ja	**Nej**
Kan planen antas medföra *betydande* påverkan på materiella värden?		Ja	**Nej**
Kommentar	*Planen antas inte medföra betydande påverkan på materiella värden.*		

Hänvisning till bilaga i förordning (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar:
Bilaga 2: 1 c-d och 2 a-c samt 3 a-b, d-e
Bilaga 4: 2 a, c, e, g

Miljöaspekter i 6 kap. 12 § p 6 MB som berörs:
Bebyggelse, mark, vatten, materiella tillgångar

Risker för människors hälsa eller för miljön

I bedömningen ska särskilt platsens betydelse och känslighet beaktas, med särskild hänsyn till risker för människors hälsa eller för miljön. Checklistan bör utvecklas av eller tillsammans med sakkunnig inom miljö- och hälsoskydd.

Beskriv risker för människors hälsa eller för miljön i de områden som kan antas komma att påverkas av planen.

- ☐ Extrema naturhändelser (t.ex. stormar, höga vattenstånd, översvämning, ras och skred, torka, värmebölja, lavin, erosion, jordbävning, epidemier, extrem kyla)
- ☐ Olyckor (t.ex. farliga anläggningar, farligt gods, brand, trafikolycka inkl. tåg- och flygolycka)
- ☐ Verksamheter eller störningar som medför risk för omgivningen (t.ex. buller, vibrationer, ljus, lukt, damm, sot, luftföroreningar inklusive allergiframkallande ämnen, utsläpp till vatten, markföroreningar)
- ☐ Inomhusmiljö (t.ex. ljus, buller, fukt, temperatur, radon, strålning, elektromagnetiska fält)
- ☒ Vattenbrist, tele- eller elavbrott, fjärrvärmebortfall, IT-bortfall, transportstörning, drivmedelsbrist
- ☐ Klimatfaktorer (t.ex. lokalklimat, skuggning)

Beskrivning	*En hydrogeologisk utredning som klargör hur grundvattentäkterna skulle påverkas av ytterligare vattenuttag kommer att göras.*

Redogör för de miljökvalitetsnormer som inte följs eller riskerar att inte följas i de områden som kan antas påverkas av planen.

- ☐ Miljökvalitetsnormer för utomhusluft (SFS 2010:477; Information; Beslutade eller föreslagna åtgärdsprogram; Överskridanden av miljökvalitetsnormerna 2014)
- ☐ Miljökvalitetsnorm för buller (SFS 2004:675; Åtgärdsprogram för omgivningsbuller; *Trafikverkets åtgärdsprogram enligt förordning om omgivningsbuller)*
- ☐ Miljökvalitetsnorm för kvantitativ status för grundvatten (SFS 2004:660; VISS, se statusklassn.)
- ☐ Miljökvalitetsnorm för kemisk status för grundvatten (SFS 2004:660; VISS, se statusklassning)
- ☐ Miljökvalitetsnorm för ekologisk status för ytvatten (SFS 2004:660; VISS, se statusklassning)
- ☐ Miljökvalitetsnorm för kemisk status för ytvatten (SFS 2004:660; VISS, se statusklassning)
- ☐ Miljökvalitetsnormer för havsmiljö (SFS 2010:1341; HVMFS 2012:18; HVMFS 2012:18; statusklassning kommer att finnas i åtgärdsprogram för havsmiljön som fastställs 2016.)

Beskrivning	*Fastigheterna i området har i dagsläget enskilt vatten- och avlopp. Öregrundsgrepen som är det vatten som detaljplaneområdet angränsar till har måttlig vattenkvalitet. Det förekommer även problem med övergödning. Det är därför mycket viktigt att det finns en lösning för vatten- och avlopp som inte försämrar Öregrundsgrepens vattenkvalitet. Höga krav kommer behöva ställas på avlopplösningar.* *Ett förslag på avloppslösning måste uppfylla de krav som idag ställs på rening av avlopp i kommunen.*

Planens påverkan

Beskriv planens påverkan på de ovan beskrivna riskerna för människors hälsa och för miljön.

Beskrivning	*Planen antas inte medföra påverkan på människors hälsa eller miljö. Det finns dock en viss osäkerhet med grundvattentäkterna varför en hydrogeologisk utredning kommer att göras.*		
Bedömning av påverkan			
Kan planen antas medföra risker för människors hälsa eller för miljön?		Ja	**Nej**
Kan planen antas medföra *betydande* risker för människors hälsa eller för miljön?		Ja	**Nej**
Kommentar	*Vattenkvaliteten i Öregrundsgrepen är bristande och det är viktigt att vattenkvaliteten inte försämras. Det finns ett förslag på en avloppslösning som är godkänd av kommunen. Förutsättningarna för grundvattentäkterna kommer att utredas.*		
Hänvisning till bilaga i förordning (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar: **Bilaga 2: 1 d-f och 2 a, c samt 3 a-b, d-e** **Bilaga 4: 2 a, c-g** **Miljöaspekter i 6 kap. 12 § p 6 MB som berörs:** **Människors hälsa, mark, vatten, luft, klimatfaktorer**			

Sammanvägd bedömning			
Särskilda bestämmelser			
Gäller undantag från att genomföra miljöbedömning?		Ja	**Nej**
Gäller krav på att genomföra miljöbedömning?		Ja	**Nej**
Betydande miljöpåverkan			
Kan planen antas medföra *betydande* påverkan på kulturvärden?		Ja	**Nej**
Kan planen antas medföra *betydande* påverkan på naturvärden?		Ja	**Nej**
Kan planen antas medföra *betydande* påverkan på sociala värden?		Ja	**Nej**
Kan planen antas medföra *betydande* påverkan på materiella värden?		Ja	**Nej**
Kan planen antas medföra *betydande* risker för människors hälsa eller för miljön?		Ja	**Nej**
Bedömning	*Detaljplanen bedöms inte medföra någon betydande påverkan på ovan nämnda aspekter.*		
Påverkans totaleffekt			
Kan planen antas medföra påverkan på kulturvärden?		Ja	**Nej**
Kan planen antas medföra påverkan på naturvärden?		**Ja**	Nej
Kan planen antas medföra påverkan på sociala värden?		**Ja**	Nej
Kan planen antas medföra påverkan på materiella värden?		Ja	**Nej**
Kan planen antas medföra påverkan på risker för människors hälsa eller för miljön?		Ja	**Nej**
Bedömning	*Detaljplanen bedöms få en påverkan på naturvärden, sociala värden, materiella värden och på risker för människors hälsa eller för miljö. Det handlar främst om att det är ett oexploaterat område som är tänkt att bebyggas. Det finns inga kända naturvärden i området varför en naturvärdesinventering kommer att göras. Påverkan på de olika värdena bedöms dock vara minimal. En miljökonsekvensbeskrivning för området kommer därför inte att upprättas.*		
Är det fortarande oklart om planen kan antas medföra betydande miljöpåverkan bör omfattningen av planens påverkan fastställas som stöd för det slutliga ställningstagandet.			
Kan möjliga effekter till följd av planen föranleda att allmänhetens behov av information är betydande?			
Beskrivning	*Nej*		

Planens karaktäristiska egenskaper måste beaktas, särskilt planens omfattning.	
Beskrivning	*Detaljplanens syfte är att ta oexploaterade områden i anspråk för bostadsbebyggelse. De oexploaterade områdena är relativt sett små och utspridda vilket innebär att dess påverkan är begränsad.*
Planens karaktäristiska egenskaper ska beaktas, särskilt planens förening med andra planer?	
Beskrivning	*I den gällande översiktsplanen, antagen 2016, är området utpekat som utvecklingsområde. Planförslaget bedöms vara förenligt med gällande översiktsplan.*
I vilken utsträckning har planen betydelse för andra planers miljöpåverkan?	
Beskrivning	*Planen bedöms ha liten betydelse för andra planers miljöpåverkan.*
I vilken utsträckning har planen betydelse för genomförande av gemenskapens miljölagstiftning?	
Beskrivning	*Planen bedöms ha liten betydelse för genomförande av gemenskapens miljölagstiftning. Detaljplanen ska utformas så att möjligheten att uppfylla miljökvalitetsnormer inte motverkas.*
Motiverat ställningstagande	
Kommunen bedömer att planen inte kan medföra betydande påverkan varför en miljöbedömning inte behövs. Detta ställningstagande grundar sig i checklistan ovan. - *Inga kulturvärden bedöms påverkas negativt av detaljplanen* - *Det finns inga kända naturvärden i området men det är i stort sett oexploaterat varför en naturvärdesinventering kommer att uppföras. Vilka avvägningar som behöver göras för att bevara eventuella naturvärden kommer bevara hanteras i ett senare skede.* - *Sociala värden bedöms påverkas i viss mån då området används sannolikt för rekreation* - *Materiella värden och risker för människors hälsa eller för miljön bedöms eventuellt påverkas. En hydrogeologisk utredning ska tas fram för att undersöka hur grundvattentäkterna påverkas av ytterligare uttag.* *En miljökonsekvensbeskrivning kommer således inte att upprättas för denna detaljplan.*	
Hänvisning till bilaga i förordning (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar: **Bilaga 2: 2 a-b samt 3 c** **Bilaga 4: 1 a-b, e samt 2 b**	

Hantering

Behovsbedömningen har genomförts av kommunens sakkunniga tjänstemän utifrån tillgängligt kunskapsunderlag. Följande tjänstemän har varit delaktiga under arbetet:

Andree Dage, Planarkitekt
Cecilia Holst, Planarkitekt
Josefine Andersson, Planarkitekt
Camilla Andersson, Miljösakkunnig
Anna Bergsten, Miljö och-hälsoskyddsinspektör

Vid bedömningen av om genomförandet av en detaljplan ska antas medföra en betydande miljöpåverkan ska kommunen ge den eller de länsstyrelser, kommuner och andra myndigheter som berörs av detaljplanen tillfälle att yttra sig i enlighet med 6 § mkb-förordningen. Samråd har genomförts med *[här skrivs vilka myndigheter som har givits tillfälle att yttra sig, datum för detta tillfälle, samt vad dessa myndigheter har yttrat].*

Kommunens bedömning i frågan om en detaljplan kan antas med föra en betydande miljöpåverkan ska, enligt 6 § mkb-förordningen, göras tillgängligt för allmänheten. Det krav uppfylls genom att *[här beskrivs hur detta tillkännagivande har eller ska genomföras].*

Referenser

Boverket (2006). Miljöbedömningar för planer enligt plan- och bygglagen – en vägledning. Boverket.
Förordning (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar (SFS 2014:24)
Kulturmiljölagen (1988:950) (SFS 2014:694)
Jordabalk (1970:994) (SFS 2015:419)
Miljöbalken (1998:808) (SFS 2014:713)
Naturvårdsverket (2009). Handbok med allmänna råd om miljöbedömning av planer och program. Utgåva 1. Naturvårdsverket.
NFS 2009:1. Naturvårdsverkets allmänna råd om miljöbedömningar av planer och program [till 6 kap. miljöbalken samt förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar]. Naturvårdverkets författningssamling.
Plan- och bygglagen (2010:900) (SFS 2014:477)
Proposition 2003/04:116

ÖSTHAMMARS KOMMUN
– EN DEL AV ROSLAGEN

ANTAGANDEHANDLING

Bygg- och miljönämnden
Samuel Sundin

PLANBESKRIVNING

Detaljplan för del av Stenskärsområdet, del av fastigheten Stenskär 1:1

Östhammars kommun, Uppsala län

Upprättad den 16 januari 2019
Reviderad den 24 maj 2022

Postadress
Box 66
Fakturaadress
Box 106
742 21 Östhammar

Besöksadress/Reg.office
Stångörsgatan 10
742 21 Östhammar
www.osthammar.se

Telefon
Nat 0173-860 00
Int +46 173 860 00
Epost
byggochmiljo@osthammar.se

Telefax
Nat 0173-125 47
Int +46 173 125 47

Organisationsnummer
212000-0290
V.A.T. No
SE212000029001

Bankgiro
233-1361

INLEDNING

Vad är en detaljplan?

En detaljplan ska ge en samlad bild av markanvändningen och hur den fysiska miljön är tänkt att förändras och bevaras. I detaljplanen ska allmänna platser, kvartersmark och vattenområden och gränserna för dessa redovisas. Detaljplanen reglerar rättigheter och skyldigheter, inte bara mellan markägarna och samhället utan också markägarna emellan. Den är juridisk bindande och bestämmer bland annat vilken typ av bygglov som ges i olika områden eller vilken hänsyn som måste tas till strandskydd, riksintressen eller kulturhistoriska värden.

Arbetet med att ta fram en detaljplan regleras i plan- och bygglagen, PBL.

Processen

Detaljplanen hanteras med ett standardförfarande utan planprogram enligt Plan- och bygglagen 2010:900. I planprocessen ingår flera skeden enligt schemat nedan.

Antagandeförslag

Samråd har skett kring ett första förslag till detaljplan (samrådshandling). Därvid har information och synpunkter samlats in från Länsstyrelsen, Lantmäterimyndigheten, kända sakägare, boende som berörs och andra som har ett väsentligt intresse av förslaget. Efter samrådsskedet har planförslaget bearbetats och ställts ut för granskning. Ett granskningsutlåtande har därefter upprättats och revidering har skett på grund av inkomna synpunkter. Efter granskningen antogs planen i Bygg- och miljönämnden i början på 2019. Antagandebeslutet överklagades först till Länsstyrelsen, sedan till Mark- och miljödomstolen (MMD) och avgjordes till slut av Mark- och miljööverdomstolen (MÖD) under 2021 (mål nr 12306-19).

MÖD:s domslut från 2021 innebar att kommunens antagandebeslut från 2019 blev upphävt. De frågor som prövades av MÖD var dels frågan om ytterligare utredning i planen och dels 113 § -förordnandets (byggnadslagen) betydelse för planändringen. När det gäller frågan om ytterligare utredning resonerade domstolen som att den utredning som finns i planen är tillräcklig. Ingen åtgärd har därför tagits av kommunen avseende den frågan. När det gäller 113 § -förordnandet ansåg domstolen dock att kommunen inte tagit skälig hänsyn till de befintliga bebyggelse-, äganderätts- och fastighetsförhållandena på det sätt som krävs enligt 4 kap. 36 § PBL. Mot bakgrund av de bristerna i planen upphävde MÖD kommunens antagandebeslut från 2019.

Det har i andra rättsfall (se t.ex. MÖD 13204--19) framkommit att i det fall då ett beslut om att anta en detaljplan upphävs så görs detaljplaneprocessen endast om i den omfattning som bedöms nödvändig utifrån den felaktighet som orsakade att domstolen upphävde antagandebeslutet av detaljplanen. I huvudsak har den tidigare felaktigheten med detta planförslag varit att planen antogs för tidigt, innan en Lantmäteriförrättning om 113 § kommit till stånd.

Kommunen har därför inväntat resultatet av den förrättningen, som till slut mynnade ut i att förrättningen avslutades helt utan att någon ny gemensamhetsanläggning eller dylikt bildades.

Kommunen anser att bristerna i planen som var gällande vid upphävandet av antagandebeslutet från 2019 nu är hanterade genom avslutet av förrättningsärendet. Lantmäteriförrättningen har inte föranlett några ytterligare ändringar i planhandlingarna utöver att beskriva vad som hänt i ärendet (se avsnittet om 113 § förordnandet längre ner i planbeskrivningen). Hade förrättningsärendet t.ex. mynnat ut i att en gemensamhetsanläggning skapats hade planförslaget behövts omarbetats på ett annat sätt. Men de beskrivningar som nu tillkommit är inte av sådan omfattning att planförslaget behöver ställas ut på en ny granskning; tilläggen påverkar inte själva planförslaget utan beskriver bara vad som hänt. Endast om det sker väsentliga ändringar efter granskningen behöver planförslaget ställas ut på en ny granskning enligt PBL 5 kap. 25 §. Planförslaget kommer därför tas upp för ett nytt antagandebeslut, i kommunfullmäktige.

PLANHANDLINGAR

Till planförslaget hör:

- Plankarta
- Planbeskrivning
- Behovsbedömning
- Fastighetsförteckning (kan begäras ut)
- Granskningsutlåtande

UTREDNINGAR

- Naturvärdesinventering, Skogsstyrelsen juni 2017
- VA- och dagvattenutredning, WRS AB 2017-09-15
- Bedömning av bevarandestatus och risk för påverkan på fridlysta arter, Skogsstyrelsen 2018-05-31

PLANENS SYFTE OCH HUVUDDRAG

Syftet med planen är att ange områden som kan användas för komplettering av bebyggelsen i Stenskärsområdet, som sedan tidigare omfattas av detaljplan. Den nu upprättade planen anger 5 delområden i olika lägen och dessa kan inrymma upp till 9 fastigheter totalt.

PLANDATA

Planområdets storlek och läge

Stenskärsområdet är beläget i kommunens kustområde, i anslutning till Öregrundsgrepen ca 3,5 km norr om allmänna vägen 1100 mellan riksväg 76 och Öregrund. Planen omfattar 5 delområden med en sammanlagd areal om ca 2,8 ha mark.

Planområdets/Stenskärsområdets läge

Markägoförhållanden

Planen berör fastigheten Stenskär 1:1 som är privatägd.

TIDIGARE STÄLLNINGSTAGANDEN

Översiktliga planer

Översiktsplanen för Östhammars kommun, antagen 2016, innehåller bland annat en karta som visar framtida mark- och vattenanvändning. Där är Stenskärsområdet betecknat som ett område med utveckling av blandad bebyggelse. Översiktsplanen anger också en målsättning att fler människor skall kunna bosätta sig permanent på landsbygden och i kustområdet. Den nu planerade kompletteringsbebyggelsen synes därför vara förenlig med översiktsplanen. Samtidigt är det viktigt att tillgången till vatten är tillräcklig i de områden som kompletteras, likaså att avloppsfrågan kan lösas tillfredsställande.

Detaljplaner

Stenskärsområdet omfattas av en detaljplan som är fastställd den 20 december 1956. Planen omfattar ett stort markområde och illustrerar ca 130 fastigheter för fritidsbebyggelse. Dessa har sedan blivit avstyckade och flertalet är bebyggda. De nu föreslagna kompletteringarna ligger helt inom den gällande detaljplanen, men på mark som inte ursprungligen var avsedd att bebyggas (allmän plats – park och skogsbruksområde).

Riksintressen

Planområdet ligger inom ett kustområde som är av riksintresse enligt 4 kap. 1 och 4 §§ miljöbalken (kustområdet från Arkösund till Forsmark). Riksintresseområdet är utpekat i sin helhet utifrån de samlade natur- och kulturvärdena. Enligt 4 kap. 1 § punkt 2 får exploateringsföretag och andra ingrepp i miljön komma till stånd endast om det kan ske på ett sätt som inte påtagligt skadar områdets natur- och kulturvärden.

4 kap. 4 § miljöbalken fokuserar på att reglera ny eller kompletterande fritidsbebyggelse. Inom de utpekade områdena får fritidsbebyggelse komma till stånd endast i form av kompletteringar till befintlig bebyggelse. Om det finns särskilda skäl får dock annan fritidsbebyggelse komma till stånd, företrädesvis sådan som tillgodoser det rörliga friluftslivets behov eller avser enkla fritidshus i närheten av de stora tätortsregionerna. Avsikten med bestämmelsen är, enligt förarbetena till miljöbalken, att det förhållandevis begränsade utrymme som återstår för ytterligare fritidsbebyggelse bör så långt möjligt nyttjas för andra former av fritidsbyggelse än enskilt ägd bebyggelse. Med kompletteringar avses sådana tillskott till en befintlig bebyggelsegrupp, som innebär att det av fritidsbebyggelse ianspråktagna området inte ökar nämnvärt i omfattning, eller tillskott som innebär en naturlig avrundning av ett befintligt bebyggelseområde. Komplettering av fritidsbebyggelse torde normalt också kunna ske genom förtätning inom befintliga bebyggelseområden.

Kommunala beslut

Bygg- och miljönämndens arbetsutskott har den 6 februari 2017 (Dnr BMN-2017-44, § 5) beslutat att bevilja en ansökan om planbesked. Planarbetet skall hanteras enligt standardförfarande utan planprogram. Nämnden har också beslutat om samråd och granskning av planförslaget enligt reglerna i PBL.

HUSHÅLLNINGSBESTÄMMELSER OCH MILJÖBEDÖMNING

Förenlighet med 3,4 och 5 kap Miljöbalken

I 3 och 4 kap. miljöbalken (MB) anges grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vattenområden samt särskilda bestämmelser för hushållning med mark och vatten för vissa områden. Här finns bland annat bestämmelser om riksintressen. Riksintressen enligt 4 kap. miljöbalken inom det aktuella planområdet har redovisats ovan. Föreslagna nya fastigheter är placerade inom ett befintligt bebyggelseområde, mellan befintliga fastigheter och bör därför betraktas som sådan komplettering som medges enligt 4 kap 4 § miljöbalken. I sin helhet bedöms markanvändningen enligt förslaget vara förenlig med bestämmelserna om hushållning med mark- och vattenområden enligt miljöbalken 3 och 4 kap. Dessutom är det inte nödvändigtvis fritidsbebyggelse som tillkommer, även om området ursprungligen var tänkt för detta ändamål, utan det är även möjligt att uppföra byggnader för åretruntboende.

Vid planering skall kommuner och myndigheter iaktta miljökvalitetsnormer enligt miljöbalkens 5 kap 3 §. Detaljplanen utformas så att dess genomförande inte leder till att miljökvalitetsnormerna överskrids.

Undersökning gällande miljöpåverkan

Enligt 6 kap. 5 § miljöbalken ska en myndighet eller kommun som upprättar en detaljplan undersöka om genomförandet av planen kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

Då det är fråga om förändring inom ett litet område på lokal nivå gör kommunen bedömningen att planens genomförande inte innebär en betydande påverkan på miljön. Kommunen har också använt en checklista för att göra denna undersökning. Länsstyrelsen har i yttrande den 13 juli 2017 meddelat att man delar kommunens bedömning, samtidigt som man lämnat vissa synpunkter gällande närmare utredningar m m. Länsstyrelsen har framfört att föreslagen bebyggelse kan anses förenlig med bestämmelserna i 4 kap. 4 § miljöbalken (komplettering av fritidsbebyggelse), men påpekar att en definitiv bedömning kan göras först när naturvärden har kartlagts. Länsstyrelsen menar också att planen bör innefatta krav på att statusen för miljökvalitetsnormer för ytvatten inte får försämras och en bedömning av hur dessa påverkas. Det krävs en lösning för enskilda vatten- och avloppsanläggningar som inte försämrar vattenkvaliteten. Även dagvatten måste hanteras så att vattenstatusen inte försämras. Likaså måste tillgången till dricksvatten klarläggas. Slutligen påpekar Länsstyrelsen att risken för översvämningar skall hanteras i planarbetet, utifrån nuvarande förhållanden och förväntade havsnivåhöjningar.

Utredningar har gjorts beträffande vattentillgångar och hantering av avloppsvatten och dagvatten, likaså har naturvärden inventerats. Detta behandlas vidare nedan.

BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN

Natur

Allmän beskrivning

Stenskärsområdet är flackt till småkuperat och överstiger sällan 10 meter över havet. Terrängen är varierad mellan lägre liggande fuktiga partier med inslag av kärr och högre hällmarker. Berget är i ytan ofta täckt av morän som till betydande del är lerig. Glaciallera täcker lokalt moränen men omfattar endast en liten del av ytan. I sydöstra delen av planområdet finns större sammanhängande områden med svallsand/svallgrus.

Hällmarker präglar betydande delar av Stenskärsområdet *Foto: Andree Dage*

Området ligger inom den naturgeografiska regionen Roslagens kust/skärgård. Det är genombrutet av vägar, diken och bebyggelse, men bebyggelsen är så gles att det ändå är naturen som dominerar. Denna är präglad av landhöjningen och av brukande i form av bete, slåtter och skogsbruk. Floran i området är också tydligt påverkad av kalkhalten i marken, särskilt i lägre liggande delar. Marken är till stor del bevuxet med blandskog, detta gäller både tomtmark och grönområden samt mark där ny bebyggelse föreslås. Skogen är till övervägande del medelålders, med inslag av äldre partier och av igenväxningsmarker.

Skogsmarkens vegetation är till övervägande del av högörtstyp men varierar kraftigt med terrängen, från lavrika marker på hällmarkshöjder till högörtskärr. Floran är överlag kalkpåverkad med betydande inslag av vanligare orkidéer.

Högörtsflora med inslag av orkidéer är vanligt förekommande i området. Till höger i bild björkskog, till vänster planterad granskog. Foto: Ellen Salomonsson, Skogsstyrelsen

Naturvärden

En naturvärdesinventering för ett något större område har utförts och denna har bland annat resulterat i två identifierade naturvärdesobjekt, varav ett ligger i direkt anslutning till föreslagen tomtmark. Det berörda området präglas av hällmarksskog med påtagliga inslag av gamla tallar och granar. Inom området påträffades naturvårdsarter knutna till död ved, gammal tall och kalkrik mark. Objektet har getts naturvärdesklass 3 – påtagligt naturvärde. Det finns fyra naturvärdesklasser: från klass 1 som betyder högsta naturvärde till klass 4 som betyder visst naturvärde.

Den fördjupade artinventeringen av orkidéer visade att de fuktigare markerna hade stort inslag av en, för kustområdet, vanlig orkidéflora. En del av arterna är skyddade enligt artskyddsförordningen. Utifrån planhandlingarna bedömer dock Länsstyrelsen att dispens från artskyddsförordningen inte krävs för genomförande av denna detaljplan.

Större hackspett har också påträffats vid inventeringen.

I anslutning till beskrivningen av planförslaget nedan redovisas kartor som schematiskt anger naturvärdena i anslutning till de olika delområdena. För en mer detaljerad redovisning hänvisas till naturvärdesinventeringen *(”Naturvärdesinventering enligt Svensk standard, i samband med planerade tomter Stenskär 1:1, Östhammars kommun”, Skogsstyrelsen juni 2017).*

Bedömning av bevarandestatus och risker för påverkan för fridlysta arter

En bedömning har gjorts av samtliga funna arter som är skyddade enligt Artskyddsförordningen.

De arter som bedömts är kärlväxterna Tvåblad, Skogsknipprot, Nattviol, Jungfru Marie nycklar, Nästrot och Skogsnycklar, troligen hybrid. Vidare har Större hackspett, som också den omfattas av artskyddsförordningen, bedömts. De nämnda arterna bedöms ha en gynnsam bevarandestatus lokalt, regionalt och nationellt och den planerade verksamheten riskerar inte att påverka artens bevarandestatus. En liten osäkerhet råder dock beträffande Skogsnycklar, eftersom själva artbestämningen av hybriden också är en osäkerhetsfaktor.

För mer detaljerad information hänvisas till Skogsstyrelsens publikation 2018-05-31 *"PM bedömning av bevarandestatus och risk för påverkan på fridlysta arter, Stenskär 1:1"*

Naturvärdesobjekt vid delområde 3 (se karta sid 10). Fotot taget mot sydost. Foto Ellen Salomonsson, Skogsstyrelsen

Bebyggelse

Stenskärsområdet är det äldsta detaljplanerade området för fritidsbebyggelse i Östhammars kommun. Det präglas bland annat av stora fastigheter och väl tilltagna grönområden och bebyggelsen är därför gles. Bebyggelsen varierar kraftigt, från enkla sommarstugor till större hus för åretruntboende. Således har en utveckling skett, genom kompletteringar, tillbyggnader och helt nya hus. Bebyggelsen betjänas av ett vägnät av enkel standard.

Kulturmiljö och fornlämningar

Det finns enstaka hus som är intressanta som representanter för den tidiga fritidshusbebyggelsen, men i stort är bebyggelsen så blandad och förändrad att området inte kan anses ha några särskilda kulturhistoriska värden vad gäller byggnader. Snarare är det planens grundstruktur som är intressant, som exempel på tidig exploatering av kustområdena.

Några fornlämningar är för närvarande inte kända i området.

Miljöförhållanden

Vatten - Miljökvalitetsnormer

Miljökvalitetsnormer är föreskrifter om lägsta godtagbara kvalitet för mark, vatten, luft eller miljön i övrigt inom ett geografiskt område. Normerna används för att reglera den kvalitet på miljön som ska uppnås till en viss tidpunkt, istället för att reglera utsläppsmängder från enskilda källor. Varje vattenförekomst får en miljökvalitetsnorm som anger vilken status den ska ha vid en viss tidpunkt. Havsvattnet som berörs av planförslaget tillhör Norra Östersjöns vattendistrikt.

Öregrundsgrepen är recipienten för området och klassas som kustvatten. Enligt den senaste mätningen (2015 respektive 2013) uppnås inte god kemisk status i Öregrundsgrepen och den ekologiska statusen bedöms som måttlig. Nuvarande mål är att uppnå god ekologisk status till 2027.

Stenskärsområdets påverkan på kustvatten torde huvudsakligen vara utsläpp från enskilda avlopp. I liten utsträckning påverkas också dagvattnet av bebyggelse och trafik.

Radon

Enligt kommunal praxis ska radonmätning ske i bygglovsskedet. Tidigare översiktlig kartläggning av radon inom kommunen har visat sig vara opålitlig när det handlar om att ge indikation på radonhalt i färdig byggnad. Det är upp till respektive fastighetsägare att vidta tillräckliga åtgärder för att rikt- och gränsvärden inte ska överskridas.

Störningar

Stenskärsområdet får betraktas som en lugn och hälsosam miljö, utan problem med luftföroreningar eller bullerstörningar. Någon markförorening är inte heller känd.

Höga vattenstånd/översvämning

All befintlig bebyggelse ligger mer än 2 meter över havsnivån. Någon risk för översvämning som berör bebyggelse bedöms inte finnas, varken nu eller inom överskådlig framtid.

NY DETALJPLAN

Bebyggelseområden

Föreslagna nya bebyggelseområden ligger inom områden som i gällande detaljplan avsatts som allmän plats- park eller skogsbruk. Grönytorna är väl tilltagna i den äldre planen och området synes därför tåla en viss komplettering utan att dess karaktär förvanskas eller framkomligheten i området försämras. Befintliga och föreslagna fastigheter är stora och präglas därför även de av till stor del opåverkad natur.

Bakgrundskarta: ©Lantmäteriet, Gävle 2018. Medgivande MEDGIV -2018-1-05615

Den detaljplan som nu upprättats visar 5 delområden, avsedda att bli kvartersmark. Dessa områden rymmer totalt upp till 9 nya fastigheter, avsedda för bostadsändamål. En detaljplan styr inte hur mycket området utnyttjas för boende, vilket betyder att fastigheterna kan användas för såväl fritids- som åretruntboende.

De föreslagna fastigheterna ligger minst 3 meter över nuvarande nollplan, så risken för översvämning synes vara obefintlig inom överskådlig tid.

Avsikten är att den glesa bebyggelsekaraktären skall bevaras, därför anger planen att fastigheter skall vara minst 2 500 m^2 stora, att byggnadsarean får vara högst 15 % av fastighetsarean och att huvudbyggnader skall placeras minst 6 meter från fastighetsgräns. Komplementbyggnader skall placeras minst 6 meter från gräns mot gata och minst 4,5 meter från annan fastighetsgräns. Byggnader får ha högst två våningar. Vind får inte inredas därutöver.

Några områden har ganska kraftigt sluttande terräng och där kan det vara lämpligt att den ena våningen är en suterrängvåning. Byggnadshöjden får vara högst 7,5 meter för huvudbyggnad och högst 4,5 meter för komplementbyggnad. Byggnadshöjden räknas från den medelnivå som marken har invid byggnaden och upp till skärningen mellan fasadplanet och ett plan som med 45 graders lutning inåt byggnaden berör byggnadens tak.

Planen anger också att byggnader inte får uppföras på vissa områden inom kvartersmark. Skälet till detta är främst att skydda orkidéer så långt möjligt.

Hänsyn till naturvärden, friluftsliv och växt- och djurliv

Som nämnts ovan tas en del av tidigare planlagd parkmark i anspråk som tomtmark. Stora ytor kommer dock fortfarande att vara naturmark, opåverkade av bebyggelse. Erfarenhetsmässigt bevaras betydande delar av naturvärdena även inom tomtmark, i de flesta fall. Strandområden påverkas inte av den aktuella planeringen, utan dessa är fortsatt tillgängliga för de boende och allmänheten. I den äldre planen finns också områden för båtplatser avsatta och dessa har delvis utnyttjats för brygganläggningar, båthus m m.

De nya fastigheterna är belägna inom ”luckor” i den befintliga bebyggelsen. Ett av områdena, nr 3 enligt översiktskartan nedan, ligger i direkt anslutning till ett identifierat naturvärdesobjekt med naturvärdesklass 3 – påtagligt naturvärde. Området har i planen avgränsats så att det ligger utanför naturvårdsobjektet, enligt de gränser för objektet som anges i naturvärdesinventeringen. Flertalet av de föreslagna områdena som berörs har betydande inslag av orkidéer och gamla tallar. Nya fastigheter och nya byggnader kommer att påverka dessa värden, men eftersom fastigheterna blir så stora kan man anta att en betydande del av vegetationen bevaras även inom tomtmark. För att understryka vikten av bevarad vegetation har planen en särskild bestämmelse som säger att träd med en stamdiameter överstigande 15 cm en meter över marknivån inte får fällas utan särskilt tillstånd (marklov). Mer om detta anges under rubriken Administrativa frågor nedan.

Orkidéerna är skyddade enligt artskyddsförordningen § 8, det vill säga nationell fridlysning. De är också bedömda som livskraftiga enligt den svenska rödlistekategoriseringen. Att arterna är fridlysta innebär att det är förbjudet att plocka, gräva upp eller på annat sätt ta bort eller skada exemplar av växterna och att ta bort eller skada frön eller andra delar inom tomtmark. De orkidéer som återfinns är tvåblad, skogsknipprot, nattviol, jungfru Marie nycklar, nästrot och skogsnycklar. Vanligast förekommande är tvåblad. Arterna bedöms ha en gynnsam bevarandestatus lokalt, regionalt och nationellt. Ett genomförande av planen i enlighet med utformning i plankarta och planbeskrivning, bedöms inte riskera att påverka dessa arters bevarandestatus.

I naturvärdesinventeringen har det gjorts en bedömning av hur växt- och djurliv påverkas av att den oexploaterade marken mellan befintliga fastigheter minskar. Den övergripande bedömningen är att fritidshusområdets karaktär, med stora inslag av naturmark på fastigheterna, gör att även tomtmarken i nuläget har bibehållen funktion för växt- och djurliv knutna

till skog och hagmark. Detta gör att skillnaden mellan fastigheter och annan mark i dagsläget inte är så stor. Vägnätet med sina diken och vägområden utgör förmodligen spridningskorridorer och vandringsstråk för en del växter och djur. För många störningskänsliga arter är området redan i dagsläget för exploaterat och ytterligare exploatering i föreslagen omfattning påverkar dem därför inte.

Den aktuella planen är utformad så att det i flertalet fall finns kvar grönområden i anslutning till de nya fastigheterna. Syftet med dessa är att de både skall möjliggöra för människor att röra sig genom området och utgöra ”naturkorridorer” för växt- och djurlivet.

Vid delområde 1 berörs bland annat en stig. Området kan också enligt naturvärdesinventeringen möjligen ha viss funktion som stråk mot vattnet via diken och fuktstråk. En exploatering som medför minskat grönsläpp har i första hand betydelse för de människor som nyttjar stigen och har begränsad påverkan på växt- och djurliv. Ett ca 10 meter brett stråk, som säkerställer möjligheten till passage, finns kvar utanför denna detaljplan som parkmark i den intilliggande planen.

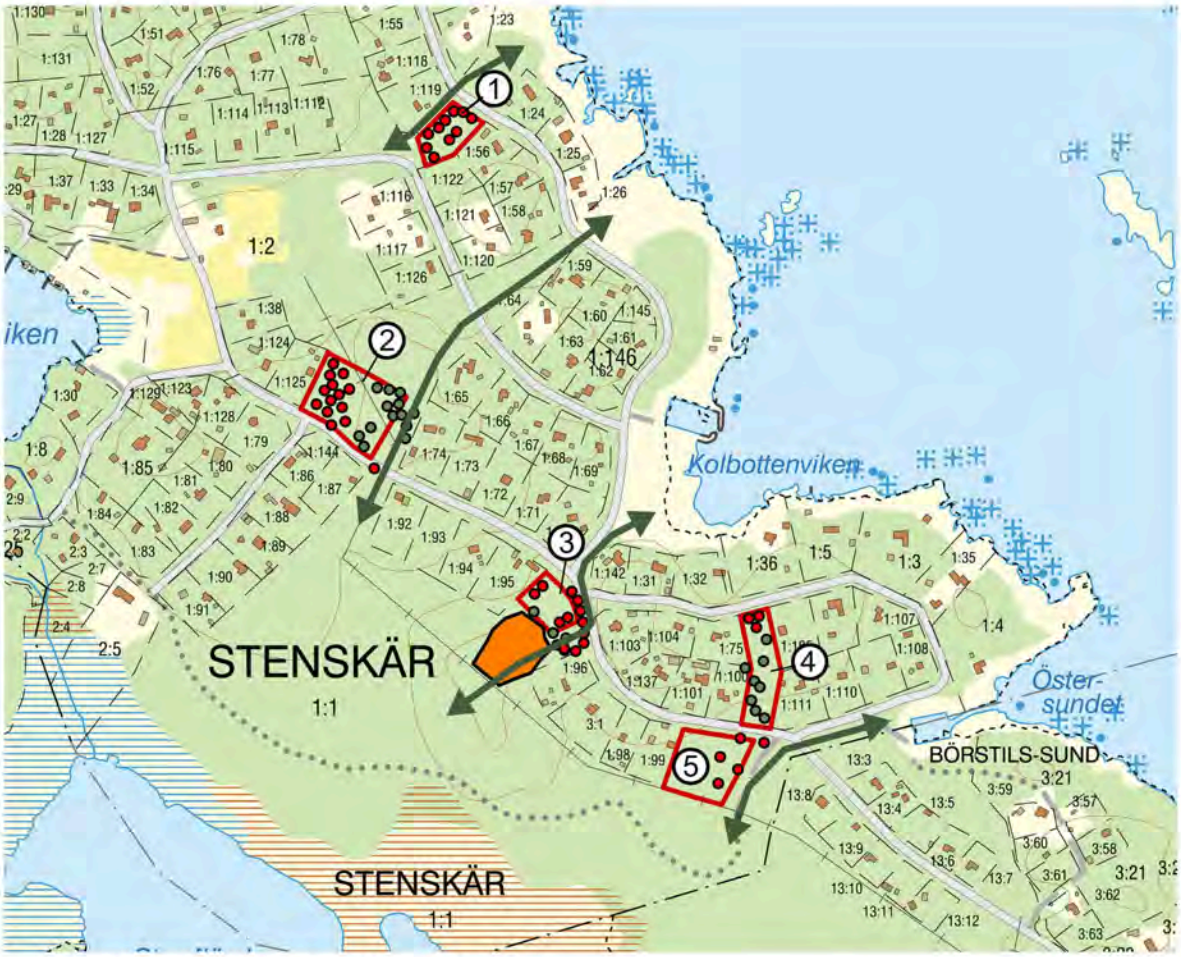

Naturvärden i anslutning till föreslagna nya tomtområden
(förenklad bild, se även naturvärdesinventering)

Bakgrundskarta: © Lantmäteriet, Gävle 2018. Medgivande MEDGIV -2018-1-05615

Sydost om delområde 2 finns en luftledning. Ledningsgator har ofta funktion som spridningsstråk för växter och djur, från insekter till större djur. Här anger planen ett ca 30 meter brett stråk, vilket bedöms innebära att exploateringens inverkan på möjlighet till spridning för växer och djur blir måttlig.

Delområde 3 ligger som nämnts i direkt anslutning till ett identifierat naturvärdesobjekt. I södra delen, i huvudsak utanför planerad fastighet, finns större inslag av kärr och fuktig mark och här är flera orkidéarter påträffade. Här finns den huvudsakliga funktionen som grönsläpp och spridnings-/vandringskorridor. Kvartersmarkens omfattning har begränsats så att denna funktion bedöms kunna kvarstå.

I anslutning till delområde 4 har inget grönstråk lagts in i planen. Området bedöms inte ha så stor betydelse som spridningskorridor och det synes inte heller användas av gående i någon högre utsträckning. Av större betydelse är troligen ett naturligt fuktstråk med inslag av alsumpskog mellan Stenfjärden och Östersundet strax sydost om områdena 4 och 5.

Sydost om delområde 5 finns en skogsväg och här kommer det att finns ett väl tilltaget grönområde även efter det att planen har genomförts.

Gator och trafik

Vägnätet är av enkel standard. Nya fastigheter är planerade utmed befintliga vägar och några förändringar i vägnätet planeras inte. Parkering sker på tomtmark. För underhåll av det enskilda vägnätet finns en vägförening och varje fastighetsägare svarar för en del av kostnaden.

Avståndet till allmänna vägen 1100 är ca 3,5 km. Där finns också hållplats med bussförbindelser mot Öregrund och mot Östhammar – Uppsala.

Vägnätet håller en enkel standard. Bebyggelsen är gles och naturmarken till stor del bevarad. Foto Per Andersson

Service

Närmaste serviceutbud i form av butiker, skola, apotek, vårdcentral m m finns i Öregrund, ca 10 km från Stenskär. Skolbarn måste erbjudas skolskjuts.

Teknisk försörjning

Vatten

Frågan om vatten och avlopp har utretts av WRS AB.

När det gäller vattentillgångar är det generellt så att de geologiska förhållandena i området endast medger ett tämligen begränsat grundvattenlager. Berggrunden rymmer begränsade vattenmängder och tillskott av nedsipprande vatten från jordlager är närmast en förutsättning för större grundvattenuttag ur berg. Jordmäktigheterna i Stenskär är relativt måttliga utom i söder. Jordlagren är dock ställvis gynnsamma för infiltration, speciellt i de mer utbredda områdena med svallsand/svallgrus som finns i sydost. Beräkningar visar att vattentillgången och nybildningen av grundvatten inom planområdet räcker för den nuvarande och tillkommande bebyggelsen (beräknat på 10 fastigheter) såväl under normalår som torrår. Förhållandena gynnas av förhållandevis stora fastigheter samt områden med svallsand. Beräkningen är gjord utifrån ett scenario där alla fastigheter blivit permanentbebodda och med hög vattenförbrukning, vilket torde ligga långt fram i tiden.

Den tillkommande bebyggelsen avses att erhålla vatten från enskilda brunnar för varje fastighet. Det går inte att uttala sig säkert om vattenmängden på varje enskild fastighet men vattenmängden totalt är helt tillräcklig.

Kvalitetsmässigt utgör hela norra Uppland ett riskområde för erhållande av salt grundvatten. Det är därför av stor betydelse att tillkommande brunnar i Stenskär inte görs för djupa, helst inte djupare än 60 m eftersom sannolikheten för salt grundvatten ökar kraftigt med brunnsdjup och vattenuttag. Sannolikheten för salt grundvatten i Stenskär bedöms vara omkring 10 % högre än generellt i Uppland.

Det är väsentligt att den begränsade vattentillgången och risken för salt grundvatten beaktas vid val av sanitetsutrustning; exempelvis bör eventuella vattenklosetter vara snålspolande.

Avlopp

Eftersom området är, och kommer att förbli, glest bebyggt och de nya fastigheterna ligger utspridda är enskilda anläggningar den mest realistiska lösningen för att ta hand om avloppsvatten (spillvatten).

Enligt kommunens VA-strategi ska källsorterat avlopp prioriteras i hela kommunen utanför kommunalt verksamhetsområde. För att uppnå miljökvalitetsnormerna med enskilda avlopp krävs ökad användning av lösningar som inte belastar vattenrecipienter med näringsämnen. Genom att skilja toalettavfallet från övrigt hushållsavlopp kan övergödningen av ytvatten i kommunen minska. För avloppen i Stenskär ställer kommunen krav på 90 % reduktion av BOD (syreförbrukande ämnen), 90 % reduktion av fosfor samt 50 % reduktion av kväve, vilket motsvarar hög skyddsnivå enligt Havs- och Vattenmyndighetens allmänna råd.

Det finns ofta flera alternativa tekniska lösningar som uppfyller kraven, och vilken avloppslösning som är mest lämplig i det specifika fallet beror av flera olika faktorer, t.ex. markförhållanden och användarens önskemål. De alternativ som bedömts intressanta är:

A. Klosettvatten till tank och lokal BDT-behandling.

B. Torra urinsorterande toaletter och lokal BDT-behandling.

C. Kemisk fällning och biologisk behandling i markbädd med tät botten

Alla tre beskrivna alternativen är möjliga i Stenskär. Vilket man slutligen väljer beror på fastighetens förutsättningar och fastighetsägarens önskemål. Innan avloppet kan anläggas behöver man ansöka om och få tillstånd hos kommunen.

Infiltration av blandat avlopp (inklusive WC) ska undvikas helt i Stenskär. Infiltration även av BDT-vatten bör helst undvikas på fastigheter i södra delen av området då detta område består av mark med hög genomsläpplighet. Markbäddar för BDT-vatten kan vara ett alternativ här.

Dagvatten

Takvatten från befintliga hus samlas upp i regntunnor eller leds ut på gräsmatta eller skogsmark och infiltreras till största delen på fastigheten. Dagvatten från vägarna i området samlas upp i vägdiken, som också avvattnar angränsande skogsmark och kvartersmark. Det finns även större skogsdiken som ansluter till vägdikena.

En aktuell strävan i Östhammars kommun är att utveckla system för lokalt omhändertagande för att fördröja och reducera dagvattenmängderna och avlasta recipienterna från de föroreningar som följer med dagvattnet (Översiktsplan 2016). Enligt kommunens VA-strategi från 2012, ska dagvatten tas om hand genom lokalt omhändertagande av dagvatten (LOD) med infiltration. Kommunen vill aktivt styra mot LOD med infiltration, särskilt när man bygger i kustnära områden med mycket berg i dagen, för att minska risken för grundvattenbrist.

Genom att bebygga naturmark kommer dagvattenflödet från de planerade fastigheterna att öka något. Det rör sig om en ökning på upp till tre till fyra gånger dagens flöde enligt teoretiska beräkningar före och efter exploatering. Beräkningar har gjorts med avseende på vart och ett av de aktuella bebyggelseområdena och anger den ökning som dikena behöver vara dimensionerade för om takvattnet leds direkt ut till diket och inga fördröjande åtgärder görs på tomterna. Beräkningarna avser således det fall då inget särskilt omhändertagande sker på tomterna, det vill säga utan fördröjning av takvatten på tomten genom t.ex. utkastare och infiltration. Detta är dock en ganska liten del av det totala flödet från hela området och om dagvattnet i huvudsak kommer att infiltrera på tomten, genom att ha utkastare och till och med kanske stenkista för infiltration av dagvatten, kommer siffran ligga närmare den avrinning som sker från en skogsmark och inte ge upphov till några större ökningar av dagvattenflöden till havet.

För Stenskärsområdet som helhet förändras således inte dagvattensituationen nämnvärt med den planerade bebyggelsen. Sannolikt är det endast små ytor som kommer att hårdgöras och de flesta nya områdena är av skogsmarkskaraktär med lutningar som gör det möjligt avleda vatten på ett naturligt sätt. I rekommendationer nedan betonas att dagvatten aktivt bör tas om hand lokalt genom att så långt möjligt filtreras ned i marken på den plats där det uppkommer, så kallat LOD (Lokalt omhändertagande av dagvatten).

De planerade fastigheternas påverkan på dagvattnets kvalitet bedöms bli obetydlig. Belastningen av kväve, fosfor, oljeföroreningar och tungmetaller kommer att öka något i och med att fastigheterna bebyggs och bebos, men från mycket låga belastningar idag. Om dagvatten tillåts infiltrera på fastigheten, så sker en mycket bra rening i marken.

För bästa hantering av dagvatten rekommenderas följande:

- Uppfarter för bilar, trädgårdsgångar o.s.v. görs genomsläppliga, vanligen grusade. Det är viktigt att vatten från hårdgjorda ytor avleds till angränsande naturmark och inte direkt till vägdiken eller andra diken.
- Dagvatten från taken leds bort från huset via utkastare på gräsmattan. Det är viktigt att tomten anläggs så att den lutar bort från huset. Detta är den vanligaste lösningen för de befintliga husen i området. Stenkista kan också användas för att leda ner vattnet i marken.
- För att minska på uttaget av grundvatten, särskilt sommartid, kan takvattnet med fördel samlas upp i regntunnor för bevattning av gräsmattor, planteringar och blommor.
- Vid behov, t ex då dagvatten riskerar att påverka grannliggande fastigheter, kan avskärande dränering anläggas. En rekommendation är att i samband med avstyckning av nya fastigheter, göra en översyn av vägdiken och dagvattentrummor i de aktuella kvarteren för att underlätta bortledning av den ökade avrinningen som ökad bebyggelse kan medföra.

Eftersom det är viktigt att dagvatten så långt möjligt tas om hand lokalt, på den egna fastigheten, har en särskild bestämmelse lagts in i planen. Bestämmelsen säger att utöver den area som bebyggelsen upptar får högst 10 % av fastighetsarean hårdgöras med material som inte har god vattengenomsläpplighet, till exempel asfalt.

El, tele och bredband

Området bedöms kunna anslutas till el- och telenätet samt bredband. Befintliga kraftledningar berör områdena 1, 2 och 4 (numrering enligt karta tidigare i denna beskrivning). För att fastigheterna skall bli lämpliga för bebyggelse bör ledningar flyttas och lämpligen grävas ner. Utrymme för detta finns i ett stråk sydost om område 2. Inom områdena 1 och 4 har utrymme reserverats för svagströmsledningar inom kvartersmark, som luftledning eller nedgrävd kabel. En bestämmelse om detta finns angiven på plankartan. Överläggningar sker med Vattenfall Eldistribution AB i dessa frågor.

Uppvärmning

Uppvärmning sker genom enskilda anläggningar.

Avfall

Avfall ska hanteras enligt de föreskrifter om avfallshantering som finns sammanställda i ”Renhållningsordning för Östhammars kommun”. Avstånd mellan hämtningsställe och avfallsutrymme ska vara högst 10 meter och renhållningsfordon ska kunna angöra från gatan utan backningsrörelser.

ADMINISTRATIVA FRÅGOR

Genomförandetid

Planens genomförandetid föreslås vara 10 år från den dag den vinner laga kraft.

Huvudmannaskap

Aktuell detaljplan omfattar inte någon allmän plats. Allmän plats enligt den äldre planen för Stenskärsområdet, det vill säga utanför de områden som nu får en ny detaljplan, har enskilt huvudmannaskap.

Strandskydd

Strandskyddet är upphävt i den gällande detaljplanen för Stenskärsområdet. De nu föreslagna bebyggelseområdena berör inte mark som vid en omprövning skulle omfattas av strandskydd, eftersom avståndet till strandlinjen är minst 100 meter.

Särskilt förordnande – 113 § byggnadslagen

Vid beslut om fastställelse av detaljplanen för Stenskär den 22 december 1955 förordnade Länsstyrelsen i Stockholms län enligt 113 § dåvarande byggnadslagen att ägarna av fastigheterna Stenskär 1:1 och 1:2 skall utan ersättning upplåta all den inom samma fastigheter belägna, obebyggda, mark som i detaljplanen upptagits som väg eller annan allmän plats.

Förordnandet enligt 113 § byggnadslagen fördes över till PBL, senast i 6 kap. 5 §, men har enligt övergångsbestämmelser i PBL (SFS 2014:900) upphört att gälla första januari 2019. En ansökan om att ta mark i anspråk med stöd av detta förordnande inkom till Lantmäteriet före utgången av 2018 (alltså i tid, innan övergångsbestämmelserna upphörde). Innan den ansökan hade avgjorts av Lantmäteriet så antog dock kommunen denna detaljplan 2019. Antagandebeslutet överklagades bland annat på grunden att 113 § -förordnandet hade hanterats felaktigt av kommunen. Denna fråga prövades av Mark- och miljööverdomstolen (MÖD) 2021.

I domskälen har MÖD gjort gällande att kommunen inte tagit skälig hänsyn till befintliga bebyggelse-, äganderätts- och fastighetsförhållanden, eftersom det finns fastighetsägare i området som stödjer sig på 113 § för att ansöka om att ta markområden inom planen i anspråk. Om den nya detaljplanen hade börjat gälla innan deras ansökan har prövats skulle de inte längre kunna stödja sig på 113 §, och därmed hade deras möjlighet att tillförsäkra sig långsiktigt trygga förhållanden försvunnit. Ansökan om att ta områden i anspråk inskickades till Lantmäteriet före utgången av 2018, och beskrivs enligt nedan i domskälen:

> *Lantmäteriförrättningen har vilandeförklarats i avvaktan på prövningen av planändringen eftersom det har betydelse för inrättandet av gemensamhetsanläggningen och dess omfattning vilka områden som utgör allmän plats i planområdet. Det står i nuläget visserligen inte klart att samtliga förutsättningar för att inrätta en gemensamhetsanläggning är uppfyllda eller vilka områden som i så fall slutligen ska omfattas av denna. Innan saken har prövats kan dock de fastighetsägare som stödjer sig på 113 § -förordnandets rätt för dem att ta markområdena i anspråk inte anses ha fått någon rimlig möjlighet att tillförsäkra sig långsiktigt trygga förhållanden.*

> *Under sådana förhållanden kan kommunen vid antagandet av planändringen inte anses ha tagit skälig hänsyn till de befintliga bebyggelse-, äganderätts- och fastighetsförhållandena på det som krävs enligt 4 kap. 36 § PBL. Detaljplanen ska därmed upphävas.*

Den huvudsakliga frågan i målet var därför enligt MÖD om kommunen i tillräcklig utsträckning har beaktat 113 § -förordnandet i samband med att markområden får tas i anspråk för bostadsbebyggande istället för allmän plats. Eftersom lantmäteriförrättning avseende inrättande av en gemensamhetsanläggning för ianspråktagande av områdena inleddes före utgången av 2018 gäller 113 § -förordnandet fram tills det att förrättningsärendet är slutligt avgjort.

Förrättningsärendet är sedan 17 maj 2022 slutligt avgjort, genom att de som ansökte drog tillbaka sin ansökan hos Lantmäteriet. Ingen gemensamhetsanläggning eller dylikt har bildats som ett resultat av förrättningsärendet. På grund av övergångsbestämmelserna i PBL (SFS 2014:900) om att 113 § -förordnanden upphör att gälla första januari 2019 är det inte längre möjligt att ansöka om nya förrättningsärenden inom området med stöd av 113 § byggnadslagen. Alltså är möjligheterna att använda sig av 113 § inom detta planområde nu uttömda. Kommunen anser därför att man nu i detta skede har beaktat 113 § -förordnandet i tillräcklig utsträckning. Detaljplanen tas därför upp för ett nytt antagandebeslut.

Ändrad lovplikt

Enligt en särskild bestämmelse i planen får träd med en stamdiameter överstigande 15 cm en meter över marknivån inte fällas utan särskilt tillstånd (marklov). Syftet med bestämmelsen är att verka för att bevara naturlandskapet även på tomtmark. Åtgärder torde i första hand bli aktuella i samband med nybyggnad på fastigheterna och då kan marklov lämpligen sökas för hela den avverkning som bedöms erforderlig. Myndigheten samråder därvid med någon sakkunnig inom naturvårdsfrågor.

Övrigt

Planen innehåller en administrativ bestämmelse om att planavgift inte skall tas ut vid bygglovsprövning, eftersom markägaren bekostar planarbetet.

GENOMFÖRANDE

Organisatoriska frågor

Planarbetet är organiserat så att ägaren till fastigheten Stenskär 1:1 (exploatören) svarar för upprättande av planhandlingar och bekostar dessa. Kommunen svarar för handläggningen av planärendet, det vill säga kommunen tillser att samråd och granskning sker enligt bestämmelser i plan- och bygglagen, att erforderliga beslut tas och att planens antagande prövas.

Beträffande genomförandet på marken är det först exploatören och sedan enskilda ägare till nya fastigheter som tar alla initiativ och ansvarar för att erforderliga tillstånd inhämtas.

Kommunen är inte huvudman för någon allmän plats i området och har ingen annan roll i genomförandet än som tillståndsmyndighet när det gäller avloppsanläggningar, bygglov m.m.

Fastighetsrättsliga frågor och konsekvenser

När planen vunnit laga kraft kan exploatören ansöka om avstyckning av nya fastigheter hos Lantmäteriet. Dessa fastigheter kan sedan säljas och köparen övertar ansvaret för fastigheternas användning. Befintliga fastigheter berörs inte på annat sätt än att de i några fall får gemensam gräns med nya fastigheter. Nya fastigheter ges i samband med lantmäteriförrättning andelstal i vägförening, vilket angör hur stor del av vägunderhållet som fastighetsägaren skall bekosta.

Tekniska frågor och miljöfrågor

Exploatören har låtit utreda frågor om vattentillgång, avloppslösningar och dagvattenhantering i området. När det gäller enskilda fastigheter blir det varje fastighetsägare som svarar för detaljprojektering och tekniskt utförande samt att tillstånd söks. Alternativt kan exploatören utföra detta innan en fastighet säljs.

Som nämnts behöver kraftledningar flyttas och lämpligen grävas ner. Denna fråga får lösas i samråd mellan ledningsinnehavaren och exploatören.

Utifrån planhandlingarna bedömer Länsstyrelsen att dispens från artskyddsförordningen inte krävs för genomförande av denna detaljplan. Exploatören bör dock samråda ytterligare med Länsstyrelsen i denna fråga.

KONSEKVENSER AV PLANENS GENOMFÖRANDE

Miljökonsekvenser

Naturmiljö - Friluftsliv och rekreation

Genomförandet av planen innebär att en del naturmark tas i anspråk som kvartersmark och blir bebyggd. Konsekvenserna av detta framgår till en del av den naturvärdesinventering som utförts och refererats ovan. Förändringarna bedöms inte bli så påtagliga eftersom det bara är en liten del av området som omvandlas till tomtmark och denna mark kan i flertalet fall antas behålla en stor del av sin naturnära karaktär, även om den kommer att utgöra privat område.

Fastigheter kan inhägnas och bostäder har en hemfridszon och detta innebär att tillgången till naturmark som är allmän plats minskar något. I planen har dock beaktats att det skall vara möjligt att röra sig genom området, t ex till strandområden.

Naturområden och spridningskorridorer har analyserats i naturvärdesinventeringen och konsekvenserna för växt- och djurlivet bedöms bli små.

Påverkan på luft- och vattenmiljön

Planen kommer att medföra en liten ökning av transporter i området. Likaså kan vedeldning bli mer vanligt. Detta kan också bli konsekvensen om fler bosätter sig permanent i området. Förändringarna bedöms dock inte medföra någon märkbar eller hälsofarlig påverkan på luftmiljön.

Avloppsanläggningar skall utföras så att de ger en hög skyddsnivå och inte belastar recipienten ytterligare. De planerade fastigheternas påverkan på dagvattnets kvalitet bedöms vara liten. Om dagvatten tillåts infiltrera på fastigheten, så sker en mycket bra rening i marken.

Ekonomiska konsekvenser

Den bebyggelsekomplettering som planeras bedöms inte påverka fastighetsvärdena i området. En mindre ökning av antalet boende i området kan ha positiva konsekvenser med tanke på bevakning av området, socialt liv m m. Fler boende innebär också att fler delar på kostnader för bland underhåll av vägar och gemensamma platser.

MEDVERKANDE VID PLANENS UPPRÄTTANDE

Andree Dage, planenheten Östhammars kommun
Samuel Sundin, planenheten Östhammars kommun

Per Andersson, Kreaplan arkitektkontor (konsultstöd)

Senny Ennerfors
Vik. Planchef

Samuel Sundin
Planarkitekt

ÖSTHAMMARS KOMMUN
– EN DEL AV ROSLAGEN

Bygg- och miljönämnden
Samuel Sundin

ANTAGANDEHANDLING

Granskningsutlåtande

för förslag till detaljplan för

del av Stenskär 1:1
Östhammars kommun, Uppsala län

Upprättat den 16 januari 2019
Reviderad den 5 maj 2022

För att göra det tydligt vad som har förändrats sedan förra gången granskningsutlåtandet skickades ut har alla ändringar markerats med grå överstrykning. De stycken som inte har en grå markering är samma som de var när detta dokument först upprättades 2019.

POSTADRESS
Box 66
Fakturaadress
Box 106
742 21 Östhammar

BESÖKSADRESS
Stångörsgatan 10
742 21 Östhammar

TELEFON
+46 (0) 173 860 00
MAIL
byggochmiljo@ost-hammar.se
www.ostham-mar.se

ORG.NUMMER
212000–0290
V.A.T. NO
SE212000029001

BANKGIRO
233–1361

ÖSTHAMMARS KOMMUN
– EN DEL AV ROSLAGEN

Planförfarandet

Förslag till detaljplan för del av Stenskär 1:1, upprättat den 20 juni 2018, utgjorde underlag för granskning under perioden 4 juli – 15 augusti 2018. Detaljplanen hanteras med standardförfarande enligt plan- och bygglagen (PBL) 2010:900.

Berörda förvaltningar inom kommunen, statliga verk, länsstyrelsen samt berörda sakägare och andra med väsentligt intresse av planen har underrättats och beretts tillfälle att yttra sig. Planhandlingarna har under granskningstiden varit tillgängliga på kommunkontoret i Östhammar och på kommunens hemsida. En kungörelse om granskning publicerades i Uppsala Nya Tidning den 29 juni och 4 juli 2018 samt i lokaltidningarna Östra Uppland och Annonsnytt den 4 juli 2018.

I detta granskningsutlåtande redovisas de yttranden som inkommit under granskningstiden. Samtliga yttranden sammanfattas och kommenteras. Här sammanfattas även vilka revideringar som sker i planhandlingarna innan detaljplanen antas.

Privatpersoners namn samt fastighetsbeteckningar har i detta utlåtande plockats bort på grund av dataskyddsförordningen (GDPR). Fullständiga yttranden finns att tillgå på bygg- och miljöförvaltningen på Östhammars kommun.

Sammanfattning av inkomna synpunkter

Lantmäteriet tar upp frågor om genomförandebeskrivning, förändringar gentemot gällande detaljplan m m.

Länsstyrelsen har inga synpunkter utifrån de frågor som bevakas enligt 11 kap. 10 § PBL. Länsstyrelsen bedömer att de synpunkter som framfördes i samrådsskedet angående artskydd blivit tillgodosedda. Utifrån planhandlingarna bedömer Länsstyrelsen att dispens från artskyddsförordningen inte krävs för genomförande av detaljplanen.

Det har inkommit yttranden från 45 *privatpersoner* som är kritiska till planförslaget. Det gäller ianspråktagande av grönområden, farhågor om en utveckling mot ytterligare exploatering och kritik mot kommunens hantering av ärendet. Det ställs också frågor om huruvida det är en ny detaljplan eller en ändring av detaljplan. Planen påstås vara otydlig.

Det påstås att syftet som anges i den gällande detaljplanen inte får ändras, man diskuterar användning och skötsel av grönområden, påverkan på kommunens ekonomi och fastighetsvärden.

Rätten till allmän plats och ett förordnande enligt 113 § byggnadslagen påtalas.

Vatten- och avloppslösningar ifrågasätts och särskild kritik riktas mot att dagvattenflödena kommer att öka på en befintlig fastighet.

Andra frågor som tas upp är särskilda naturvärden, trafik, huvudmannaskap, båtplatser och störningar under byggtiden.

Slutligen har också *positiva* synpunkter inkommit. Sammanlagt *71 personer* har undertecknat skrivelser där det framförs att de anser att planförslaget skall genomföras. De menar också att allmänna platser sköts bra idag.

ÖSTHAMMARS KOMMUN
– EN DEL AV ROSLAGEN

Inkomna yttranden med kommentarer

Totalt inkom 50 yttranden under granskningen.

Remissinstans	Ankomst-stämplat	Yttrande utan erinran	Yttrande med synpunkter på planförslaget	Sakägare enligt fastighetsförteckning	Synpunkter som ej tillgodosetts
Myndigheter och regionala organ					
1. Lantmäteriet	2018-07-09		x		
2. Uppsala brandförsvar	2018-07-27	x			
3. Länsstyrelsen	2018-08-15	x			
4. Kommunstyrelsen	2018-09-19	x			
Föreningar, organisationer, företag					
5. Gästrike Vatten AB	2018-08-10	x			
Privatpersoner					
6. (Person 1)	2018-07-26		x	x	x
7. (Person 2)	2018-07-30		x	x	x
8. (Person 3)	2018-07-30		x	x	x
9. (Person 4)	2018-08-01		x		x
10. (Person 5)	2018-08-02		x		x
11. (Person 6)	2018-08-04		x		x
12. (Person 7)	2018-08-05		x		x
13. (Person 8)	2018-08-05		x		x
14. (Person 9)	2018-08-06		x		x
15. (Person 10 och 11)	2018-08-06	x			
16. (Person 12)	2018-08-07		x		x
17. (Person 13 och 14)	2018-08-08	x			
18. (Person 1)	2018-08-08		x	x	x
19. (Person 15)	2018-08-08	x			
20. (Person 16)	2018-08-08	x			
21. Listor med 49 underskrifter	2018-08-08	x			
22. (Person 17)	2018-08-09		x		x
23. (Person 5)	2018-08-09		x		x
24. (Person 18)	2018-08-13		x		x
25. (Person 19)	2018-08-13		x		x
26. (Person 20)	2018-08-13		x		x
27. (Person 21)	2018-08-13		x		x
28. (Person 22 och 23)	2018-08-13		x	x	x
29. (Person 24)	2018-08-13		x		x
30. (Person 25 och 26)	2018-08-13		x		x
31. (Person 27)	2018-08-13		x		x
32. Listor med 22 underskrifter	2018-08-13	x			
33. (Person 28 och 29)	2018-08-14		x		x
34. (Person 30)	2018-08-14		x		x
35. (Person 31)	2018-08-14		x		x
36. (Person 32)	2018-08-15		x		x
37. (Person 33)	2018-08-15		x		x
38. (Person 34)	2018-08-15		x		x
39. (Person 35)	2018-08-15		x	x	x
40. (Person 36 och 37)	2018-08-15		x		x
41. (Person 38)	2018-08-15		x		x
42. (Person 39 och 40)	2018-08-15		x		x
43. (Person 41 och 42)	2018-08-15		x	x	x
44. (Person 43)	2018-08-15		x		x

45. (Person 44 och 45)	2018-08-15		x		x
46. (Person 46 och 47)	2018-08-15		x		x
47. (Person 48)	2018-08-15		x		x
48. (Person 49 och 50)	2018-08-15		x		x
49. (Person 51)	2018-08-16		x		x
50. (Person 34)	2018-08-21		x		x

I detta dokument sammanfattas de inkomna yttranden och kommenteras. Samtliga originalyttranden hålls tillgängliga på sektor samhälle i Östhammars kommun.

Myndigheter och regionala organ

1. Lantmäteriet

Lantmäteriet konstaterar att minsta fastighetsstorlek är reglerad till 2 500 kvm och menar att detta bör ses över om det är viktigt att skydda naturvärden. Lantmäteriet framför vidare att markreservat för ledningar (l- eller u-område) måste avgränsas på plankartan. För att öka förståelsen och läsbarheten bör markreservaten l och u redovisas separat.

Här utöver framför Lantmäteriet följande:

Planen bör redovisa hur förordnande enligt 113 § byggnadslagen hanteras.

Nybildade fastigheter kommer att anslutas till Stenskär ga:1 och tilldelas andelstal i gemensamhetsanläggningen.

Man bör i texten skilja mellan orden ”tomt” och ”fastighet” i planbeskrivningen.

I planbeskrivningen står det att ett 10 meter brett stråk med allmän plats reserverats i planen. Detta syns inte på plankartan och kan uppfattas fel.

Kommentar:

Det framgår av Lantmäteriets yttrande inte varför minsta fastighetsstorlek bör ses över och hur det berör naturvärden. 2 500 kvadratmeter får anses vara normalt i den här typen av områden.

På plankartan preciseras var reservat för ledningar skall finnas. Beteckningen lu bör vara användbar eftersom det rör sig om lågspänningsledningar och det inte synes vara nödvändigt att bestämma om de skall vara underjordiska eller lufthängda. Planbeskrivningens text revideras också med hänsyn till denna ändring.

Planbeskrivningen kompletteras med information om förordnande enligt 113 § byggnadslagen.

När det gäller användningen av orden ”tomt” och ”fastighet” är det sådant som redan är ändrat i granskningshandlingarna. Det framgår bland annat att det 10 meter breda stråket ligger utanför aktuellt planområde.

2. Uppsala brandförsvar

Brandförsvaret har inget att erinra.

Kommentar:

Yttrandet noteras.

3. Länsstyrelsen

Länsstyrelsen har inga synpunkter utifrån de frågor som bevakas enligt 11 kap. 10 § PBL. Länsstyrelsen bedömer att de synpunkter som framfördes i samrådsskedet angående artskydd blivit tillgodosedda. Utifrån planhandlingarna bedömer Länsstyrelsen att dispens från artskyddsförordningen inte krävs för genomförande av detaljplanen.

Kommentar:

Yttrandet noteras.

4. Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Kommentar:

Yttrandet noteras.

Föreningar, organisationer, företag

5. Gästrike Vatten AB

Gästrike Vatten har inget att erinra.

Kommentar:

Yttrandet noteras.

Privatpersoner

Då det inkommit ett stort antal yttranden från privatpersoner (sakägare och andra boende i området) sammanfattas synpunkter under rubriker nedan.

Inga erinringar

Yttranden nr 15, 17, 19, 20, 21 (listor med 48 namnunderskrifter)

I några yttranden framhålls särskilt att allmän plats-marken sköts bra.

Motsätter sig planen utan närmare motivering

Yttranden nr

9, 12, 14, 16, 39, 43, 44, 46

I dessa yttranden framförs kort att man motsätter sig förslaget att grönområden kan omvandlas till villatomter.

Allmänt om exploateringen och grönområden

Yttranden nr 6, 7, 8, 10, 11, 13, 22, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 41, 43, 46, 48, 49, 50

Det framförs i alla dessa yttranden ett motstånd mot att grönområden kan omvandlas till villatomter. Tillgången på grönområden bör inte minska. De är viktiga för återhämtning, hälsa och välbefinnande. Rekreationsmöjligheterna påverkas generellt på det som är allmänning idag. Det kan gälla bärplockning, skidåkning, promenader m m. Grönområdena är även viktiga för djur och natur, inte minst med de pågående klimatförändringarna. Många strandnära områden är redan idag omgärdade av elstängsel för att hålla inne kor som betar för ett öppet landskap, men håller ute de

människor som inte vågar gå in. Därför är det svårt att acceptera en ytterligare minskning av grönområdena.

Många anser att området skall behållas för fritidsbostäder. Stenskärsborna är inte tillfrågade i frågan om förtätning och omvandling av Stenskärsområdet till permanentboende. Det finns en risk att området ändrar karaktär från fritidshusområde till villaområde. I ett yttrande yrkar man på avslag i första hand, i andra hand på att avstyckningar skall gälla fritidsbebyggelse.

Ett förslag som inkommit är att eventuell förtätning bör ske genom frivillig tomtdelning, inte genom att ta bort parkmark.

En motivering till behovet av ytterligare bebyggelse i Stenskärsområdet efterlyses.

I en skrivelse framförs särskilt att planen stoppar passager och begränsar rörelsefriheten och det redovisas detaljerade synpunkter och konkreta ändringsförslag när det gäller grönsläpp. Det finns ett stråk mellan 1:32 och 1:36 med allmän plats i gällande plan. Därför borde det också vara ett stråk genom område 4 söder därom.

Några befarar att det kan uppstå en tudelning bland fastighetsägarna i området, mellan de som är för och de som är emot planförslaget.

Kommentar:

Den föreslagna detaljplanen medger endast en liten komplettering inom Stenskärsområdet som inte bedöms förändra områdets karaktär i väsentlig utsträckning och som gör att det fortfarande är möjligt att röra sig inom stora naturområden. Ca 6 % av fastigheten Stenskär 1:1 förändras från allmän plats till tomtmark.

Man skiljer inte mellan fritidsboende och boende året runt i planbestämmelser och utnyttjandet för boende styrs inte av planer eller lagstiftning. Den beteckning som skall användas i en detaljplan är endast "bostäder" (B). Detta betyder att tillkommande bebyggelse kan bli både fritidshus och hus för permanentboende. Det är samma bestämmelse som i hela den gällande planen för Stenskärsområdet. Varje fastighetsägare har, om så önskas, rätt att omvandla sitt fritidshus till permanentbostad och det har delvis redan skett. De gränser som kan sättas i en detaljplan gäller främst byggnaders storlek. Byggnaders storlek är mer begränsad inom de nya fastigheter som kan bildas än de är i gällande detaljplan.

Planförslaget är upprättat med stöd av översiktsplanen som utpekar Stenskärsområdet som ett område för utveckling av blandad bebyggelse. Översiktsplanen är kommunens ställningstagande vad gäller bebyggelseutveckling och den anger också en målsättning att fler människor skall kunna bosätta sig permanent på landsbygden och i kustområdet. Stenskär kan betraktas som ett sådant område. Detta är kommunens motivering till att anta aktuell detaljplan.

Passager, s k "grönsläpp", har studerats särskilt i naturvärdesinventeringen och vid utformningen av detaljplaneförslaget. En bedömning av vad som är en lämplig grönstruktur har gjorts. Möjligheterna till friluftsliv och passage genom området i tillräcklig utsträckning kvarstår, likaså bedöms möjligheterna för djuren att röra sig fritt bli goda även efter genomförandet av planen.

Planen blir prejudicerande

Yttranden nr 6, 18, 24, 25, 28, 38, 42, 43, 49

I flera skrivelser framförs farhågor om att den föreslagna nya bebyggelsen medför att det framledes inte kommer att finnas några hinder för exploatering på bekostnad av grönområden. Stenskär som fritidsområde kan komma att förvandlas till villaområde. I en skrivelse framförs önskemål om att det stannar vid detta förslag och att kommunen villkorar beslutet med stopp för större avstyckningsplaner därefter. Det framgår inte av planen om ytterligare avstyckningar får äga rum.

Kommentar:

Det aktuella planförslaget möjliggör 9 nya fastigheter för småhus och inget annat. Det betyder inte att ytterligare exploatering kommer att ske. Om det ändå skulle uppstå önskemål om ytterligare bebyggelse någon gång i framtiden så måste kommunen göra ett nytt ställningstagande och pröva frågan i ett nytt planförfarande.

Kommunen som beslutsfattare, kommunens agerande

Yttranden nr 10, 16, 35

Det riktas kritik mot formuleringar i samrådsredogörelsen. Man menar att det är åsikter som borde förstärkas med hänvisning till lagar, förordningar och prejudikat. Utryck som att ”förslaget medger endast en liten komplettering inom Stenskärsområdet” eller att ”det fortfarande blir en gles bebyggelse och områdets karaktär påvekars endast obetydligt” anses inte vara korrekta. Inte heller att förslaget inte bedöms ha någon negativ påverkan på fastighetsvärden och sociala förhållanden i området.

Det ifrågasätts varför kommunen väljer att förminska betydelsen av detaljplanens ursprungliga syfte och kring lagstiftning för att tillmötesgå den som väckt förslag om ny detaljplan.

Risken för jäv och orubbligt förutfattade meningar bedöms betydande och granskning av tredje part bör ske. Det förutsätts att ärendet handläggs opartiskt.

Kommentar:

Det är riktigt att det i viss mån handlar om åsikter när det gäller vad som är en lämplig bebyggelsestruktur och omfattningen av grönområden m m, likaså bedömningen av hur t ex fastighetsvärden kan påverkas. Det finns ingen lag som detaljerat anger vad som är rätt och fel. Det är i första hand kommunen som tar ställning till vad man bedömer vara en lämplig utveckling oavsett vem som tar initiativ. Kommunen har i sin översiktsplan pekat ut Stenskärsområdet som ett område för utveckling av blandad bebyggelse, vilket betyder att kommunen ser positivt på en viss utbyggnad inom området.

Det finns inget lagligt hinder att planlägga för nytt ändamål. Dock finns i lagstiftningen regler om vilka som skall få komma till tals vid planläggning och kommunen har hanterat ärendet enligt de regler som gäller. Vid handläggningen av planärendet är Länsstyrelsen en granskande part och vid eventuellt överklagande sker det också en granskning av andra än kommunen själv.

Förenlighet med miljöbalken

Yttranden nr 25, 35, 36

Förslagets förenlighet med miljöbalkens regler om förtätning i känsliga områden ifrågasätts.

Förslaget påstås strida mot riksintresset för högexploaterad kust. Fritidsbebyggelse får komma till stånd endast i form av komplettering till befintlig bebyggelse. Områdets ursprungliga utformning när riksintresse antogs bör utgöra referens.

I ett yttrande riktas kritik mot att det i planhandlingarna inte nämns att det måste finnas särskilda skäl och att ”komplettering av enkla fritidshus” tolkas som ”komplettering av permanentbostäder”. Det senare innebär ju väsentligt större byggnader av villatyp vilket belastar vägar, avlopp och grönområden minst 4 ggr mer än de som bara bor där några månader om året.

Kommentar:

Det finns i miljöbalken flera allmänna regler om hänsyn till miljön och i 4 kap. 4§ står det följande om kommunens kustområde: ”Inom kustområdena och skärgårdarna från Brofjorden till

Simpevarp och från Arkösund till Forsmark, utmed Gotlands kust, på Östergarn och Storsudret på Gotland samt på Fårö får fritidsbebyggelse komma till stånd endast i form av kompletteringar till befintlig bebyggelse. Om det finns särskilda skäl får dock annan fritidsbebyggelse komma till stånd, företrädesvis sådan som tillgodoser det rörliga friluftslivets behov eller avser enkla fritidshus i närheten av de stora tätortsregionerna". I 1 kap. 1 § anges också att exploateringsföretag och andra ingrepp i miljön får komma till stånd endast om det kan ske på ett sätt som inte påtagligt skadar områdenas natur- och kulturvärden, men bestämmelserna skall inte utgöra hinder för utveckling av befintliga tätorter m m.

I övrigt finns i miljöbalken inga särskilda regler om förtätning i känsliga områden och några "särskilda skäl" krävs inte när det gäller kompletteringar till befintlig bebyggelse. I miljöbalkens bestämmelser nämns särskilt fritidsbebyggelse, men som nämnts tidigare skiljer man i detaljplaner inte mellan fritidsbebyggelse och bebyggelse för permanent boende.

Översiktsplanen

Yttrande nr 10, 22

I ett yttrande anser man att översiktsplanen strider mot detaljplanen vad gäller förtätning och bebyggelse. Man menar då att kommunen inte kortsiktigt kan besluta enligt översiktsplanen.

Kommentar:

Det som avses med yttrandet är förmodligen att översiktsplanen skulle strida mot den gällande detaljplanen för Stenskärsområdet. I beskrivningen till denna plan anges att den avser "sommarbostadsändamål". Översiktsplanen anger en utveckling som kommunen anser är trolig och önskvärd oavsett gällande detaljplaner. I översiktsplanen betecknas Stenskärsområdet som ett område med utveckling av blandad bebyggelse. Översiktsplanen anger också en målsättning att fler människor skall kunna bosätta sig permanent på landsbygden och i kustområdet. Även om det finns kritik mot översiktsplanen så är den antagen av kommunen och den skall utgöra vägledning vid detaljplanering.

Plantekniska frågor. Syftet med planen, tydlighet m m

Yttranden nr 10, 23, 24, 38

De klagande undrar om det är ett förslag till ny detaljplan för del av Stenskär 1:1. Ett geografiskt område kan inte ha mer än en detaljplan. Man kan inte ha en ny detaljplan för vissa områden samtidigt som det finns en gammal plan som inkluderar samma områden. Enligt Boverkets förtydligande till PBL kan det endast finnas en detaljplan för ett område och man kan därför inte göra ändringsplaner, tillägg eller liknande som skall gälla tillsammans med den ursprungliga planen

Det anses också att förslaget är otydligt. Områdesnumreringar stämmer inte med de i flera av utredningarna. Förslaget är antingen medvetet otydligt eller okunnigt rubricerat.

Man citerar planbeskrivningen från 1952 ("Planen avser bebyggelse för sommarbostadsändamål och har givits sådan rymlighet att bebyggelsen kan smälta in i naturen") och menar att det inte finns någon annan planbeskrivning eller något annat syfte angivet. Den föreslagna ändringen strider mot detta syfte. Detta skulle enligt yttrandena strida mot gällande lagstiftning. Att ändra syftet påstås vara ej tillåtet enligt PBL.

I planbeskrivningen talas det om bostäder, men det hävdas att området är avsett för fritidshus enligt nu gällande plan. Konsekvensen av detta skulle enligt yttrandet vara att hela den ursprungliga detaljplanen måste ändras om det här förslaget skall kunna antas.

I ett yttrande framförs att allmän plats inte har redovisats i det nya planförslaget, trots att det är en viktig beståndsdel i den ursprungliga, gällande planen.

Kommentar:

I skrivelserna ifrågasätts lagligheten i att upprätta en ny detaljplan. Kommunens svar är att det inte finns några lagliga hinder för den plan som upprättats.

Planförslaget gäller en ny detaljplan för vissa områden (del av Stenskär 1:1). Det innebär att den tidigare gällande planen upphävs inom dessa områden och ersätts av en ny, med de bestämmelser som den nya planen anger. Detta är det normala sättet att införa nya bestämmelser gällande markanvändningen. "Ändring av detaljplan" är något annat, det är ett begrepp som inte är klart definierat i lagstiftningen, men det framgår av förarbeten att man kan använda sig av detta förfarande när man vill ändra eller komplettera i en gällande plan utan att ändra huvudsyftet med planen. När det gäller en sådan större förändring som nu föreslås torde tillvägagångssättet inte vara tillämpbart och det skulle för övrigt inte innebära något annat i sak.

Det som är aktuellt nu är således en ny detaljplan, inte ändring av detaljplan. Det kommer att finnas två olika detaljplaner för olika geografiska områden inom Stenskär. men de är avgränsade så att det givetvis bara är en plan som gäller på en specifik plats. Detta är inget ovanligt. När en ny detaljplan upprättas finns det inget krav att beakta syften i gällande detaljplan.

Man kan tycka att det är olyckligt att det inte är samma numrering i planhandlingar och i naturvärdesinventeringen. Det är följden av att vissa ändringar gjordes efter inventeringen (med anledning av dess resultat). Numreringen av områdena i naturvärdesinventeringen och i planbeskrivningen bör läsas oberoende av varandra och det torde inte vara något problem att förstå planen om man läser numreringen i sitt sammanhang. Kommunen instämmer inte i att planhandlingarna skulle vara otydliga.

Som tidigare nämnts skiljer man inte mellan fritidsboende och boende året runt i planbestämmelser. Den beteckning som skall användas i en detaljplan är endast "bostäder" (B).

När det gäller allmän plats grundar sig planförslaget på att tillräckliga ytor finns i den gällande planen och att dessa även kan inskränkas i den utsträckning som planförslaget redovisar kvartersmark.

Grönområdenas användning och skötsel idag

Yttranden nr 6, 10, 24, 25, 27, 36, 37, 39

Det är flera som vittnar om att grönområden sköts bra idag, både bland dem som är positiva till planförslaget och bland dem som är kritiska till nya tomtplatser.

En synpunkt som framförs är dock att flera strandnära områden är omgärdade av elstängsel för att hålla inne kor som betar för ett öppet landskap, men håller ute de människor som inte vågar gå in. Ett foto bifogas med skylt: "privat mark". Det påstås också att ägaren till Stenskär 1:1 säljer nyttjanderätter till stränderna.

Det hävdas också att stöd från Upplandsstiftelsen erhålls för skötseln av en del områden. Ur ett strikt kommersiellt perspektiv vore dessa marker de mest lämpliga för villabebyggelse. Den allmänna platsmark där inga villor kan uppföras har lämnats oröjd och är delvis ogenomtränglig för allmänheten.

Kommentar:

Det har framkommit både positiva och negativa synpunkter i frågan om hur grönområdena sköts. I det nu aktuella planförslaget finns ingen allmän plats och frågor om skötsel av grönområden m m regleras därför inte i planförslaget.

Marken närmast stränderna har inte föreslagits som tomtmark och det skulle heller inte vara möjligt med hänsyn till strandskyddsbestämmelserna.

Kommunalekonomiska argument

Yttranden nr 24, 36

Här sägs att kommunen inte borde ha något intresse av att det blir permanentbebyggelse i Stenskär. Tillkommande bebyggelse ger ökade kostnader för kommunen i form av vägar, vård, skola och omsorg och kanske även behov av barnomsorg. Ur ett kommunalekonomiskt perspektiv vore det bättre att skapa bebyggelse nära väg 76.

Kommentar:

Bebyggelsen i Stenskär är redan så omfattande att en viss komplettering inte bedöms påverka kommunens ekonomi negativt. Nya bostäder kan också leda till ökade skatteintäkter. Kommunen vill dessutom möjliggöra ett varierat boende och det är därför prioriterat att det även finns bostäder på landsbygden.

Fastighetsekonomiska frågor

Yttranden nr 10, 24, 35, 38

Det hävdas att kommunen har fel i påståendet att fastighetsvärden och sociala förhållanden inte påverkas. Att en fastighet gränsar till parkmark i stället för till en granne betingar ett högre pris. Det är väl dokumenterat från andra platser i landet att fritidshusområden som får villabebyggelse minskar i attraktivitet. Taxeringsvärdena går ner på fritidshusen i takt med att antalet villor ökar.

Man menar också att det blir kostnader för förrättning gällande nya andelstal i vägföreningen och att framdragande av kommunalt vatten och avlopp kostar 400 000 – 500 000 kr per fastighet och pressar ner fastighetsvärdena med motsvarande belopp. Det sägs även bli immateriella skador av att helheten förvandlas till villabebyggelse.

Kommentar:

I något enstaka fall är det tänkbart att fastighetsvärdet kan påverkas, men ingen bedöms lida någon sådan skada att planen inte kan antas. När det gäller kostnader för att ändra andelstalen i vägföreningen så torde de vägas de upp av att kostnaderna för anläggningars skötsel kommer att fördelas på fler fastighetsägare. Man bör även kunna se positiva effekter om fler bosätter sig permanent i området, t ex ökad trygghet.

Att dra fram kommunalt vatten och avlopp är inte aktuellt i dagsläget.

Rätten till allmän plats - Förordnande enligt 113 § byggnadslagen

Yttranden nr 6, 10, 11, 18, 22, 24, 35, 36, 37, 38, 41, 46, 48

Det ifrågasätts att den är som ägare till allmänningarna i området skall kunna exploatera dem för egen vinning. Det är märkligt att man kan köpa allmänningar när det råder byggförbud och sälja delar av dessa gemensamma områden till helt andra kvadratmeterpriser och utan kompensation till fastighetsägarna. Det framhålls också att de boende i området har förvärvat fastigheterna på villkor som nu gäller för allmän platsmark. Denna mark har stamfastigheten avträtt sin rådighet över. Att konfiskera denna tillgång, utan ersättning för de boende bör kunna sättas som likvärdigt med ägarintrång enligt RF 2:18. Det har ingått en nyttjanderätt av allmänning när man köpt fastigheter. Att nu stycka mark som är allmän plats innebär en inskränkning i den rättighet som fastighetsägarna innehar och en gång betalt för.

I skrivelse citeras från Länsstyrelsens beslut att fastställa den nu gällande detaljplanen. Där står att Länsstyrelsen med stöd av 113 § byggnadslagen förordnar att ägarna av fastigheterna Stenskär 1:1 och 1:2 utan ersättning skall upplåta obebyggd mark som i byggnadsplanen upptagits till väg eller annan allmän plats.

Det påtalas att fastighetsägarna har rätt att bilda gemensamhetsanläggning.

Kor betar markerna med stöd från Upplandsstiftelsen. Någon menar att det är bättre att behålla detta och att en stiftelse eller samfällighetsförening tar över från nuvarande markägare. Driftskostnaden blir obetydlig jämfört med att värdena för fastigheterna kan bibehållas. Tänkbart är också att betala för skötsel av allmänningar i stället för att låta ägaren till Stenskär 1:1 stycka och sälja områden. Det hävdas också att han säljer nyttjanderätter till stränderna. Det finns avspärrningar och stängsel.

Kommentar:

De boende äger inte Stenskär 1:1. Man köper inte en särskild rätt till allmän plats vid köp av en fastighet i området, men man har rätt att nyttja områdena för vistelse (även enligt allemansrätten). Man tilldelas också andelstal i vägförening. Genom sitt planmonopol bestämmer kommunen hur marken skall användas och kommunen bedömer att det finns mycket allmän plats kvar i Stenskärsområdet även efter att föreslagen bebyggelse kommit till stånd.

Den aktuella planen omfattar inte mark som sköts med hjälp av betande kor mm. Denna mark är strandängar utanför de områden som den nya planen omfattar.

Planbeskrivningen skall kompletteras med information om förordnande enligt 113 § byggnadslagen.

Trafikfrågor

Yttranden nr 7, 8, 24, 28, 33, 46

Man menar att det blir ett ökat tryck på vägnätet. Stenskärsvägen tål inte mer trafik. Den är smal och det är svårt att mötas. Det blir ett stort slitage och säkerheten, främst för barn, sänks när lastbilar trafikerar den krokiga och smala vägen. Det är också en säkerhetsfråga vid skogsbrand eller dylikt, eftersom det är enda utfartsvägen.

Kommentar:

En liten trafikökning kan förväntas, men den bedöms inte vara större än att befintlig vägstandard kan behållas. De smala vägarna uppmanar till försiktighet.

Huvudmannaskap

Yttranden nr 10

Det ifrågasätts varför planen inte skall ha kommunalt huvudmannaskap för allmänna platser. Man ser inget skäl att medge privat huvudman.

Kommentar:

Det har aldrig varit kommunalt huvudmannaskap i området. Skulle man införa det så innebär det att kommunen kan bli skyldig att lösa in marken, vilket kommunen inte har något intresse av. Det finns inget hinder för att allmän plats är i privat ägo.

Vatten-, avlopps- och dagvattenfrågor

Yttranden nr 10, 24, 28, 33, 35, 36, 43, 46

Kritik riktas mot att kommunen tillstyrker privata avloppslösningar trots att Öregrundsgrepens vatten har försämrats åtskilligt på senare år. Det är också ont om vatten och flera brunnar har fått in saltvatten. Några menar att kommunal va- anslutning kan bli nödvändigt om planen genomförs och om dessutom ytterligare avstyckningar kanske får göras i framtiden. Detta synes dock inte vara något som flertalet önskar. Tvärtom menar man att det inte är en önskvärd utveckling att det blir kommunalt vatten och avlopp.

Va-utredningen visar att risken för saltvatteninträngning är osäker. Dricksvattenförsörjningen bör utredas mer i detalj och granskas av oberoende sakkunnig. Alternativt bör kommunen låta utföra

en egen utredning av sakkunnig utan jäv. BDT-infiltration kan få stora problem eftersom det finns berg i dagen.

Översiktsplanen förutsätter att en omvandling av området sker så att vatten- och avloppsfrågor kan lösas på ett tillfredsställande sätt. I en skrivelse framförs att det inte är fallet för område 1 i planförslaget. Det dagvatten som leds i diken från Stenskärsvägen via område 1 rinner vidare längs Strandvägen till en lågpunkt och sedan in till fastigheterna Stenskär 1:22 och 1:23. En hel bygd anses avvattnas via Stenskär 1:22. Ägaren till fastigheten framför klagomål över hur skogsavverkning, markarbeten och rörläggning lett till negativa konsekvenser för fastighetsägaren som också saknar ett avtal gällande dessa förhållanden. Han menar att planförslaget inte kan genomföras förrän det finns ett domstolsutslag eller ett nytt avtal som klarlägger att dagvatten får ledas över fastigheten Stenskär 1:22.

Det hävdas också att exploatören planerar att släppa ut 3 till 4 gånger mer dag- och avloppsvatten från planområde 1 i ett 84 meter långt dike över fastigheten Stenskär 1:22. Ett dike som trots protester från ägarna till denna fastighet och i strid mot all sakkunskap delvis rörlagt och trots att han varken äger, har avtal om eller rådighet över den mark som dikesvattnet passerar på sin väg ut till havet. Ärendet ligger hos Mark- och miljödomstolen eftersom det förorenade vattnet redan nu översvämmar nedre delen av tomten, framförallt på vårarna.

Kommentar:

Frågor om vatten och avlopp har utretts och det bedöms möjligt att komplettera bebyggelse med föreslagna lösningar. Utredningen har gjorts av konsult som är sakkunnig på området och utan egna intressen i exploateringen. Utredningen har också granskats av ansvariga inom kommunförvaltningen. Vattentillgången är beräknad översiktligt. Vid borrning på enskilda tomter måste risken för salt grundvatten beaktas. Varje enskild avloppsanläggning prövas av kommunen.

Den naturliga topografin i området ser ut så att fastigheten Stenskär 1:22 m fl ligger i en lågpunkt och kan påverkas av dagvatten vid kraftiga regn eller vid snösmältning. Det har i gällande detaljplan inte avsatts något område för att ta hand om sådant överskottsvatten som inte infiltreras i marken. Detta har lösts genom ett dike som ligger inom Stenskär 1:22 och 1:23 och inom allmän plats ner mot havet. Kommunen har ingen närmare kännedom om vilka avtal som kan ha upprättats gällande detta dike. Diket är, enligt ägaren till fastigheten Stenskär 1:22, av betydelse för förhållandena på fastigheten.

I dagvattenutredningen uttalas att dagvattenflödet från de planerade tomterna kommer att öka något på grund av planerad bebyggelse. Det kan röra sig om en ökning på upp till tre-fyra gånger dagens flöde om ingen infiltration av takvatten sker på tomten. I verkligheten infiltreras merparten av vattnet på tomterna. Den förändring som kan påverka Stenskär 1:22 är takavvattning från ett nytt hus inom område 1 i planförslaget. Flödet genom diket på fastigheten kan dock rimligtvis inte öka nämnvärt, dels för att det mesta vattnet infiltreras på tomtmark och dels för att den nya tomtmarken bara är en liten del av hela det avrinningsområde som påverkar 1:22 och närliggande områden.

För att infiltration så långt möjligt skall ske inom tomtmark innehåller planen en bestämmelse som begränsar rätten att hårdgöra tomtmark. Även en bestämmelse om krav på marklov för fällning av större träd är av betydelse för dagvattenavrinningen. I planbeskrivningen lämnas ytterligare rekommendationer.

Det bedöms således inte bli någon betydande förändring, men om diket genom fastigheten Stenskär 1:22 är ett problem redan idag bör en lösning diskuteras oavsett planerad bebyggelsekomplettering. En sådan lösning kan vara att flytta diket – öppet eller rörlagt – helt från 1:22 till 1:23

och det finns nu en överenskommelse med ägaren till fastigheten Stenskär 1:23 att diket kan flyttas till denna fastighet.

Sammanfattningsvis bedöms dagvattnet kunna tas om hand på ett tillfredsställande sätt.

Gemensamma anläggningar. Båtplatser

Yttranden nr 10, 39

Det ifrågasätts att de områden för båtplatser som anges i gällande detaljplan kan utnyttjas. Landhöjning och naturvärden skulle vara ett hinder.

Fri tillgång till uppbyggda gemensamma brygganläggningar som enligt förordning skall gälla gäller inte längre enligt uppgift i ett yttrande. Man måste betala årlig avgift för sin brygganläggning, vilket upplevs som intrång och begränsningar av den hittills rådande situationen.

Kommentar:
Det är kommunens uppfattning att det finns tillräckliga möjligheter att ordna båtplatser. Huruvida båtplatser skall vara avgiftsbelagda eller inte är inte något som bestäms i en detaljplan.

Naturvärden

Yttranden nr 24, 31, 33, 35, 43

Det framhålls att stora naturvärden skövlas inklusive orkidén Gulyxne som inte bara är rödlistad utan upptagen i Artskyddsförordningen. Man yrkar på att kommunen anlitar en helt oberoende naturvärdesinventerare med uppdrag att särskilt dokumentera växter som är upptagna i artskyddsförordnigen. Naturvärdesinventeringens analys av grönsläpp påstås också ha brister. Man kan inte förutsätta att tomterna bibehåller sin funktion för växt- och djurlivet knutna till skog och hagmark. De områden som enligt planförslaget exploateras har unika värden som grönsläpp och stråk för människor.

Kommentar:
Utredningen har gjorts av konsult som är sakkunnig på området och utan egna intressen i exploateringen. Kommunen har också granskat naturvärdesinventeringen och inte funnit några brister. Vid utformningen av planförslaget har naturvärden och arter beaktats i rimlig utsträckning.

Störningar under byggtiden

Yttranden nr 24, 28

Störningar under byggtiden påtalas. Det kan uppstå behov av breddning och förstärkning av Stenskärsvägen för att klara tunga transporter, vilket även innebär stora kostnader. Även övriga småvägar utsätt för ökad förslitning. Buller uppstår och säkerheten för främst barn sänks när lastbilar trafikerar den krokiga och smala vägen.

Kommentar:
Sannolikt kommer nya byggnader att tillkomma i en ganska långsam takt så störningarna torde inte bli så intensiva att det inte kan accepteras.

Revidering av planförslaget

Granskningen och de synpunkter som inkommit har lett till att följande förändringar i planhandlingarna föreslås:

- På plankartan preciseras var reservat för ledningar skall finnas. Beteckningen lu bör vara användbar eftersom det rör sig om lågspänningsledningar och det inte synes vara nödvändigt att bestämma om de skall vara underjordiska eller lufthängda. Planbeskrivningens text revideras också med hänsyn till denna ändring.
- Planbeskrivningen kompletteras med information om förordnande enligt 113 § byggnadslagen.

Revidering av planförslaget efter antagandebeslutet från 2019:

- Planbeskrivningens två avsnitt om 113 § byggnadslagen har slagits ihop till ett och texten i avsnittet har ändrats till att återspegla vad som hänt i Lantmäteriärendet om 113 § som löpte parallellt med planförslaget mellan 2018 och 2022.
- Texten i planbeskrivningens inledning som beskriver antagandeförslaget har ändrats för att förklara att planen redan antagits en gång och varför den nu antas på nytt.
- Ett stycke under rubriken dagvatten i planbeskrivningen har tagits bort. Stycket beskrev att det fanns en intention om att flytta ett dike till Stenskär 1:23. Nu har istället ägarna mellan Stenskär 1:1 och 1:22 upprättat ett separat avtal om att befintligt dike och rör får nyttjas. Intentionen om att flytta diket kvarstår därför inte och det bedöms därmed att stycket kan tas bort. Resterade text under avsnittet om dagvatten kvarstår.

Berörda sakägare som inte blivit tillgodosedda under detaljplaneprocessen

Synpunkter från samråd:

3 sakägare lämnade synpunkter som inte blivit tillgodosedda under planprocessen.

Synpunkter från granskning

7 sakägare har lämnat synpunkter som inte blivit tillgodosedda under planprocessen.

Övriga som inte blivit tillgodosedda under detaljplaneprocessen

Synpunkter från samråd:

Lantmäteriet och 6 privatpersoner lämnade synpunkter som inte blivit tillgodosedda under planprocessen.

Synpunkter från granskning:

43 privatpersoner som inte är sakägare enligt fastighetsförteckningen har lämnat synpunkter som inte blivit tillgodosedda under planprocessen.

ÖSTHAMMARS KOMMUN
– EN DEL AV ROSLAGEN

Bygg- och miljönämnden
Samuel Sundin

ANTAGANDEHANDLING

Granskningsutlåtande

för förslag till detaljplan för

del av Stenskär 1:1
Östhammars kommun, Uppsala län

Upprättat den 16 januari 2019
Reviderad den 5 maj 2022

För att göra det tydligt vad som har förändrats sedan förra gången granskningsutlåtandet skickades ut har alla ändringar markerats med grå överstrykning. De stycken som inte har en grå markering är samma som de var när detta dokument först upprättades 2019.

POSTADRESS
Box 66
Fakturaadress
Box 106
742 21 Östhammar

BESÖKSADRESS
Stångörsgatan 10
742 21 Östhammar

TELEFON
+46 (0) 173 860 00
MAIL
byggochmiljo@ost-hammar.se
www.ostham-mar.se

ORG.NUMMER
212000–0290
V.A.T. NO
SE212000029001

BANKGIRO
233–1361

ÖSTHAMMARS KOMMUN
– EN DEL AV ROSLAGEN

Planförfarandet

Förslag till detaljplan för del av Stenskär 1:1, upprättat den 20 juni 2018, utgjorde underlag för granskning under perioden 4 juli – 15 augusti 2018. Detaljplanen hanteras med standardförfarande enligt plan- och bygglagen (PBL) 2010:900.

Berörda förvaltningar inom kommunen, statliga verk, länsstyrelsen samt berörda sakägare och andra med väsentligt intresse av planen har underrättats och beretts tillfälle att yttra sig. Planhandlingarna har under granskningstiden varit tillgängliga på kommunkontoret i Östhammar och på kommunens hemsida. En kungörelse om granskning publicerades i Uppsala Nya Tidning den 29 juni och 4 juli 2018 samt i lokaltidningarna Östra Uppland och Annonsnytt den 4 juli 2018.

I detta granskningsutlåtande redovisas de yttranden som inkommit under granskningstiden. Samtliga yttranden sammanfattas och kommenteras. Här sammanfattas även vilka revideringar som sker i planhandlingarna innan detaljplanen antas.

Sammanfattning av inkomna synpunkter

Lantmäteriet tar upp frågor om genomförandebeskrivning, förändringar gentemot gällande detaljplan m m.

Länsstyrelsen har inga synpunkter utifrån de frågor som bevakas enligt 11 kap. 10 § PBL. Länsstyrelsen bedömer att de synpunkter som framfördes i samrådsskedet angående artskydd blivit tillgodosedda. Utifrån planhandlingarna bedömer Länsstyrelsen att dispens från artskyddsförordningen inte krävs för genomförande av detaljplanen.

Det har inkommit yttranden från 45 *privatpersoner* som är kritiska till planförslaget. Det gäller ianspråktagande av grönområden, farhågor om en utveckling mot ytterligare exploatering och kritik mot kommunens hantering av ärendet. Det ställs också frågor om huruvida det är en ny detaljplan eller en ändring av detaljplan. Planen påstås vara otydlig.

Det påstås att syftet som anges i den gällande detaljplanen inte får ändras, man diskuterar användning och skötsel av grönområden, påverkan på kommunens ekonomi och fastighetsvärden.

Rätten till allmän plats och ett förordnande enligt 113 § byggnadslagen påtalas.

Vatten- och avloppslösningar ifrågasätts och särskild kritik riktas mot att dagvattenflödena kommer att öka på en befintlig fastighet.

Andra frågor som tas upp är särskilda naturvärden, trafik, huvudmannaskap, båtplatser och störningar under byggtiden.

Slutligen har också *positiva* synpunkter inkommit. Sammanlagt *71 personer* har undertecknat skrivelser där det framförs att de anser att planförslaget skall genomföras. De menar också att allmänna platser sköts bra idag.

ÖSTHAMMARS KOMMUN
– EN DEL AV ROSLAGEN

Inkomna yttranden med kommentarer

Totalt inkom 50 yttranden under granskningen.

Remissinstans	Ankomst-stämplat	Yttrande utan erinran	Yttrande med synpunkter på planförslaget	Sakägare enligt fastighetsförteckning	Synpunkter som ej tillgodosetts
Myndigheter och regionala organ					
1. Lantmäteriet	2018-07-09		x		
2. Uppsala brandförsvar	2018-07-27	x			
3. Länsstyrelsen	2018-08-15	x			
4. Kommunstyrelsen	2018-09-19	x			
Föreningar, organisationer, företag					
5. Gästrike Vatten AB	2018-08-10	x			
Privatpersoner					
6. Peter Schmidt	2018-07-26		x	x	x
7. Gunvor Olsson	2018-07-30		x	x	x
8. Lars Olsson	2018-07-30		x	x	x
9. Eva Zingg	2018-08-01		x		x
10. Bert Audell	2018-08-02		x		x
11. Birgitta Christensson	2018-08-04		x		x
12. Lisa Pontén	2018-08-05		x		x
13. Anna Berggren	2018-08-05		x		x
14. Märet Rademar	2018-08-06		x		x
15. Åsa och Peter Gabriel	2018-08-06	x			
16. Lars Näslund	2018-08-07		x		x
17. Erik och Gisela Cavalli-Björkman	2018-08-08	x			
18. Peter Schmidt	2018-08-08		x	x	x
19. Mats Holmbring	2018-08-08	x			
20. Christer Högberg	2018-08-08	x			
21. Listor med 49 underskrifter	2018-08-08	x			
22. Anders Karlström	2018-08-09		x		x
23. Bert Audell	2018-08-09		x		x
24. Lars-Kristian Bergh	2018-08-13		x		x
25. Per Karlén	2018-08-13		x		x
26. Björn Högsander	2018-08-13		x		x
27. Marianne Sandberg	2018-08-13		x		x
28. Inger och Håkan Lagerkvist	2018-08-13		x	x	x
29. Nadine Vonlanthen	2018-08-13		x		x
30. Ulf och Lena Lundberg	2018-08-13		x		x
31. Karin Vonlanthen	2018-08-13		x		x
32. Listor med 22 underskrifter	2018-08-13	x			
33. Sigrid och Thomas Wegener	2018-08-14		x		x
34. Bertil Palmgren	2018-08-14		x		x
35. Martin och Esa Viitanen	2018-08-14		x		x
36. Lars Audell	2018-08-15		x		x
37. Pia Rylander	2018-08-15		x		x
38. Kjell Sandberg	2018-08-15		x		x
39. Rolf Åke Windahl	2018-08-15		x	x	x
40. Mona och Lars Johansson	2018-08-15		x		x
41. Claes Nyman	2018-08-15		x		x
42. Stig och Iris Pern	2018-08-15		x		x
43. Annika Rademar Kristensen och Leif Kristensen	2018-08-15		x	x	x

44. Sofia Lithell	2018-08-15		x		x
45. Ulla-Britt och Fredrik Lithell	2018-08-15		x		x
46. Helge och Margareta Nyström	2018-08-15		x		x
47. Jan Hallman	2018-08-15		x		x
48. Mats och Ghada Sturaeus	2018-08-15		x		x
49. Örjan Hermodsson	2018-08-16		x		x
50. Kjell Sandberg	2018-08-21		x		x

I detta dokument sammanfattas de inkomna yttranden och kommenteras. Samtliga originalyttranden hålls tillgängliga på sektor samhälle i Östhammars kommun.

Myndigheter och regionala organ

1. Lantmäteriet

Lantmäteriet konstaterar att minsta fastighetsstorlek är reglerad till 2 500 kvm och menar att detta bör ses över om det är viktigt att skydda naturvärden. Lantmäteriet framför vidare att markreservat för ledningar (l- eller u-område) måste avgränsas på plankartan. För att öka förståelsen och läsbarheten bör markreservaten l och u redovisas separat.

Här utöver framför Lantmäteriet följande:

Planen bör redovisa hur förordnande enligt 113 § byggnadslagen hanteras.

Nybildade fastigheter kommer att anslutas till Stenskär ga:1 och tilldelas andelstal i gemensamhetsanläggningen.

Man bör i texten skilja mellan orden ”tomt” och ”fastighet” i planbeskrivningen.

I planbeskrivningen står det att ett 10 meter brett stråk med allmän plats reserverats i planen. Detta syns inte på plankartan och kan uppfattas fel.

Kommentar:

Det framgår av Lantmäteriets yttrande inte varför minsta fastighetsstorlek bör ses över och hur det berör naturvärden. 2 500 kvadratmeter får anses vara normalt i den här typen av områden.

På plankartan preciseras var reservat för ledningar skall finnas. Beteckningen lu bör vara användbar eftersom det rör sig om lågspänningsledningar och det inte synes vara nödvändigt att bestämma om de skall vara underjordiska eller lufthängda. Planbeskrivningens text revideras också med hänsyn till denna ändring.

Planbeskrivningen kompletteras med information om förordnande enligt 113 § byggnadslagen.

När det gäller användningen av orden ”tomt” och ”fastighet” är det sådant som redan är ändrat i granskningshandlingarna. Det framgår bland annat att det 10 meter breda stråket ligger utanför aktuellt planområde.

2. Uppsala brandförsvar

Brandförsvaret har inget att erinra.

Kommentar:

Yttrandet noteras.

3. Länsstyrelsen

Länsstyrelsen har inga synpunkter utifrån de frågor som bevakas enligt 11 kap. 10 § PBL. Länsstyrelsen bedömer att de synpunkter som framfördes i samrådsskedet angående artskydd blivit tillgodosedda. Utifrån planhandlingarna bedömer Länsstyrelsen att dispens från artskyddsförordningen inte krävs för genomförande av detaljplanen.

Kommentar:

Yttrandet noteras.

4. Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Kommentar:

Yttrandet noteras.

Föreningar, organisationer, företag

5. Gästrike Vatten AB

Gästrike Vatten har inget att erinra.

Kommentar:

Yttrandet noteras.

Privatpersoner

Då det inkommit ett stort antal yttranden från privatpersoner (sakägare och andra boende i området) sammanfattas synpunkter under rubriker nedan.

Inga erinringar

Yttranden nr 15, 17, 19, 20, 21 (listor med 48 namnunderskrifter)

I några yttranden framhålls särskilt att allmän plats-marken sköts bra.

Motsätter sig planen utan närmare motivering

Yttranden nr

9, 12, 14, 16, 39, 43, 44, 46

I dessa yttranden framförs kort att man motsätter sig förslaget att grönområden kan omvandlas till villatomter.

Allmänt om exploateringen och grönområden

Yttranden nr 6, 7, 8, 10, 11, 13, 22, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 41, 43, 46, 48, 49, 50

Det framförs i alla dessa yttranden ett motstånd mot att grönområden kan omvandlas till villatomter. Tillgången på grönområden bör inte minska. De är viktiga för återhämtning, hälsa och välbefinnande. Rekreationsmöjligheterna påverkas generellt på det som är allmänning idag. Det kan gälla bärplockning, skidåkning, promenader m m. Grönområdena är även viktiga för djur och natur, inte minst med de pågående klimatförändringarna. Många strandnära områden är redan idag omgärdade av elstängsel för att hålla inne kor som betar för ett öppet landskap, men håller ute de

människor som inte vågar gå in. Därför är det svårt att acceptera en ytterligare minskning av grönområdena.

Många anser att området skall behållas för fritidsbostäder. Stenskärsborna är inte tillfrågade i frågan om förtätning och omvandling av Stenskärsområdet till permanentboende. Det finns en risk att området ändrar karaktär från fritidshusområde till villaområde. I ett yttrande yrkar man på avslag i första hand, i andra hand på att avstyckningar skall gälla fritidsbebyggelse.

Ett förslag som inkommit är att eventuell förtätning bör ske genom frivillig tomtdelning, inte genom att ta bort parkmark.

En motivering till behovet av ytterligare bebyggelse i Stenskärsområdet efterlyses.

I en skrivelse framförs särskilt att planen stoppar passager och begränsar rörelsefriheten och det redovisas detaljerade synpunkter och konkreta ändringsförslag när det gäller grönsläpp. Det finns ett stråk mellan 1:32 och 1:36 med allmän plats i gällande plan. Därför borde det också vara ett stråk genom område 4 söder därom.

Några befarar att det kan uppstå en tudelning bland fastighetsägarna i området, mellan de som är för och de som är emot planförslaget.

Kommentar:

Den föreslagna detaljplanen medger endast en liten komplettering inom Stenskärsområdet som inte bedöms förändra områdets karaktär i väsentlig utsträckning och som gör att det fortfarande är möjligt att röra sig inom stora naturområden. Ca 6 % av fastigheten Stenskär 1:1 förändras från allmän plats till tomtmark.

Man skiljer inte mellan fritidsboende och boende året runt i planbestämmelser och utnyttjandet för boende styrs inte av planer eller lagstiftning. Den beteckning som skall användas i en detaljplan är endast "bostäder" (B). Detta betyder att tillkommande bebyggelse kan bli både fritidshus och hus för permanentboende. Det är samma bestämmelse som i hela den gällande planen för Stenskärsområdet. Varje fastighetsägare har, om så önskas, rätt att omvandla sitt fritidshus till permanentbostad och det har delvis redan skett. De gränser som kan sättas i en detaljplan gäller främst byggnaders storlek. Byggnaders storlek är mer begränsad inom de nya fastigheter som kan bildas än de är i gällande detaljplan.

Planförslaget är upprättat med stöd av översiktsplanen som utpekar Stenskärsområdet som ett område för utveckling av blandad bebyggelse. Översiktsplanen är kommunens ställningstagande vad gäller bebyggelseutveckling och den anger också en målsättning att fler människor skall kunna bosätta sig permanent på landsbygden och i kustområdet. Stenskär kan betraktas som ett sådant område. Detta är kommunens motivering till att anta aktuell detaljplan.

Passager, s k "grönsläpp", har studerats särskilt i naturvärdesinventeringen och vid utformningen av detaljplaneförslaget. En bedömning av vad som är en lämplig grönstruktur har gjorts. Möjligheterna till friluftsliv och passage genom området i tillräcklig utsträckning kvarstår, likaså bedöms möjligheterna för djuren att röra sig fritt bli goda även efter genomförandet av planen.

Planen blir prejudicerande

Yttranden nr 6, 18, 24, 25, 28, 38, 42, 43, 49

I flera skrivelser framförs farhågor om att den föreslagna nya bebyggelsen medför att det framledes inte kommer att finnas några hinder för exploatering på bekostnad av grönområden. Stenskär som fritidsområde kan komma att förvandlas till villaområde. I en skrivelse framförs önskemål om att det stannar vid detta förslag och att kommunen villkorar beslutet med stopp för större avstyckningsplaner därefter. Det framgår inte av planen om ytterligare avstyckningar får äga rum.

Kommentar:

Det aktuella planförslaget möjliggör 9 nya fastigheter för småhus och inget annat. Det betyder inte att ytterligare exploatering kommer att ske. Om det ändå skulle uppstå önskemål om ytterligare bebyggelse någon gång i framtiden så måste kommunen göra ett nytt ställningstagande och pröva frågan i ett nytt planförfarande.

Kommunen som beslutsfattare, kommunens agerande

Yttranden nr 10, 16, 35

Det riktas kritik mot formuleringar i samrådsredogörelsen. Man menar att det är åsikter som borde förstärkas med hänvisning till lagar, förordningar och prejudikat. Utryck som att ”förslaget medger endast en liten komplettering inom Stenskärsområdet” eller att ”det fortfarande blir en gles bebyggelse och områdets karaktär påvekars endast obetydligt” anses inte vara korrekta. Inte heller att förslaget inte bedöms ha någon negativ påverkan på fastighetsvärden och sociala förhållanden i området.

Det ifrågasätts varför kommunen väljer att förminska betydelsen av detaljplanens ursprungliga syfte och kring lagstiftning för att tillmötesgå den som väckt förslag om ny detaljplan.

Risken för jäv och orubbligt förutfattade meningar bedöms betydande och granskning av tredje part bör ske. Det förutsätts att ärendet handläggs opartiskt.

Kommentar:

Det är riktigt att det i viss mån handlar om åsikter när det gäller vad som är en lämplig bebyggelsestruktur och omfattningen av grönområden m m, likaså bedömningen av hur t ex fastighetsvärden kan påverkas. Det finns ingen lag som detaljerat anger vad som är rätt och fel. Det är i första hand kommunen som tar ställning till vad man bedömer vara en lämplig utveckling oavsett vem som tar initiativ. Kommunen har i sin översiktsplan pekat ut Stenskärsområdet som ett område för utveckling av blandad bebyggelse, vilket betyder att kommunen ser positivt på en viss utbyggnad inom området.

Det finns inget lagligt hinder att planlägga för nytt ändamål. Dock finns i lagstiftningen regler om vilka som skall få komma till tals vid planläggning och kommunen har hanterat ärendet enligt de regler som gäller. Vid handläggningen av planärendet är Länsstyrelsen en granskande part och vid eventuellt överklagande sker det också en granskning av andra än kommunen själv.

Förenlighet med miljöbalken

Yttranden nr 25, 35, 36

Förslagets förenlighet med miljöbalkens regler om förtätning i känsliga områden ifrågasätts.

Förslaget påstås strida mot riksintresset för högexploaterad kust. Fritidsbebyggelse får komma till stånd endast i form av komplettering till befintlig bebyggelse. Områdets ursprungliga utformning när riksintresse antogs bör utgöra referens.

I ett yttrande riktas kritik mot att det i planhandlingarna inte nämns att det måste finnas särskilda skäl och att ”komplettering av enkla fritidshus” tolkas som ”komplettering av permanentbostäder”. Det senare innebär ju väsentligt större byggnader av villatyp vilket belastar vägar, avlopp och grönområden minst 4 ggr mer än de som bara bor där några månader om året.

Kommentar:

Det finns i miljöbalken flera allmänna regler om hänsyn till miljön och i 4 kap. 4§ står det följande om kommunens kustområde: ”Inom kustområdena och skärgårdarna från Brofjorden till

Simpevarp och från Arkösund till Forsmark, utmed Gotlands kust, på Östergarn och Storsudret på Gotland samt på Fårö får fritidsbebyggelse komma till stånd endast i form av kompletteringar till befintlig bebyggelse. Om det finns särskilda skäl får dock annan fritidsbebyggelse komma till stånd, företrädesvis sådan som tillgodoser det rörliga friluftslivets behov eller avser enkla fritidshus i närheten av de stora tätortsregionerna". I 1 kap. 1 § anges också att exploateringsföretag och andra ingrepp i miljön får komma till stånd endast om det kan ske på ett sätt som inte påtagligt skadar områdenas natur- och kulturvärden, men bestämmelserna skall inte utgöra hinder för utveckling av befintliga tätorter m m.

I övrigt finns i miljöbalken inga särskilda regler om förtätning i känsliga områden och några "särskilda skäl" krävs inte när det gäller kompletteringar till befintlig bebyggelse. I miljöbalkens bestämmelser nämns särskilt fritidsbebyggelse, men som nämnts tidigare skiljer man i detaljplaner inte mellan fritidsbebyggelse och bebyggelse för permanent boende.

Översiktsplanen

Yttrande nr 10, 22

I ett yttrande anser man att översiktsplanen strider mot detaljplanen vad gäller förtätning och bebyggelse. Man menar då att kommunen inte kortsiktigt kan besluta enligt översiktsplanen.

Kommentar:

Det som avses med yttrandet är förmodligen att översiktsplanen skulle strida mot den gällande detaljplanen för Stenskärsområdet. I beskrivningen till denna plan anges att den avser "sommarbostadsändamål". Översiktsplanen anger en utveckling som kommunen anser är trolig och önskvärd oavsett gällande detaljplaner. I översiktsplanen betecknas Stenskärsområdet som ett område med utveckling av blandad bebyggelse. Översiktsplanen anger också en målsättning att fler människor skall kunna bosätta sig permanent på landsbygden och i kustområdet. Även om det finns kritik mot översiktsplanen så är den antagen av kommunen och den skall utgöra vägledning vid detaljplanering.

Plantekniska frågor. Syftet med planen, tydlighet m m

Yttranden nr 10, 23, 24, 38

De klagande undrar om det är ett förslag till ny detaljplan för del av Stenskär 1:1. Ett geografiskt område kan inte ha mer än en detaljplan. Man kan inte ha en ny detaljplan för vissa områden samtidigt som det finns en gammal plan som inkluderar samma områden. Enligt Boverkets förtydligande till PBL kan det endast finnas en detaljplan för ett område och man kan därför inte göra ändringsplaner, tillägg eller liknande som skall gälla tillsammans med den ursprungliga planen

Det anses också att förslaget är otydligt. Områdesnumreringar stämmer inte med de i flera av utredningarna. Förslaget är antingen medvetet otydligt eller okunnigt rubricerat.

Man citerar planbeskrivningen från 1952 ("Planen avser bebyggelse för sommarbostadsändamål och har givits sådan rymlighet att bebyggelsen kan smälta in i naturen") och menar att det inte finns någon annan planbeskrivning eller något annat syfte angivet. Den föreslagna ändringen strider mot detta syfte. Detta skulle enligt yttrandena strida mot gällande lagstiftning. Att ändra syftet påstås vara ej tillåtet enligt PBL.

I planbeskrivningen talas det om bostäder, men det hävdas att området är avsett för fritidshus enligt nu gällande plan. Konsekvensen av detta skulle enligt yttrandet vara att hela den ursprungliga detaljplanen måste ändras om det här förslaget skall kunna antas.

I ett yttrande framförs att allmän plats inte har redovisats i det nya planförslaget, trots att det är en viktig beståndsdel i den ursprungliga, gällande planen.

Kommentar:

I skrivelserna ifrågasätts lagligheten i att upprätta en ny detaljplan. Kommunens svar är att det inte finns några lagliga hinder för den plan som upprättats.

Planförslaget gäller en ny detaljplan för vissa områden (del av Stenskär 1:1). Det innebär att den tidigare gällande planen upphävs inom dessa områden och ersätts av en ny, med de bestämmelser som den nya planen anger. Detta är det normala sättet att införa nya bestämmelser gällande markanvändningen. "Ändring av detaljplan" är något annat, det är ett begrepp som inte är klart definierat i lagstiftningen, men det framgår av förarbeten att man kan använda sig av detta förfarande när man vill ändra eller komplettera i en gällande plan utan att ändra huvudsyftet med planen. När det gäller en sådan större förändring som nu föreslås torde tillvägagångssättet inte vara tillämpbart och det skulle för övrigt inte innebära något annat i sak.

Det som är aktuellt nu är således en ny detaljplan, inte ändring av detaljplan. Det kommer att finnas två olika detaljplaner för olika geografiska områden inom Stenskär. men de är avgränsade så att det givetvis bara är en plan som gäller på en specifik plats. Detta är inget ovanligt. När en ny detaljplan upprättas finns det inget krav att beakta syften i gällande detaljplan.

Man kan tycka att det är olyckligt att det inte är samma numrering i planhandlingar och i naturvärdesinventeringen. Det är följden av att vissa ändringar gjordes efter inventeringen (med anledning av dess resultat). Numreringen av områdena i naturvärdesinventeringen och i planbeskrivningen bör läsas oberoende av varandra och det torde inte vara något problem att förstå planen om man läser numreringen i sitt sammanhang. Kommunen instämmer inte i att planhandlingarna skulle vara otydliga.

Som tidigare nämnts skiljer man inte mellan fritidsboende och boende året runt i planbestämmelser. Den beteckning som skall användas i en detaljplan är endast "bostäder" (B).

När det gäller allmän plats grundar sig planförslaget på att tillräckliga ytor finns i den gällande planen och att dessa även kan inskränkas i den utsträckning som planförslaget redovisar kvartersmark.

Grönområdenas användning och skötsel idag

Yttranden nr 6, 10, 24, 25, 27, 36, 37, 39

Det är flera som vittnar om att grönområden sköts bra idag, både bland dem som är positiva till planförslaget och bland dem som är kritiska till nya tomtplatser.

En synpunkt som framförs är dock att flera strandnära områden är omgärdade av elstängsel för att hålla inne kor som betar för ett öppet landskap, men håller ute de människor som inte vågar gå in. Ett foto bifogas med skylt: "privat mark". Det påstås också att ägaren till Stenskär 1:1 säljer nyttjanderätter till stränderna.

Det hävdas också att stöd från Upplandsstiftelsen erhålls för skötseln av en del områden. Ur ett strikt kommersiellt perspektiv vore dessa marker de mest lämpliga för villabebyggelse. Den allmänna platsmark där inga villor kan uppföras har lämnats oröjd och är delvis ogenomtränglig för allmänheten.

Kommentar:

Det har framkommit både positiva och negativa synpunkter i frågan om hur grönområdena sköts. I det nu aktuella planförslaget finns ingen allmän plats och frågor om skötsel av grönområden m m regleras därför inte i planförslaget.

Marken närmast stränderna har inte föreslagits som tomtmark och det skulle heller inte vara möjligt med hänsyn till strandskyddsbestämmelserna.

Kommunalekonomiska argument

Yttranden nr 24, 36

Här sägs att kommunen inte borde ha något intresse av att det blir permanentbebyggelse i Stenskär. Tillkommande bebyggelse ger ökade kostnader för kommunen i form av vägar, vård, skola och omsorg och kanske även behov av barnomsorg. Ur ett kommunalekonomiskt perspektiv vore det bättre att skapa bebyggelse nära väg 76.

Kommentar:

Bebyggelsen i Stenskär är redan så omfattande att en viss komplettering inte bedöms påverka kommunens ekonomi negativt. Nya bostäder kan också leda till ökade skatteintäkter. Kommunen vill dessutom möjliggöra ett varierat boende och det är därför prioriterat att det även finns bostäder på landsbygden.

Fastighetsekonomiska frågor

Yttranden nr 10, 24, 35, 38

Det hävdas att kommunen har fel i påståendet att fastighetsvärden och sociala förhållanden inte påverkas. Att en fastighet gränsar till parkmark i stället för till en granne betingar ett högre pris. Det är väl dokumenterat från andra platser i landet att fritidshusområden som får villabebyggelse minskar i attraktivitet. Taxeringsvärdena går ner på fritidshusen i takt med att antalet villor ökar.

Man menar också att det blir kostnader för förrättning gällande nya andelstal i vägföreningen och att framdragande av kommunalt vatten och avlopp kostar 400 000 – 500 000 kr per fastighet och pressar ner fastighetsvärdena med motsvarande belopp. Det sägs även bli immateriella skador av att helheten förvandlas till villabebyggelse.

Kommentar:

I något enstaka fall är det tänkbart att fastighetsvärdet kan påverkas, men ingen bedöms lida någon sådan skada att planen inte kan antas. När det gäller kostnader för att ändra andelstalen i vägföreningen så torde de vägas de upp av att kostnaderna för anläggningars skötsel kommer att fördelas på fler fastighetsägare. Man bör även kunna se positiva effekter om fler bosätter sig permanent i området, t ex ökad trygghet.

Att dra fram kommunalt vatten och avlopp är inte aktuellt i dagsläget.

Rätten till allmän plats - Förordnande enligt 113 § byggnadslagen

Yttranden nr 6, 10, 11, 18, 22, 24, 35, 36, 37, 38, 41, 46, 48

Det ifrågasätts att den är som ägare till allmänningarna i området skall kunna exploatera dem för egen vinning. Det är märkligt att man kan köpa allmänningar när det råder byggförbud och sälja delar av dessa gemensamma områden till helt andra kvadratmeterpriser och utan kompensation till fastighetsägarna. Det framhålls också att de boende i området har förvärvat fastigheterna på villkor som nu gäller för allmän platsmark. Denna mark har stamfastigheten avträtt sin rådighet över. Att konfiskera denna tillgång, utan ersättning för de boende bör kunna sättas som likvärdigt med ägarintrång enligt RF 2:18. Det har ingått en nyttjanderätt av allmänning när man köpt fastigheter. Att nu stycka mark som är allmän plats innebär en inskränkning i den rättighet som fastighetsägarna innehar och en gång betalt för.

I skrivelse citeras från Länsstyrelsens beslut att fastställa den nu gällande detaljplanen. Där står att Länsstyrelsen med stöd av 113 § byggnadslagen förordnar att ägarna av fastigheterna Stenskär 1:1 och 1:2 utan ersättning skall upplåta obebyggd mark som i byggnadsplanen upptagits till väg eller annan allmän plats.

Det påtalas att fastighetsägarna har rätt att bilda gemensamhetsanläggning.

Kor betar markerna med stöd från Upplandsstiftelsen. Någon menar att det är bättre att behålla detta och att en stiftelse eller samfällighetsförening tar över från nuvarande markägare. Driftskostnaden blir obetydlig jämfört med att värdena för fastigheterna kan bibehållas. Tänkbart är också att betala för skötsel av allmänningar i stället för att låta ägaren till Stenskär 1:1 stycka och sälja områden. Det hävdas också att han säljer nyttjanderätter till stränderna. Det finns avspärrningar och stängsel.

Kommentar:

De boende äger inte Stenskär 1:1. Man köper inte en särskild rätt till allmän plats vid köp av en fastighet i området, men man har rätt att nyttja områdena för vistelse (även enligt allemansrätten). Man tilldelas också andelstal i vägförening. Genom sitt planmonopol bestämmer kommunen hur marken skall användas och kommunen bedömer att det finns mycket allmän plats kvar i Stenskärsområdet även efter att föreslagen bebyggelse kommit till stånd.

Den aktuella planen omfattar inte mark som sköts med hjälp av betande kor mm. Denna mark är strandängar utanför de områden som den nya planen omfattar.

Planbeskrivningen skall kompletteras med information om förordnande enligt 113 § byggnadslagen.

Trafikfrågor

Yttranden nr 7, 8, 24, 28, 33, 46

Man menar att det blir ett ökat tryck på vägnätet. Stenskärsvägen tål inte mer trafik. Den är smal och det är svårt att mötas. Det blir ett stort slitage och säkerheten, främst för barn, sänks när lastbilar trafikerar den krokiga och smala vägen. Det är också en säkerhetsfråga vid skogsbrand eller dylikt, eftersom det är enda utfartsvägen.

Kommentar:

En liten trafikökning kan förväntas, men den bedöms inte vara större än att befintlig vägstandard kan behållas. De smala vägarna uppmanar till försiktighet.

Huvudmannaskap

Yttranden nr 10

Det ifrågasätts varför planen inte skall ha kommunalt huvudmannaskap för allmänna platser. Man ser inget skäl att medge privat huvudman.

Kommentar:

Det har aldrig varit kommunalt huvudmannaskap i området. Skulle man införa det så innebär det att kommunen kan bli skyldig att lösa in marken, vilket kommunen inte har något intresse av. Det finns inget hinder för att allmän plats är i privat ägo.

Vatten-, avlopps- och dagvattenfrågor

Yttranden nr 10, 24, 28, 33, 35, 36, 43, 46

Kritik riktas mot att kommunen tillstyrker privata avloppslösningar trots att Öregrundsgrepens vatten har försämrats åtskilligt på senare år. Det är också ont om vatten och flera brunnar har fått in saltvatten. Några menar att kommunal va- anslutning kan bli nödvändigt om planen genomförs och om dessutom ytterligare avstyckningar kanske får göras i framtiden. Detta synes dock inte vara något som flertalet önskar. Tvärtom menar man att det inte är en önskvärd utveckling att det blir kommunalt vatten och avlopp.

Va-utredningen visar att risken för saltvatteninträngning är osäker. Dricksvattenförsörjningen bör utredas mer i detalj och granskas av oberoende sakkunnig. Alternativt bör kommunen låta utföra

en egen utredning av sakkunnig utan jäv. BDT-infiltration kan få stora problem eftersom det finns berg i dagen.

Översiktsplanen förutsätter att en omvandling av området sker så att vatten- och avloppsfrågor kan lösas på ett tillfredsställande sätt. I en skrivelse framförs att det inte är fallet för område 1 i planförslaget. Det dagvatten som leds i diken från Stenskärsvägen via område 1 rinner vidare längs Strandvägen till en lågpunkt och sedan in till fastigheterna Stenskär 1:22 och 1:23. En hel bygd anses avvattnas via Stenskär 1:22. Ägaren till fastigheten framför klagomål över hur skogsavverkning, markarbeten och rörläggning lett till negativa konsekvenser för fastighetsägaren som också saknar ett avtal gällande dessa förhållanden. Han menar att planförslaget inte kan genomföras förrän det finns ett domstolsutslag eller ett nytt avtal som klarlägger att dagvatten får ledas över fastigheten Stenskär 1:22.

Det hävdas också att exploatören planerar att släppa ut 3 till 4 gånger mer dag- och avloppsvatten från planområde 1 i ett 84 meter långt dike över fastigheten Stenskär 1:22. Ett dike som trots protester från ägarna till denna fastighet och i strid mot all sakkunskap delvis rörlagt och trots att han varken äger, har avtal om eller rådighet över den mark som dikesvattnet passerar på sin väg ut till havet. Ärendet ligger hos Mark- och miljödomstolen eftersom det förorenade vattnet redan nu översvämmar nedre delen av tomten, framförallt på vårarna.

Kommentar:

Frågor om vatten och avlopp har utretts och det bedöms möjligt att komplettera bebyggelse med föreslagna lösningar. Utredningen har gjorts av konsult som är sakkunnig på området och utan egna intressen i exploateringen. Utredningen har också granskats av ansvariga inom kommunförvaltningen. Vattentillgången är beräknad översiktligt. Vid borrning på enskilda tomter måste risken för salt grundvatten beaktas. Varje enskild avloppsanläggning prövas av kommunen.

Den naturliga topografin i området ser ut så att fastigheten Stenskär 1:22 m fl ligger i en lågpunkt och kan påverkas av dagvatten vid kraftiga regn eller vid snösmältning. Det har i gällande detaljplan inte avsatts något område för att ta hand om sådant överskottsvatten som inte infiltreras i marken. Detta har lösts genom ett dike som ligger inom Stenskär 1:22 och 1:23 och inom allmän plats ner mot havet. Kommunen har ingen närmare kännedom om vilka avtal som kan ha upprättats gällande detta dike. Diket är, enligt ägaren till fastigheten Stenskär 1:22, av betydelse för förhållandena på fastigheten.

I dagvattenutredningen uttalas att dagvattenflödet från de planerade tomterna kommer att öka något på grund av planerad bebyggelse. Det kan röra sig om en ökning på upp till tre-fyra gånger dagens flöde om ingen infiltration av takvatten sker på tomten. I verkligheten infiltreras merparten av vattnet på tomterna. Den förändring som kan påverka Stenskär 1:22 är takavvattning från ett nytt hus inom område 1 i planförslaget. Flödet genom diket på fastigheten kan dock rimligtvis inte öka nämnvärt, dels för att det mesta vattnet infiltreras på tomtmark och dels för att den nya tomtmarken bara är en liten del av hela det avrinningsområde som påverkar 1:22 och närliggande områden.

För att infiltration så långt möjligt skall ske inom tomtmark innehåller planen en bestämmelse som begränsar rätten att hårdgöra tomtmark. Även en bestämmelse om krav på marklov för fällning av större träd är av betydelse för dagvattenavrinningen. I planbeskrivningen lämnas ytterligare rekommendationer.

Det bedöms således inte bli någon betydande förändring, men om diket genom fastigheten Stenskär 1:22 är ett problem redan idag bör en lösning diskuteras oavsett planerad bebyggelsekomplettering. En sådan lösning kan vara att flytta diket – öppet eller rörlagt – helt från 1:22 till 1:23

och det finns nu en överenskommelse med ägaren till fastigheten Stenskär 1:23 att diket kan flyttas till denna fastighet.

Sammanfattningsvis bedöms dagvattnet kunna tas om hand på ett tillfredsställande sätt.

Gemensamma anläggningar. Båtplatser

Yttranden nr 10, 39

Det ifrågasätts att de områden för båtplatser som anges i gällande detaljplan kan utnyttjas. Landhöjning och naturvärden skulle vara ett hinder.

Fri tillgång till uppbyggda gemensamma brygganläggningar som enligt förordning skall gälla gäller inte längre enligt uppgift i ett yttrande. Man måste betala årlig avgift för sin brygganläggning, vilket upplevs som intrång och begränsningar av den hittills rådande situationen.

Kommentar:
Det är kommunens uppfattning att det finns tillräckliga möjligheter att ordna båtplatser. Huruvida båtplatser skall vara avgiftsbelagda eller inte är inte något som bestäms i en detaljplan.

Naturvärden

Yttranden nr 24, 31, 33, 35, 43

Det framhålls att stora naturvärden skövlas inklusive orkidén Gulyxne som inte bara är rödlistad utan upptagen i Artskyddsförordningen. Man yrkar på att kommunen anlitar en helt oberoende naturvärdesinventerare med uppdrag att särskilt dokumentera växter som är upptagna i artskyddsförordnigen. Naturvärdesinventeringens analys av grönsläpp påstås också ha brister. Man kan inte förutsätta att tomterna bibehåller sin funktion för växt- och djurlivet knutna till skog och hagmark. De områden som enligt planförslaget exploateras har unika värden som grönsläpp och stråk för människor.

Kommentar:
Utredningen har gjorts av konsult som är sakkunnig på området och utan egna intressen i exploateringen. Kommunen har också granskat naturvärdesinventeringen och inte funnit några brister. Vid utformningen av planförslaget har naturvärden och arter beaktats i rimlig utsträckning.

Störningar under byggtiden

Yttranden nr 24, 28

Störningar under byggtiden påtalas. Det kan uppstå behov av breddning och förstärkning av Stenskärsvägen för att klara tunga transporter, vilket även innebär stora kostnader. Även övriga småvägar utsätt för ökad förslitning. Buller uppstår och säkerheten för främst barn sänks när lastbilar trafikerar den krokiga och smala vägen.

Kommentar:
Sannolikt kommer nya byggnader att tillkomma i en ganska långsam takt så störningarna torde inte bli så intensiva att det inte kan accepteras.

Revidering av planförslaget

Granskningen och de synpunkter som inkommit har lett till att följande förändringar i planhandlingarna föreslås:

- På plankartan preciseras var reservat för ledningar skall finnas. Beteckningen lu bör vara användbar eftersom det rör sig om lågspänningsledningar och det inte synes vara nödvändigt att bestämma om de skall vara underjordiska eller lufthängda. Planbeskrivningens text revideras också med hänsyn till denna ändring.
- Planbeskrivningen kompletteras med information om förordnande enligt 113 § byggnadslagen.

Revidering av planförslaget efter antagandebeslutet från 2019:

- Planbeskrivningens två avsnitt om 113 § byggnadslagen har slagits ihop till ett och texten i avsnittet har ändrats till att återspegla vad som hänt i Lantmäteriärendet om 113 § som löpte parallellt med planförslaget mellan 2018 och 2022.
- Texten i planbeskrivningens inledning som beskriver antagandeförslaget har ändrats för att förklara att planen redan antagits en gång och varför den nu antas på nytt.
- Ett stycke under rubriken dagvatten i planbeskrivningen har tagits bort. Stycket beskrev att det fanns en intention om att flytta ett dike till Stenskär 1:23. Nu har istället ägarna mellan Stenskär 1:1 och 1:22 upprättat ett separat avtal om att befintligt dike och rör får nyttjas. Intentionen om att flytta diket kvarstår därför inte och det bedöms därmed att stycket kan tas bort. Resterade text under avsnittet om dagvatten kvarstår.

Berörda sakägare som inte blivit tillgodosedda under detaljplaneprocessen

Synpunkter från samråd:

3 sakägare lämnade synpunkter som inte blivit tillgodosedda under planprocessen.

Synpunkter från granskning

7 sakägare har lämnat synpunkter som inte blivit tillgodosedda under planprocessen.

Övriga som inte blivit tillgodosedda under detaljplaneprocessen

Synpunkter från samråd:

Lantmäteriet och 6 privatpersoner lämnade synpunkter som inte blivit tillgodosedda under planprocessen.

Synpunkter från granskning:

43 privatpersoner som inte är sakägare enligt fastighetsförteckningen har lämnat synpunkter som inte blivit tillgodosedda under planprocessen.

SKOGSSTYRELSENS
PRODUKTER & TJÄNSTER

2018-05-31

PM bedömning av bevarandestatus och risk för påverkan på fridlysta arter, Stenskär 1:1.

Bakgrund

Östhammars kommun överväger att detaljplanelägga ytterligare delar av Stenskär 1:1 för fritidshusbebyggelse. En naturvärdesinventering genomfördes i juni 2017, med tillägg fördjupad artinventering av artgruppen orkidéer. Vid inventeringen påträffades skyddade arter inom planområdet som anges som (§) fridlyst i avsnitt 4.8 i ursprungsrapporten. Dessa arter behöver bedömas gällande om deras bevarandestatus kommer påverkas om planen genomförs. För varje art görs därför en bedömning av påverkan på artens bevarandestatus på lokal, regional och nationell nivå om planen genomförs. Hur enskilda växtplatser eller boplatser sedan ska hanteras ingår inte i denna bedömning.

Arter som bedöms i detta PM

Kärlväxter, varav alla nedan omfattas av 8§ i artskyddsförordningen
Tvåblad *Neottia ovata*
Skogsknipprot *Epipactis helleborine*
Nattviol *Platanthera bifolia*
Jungfru Marie nycklar *Dactylorhiza maculata* ssp *macculata*
Nästrot *Neottia nidus-avis*
Skogsnycklar, troligen hybrid *Dactylorhiza maculata* ssp *macculata x incarnata* (?)

Fåglar:
Större hackspett *Dendrocopos major* - omfattas av 4§ i artskyddsförordningen

Bedömningar

Tvåblad

Tvåblad påträffades inom alla delområden som inventerades 2017 (bilaga 1), i första hand i dikeskanter och på plan, frisk mark med inslag av lövskog. I Uppsala län förekommer tvåblad spritt i hela östra halvan av länet, med tyngdpunkt i norr och nordost. Se skärmklipp från artportalen (fig 1a), fynd 2000-2018. I Östhammars kommun förekommer arten i en majoritet av de 2,5 km x 2,5 km rutor som användes i inventeringen för Upplands flora, vilket visar sig i kartbilden över Östhammars kommun (fig 1b).
Nationellt är arten enligt ArtDatabanken bofast i alla län. Den är väl spridd över hela landet, men med svagare förekomster i västra och allra nordligaste Sverige. Den är bedömd som Livskraftig (LC) och de skattade värdena som bedömningen baserar sig på ligger alla inom intervallet för kategorin Livskraftig (LC).

SKOGSSTYRELSENS
PRODUKTER & TJÄNSTER

2018-05-31

Jag bedömer att arten har en gynnsam bevarandestatus på lokal, regional och nationell nivå, och att den planerade verksamheten inte riskerar att påverka artens bevarandestatus. Bedömningen baseras på ovanstående beskrivning.

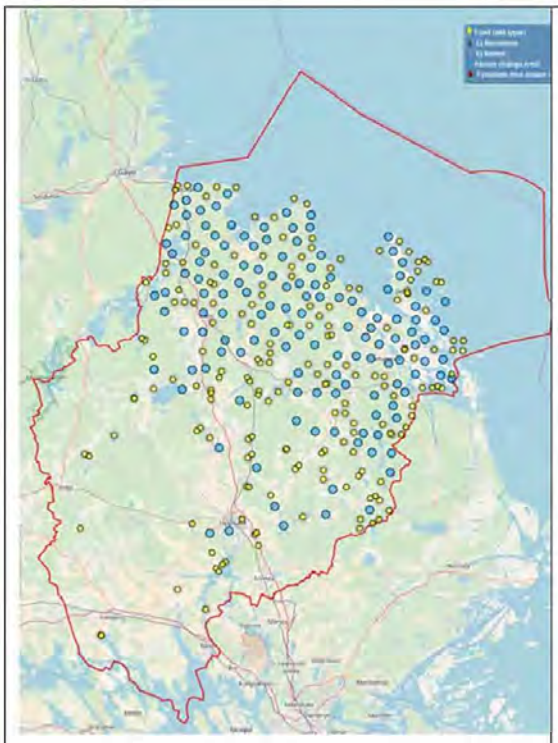

Fig 1a: Översikt fynd av tväblad i Uppsala län 2000-2018. Gula punkter är enskilda fyndplatser, blå punkter är kluster av flera fyndplatser.

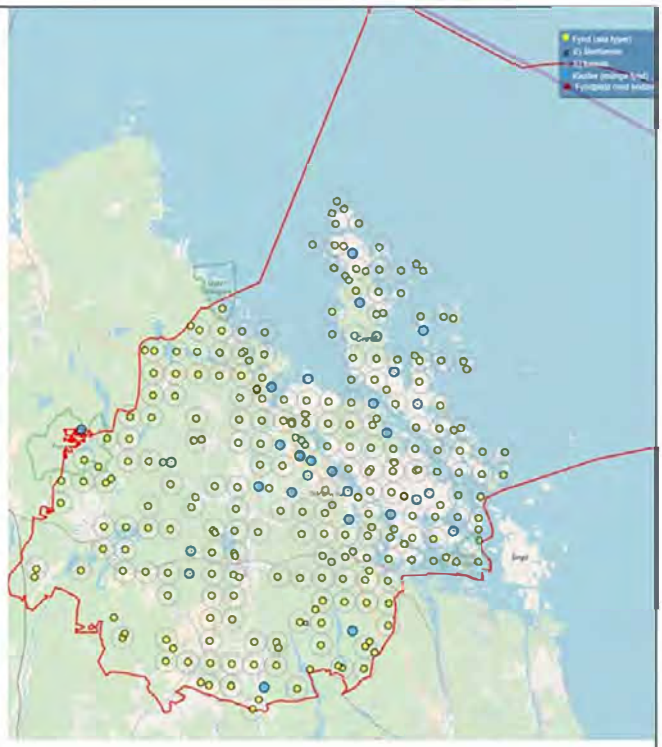

Fig 1b: Översikt fynd av tväblad i Östhammars kommun 2000-2018. Gula punkter är enskilda fyndplatser, blå punkter är kluster av flera fyndplatser.

SKOGSSTYRELSENS
PRODUKTER & TJÄNSTER

2018-05-31

Skogsknipprot

Skogsknipprot påträffades i flera exemplar i fyra av sex delområden som inventerades 2017 (bilaga 1), i första hand på plan, frisk mark med inslag av lövskog och i anslutning till diken.

I Uppsala län finns skogsknipprot främst i östra halvan av länet, med högre koncentration åt norr (Älvkarleby, Tierp och Östhammars kommun), där den förekommer frekvent (fig 2a). I Östhammars kommun förekommer arten rikligt, med störst koncentration längs kusten (fig 2b). Nationellt är arten enligt ArtDatabanken bofast i alla län utom Västerbottens och Norrbottens län. Den har sina starkaste fästen i de östra och södra delarna av landet. Arten är bedömd som Livskraftig (LC) och de skattade värdena som bedömningen baserar sig på ligger alla inom intervallet för kategorin Livskraftig (LC).

Jag bedömer att arten har en gynnsam bevarandestatus på lokal, regional och nationell nivå, och att den planerade verksamheten inte riskerar att påverka artens bevarandestatus. Bedömningen baseras på ovanstående beskrivning.

Fig 2a: Översikt fynd av skogsknipprot i Uppsala län 2000-2018. Gula punkter är enskilda fyndplatser, blå punkter är kluster av flera fyndplatser.

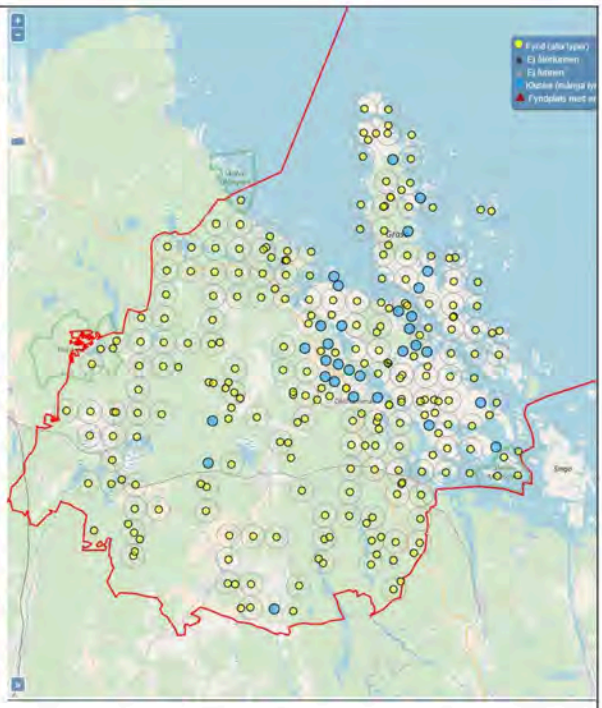

Fig 2b: Översikt fynd av skogsknipprot i Östhammars kommun 2000-2018. Gula punkter är enskilda fyndplatser, blå punkter är kluster av flera fyndplatser.

SKOGSSTYRELSENS
PRODUKTER & TJÄNSTER

2018-05-31

Nattviol

Nattviol påträffades med några exemplar i två av sex delområden vid inventeringen 2017 (bilaga 1), en växtplats i dikeskant och en på frisk mark i övergången från hällmark till lägre liggande, fuktig, örtrik mark. Arten är vanlig och väl spridd i hela Uppsala län (fig 3a). I Östhammars kommun förekommer arten i en mycket stor del av de 2,5 km x 2,5 km rutor som användes i inventeringen för Upplands flora, vilket visar sig i kartbilden över Östhammars kommun (fig 3b).

Nationellt är nattviol bofast i alla län enligt ArtDatabanken. Den är vanligast i södra och mellersta Sverige. Den är bedömd som Livskraftig (LC) och de skattade värdena som bedömningen baserar sig på ligger alla inom intervallet för kategorin Livskraftig (LC) enligt den svenska rödlistan.

Jag bedömer att arten har en gynnsam bevarandestatus lokalt, regionalt och nationellt, och att den planerade verksamheten inte riskerar att påverka artens bevarandestatus. Bedömningen baseras på ovanstående beskrivning.

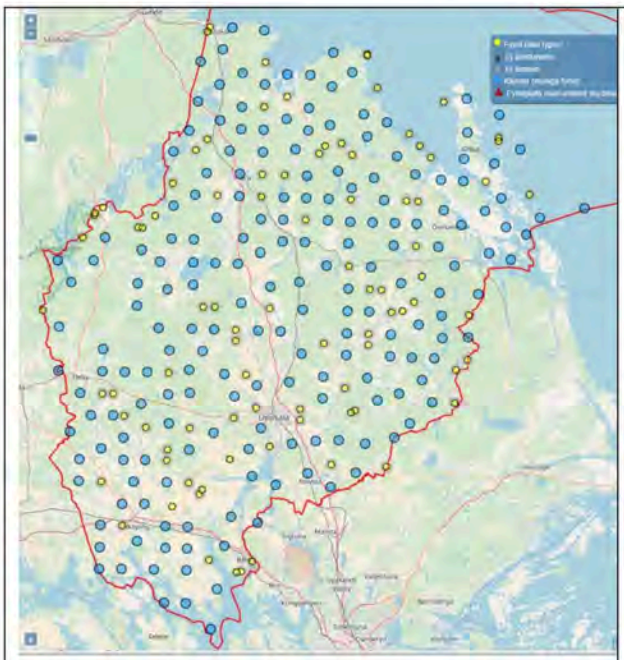

Fig 3a: Översikt fynd av nattviol i Uppsala län 2000-2018. Gula punkter är enskilda fyndplatser, blå punkter är kluster av flera fyndplatser.

Fig 3b: Översikt fynd av nattviol i Östhammars kommun 2000-2018. Gula punkter är enskilda fyndplatser, blå punkter är kluster av flera fyndplatser.

SKOGSSTYRELSENS
PRODUKTER & TJÄNSTER

2018-05-31

Jungfru Marie nycklar

Jungfru Marie nycklar påträffades i ett av sex delområden vid inventeringen 2017 (bilaga 1).

Arten är vanlig och väl spridd i hela Uppsala län (fig 4a). I Östhammars kommun förekommer arten i en majoritet av de 2,5 km x 2,5 km rutor som användes i inventeringen för Upplands flora, vilket visar sig i kartbilden över Östhammars kommun (fig 4b). Arten är vanligt förekommande och troligen förbisedd i rapportering och kan förväntas förekomma i högre grad än kartorna visar.

Nationellt är Jungfru Marie nycklar bofast i alla län enligt ArtDatabanken. Den är vanlig i stora delar av landet, med undantag för norra Norrbotten. Den är bedömd som Livskraftig (LC) och de skattade värdena som bedömningen baserar sig på ligger alla inom intervallet för kategorin Livskraftig (LC) enligt den svenska rödlistan.

Jag bedömer att arten har en gynnsam bevarandestatus lokalt, regionalt och nationellt, och att den planerade verksamheten inte riskerar att påverka artens bevarandestatus. Bedömningen baseras på ovanstående beskrivning.

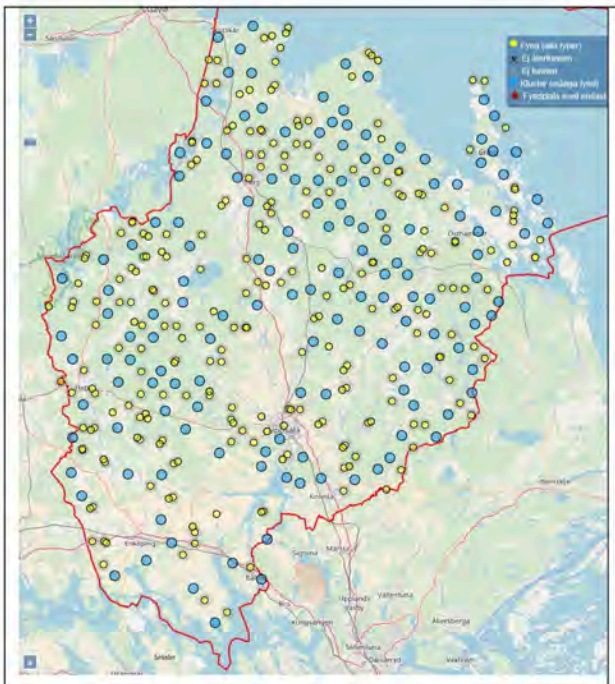

Fig 4a: Översikt fynd av Jungfru Marie nycklar i Uppsala län 2000-2018. Gula punkter är enskilda fyndplatser, blå punkter är kluster av flera fyndplatser.

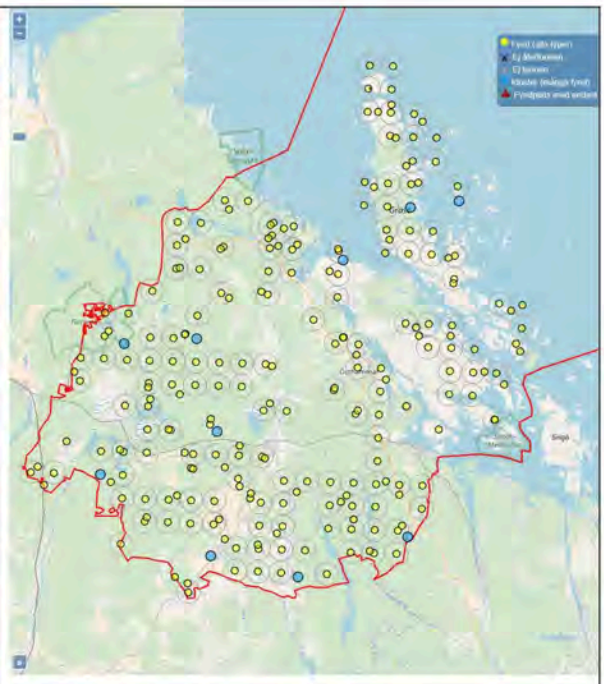

Fig 4b: Översikt fynd av Jungfru Marie nycklar i Östhammars kommun 2000-2018. Gula punkter är enskilda fyndplatser, blå punkter är kluster av flera fyndplatser.

SKOGSSTYRELSENS
PRODUKTER & TJÄNSTER

2018-05-31

Nästrot

Nästrot påträffades i fyra av sex delområden vid inventeringen 2017 (bilaga 1). Växtplatserna var alla i lövrik blandskog på friskt till fuktig mark.

Arten förkommer i södra och mellersta Sverige, i Norrland förekommer arten endast längs kusten enligt ArtDatabanken och arten saknas helt i Västerbottens och Norrbottens län. Den största koncentrationen av nästrot i Sverige finns längs Upplandskusten. I Uppsala län förekommer arten främst längs med kusten (fig 5a). I Östhammars kommun är arten vanlig (fig 5b). Arten är bedömd som Livskraftig (LC) och de skattade värdena som bedömningen baserar sig på ligger alla inom intervallet för kategorin Livskraftig (LC) enligt den svenska rödlistan.

Jag bedömer att arten har en gynnsam bevarandestatus lokalt, regionalt och nationellt, och att den planerade verksamheten inte riskerar att påverka artens bevarandestatus. Bedömningen baseras på ovanstående beskrivning.

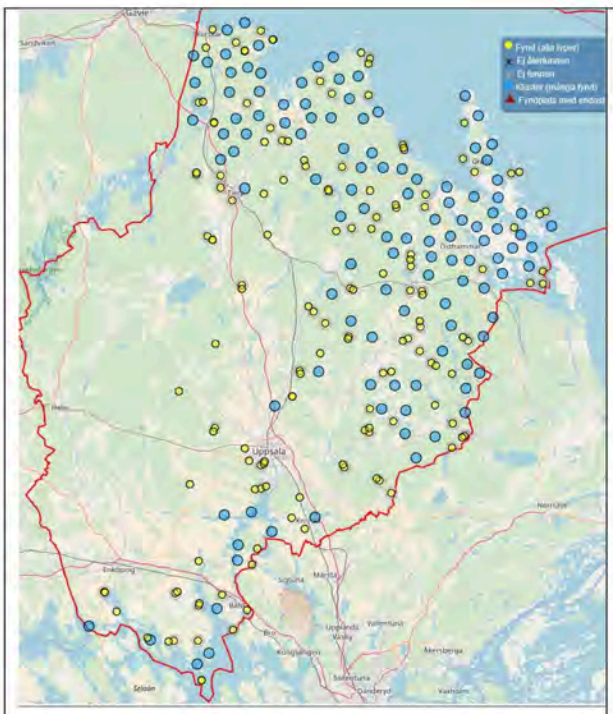

Fig 5a: Översikt fynd av nästrot i Uppsala län 2000-2018. Gula punkter är enskilda fyndplatser, blå punkter är kluster av flera fyndplatser.

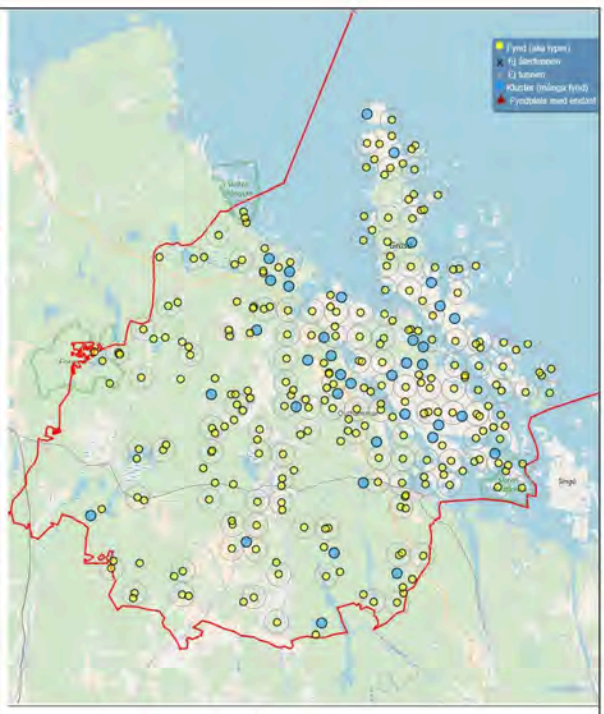

Fig 5b: Översikt fynd av nästrot i Östhammars kommun 2000-2018. Gula punkter är enskilda fyndplatser, blå punkter är kluster av flera fyndplatser.

SKOGSSTYRELSENS
PRODUKTER & TJÄNSTER

2018-05-31

Skogsnycklar, hybrid

Skogsnycklar, hybrid med ängsnycklar, påträffades med en förekomst vid inventeringen 2017(bilaga 1). Bestämningen är något osäker. Motsvarande hybrid finns registrerad på ett fåtal platser i landet enligt artportalen. Det finns för lite underlag för att göra en bedömning av bevarandestatus på någon nivå av hybriden för sig, men ett resonemang om de två huvudarterna skogsnycklar och ängsnycklar kan föras.

Nationellt är båda arterna enligt ArtDatabanken bofast i alla län. De är relativt väl spridda över hela landet. De är båda bedömda som Livskraftiga (LC) och de skattade värdena som bedömningarna baserar sig på ligger alla inom intervallet för kategorin Livskraftig (LC). Båda arterna har något svagar e förkomster än de övriga bedömda arterna i detta PM. Med de förekommer frekvent i östra och nordöstra delarna av Uppsala län (fig 6a resp. 7a) och kan anses vara spridda i hela Östhammars kommun (fig 6b resp. 7b). Skulle de enskilda arterna bedömas skulle jag anse dem båda ha en gynnsam bevarandestatus på lokal, regional och nationell nivå, och att den planerade verksamheten inte riskerar att påverka artens bevarandestatus. Denna bedömning är dock något osäker, eftersom själva artbestämningen av hybriden också är en osäkerhetsfaktor.

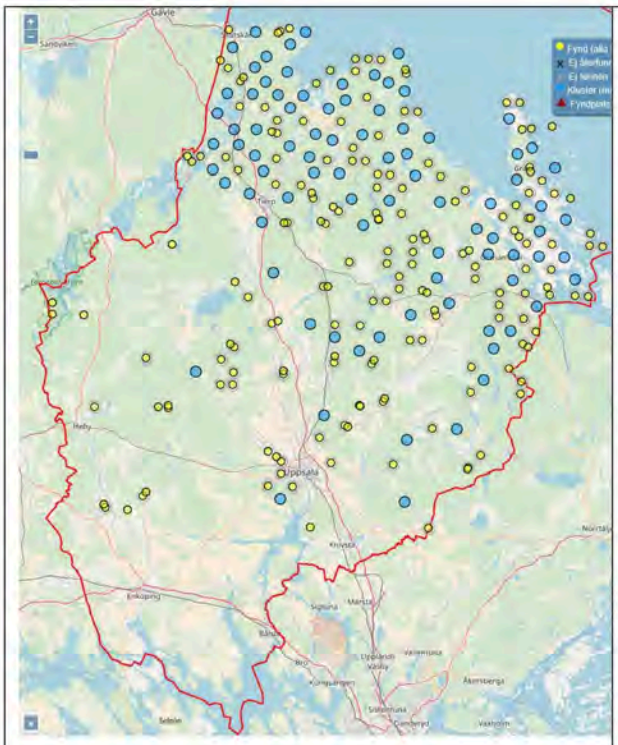

Fig 6a: Översikt fynd av skogsnycklar i Uppsala län 2000-2018. Gula punkter är enskilda fyndplatser, blå punkter är kluster av flera fyndplatser.

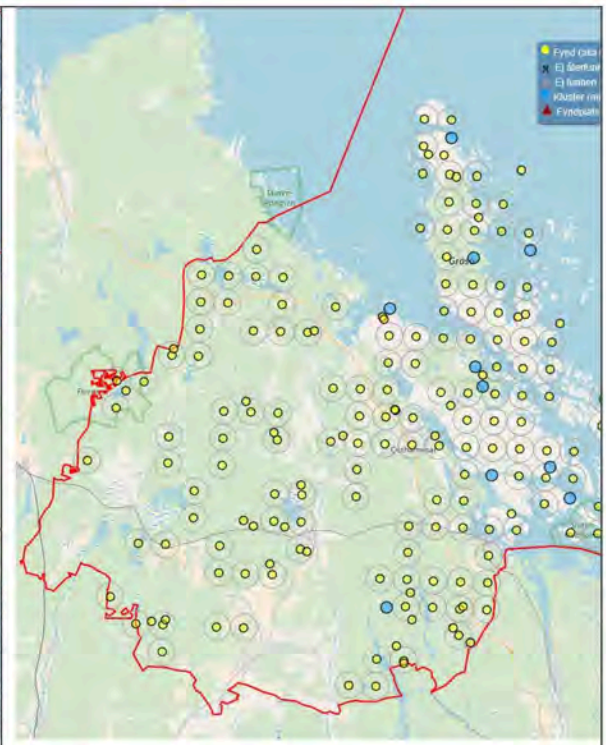

Fig 6b: Översikt fynd av skogsnycklar i Östhammars kommun 2000-2018. Gula punkter är enskilda fyndplatser, blå punkter är kluster av flera fyndplatser.

SKOGSSTYRELSENS
PRODUKTER & TJÄNSTER

2018-05-31

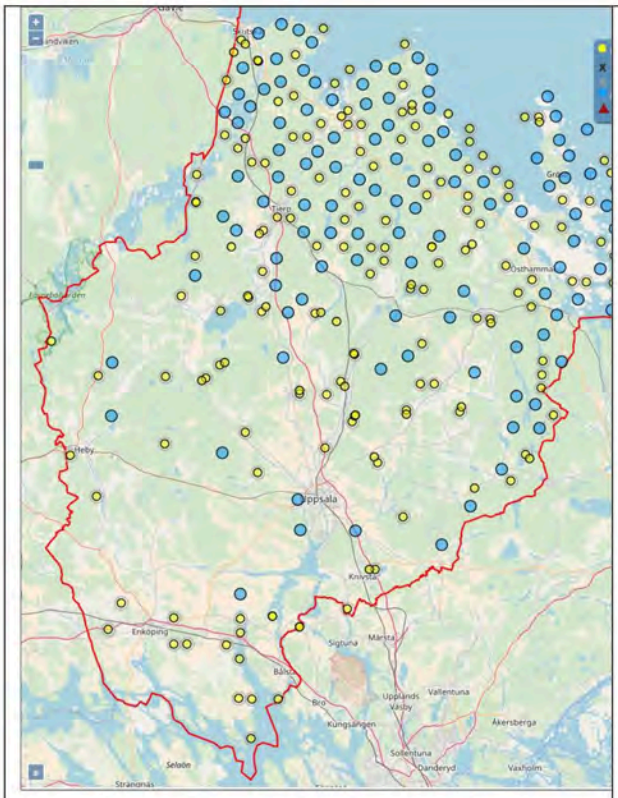

Fig 7a: Översikt fynd av ängsnycklar i Uppsala län 2000-2018. Gula punkter är enskilda fyndplatser, blå punkter är kluster av flera fyndplatser.

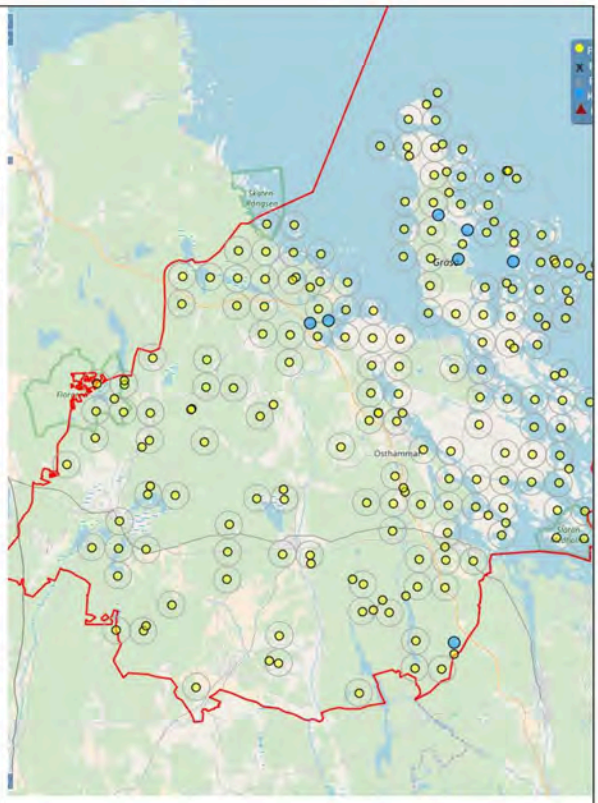

Fig 7b: Översikt fynd av ängsnycklar i Östhammars kommun 2000-2018. Gula punkter är enskilda fyndplatser, blå punkter är kluster av flera fyndplatser.

SKOGSSTYRELSENS
PRODUKTER & TJÄNSTER

2018-05-31

Större hackspett

Större hackspett på träffades i ett av sex delområden, häckande fågel i asp med bohål. Arten är vanlig och väl spridd i hela Uppsala län (fig 6a). I Östhammars kommun finns arten rapporterad spritt över ytan och med ett större antal fynd (fig 6b). Antal häckande par i Uppland 2008 var 9400 stycken och populationen visade i Uppland en något minskande trend (Bill Douhan, 2013).

Större hackspett förekommer i hela landet med undantag för fjällkedjan. Arten är klassad som livskraftig (LC). Det finns enligt artdatabanken inga tecken på betydande populationsförändring. Beståndet har varit stabilt de senaste 30 åren men ökat med 41-65 % de senaste 10 åren. De skattade värdena som bedömningen baserar sig på ligger alla inom intervallet för kategorin Livskraftig (LC).

Jag bedömer att arten har en gynnsam bevarandestatus lokalt, regionalt och nationellt, och att den planerade verksamheten inte riskerar att påverka artens bevarandestatus. Bedömningen baseras på ovanstående beskrivning.

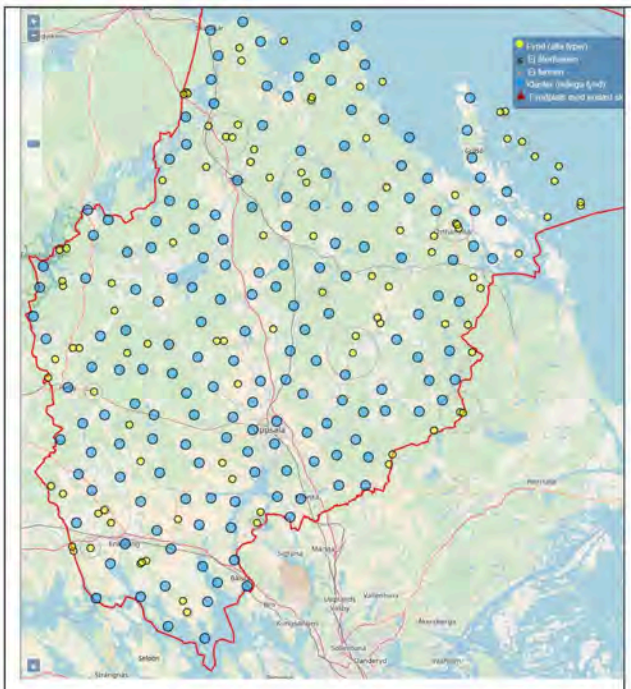

Fig 8a: Översikt rapporteringar av större hackspett i Uppsala län 2000-2018. Gula punkter är enskilda fyndplatser, blå punkter är kluster av flera fyndplatser.

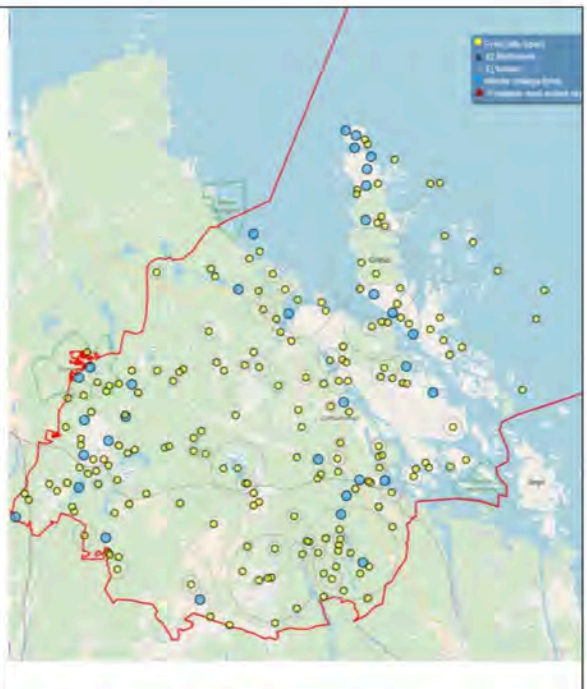

Fig 8b: Översikt rapporteringar av större hackspett i Östhammars kommun 2000-2018. Gula punkter är enskilda fyndplatser, blå punkter är kluster av flera fyndplatser.

SKOGSSTYRELSENS
PRODUKTER & TJÄNSTER

2018-05-31

Källor

Bill Douhan (2013) Fakta om Upplands häckande fågelarter – FÅGLAR I UPPLAND 3, 2013.
Ellen Salomonsson (2017). Naturvärdesinventering enligt Svensk standard, i samband med planerade tomter, Stenskär 1:1, Östhammars kommun. Skogsstyrelsens produkter och tjänster.
SLU. Artportalen. www.artportalen.se (2018-05-29)
SLU. Artfakta. artfakta.artdatabanken.se (2018-05-29)

PM upprättat av: Ellen Salomonsson, Skogsstyrelsen.

SKOGSSTYRELSENS
PRODUKTER & TJÄNSTER

Naturvärdesinventering enligt Svensk standard, i samband med planerade tomter

Stenskär 1:1, Östhammars kommun

SKOGSSTYRELSEN

Skogsstyrelsens Produkter & tjänster

Skogsstyrelsens Produkter & tjänster är benämningen på Skogsstyrelsens uppdragsverksamhet. Vi är experter inom det skogliga området och erbjuder i dagsläget ett utbud bestående av cirka 40 fasta tjänster, kombinerat med skräddarsydda tjänster utifrån kundernas behov inom hela vårt kompetensområde. Uppdragsverksamheten hålls separerad från myndigheten och är självfinansierande.

Uppdragsgivare
Daniel Boode

Tidpunkt för utförd inventering
Juni 2017

Inventeringen utförd av
Ellen Salomonsson

Rapporten skriven av
Ellen Salomonsson

Fotograf
Ellen Salomonsson

Ärendenummer
U066173

Innehåll

1 Sammanfattning 5

2 Inledning 6

2.1 Uppdrag 6

2.2 Inventeringsområde 6

2.3 Syfte 8

3 Metodik 9

3.1 Naturvärdesinventering enligt svensk standard 9

3.2 Detaljeringsnivå 9

3.3 Tillägg 9

3.4 Utförare och kompetens 10

3.5 Tidpunkt för fältarbete 10

3.6 GIS 10

3.7 Miljöpåverkan 10

3.8 Förstudie 11

3.9 Fältinventering 11

3.10 Naturvärdesbedömning 11

3.11 Naturvärdeobjekt 12

3.12 Landskapsobjekt (ej aktuellt i denna inventering) 12

3.13 Övriga områden 12

3.14 Naturvärdesklasser 12

3.15 Naturtyper 13

3.16 Artobservationer 13

4 Resultat 14

4.1 Allmän beskrivning av inventeringsområdet 14

4.2 Regionens naturgeografi 14

4.3 Vegetation 15

4.4 Skogstillstånd 15

4.5 Naturvärdesobjekt 16

N1. Naturvärdesobjekt – 0,4 ha, naturvärdesklass 3 17

N2. Naturvärdesobjekt – 0,5 ha, naturvärdesklass 3 19

4.6 Formellt skyddade områden 21

4.7 Natura 2000-typer 21

4.8 Artfynd 21

4.9 Tillägg fördjupad artinventering 22
4.10 Tillägg värdeelement gammal tall 22
4.11 Osäkerhetsfaktorer 23

5 Källor och referenser 24

Bilagor:
Bilaga 1: Karta över planerade tomter
Bilaga 2: Bedömning av grönsläpp
Bilaga 3: Översiktskarta fördjupad artinventering: Orkidéer
Bilaga 4: Översiktskarta värdeelement gammal tall
Bilaga 5: Inventeringsområde och naturvärdesobjekt, separat karta

1 Sammanfattning

Skogsstyrelsen har på uppdrag av fastighetsägaren Daniel Boode under juni 2017 genomfört en naturvärdesinventering (NVI) enligt svensk standard. Naturvärdesinventeringen utfördes på fastigheten Stenskär 1:1 i Östhammars kommun. Där planeras avstyckning av tio tomter som en utvidgning av ett befintligt fritidshusområde, se bilaga 1.

Den här rapporten innehåller resultat från naturvärdesinventering på fältnivå med detaljeringsgraden detalj. Inom ramen för svensk standard har tilläggen fördjupad artinventering av orkidéer *Orchidaceae* utförts och tillägget värdeelement lagts till för att uppmärksamma gammal tall. Dessutom ingår ett tillägg *utanför svensk standard* med bedömning av hur minskade grönsläpp (oexploaterad mark mellan tomter) påverkar växt- och djurliv. Rapporten kompletteras också med leverans av GIS-filer (kartdata inklusive attributdata).

De planerade tomterna ligger i anslutning till befintliga tomter, i kustnära läge vid Östersjön i Östhammars kommun. Fritidshusområdet har ett väl utbyggt vägnät och har ett stort inslag av grönytor med bevarad naturmark. Floran i området kring Stenskär är tydligt påverkad av kalkhalten i marken, särskilt i lägre liggande delar. Terrängen är varierad mellan lägre liggande fuktiga partier och högre hällmarker. Tidigare har delar av området varit öppnare hag- och jordbruksmarker. Skogen inom inventeringsytorna utgörs till övervägande del av igenväxningsmarker med inslag av hällmarker med längre trädkontinuitet.

Naturvärdesinventeringen visar att det finns två naturvärdesobjekt. Inom dessa påträffades naturvårdsarter knutna till död ved, gammal tall och kalkrik mark. Den fördjupade artinventeringen av orkidéer visade att de fuktigare markerna hade stort inslag av en, för kustområdet, vanlig orkidéflora. Redovisningen av värdeelement gammal tall visar spridda förekomster av gammal tall i tre av sex delområden, utanför naturvärdesobjekt.

Bedömning av grönsläpp redovisas separat i bilaga 2.

2 Inledning

2.1 Uppdrag

Skogsstyrelsen har på uppdrag av fastighetsägare Daniel Boode utfört en naturvärdesinventering enligt svensk standard, med tilläggen fördjupad artinventering (orkidéer *Orchidaceae*) och värdeelement (gammal tall). Dessutom ingår ett tillägg utanför svensk standard som omfattar bedömning av grönsläppens (oexploaterad naturmark mellan avgränsade tomter) läge och deras betydelse för djur och växter. Syfte, utförande och resultat av detta tillägg redovisas separat i bilaga 2.

2.2 Inventeringsområde

Naturvärdesinventeringen omfattar sex delområden som motsvarar de tio planerade tomterna och i vissa fall intilliggande mark för att göra naturliga avgränsningar vid fältinventering. Tomternas placering framgår av bilaga 1. Inventeringsområdet omfattar totalt ca 5,3 ha och utbredningen framgår av kartan på nästa sida.

SKOGSSTYRELSENS
PRODUKTER & TJÄNSTER

U066173

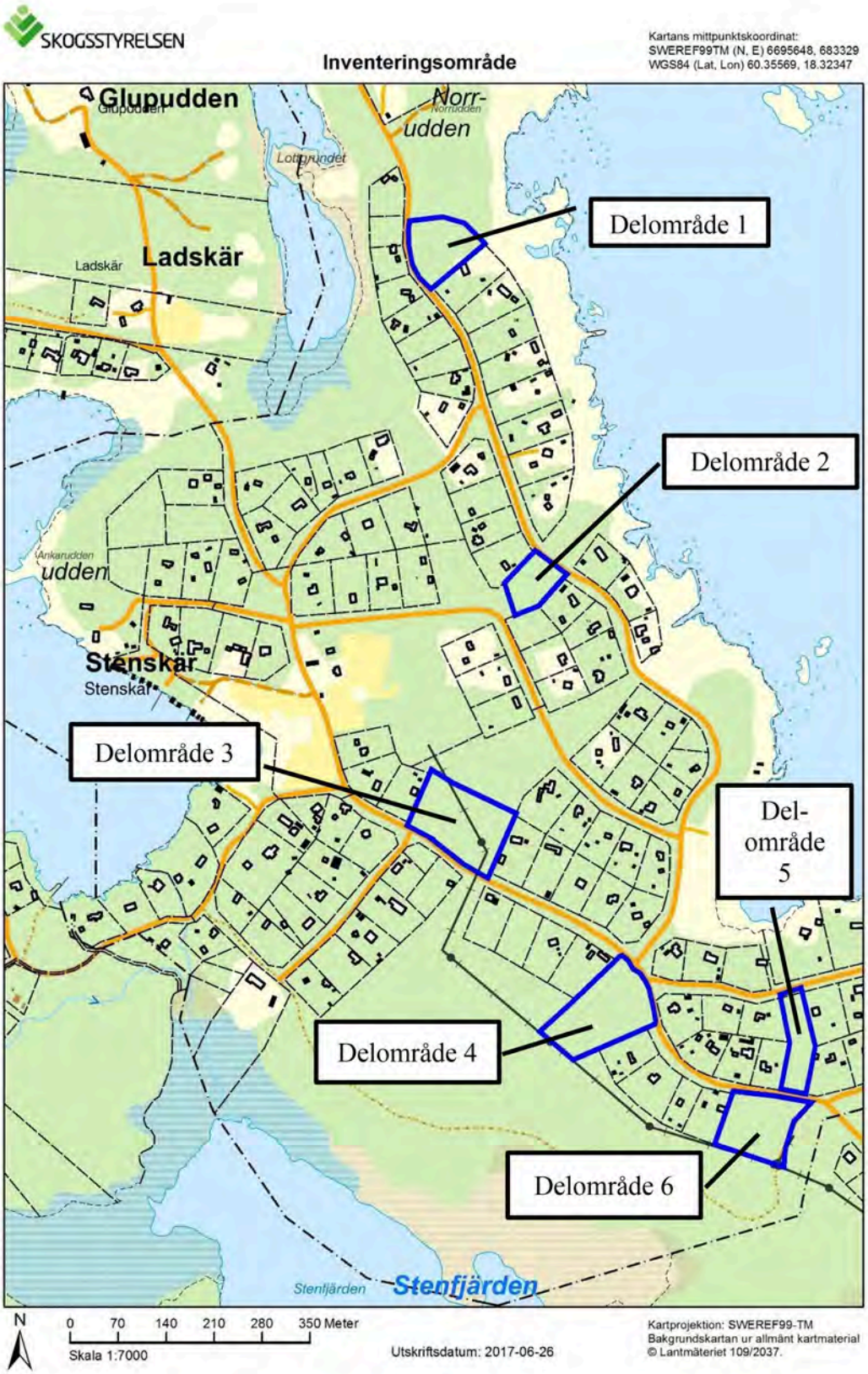

Översiktskarta över inventeringsområdet där inventerade delytor är har blå yttergränser. Numrering norrifrån, observera att numreringen avviker från den i bilaga 1. Bakgrundskartan ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet 109/2037.

2.3 Syfte

Syftet med naturvärdesinventeringen är att enligt svensk standard identifiera och avgränsa de geografiska områden i landskapet som är av positiv betydelse för biologisk mångfald samt att dokumentera och naturvärdesbedöma dessa.

3 Metodik

3.1 Naturvärdesinventering enligt svensk standard

Skogsstyrelsens naturvärdesinventering sker enligt en metodik som är fastställd av Swedish Standards Institute (SIS) och som beskrivs i – ”Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning”, svensk standard SS 199000:2014. ”Teknisk rapport SIS-TR 199001” kompletterar standarden och fungerar som stöd vid genomförande av NVI.

Naturvärdesinventeringen omfattar identifiering av geografiska områden av positiv betydelse för biologisk mångfald, samt bedömning av denna betydelse.

Följande moment ingår i naturvärdesinventering på fältnivå:

- Förstudie med identifiering av potentiella naturvärdesobjekt och beskrivning av inventeringsområdet
- Fältinventering, avgränsning och beskrivning av naturvärdesobjekt
- Bedömning av naturvärdesobjektens naturvärde i olika naturvärdesklasser
- Fältinventering, identifiering, avgränsning och beskrivning av eventuella landskapsobjekt
- Rapportering

Naturvärdesinventeringen kombinerar en sammanställning av befintliga kunskapsunderlag med inventering i fält. Bedömningen av områdets naturvärden grundar sig därför både på tidigare kända uppgifter och på nya uppgifter från denna fältinventering.

3.2 Detaljeringsnivå

Naturvärdesinventeringen är enligt önskemål från kunden utförd med detaljeringsgrad detalj. Det innebär att minsta obligatoriska karteringsenhet är en yta av 10 m^2 eller mer eller ett linjeformat objekt med en längd av 10 m eller mer samt en bredd av 0.5 m eller mer.

Alla geografiska områden av positiv betydelse för biologisk mångfald ner till minsta obligatoriska karteringsenhet redovisades som naturvärdesobjekt. Även naturvärdesobjekt från tidigare utförda relevanta inventeringar avgränsades oavsett storlek. I de fall vi upptäckte mindre objekt i fält som kunde redovisas utan avsevärt merarbete, så redovisades dessa också. Vid fältinventeringen noterade vi dessutom Natura 2000-naturtyper som överstiger minsta obligatoriska karteringsenhet.

3.3 Tillägg

Som ett komplement till den grundläggande naturvärdesinventeringen gjordes tillägget *fördjupad artinventering* och tillägget *värdeelement*.

Fördjupad artinventering innebär att specifika arter eller artgrupper inventeras särskilt. I detta fall gällde det artgruppen orkidéer *Orchidaceae*. Orkidéer eftersöktes särskilt noga vid besök i början av juni då floran fortfarande var relativt lågvuxen och bladrosetter nere vid mark kunde upptäckas. I mitten av juni gjordes ett återbesök för säkrare artbestämning av ett par arter i blomningstid.

Värdeelement som tillägg innebär att element som är särskilt viktiga för områdets naturvärden eftersöks, kartlagts och redovisas även om dessa ligger utan för naturvärdesobjekt. I detta fall har värdelementet *gammal tall* kartlagts. Observera att dessa endast redovisas i de fall de ligger utanför naturvärdesobjekt.

3.4 Utförare och kompetens

Ellen Salomonsson har utfört naturvärdesinventeringen (förstudie, fältinventering, naturvärdesbedömning och rapportering).

Våra minimikrav för inventerare är högskoleexamen inom skog eller biologi eller motsvarande grundutbildning utan högskolestatus, högskoleutbildning i ämnet naturvårdsbiologi minst 15 högskolepoäng (hp) eller motsvarande utbildning utan högskolepoäng, Skogsstyrelsens grundkurs i nyckelbiotopinventeringsmetodik, Skogsstyrelsens utbildning i signalartskännedom, genomförande av klassificering, avgränsning och registrering av minst fem nyckelbiotoper av skiftande karaktär under handledning, deltagande i kalibreringsövning för nyckelbiotoper i fält varje kalenderår, Skogsstyrelsens utbildning i naturvärdesinventering enligt svensk standard samt relevant artkunskap. Dessutom krävs erfarenhet av liknande uppdrag eller genomförande med handledning av annan erfaren inventerare.

Ellen Salomonsson uppfyller ovanstående krav samt har kunskap och erfarenhet av relevant kunskapsunderlag.

3.5 Tidpunkt för fältarbete

Fältinventeringen utfördes under juni 2017.

3.6 GIS

Med hjälp av GIS redovisades geografiska avgränsningar för inventeringsområdet, naturvärdesobjekt och landskapsobjekt samt även objektens nummer (identiteter). Vi använder koordinatsystemet SWEREF99.

3.7 Miljöpåverkan

Vid naturvärdesinventering sker miljöpåverkan främst i form av transporter. Inför varje naturvärdesinventering gör Skogsstyrelsen en planering i syfte att minimera transportsträckan genom att i möjligaste mån använda lokalt placerad personal. Transportslag och bränsleslag övervägs i syfte att minimera förbrukningen av fossila bränslen.

3.8 Förstudie

Naturvärdesinventeringen inleddes med kartstudier över inventeringsområdet för att hitta de, ur naturvärdessynpunkt, mest intressanta områdena. Skogsstyrelsen har för sina kartstudier tillgång till ett gediget GIS-baserat material med kartor, flygfoton, satellitbilder, skogsdata och olika typer av inventeringar utförda av Skogsstyrelsen, Länsstyrelsen samt ideella organisationer. De tidigare kända värden som kontrollerades särskilt var bl.a. följande:

- Nyckelbiotoper och områden med naturvärden
- Våtmarker med naturvärden
- Sumpskogar
- Flora- och faunafynd
- Vattendrag med flodpärlmussla
- Formellt skyddade områden som naturvårdsavtal, biotopskydd, naturreservat och nationalparker
- Områden som planeras få formellt skydd
- Natura 2000-områden
- Riksintressen för naturvård eller kulturmiljövård

3.9 Fältinventering

Ortofoton och satellitbilder användes som underlag vid fältinventeringen. Den omfattade samtliga potentiella naturvärdesobjekt som identifierades vid förarbetet. Utföraren genomsökte dessutom inventeringsområdet efter ytterligare naturvärdesobjekt. Varje del av inventeringsområdet besöktes på plats.

Utföraren använde den utrustning och de hjälpmedel som var nödvändiga för att identifiera, avgränsa, naturvärdesbedöma och dokumentera naturvärdesobjekt samt landskapsobjekt (ej aktuellt i denna inventering).

Varje naturvärdesobjekt dokumenterades i normalfallet med representativt foto.

3.10 Naturvärdesbedömning

I samband med fältinventeringen utfördes en naturvärdesbedömning. Den innebär en bedömning av ett geografiskt områdes betydelse för biologisk mångfald. Art och biotop användes som bedömningsgrunder.

Bedömningsgrunden art omfattar naturvårdsarter (skyddade arter, rödlistade arter, typiska arter, ansvarsarter och signalarter) och artrikedom. Då används arter som vi har noterat i fält samt uppgifter om tidigare fynd som fortfarande kan finnas kvar.

Bedömningsgrunden biotop omfattar två aspekter; biotopkvalitet samt sällsynthet och hot. Med biotopkvalitet avses allt det som formar en biotop eller en livsmiljö (utom naturvårdsarter och artrikedom, däremot hanteras nyckelarter som en biotopkvalitet). Viktiga biotopkvaliteter som tillmäts betydelse är naturlighet, processer och störningsregimer, strukturer, element, kontinuitet, naturgivna förutsättningar, förekomst av nyckelarter, läge, storlek och form.

3.11 Naturvärdeobjekt

Naturvärdesobjekten utgörs, i de flesta fall, av en sammanhängande yta med en dominerande naturtyp. Olika biotoper kan finnas inom en naturtyp. Ett naturvärdesobjekt kan, utöver den dominerande naturtypen, innehålla mindre ytor som tillhör andra naturtyper. Naturvärdesobjektet tilldelas slutligen en naturvärdesklass.

3.12 Landskapsobjekt (ej aktuellt i denna inventering)

Landskapsobjekt kompletterar naturvärdesobjekt och innebär att naturvärden av landskapsekologisk karaktär redovisas som geografiska områden.

Landskapsobjekt har identifierats och avgränsats

- när landskapets positiva betydelse för biologisk mångfald uppenbart är större eller av annan karaktär än de ingående naturvärdesobjektens betydelse
- när de ingående naturvärdesobjekten tillsammans ger förutsättningar för naturvårdsarter som är knutna till ett landskap med en kombination av olika naturtyper snarare än till enskilda naturtyper
- när områden utanför naturvärdesobjekten tillsammans med de ingående naturvärdesobjekten skapar en helhet som har positiv betydelse för biologisk mångfald

Landskapsobjekt tilldelas inte en naturvärdesklass. (Inom den här inventeringen avgränsades inga landskapsobjekt.)

3.13 Övriga områden

Övriga områden är benämningen på de ytor som inte avgränsats som naturvärdesobjekt eller landskapsobjekt på aktuell nivå och detaljeringsgrad. De omfattar områden med lågt naturvärde och områden som har positiv betydelse för biologisk mångfald, men som till ytan är för små för att rimligen kunna identifieras.

3.14 Naturvärdesklasser

Naturvärdesbedömningen resulterar antingen i att objektet har lågt naturvärde eller hamnar i någon av naturvärdesklasserna 1, 2 och 3.

Områden med låga naturvärden har inte använts vid avgränsningen av naturvärdesobjekt. Naturvärdesklass 4 används enbart om det har beställts som ett tillägg.

- ***Högsta naturvärde – naturvärdesklass 1***
  Störst positiv betydelse för biologisk mångfald. Varje område bedöms vara

av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på nationell eller global nivå.

- ***Högt naturvärde – naturvärdesklass 2***
  Stor positiv betydelse för biologisk mångfald. Varje område bedöms vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional eller nationell nivå.

- ***Påtagligt naturvärde – naturvärdesklass 3***
  Påtaglig positiv betydelse för biologisk mångfald. Ett område av en viss naturtyp med naturvärdesklass 3 behöver inte vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional, nationell eller global nivå, men bedöms vara av särskild betydelse för att den totala arealen av dessa områden bibehålls eller blir större samt att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras.

- ***Visst naturvärde – naturvärdesklass 4***
  Viss positiv betydelse för biologisk mångfald. Ett område av en viss naturtyp med denna naturvärdesklass behöver inte vara av betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional, nationell eller global nivå, men det är av betydelse att den totala arealen av dessa områden bibehålls eller blir större samt att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras.

3.15 Naturtyper

Under fältarbetet har identifierade biotoper grupperats i ett antal naturtyper. Skogsstyrelsen har, som stöd vid naturvärdesbedömning och beskrivning av olika naturtyper, använt "Teknisk rapport SIS-TR 199001".

3.16 Artobservationer

Vi har registrerat fynd av naturvårdsarter i Artportalen samt redovisar dem även under "*Resultat*" och i shapefil tillhörande rapporten. Arter eftersöktes i den mån det behövdes för att göra naturvärdesklassning. För orkidéer genomfördes fördjupad inventering beskriven ovan.

Benämningen av arter följer så långt det är möjligt Dyntaxa.

4 Resultat

4.1 Allmän beskrivning av inventeringsområdet

Inventeringsområdet, uppdelat på sex delområden, ligger i anslutning till befintliga tomter i ett fritidshusområde. Området har ett kustnära läge vid Östersjön i Östhammars kommun. Fritidshusområdet har ett väl utbyggt vägnät och har ett stort inslag av grönytor med bevarad naturmark. Floran i området är tydligt påverkad av kalkhalten i marken, särskilt i lägre liggande delar. Terrängen är varierad mellan lägre liggande fuktiga partier med inslag av kärr och högre hällmarker. Historiken är präglad av landhöjningen och av brukande i form av bete, slåtter och skogsbruk. Skogen är till övervägande del medelålders, med inslag av äldre partier och av igenväxningsmarker. Området har i vissa avseenden god konnektivitet med det omgivande landskapet, som har likartad natur, men är genombrutet av vägar, diken och bebyggelse.

Inom inventeringsområdet finns stort inslag av högörtsflora med inslag av orkidéer. Till höger i bild björkskog, till vänster planterad granskog. Foto: Ellen Salomonsson, Skogsstyrelsen.

4.2 Regionens naturgeografi

Området ligger inom den naturgeografiska regionen *Roslagens kust/skärgård*.

4.3 Vegetation

Skogsmarkens vegetation är till övervägande del av högörtstyp men varierar kraftigt med terrängen, från lavrika marker på hällmarkshöjder till högörtskärr. Floran är överlag kalkpåverkad med stort inslag av vanligare orkidéer som tvåblad *Neottia ovata* och skogsknipprot *Epipactis helleborine*. I närliggande områden, utanför inventeringsområdet, finns populationer av ovanligare orkidéer som guckusko *Cypripedium calceolus* och gulyxne *Liparis loeselii*.

4.4 Skogstillstånd

Skogen i fritidshusområdet består till övervägande del av medelålders till äldre skogsbestånd. Inslag av alkärr finns, liksom äldre skog i anslutning till hällmarker. Historiska kartor visar att området i huvudsak varit skogbeklätt även längre tillbaka. I fält visar gama diken och odlingsrösen att delar av området en gång var öppnare marker för bete/slåtter/odling. Dessa tidigare öppna marker är i dag planterade med gran *Picea abies* och tall *Pinus sylvestris*, medan andra verkar naturligt igenvuxna med i björk *Betula pendula* och asp *Populus tremula*.

4.5 Naturvärdesobjekt

Naturvärdesinventeringen resulterade i två identifierade naturvärdesobjekt. En översiktlig karta samt tabell över naturvärdesobjekten visas. Sedan följer en detaljerad beskrivning. Objekten finns även på karta i bilaga 5.

Översiktskarta över naturvärdesobjekt. Skala ca 1:10000. Bakgrundskartan ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet 109/2037. Blå linje = inventeringsområde, orange = naturvärdesobjekt klass 3.

Tabell 1. Sammanfattning av naturvärdesobjekt

Objekt nr	Kundens nr	Naturvärdes-klass	Beskrivning	Areal (ha)	X-koordinat	Y-koordinat
					Koordinatsystem: SWEREF99	
N1.	Tomt 1	3	Hällmarksskog med gamla tallar	0,4	669 63 05	68 33 54
N2.	Tomt 2	3	Hällmarksskog med gammal tall och gran	0,5	669 51 61	68 35 52

SKOGSSTYRELSENS
PRODUKTER & TJÄNSTER

U066173

N1. Naturvärdesobjekt – 0,4 ha, naturvärdesklass 3

Höjd med hällmarksskog och stort inslag av gamla tallar. På krönet är många tallar senvuxna och krokiga. Arten tallticka finns på träd i objektet. Naturvärdena är knutna till hällmarksmiljön, de gamla tallarna och de arter som är knutna till dessa. Död ved förekommer sparsamt.

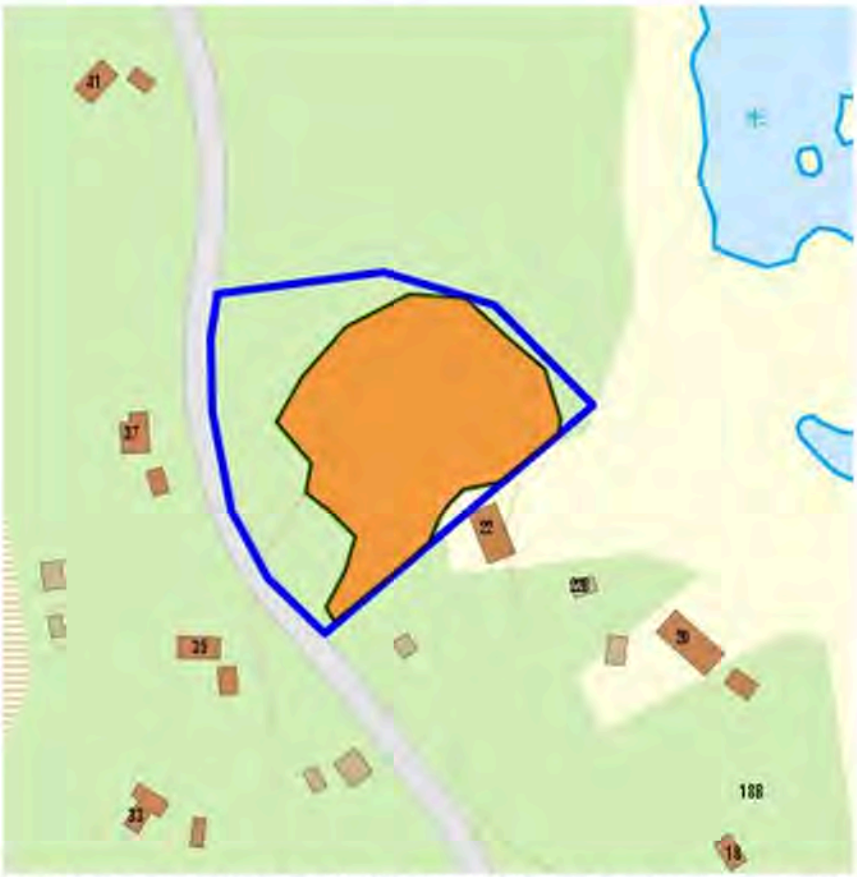

Karta över naturvärdesobjekt N1. Skala ca 1:2000. Bakgrundskartan ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet 109/2037.

N1. Naturtyp

Skog och träd.

N1. Biotop/er

Västlig taiga.

N1. Naturvärdeklass

Klass 3 – påtagligt naturvärde. Motiveringen är att objektet har ett stort inslag av gamla, ofta senvuxna tallar och förekomst av rödlistad art. Död ved och naturvårdsarter hade kunnat förekomma i högre utsträckning.

N1. Naturvårdsarter

Tallticka, *Phellinus pini* är rödlistad (NT, nära hotad) och visar på visst artvärde.

N1. Tidigare inventeringar

Inga uppgifter om tidigare inventeringar.

N1, fotot taget mot NO. Koordinat 669 62 88, 68 33 61. Foto: Ellen Salomonsson, Skogsstyrelsen.

N1, fotot taget mot NV. Koordinat 669 62 88, 68 33 61. Foto: Ellen Salomonsson, Skogsstyrelsen.

N2. Naturvärdesobjekt – 0,5 ha, naturvärdesklass 3

Hällmarsskog med påtagligt inslag av äldre gran och tall. Tallar upp mot cirka 250 år förekommer och senvuxna granar omkring 150-170 år. Död ved med brandticka visar på en relativt skyddad miljö. På höjden finns sommartid solvarma luckor värdefulla för insekter. Lavbehängda granar och tall med bohål.

Karta över naturvärdesobjekt N2. Skala ca 1:2 000. Bakgrundskartan ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet 109/2037.

N2. Naturtyp

Skog och träd.

N2. Biotop/er

Västlig taiga.

N2. Naturvärdeklass

Klass 3– påtagligt naturvärde. Motiveringen är att objektet har ett stort inslag av gamla barrträd samt inslag av senvuxen asp. Den rödlistade arten brandticka *Pycnoporellus fulgens* signalerar värden knutet till död ved. Man skulle kunna förvänta sig ett påtagligare inslag av naturvårdsarter och ett större inslag av död ved i miljön, därav är objektet inte högre klassat.

N2. Naturvårdsarter

Brandticka *Pycnoporellus fulgens* är rödlistad (NT, nära hotad) visar på värden knutna till död ved. Arten påträffades på granlåga i ett vindskyddat, skuggigt läge i objektet.

N2. Tidigare inventeringar

Inga uppgifter om tidigare inventeringar

N2, fotot taget mot N. Koordinat 669 51 85, 68 35 42. Foto: Ellen Salomonsson, Skogsstyrelsen

N2, fotot taget mot SO. Koordinat 669 51 27, 68 35 19. Foto: Ellen Salomonsson, Skogsstyrelsen

4.6 Formellt skyddade områden

Det finns inga områdesskydd enligt miljöbalken eller naturvårdsavtal inom inventeringsområdet.

Det finns heller inga utpekade Natura 2000-områden inom inventeringsområdet.

4.7 Natura 2000-typer

Följande natura 2000-typer påträffades inom inventeringsområdet:

- Västlig taiga 9010

4.8 Artfynd

Vid naturvärdesinventeringen påträffades ett antal naturvårdsarter (skyddade arter inklusive fridlysta arter, rödlistade arter, typiska arter, ansvarsarter och signalarter). I tabell 2 redovisas naturvårdsarter som påträffats inom inventeringsområdet. Arterna redovisas även i shapefil tillhörande rapporten.

Arter som förekom allmänt i området har inte kartlagts närmare, med undantag för orkidéer. Exempelvis förekommer en rad signalarter knutna till kalkrika marker i fuktigare delar och dikeskanter inom alla delområden. Exempelvis liljekonvalj *Convallaria majalis*, getrams *Polygonatum odoratum*, ormbär *Paris quadrifolia*, stenbär *Rubus saxatilis* med fler.

Tabell 2. Naturvårdsarter (skyddade arter, rödlistade arter, signalarter, typiska arter och ansvarsarter) noterade inom inventeringsområdet under inventeringen.

Art	Kategori*	Naturvärdesobjekt	Delområde
Svamp			
Tallticka *Phellinus pini*	NT, S, T	N1	1
Brandticka *Pycnoporellus fulgens*	NT, S	N2	4
Kärlväxter			
Tvåblad *Neottia ovata*	LC, S, §8, T		1,2,3,4,5,6
Skogsknipprot *Epipactis helleborine*	LC, S, §8, T		1,2,3,4
Nattviol *Platanthera bifolia*	LC, S, §8, T		1,3,4

Art	Kategori*	Naturvärdesobjekt	Delområde
Jungfru Marie nycklar *Dactylorhiza maculata* ssp *macculata*	LC, S, §8, T		2,3
Tibast *Daphne mezereum*	LC, S, T		3, 6
Nästrot *Neottia nidus-avis*	LC, S, §8,		2, 3, 4, 6
Skogsnycklar, troligen hybrid *Dactylorhiza maculata* ssp *macculata x incarnata (?)*	LC, S, §8, T		2
Fåglar			
Större hackspett *Dendrocopos major*	LC, §4		6

** Skyddade arter anges som (§) fridlyst, siffran efter syftar på olika paragrafer i artskyddsförordningen, (H) Habitatdirektivet, siffran syftar på olika bilagor i direktivet. Hotkategori anges för rödlistade arter: (RE) Försvunnen (i regionalt perspektiv), (CR) Akut hotad, (EN) Starkt hotad, (VU) Sårbar; (NT) Missgynnad och (DD) Kunskapsbrist (Gärdenfors, U. (Ed.). 2010). S anger att arten använts som signalart i Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering (Nitare, J. (ed.) 2010). ÄoB anger att arten använts som signalart i Ängs- och betesmarksinventeringen. ÅGP anger att arten omfattas av ett åtgärdsprogram. Typiska arter anges som (T). Ansvarsarter anges (A). Arter som saknar beteckning har av utföraren bedömts som naturvårdsintressanta. Där ingen referens anges i kommentaren svarar utförare för artuppgiften. Koordinat anges i SWEREF99.*

4.9 Tillägg fördjupad artinventering

Någon orkidé-art påträffades i alla delområden. Vanligast förekommande var orkidén tvåblad som förekom i alla delområden. I övrigt förekom orkidéerna skogsknipprot, nattviol, Jungfru Marie nycklar, nästrot och en trolig hybrid mellan Skogsnycklar och ängsnycklar. Alla är skyddade enligt artskyddsförordningen §8, det vill säga nationell fridlysning. Alla är också bedömda som livskraftiga enligt den svenska rödlistekategoriseringen. Utfallet redovisas på översiktskarta (bilaga 3) och i shapefil som tillhör rapporten.

4.10 Tillägg värdeelement gammal tall

Gamla tallar påträffades inom tre delområden. Som gammal tall definierades tallar över ca 160 år som uppvisade karaktär av naturvärdesträd. Dessa har den karaktäristiska bark som äldre tallar utvecklar, så kallad pansarbark. Grenarna är ofta kraftiga och knotiga och kronans topp platt då trädet avstannat i tillväxt på höjden. Åldern har uppskattats ungefärligt. Tallarna redovisas i tabell nedan per delområde samt i karta (bilaga 4) och i shapefil som tillhör rapporten.

Delområde	Antal	Ålder	Kommentar
3	21	Ca 180-200 år	Äldre tallar har högre täthet i nordöstra delen av ytan
4	5	Ca 170-200 år	Endast dessa enstaka utanför naturvärdesobjektet
5	8	Ca 200-250	Några grövre tallar är frihuggna, ytterligare några står i anslutning till fastighetsgränser.

4.11 Osäkerhetsfaktorer

Inom ramen för tillägget fördjupad artinventering gjordes särskild ansträngning att gå över ytorna för att upptäcka orkidéer. Vid det första besöket i början av juni var växtligheten fortfarande relativt låg och bladrosetter kunde upptäckas. Vid det sista besöket 20 juni kontrollerades några arter som hunnit gå i blom för korrekt artbestämning. Alla enskilda förekomster har inte registrerats men inventeringen bör ge en rättvisande bild över i vilka delar av inventeringsområdet orkidéer förekommer. Det finns trots detta en risk att enskilda arter förbisetts, på grund av att de har små förekomster, är oansenliga eller inte hunnit utvecklas så långt vid inventeringstidpunkten och dolts i annat bladverk.

5 Källor och referenser

ArtDatabanken 2013: *Naturvårdsarter*. ArtDatabanken Rapport 14. ArtDatabanken, SLU.

ArtDatabankens Artportal - www.artportalen.se

ArtDatabankens Dyntaxa: www.slu.se

ArtDatabankens Trädportal - www.tradportalen.se

Gärdenfors, U. (Ed.). 2010: *Rödlistade arter i Sverige 2010. The 2010 Red List of Swedish Species*. ArtDatabanken, SLU.

Hallingbäck, T. 1995: *Ekologisk katalog över lavar*. ArtDatabanken, SLU.

Hallingbäck, T. 1996: *Ekologisk katalog över mossor*. ArtDatabanken, SLU.

Hallingbäck, T. & Aronsson, G. (Eds.) 1998: *Ekologisk katalog över storsvampar och myxomyceter*. ArtDatabanken, SLU.

Karström, M. 1993: *Indikatorarter som biologisk inventeringsmetod. In "Indikatorarter för identifiering av naturskogar i Norrbotten [Indicator species as a biological inventory method]*. In "G. A. Olsson & M. Gransberg, (Eds.), Indicator species for the identification of natural forests in the province of Norrbotten, Sweden." pp 19-96. Swedish Environmental Protection Agency Report 4276.

Länsstyrelsernas GIS-tjänster.

Löfroth, M. 1997: *Svenska naturtyper i det europeiska nätverket Natura 2000.* Naturvårdsverket.

Naturvårdsverket 2008: *Arter och naturtyper i habitatdirektivet – tillståndet i Sverige 2007.*

Naturvårdsverket 2011: *Svenska tolkningar Natura 2000 naturtyper: Skogar 9010-91F0.*

Nitare, J. (ed.) 2010: *Signalarter. Indikatorer på skyddsvärd skog. Flora över kryptogamer*. 4:e rev uppl. Skogsstyrelsen.

Nordiska ministerrådet (1984), *Naturgeografisk regionindelning av Norden*, Liber distribution.

Påhlsson, L. 1998: *Vegetationstyper i Norden*. TemaNord 1998.510.

Skogens Pärlor och Skogens Källa - www.skogsstyrelsen.se

Skogsstyrelsen, 2001, *Skogsbilvägar*, Skogsstyrelsen, Rapport 81.

Skogsstyrelsen 2013: *Handbok för inventering av nyckelbiotoper*. Skogsstyrelsen.

Sveriges geologiska undersökning, SGU - www.sgu.se

Swedish Standards Institute (SIS), 2014: Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning, SS 199000:2014.

Swedish Standards Institute (SIS), 2014: Teknisk rapport SIS-TR 199001.

Vi finns nära dig!

Skogsstyrelsen erbjuder ett brett utbud av produkter och tjänster inom det skogliga området. Vi har kontor över hela landet, vilket gör att vi alltid finns nära dig med en mycket god lokal kännedom. Som kund hos oss kan du alltid känna dig trygg eftersom vi är opartiska och inte drivs av ett vinstintresse.

För mer information

Ring 020-35 90 00

besök oss på www.skogsstyrelsen.se/produkter

eller maila oss på [redacted]

⓪ Föreslagna tomtlägen

0 500 meter

ungefärlig skala 1:10000

Stenskär 1:1
Östhammars kommun
Avstyckning av 4 tomter
Förslag 2017-01-12

BILAGA TILL ANSÖKAN OM PLANBESKED

kartan kompletterad med 4 tomter
2017-05-05 (område 5-6) och 2 tomter
2017-05-30 (område 6-7)

SKOGSSTYRELSENS
PRODUKTER & TJÄNSTER

U066173

Bilaga 2: Bedömning av grönsläpp

Syfte

Som ett tillägg, *utanför naturvärdesinventering svensk standard*, gjordes en bedömning av hur växt- och djurliv påverkas av att den oexploaterade marken mellan befintliga tomter minskar. Dessa stråk av naturmark mellan avgränsade tomter kallas *grönsläpp.*

Utförande

Bedömning av grönsläpp har gjorts kring de delområden där planerade tomter riskerar att blockera nuvarande stråk av naturmark. Detta berör delområde 2-6, medan delområde 1 redan idag är avskärmat av befintliga tomter.

Förstudie utfördes för grönsläppen, på samma sätt som finns beskrivet i huvudrapporten under stycke 3.8. Särskild uppmärksamhet riktades mot artfynd i närområdet och på naturliga spridningskorridorer och vandringsstråk för växt och djurliv. Med tanke på inventeringsområdets läge vid Östersjön, med anslutande naturbetesmarker och strandängar har funktionen för områdets typiska flora och fuktgynnade arter (exempelvis groddjur) legat i särskilt fokus för bedömningarna.

Grönsläppen inventerades översiktligt i fält för att få en bild av deras funktionalitet för växt- och djurliv.

Resultat

Resultatet redovisas per delområde. De områden som bedömts är ungefärligt markerade i kartan med röda linjer (se karta nästa sida).

Den övergripande bedömningen är att fritidshusområdets karaktär, med stora inslag av naturmark på tomterna, gör att även tomtmarken i nuläget har bibehållen funktion för växt- och djurliv knutna till skog och hagmark. Detta gör att skillnaden mellan tomter och annan mark i dagsläget inte är så stor. Vägnätet med sina diken och vägområden utgör förmodligen spridningskorridorer och vandringsstråk för en del växter och djur. För många störningskänsliga arter är området redan i dagsläget för exploaterat och ytterligare exploatering i föreslagen omfattning påverkar dem därför inte.

Inget av delområdena bedöms idag vara av avgörande betydelse som grönsläpp för växt- och djurliv. Delområde 2, 3 och 4 visar delvis funktionalitet som grönsläpp.

SKOGSSTYRELSENS
PRODUKTER & TJÄNSTER

U066173

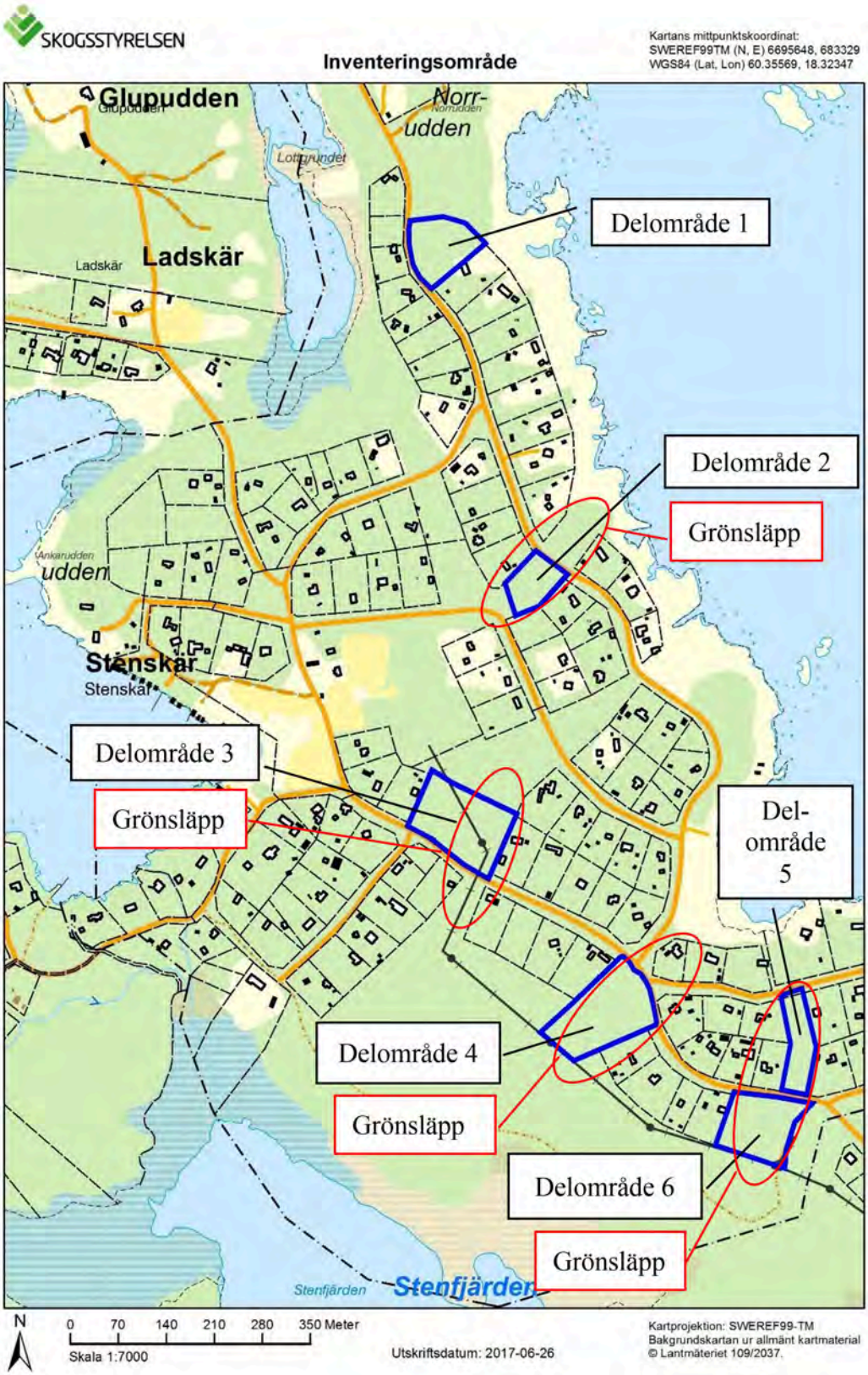

Översiktskarta över inventeringsområdet där inventerade delytor är har blå yttergränser. Numrering norrifrån, observera att numreringen avviker från tomtnumreringen i bilaga 1. Bakgrundskartan ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet 109/2037.

SKOGSSTYRELSENS
PRODUKTER & TJÄNSTER

U066173

Delområde 1

Området består i östra delen av en hällmarkshöjd (naturvärdesklassad, objekt N1) med vy över havet. Området övergår mot vägen i planare, öppen mark med glest trädskikt och inslag av vanligare orkidéer. På andra sidan vägen skärmar befintliga tomter av passage mot gammal havsvik i väster. **Bedömning av grönsläpp var därför inte aktuellt här.**

Delområde 1, fotot taget mot V visar vy från kanten av hällmarken ut mot vägen. Koordinat 669 63 32, 68 33 32. Foto: Ellen Salomonsson, Skogsstyrelsen

Delområde 2

Området består av planterad medelålders granskog som har gallrats. Genom området går en mindre luftledning och i ledningens sträckning går även en stig som används som förbindelse mellan de två vägarna i nordöst respektive sydväst. Stigen används i första hand av människor men kan tänkas nyttjas även av djur. Vanligare orkidéer växer i dikeskanter och fuktigare ytor inom området. Området bildar tillsammans med mark på andra sidan vägen ett grönsläpp med kontakt mot vattnet. Området mellan väg och vatten är kraftigt utglesat med lämnade lövträd. **Bedömning:** Området kan möjligen ha viss funktion som stråk mot vattnet via diken och fuktstråk. En exploatering som medför minskat grönsläpp påverkar i första hand de människor som nyttjar stigen och har begränsad påverkan på växt- och djurliv.

SKOGSSTYRELSENS
PRODUKTER & TJÄNSTER

U066173

Delområde 2, fotot taget mot SV och visar stigen längs luftledningen. Koordinat 669 58 03, 68 34 71. Foto: Ellen Salomonsson, Skogsstyrelsen

Delområde 3, fotot taget mot NO och visar stigen och skymt av det genomhuggna området närmare vattnet. Koordinat 669 58 03, 68 34 71. Foto: Ellen Salomonsson, Skogsstyrelsen

SKOGSSTYRELSENS
PRODUKTER & TJÄNSTER

U066173

Delområde 3

Området består längst i väster av halvöppen björkskog med kalkgynnad flora och stort inslag av vanligare orkidéer. De två sydöstra tomterna domineras av tallskog, närmare vägen på planare mark, i norra kanten med inslag av hällar och fler äldre träd (punktredovisas i bilaga 4). Grönsläppet är framför allt funktionellt i områdets östra kant. Här går en mindre ledningsgata och terrängen är öppnare med inslag av torrbacksflora. Ledningsgator har ofta funktion som spridningsstråk för växter och djur, från insekter till större djur. **Bedömning:** En exploatering som medför minskad möjlighet till spridning för växer och djur i anslutning till ledningsgatan kan påverka växt- och djurliv i måttlig omfattning.

Delområde 3, fotot taget mot NNO på den lövdominerade delen. Koordinat 669 54 58, 68 33 18. Foto: Ellen Salomonsson, Skogsstyrelsen

SKOGSSTYRELSENS
PRODUKTER & TJÄNSTER

U066173

Delområde 3, fotot taget mot NNO på den barrdominerade delen, den mindre ledningsgatan ligger strax utanför bild till höger. Koordinat 669 54 02, 68 33 62. Foto: Ellen Salomonsson, Skogsstyrelsen

SKOGSSTYRELSENS
PRODUKTER & TJÄNSTER

U066173

Delområde 4

Området består inom den planerade tomten till övervägande del av trivial medelålders barrskog. Närmare ledningsgatan i områdes södra kant finns en äldre skog på hällmarkshöjd (naturvärdesklassad, objekt N2). I södra delen, i huvudsak utanför planerad tomt, finns större inslag av kärr och fuktig mark och här är flera orkidéarter påträffade. Här finns den huvudsakliga funktionen som grönsläpp och spridnings-/vandringskorridor. Nordväst om delområdet ansluter väg med dikeskanter och smala skogsremsor på vardera sida (se bild nedan). Inslagen av kärr i södra kanten av delområde 4 kan förstärka detta grönsläpp och ihop med vägkanter och diken ge möjlighet för fuktkrävande arter av djur och växter att sprida sig i stråket Stenfjärden-Kolbottenviken, även om hällmarkshöjden delvis bryter av denna förbindelse **Bedömning:** En exploatering i södra delen av delområde 4 kan påverka djur och växtliv i måttlig omfattning. Den norra delen av delområde 4 har mindre betydelse som grönsläpp.

Delområde 4, fotot taget mot NO med området i ryggen, mot Kolbottenviken. Koordinat 669 52 53, 68 36 19. Foto: Ellen Salomonsson, Skogsstyrelsen

SKOGSSTYRELSENS
PRODUKTER & TJÄNSTER

U066173

Delområde 4, fotot taget mot SV från vägen in mot planerad tomt. Koordinat 669 52 53, 68 36 19. Foto: Ellen Salomonsson, Skogsstyrelsen

Delområde 4, fotot taget mot SSV och visar den fuktigare sydöstra delen av delområdet. Koordinat 669 51 97, 68 36 43. Foto: Ellen Salomonsson, Skogsstyrelsen

SKOGSSTYRELSENS
PRODUKTER & TJÄNSTER

U066173

Delområde 5 och 6

Båda delområdena ingår i ett grönsläpp. Delområde 5 sträcker sig över en mindre höjdrygg och består av barrskog. I sydsluttningen har skogen glesats ut för att gynna några grövre tallar. Inslag av torrbacksflora och kalkgynnad flora. Några äldre tallar punktredovisas inom tillägget värdelement. Delområde 6 är tidigare öppen mark som till största delen är planterad med gran. Närmast vägen björkdominerat med lundflora. I söder ansluter delområde 6 till en restaurerad hagmark. I norr finns ett smalt stråk mellan tomter vidare mot vattnet. Viss funktion som spridningskorridor för i första hand växter finns, främst i anslutning till dikeskanter och vägar. **Bedömning:** En exploatering av området medför obetydlig påverkan på växt- och djurliv. Ett naturligt fuktstråk med inslag av alsumpskog mellan Stenfjärden och Östersundet finns strax sydost om detta grönsläpp. Detta stråk har troligen mer betydelse.

Delområde 5, fotot taget från vägen mot N och visar de frihuggna tallarna och sluttningen mot den mindre höjdryggen. Koordinat 669 50 64, 68 38 53. Foto: Ellen Salomonsson, Skogsstyrelsen

SKOGSSTYRELSENS
PRODUKTER & TJÄNSTER

U066173

Delområde 6, fotot taget mot V i gränslinjen mellan lövdominerad del och grandominerad del. Koordinat 669 50 35, 68 38 16. Foto: Ellen Salomonsson, Skogsstyrelsen

Tillägg fördjupad artinventering: Orkidéer

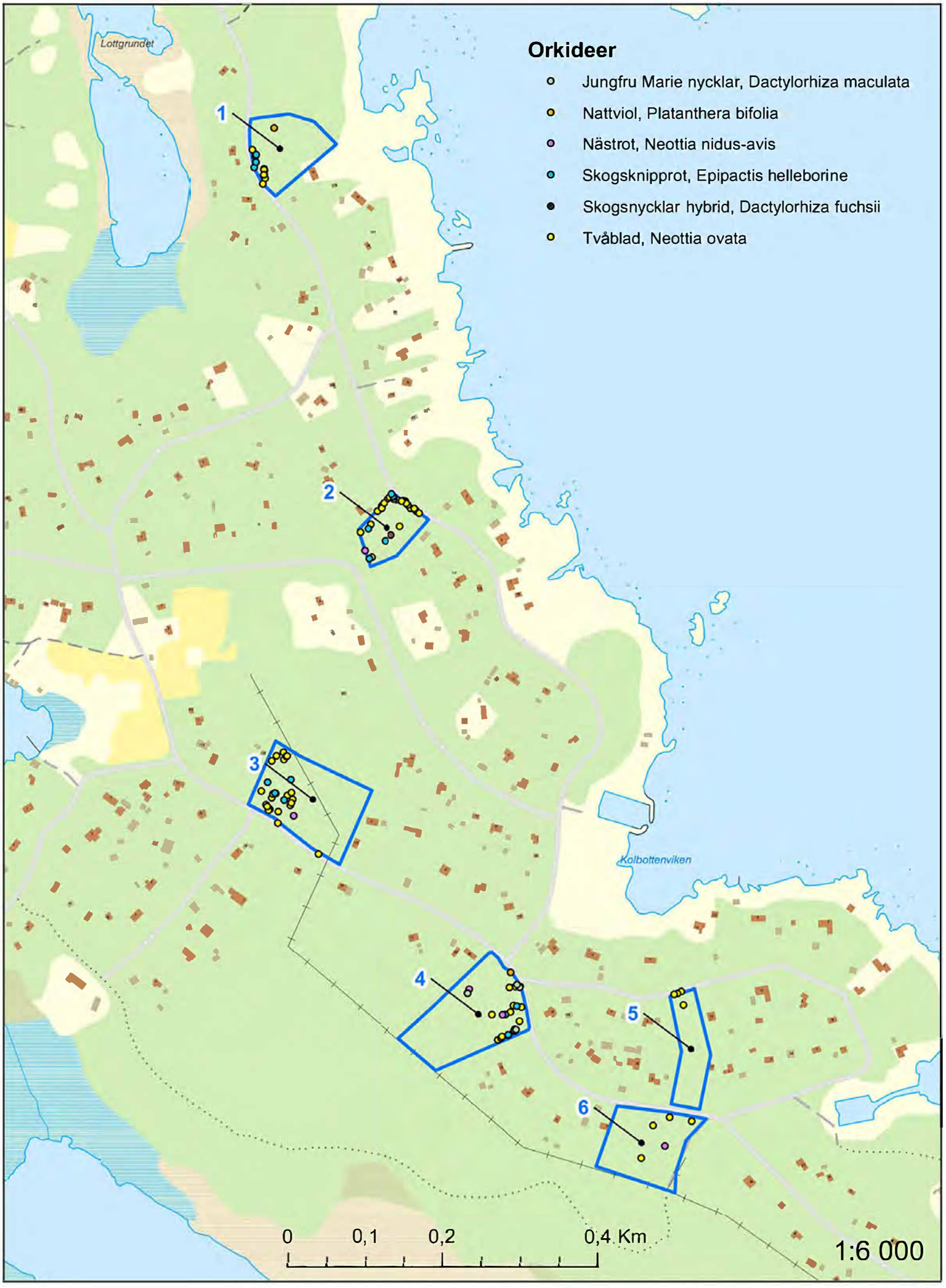

Tillägg värdeelement: Gammal tall (utanför naturvärdesobjekt)

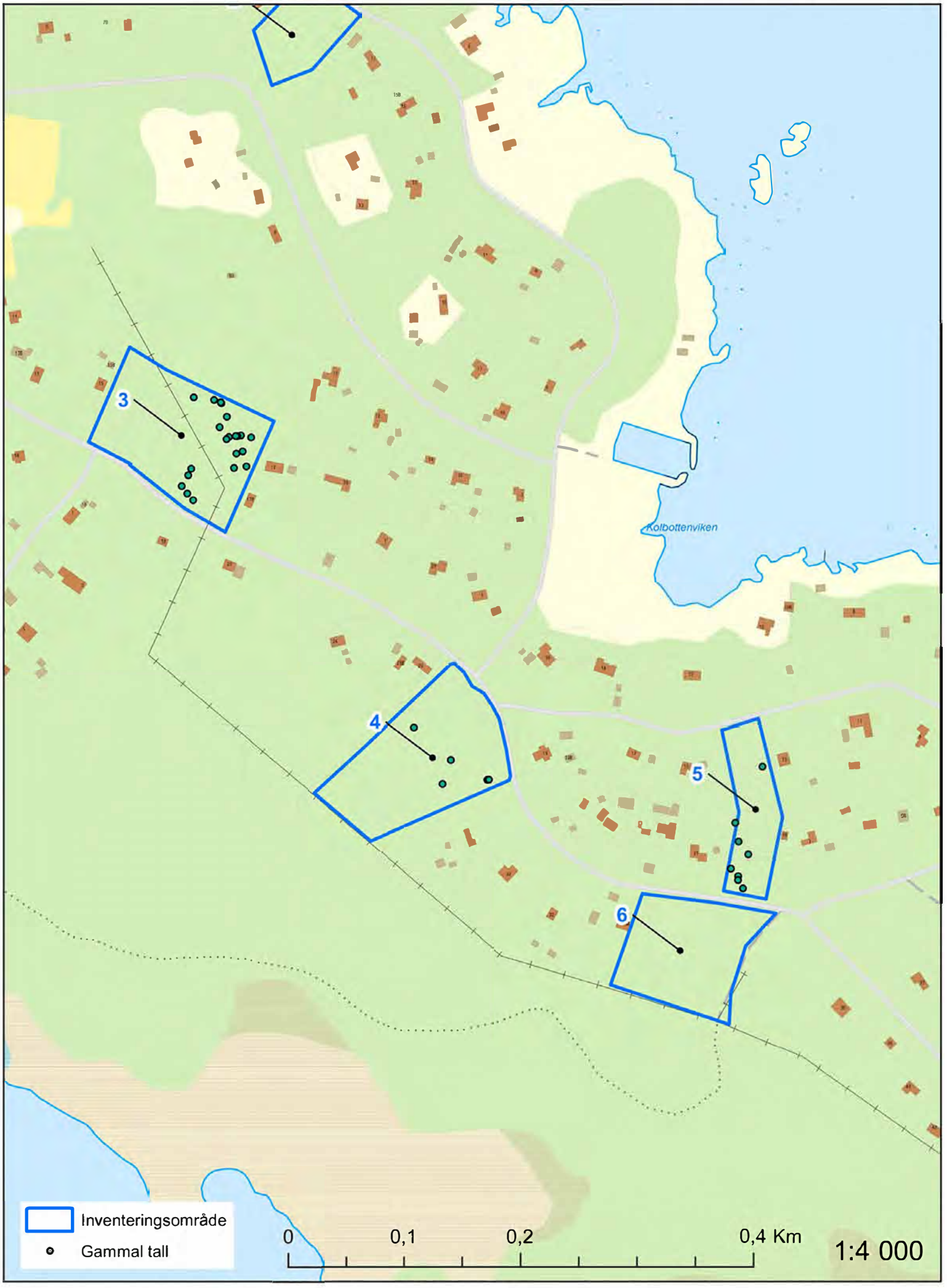

Inventeringsområden och naturvärden

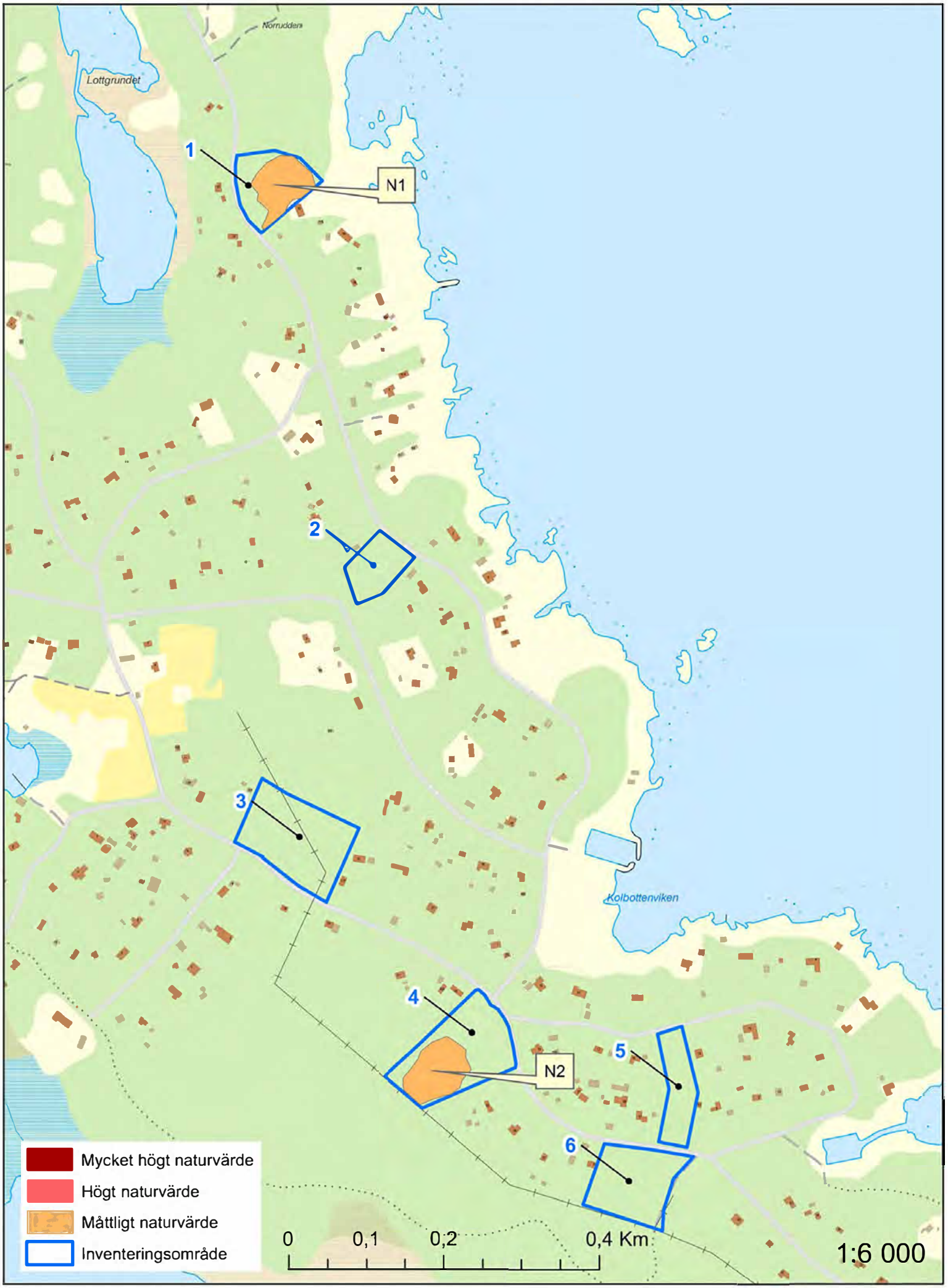

WRS
Water Revival Systems

VA- och dagvattenutredning inför ny detaljplan, del av Stenskär 1:1, Östhammars kommun

Daniel Boode

RAPPORT nr 2017-1138-A

Författare: Ebba af Petersens, WRS AB och
Bo Olofsson, Aquater.

2017-09-15 (kompletterad 2018-10-30)

WRS i samarbete med

AQUATER

Innehåll

1 Inledning 3
2 Planeringsförutsättningar 3
2.1 Förslag till ny bebyggelse 3
2.2 Markförhållanden och topografi 4
2.3 Avrinningsområde och recipient 5
2.4 Avrinning av yt- och dagvatten 6
3 Dagvatten 8
3.1 Lokala målsättningar för dagvattenhantering 8
3.2 Planens inverkan på dagvatten 8
3.3 Förslag på dagvattenhantering 9
3.4 Effekter av föreslagen dagvattenhantering 11
4 Dricksvatten 11
5 Avlopp 12
5.1 Lokala målsättningar för avlopp i Stenskär 12
5.2 Kriterier för avloppsförsörjningen 13
5.3 Lokalisering 14
5.4 Tekniklösningar för behandling av avlopp 15
6 Slutsatser och rekommendationer 19

Bilaga 1. Beskrivning av tomtlägen

Bilaga 2. Beskrivning av avloppslösningar

Bilaga 3. Grundvattentillgång för småhusbebyggelse på del av fastigheten Stenskär 1:1, Östhammars kommun

1 Inledning

Stenskär är ett fritidshusområde nordost om Öregrund, där markägaren Daniel Boode vill stycka av tio nya tomter på sikt. Området är ursprungligen byggt som fritidsbebyggelse, men det finns idag även ett antal permanentboende i området. Nya tomter skall kunna användas för såväl fritidsboende som permanentboende. En ny detaljplan skall därför upprättas för området, som gäller mindre kompletteringar inom redan befintlig detaljplan för Stenskär 1:1. WRS har fått i uppdrag av markägaren att utföra en utredning om hantering av dagvatten samt om vatten- och avloppsförsörjning för de nya tomterna. Bo Olofsson, Aquater, har varit underkonsult till WRS och ansvarat för den del som handlar om dricksvattenförsörjning.

Stenskär ligger på en udde ca 7 km nordväst om Öregrund (figur 1).

Figur 1. Stenskär ligger nordväst om Öregrund. Karta från Kartbolaget.

2 Planeringsförutsättningar

2.1 Förslag till ny bebyggelse

Stenskär är ett fritidshusområde nordost om Öregrund med ca 200 tomter, de flesta bebyggda. Numera är ca 10 % av husen permanentbebodda. Tomterna är stora, i genomsnitt 4000 m^2 och i byggnadsplanen från 1955 så anges att tomtytan minst ska vara 2500 m^2.

Tio nya tomter planeras att styckas av från stamfastigheten Stenskär 1:1. Tomterna är placerade spritt i området, i eller i anslutning till befintliga kvarter (Figur 2). Även de nya

tomterna kommer att vara stora, från 2500 m^2 och upp till drygt 4000 m^2. Tanken är att tomterna ska kunna bebyggas med hus för permanentboende.

Figur 2. Karta över Stenskär med de förslagna tomtlägena markerade.

2.2 Markförhållanden och topografi

Stenskärsområdet är till stor del bevuxet med blandskog, både tomtmark och allmän parkmark, så även de föreslagna tomtlägena. Området är flackt till småkuperat och överstiger sällan 10 m ö h. Jordartsfördelningen visas som ett utsnitt ur SGUs jordartskarta, Figur 3. Området präglas av betydande andel hällmark, framförallt inom topografiskt högre områden samt kustnära. Berget är i ytan ofta täckt av morän som till betydande del är lerig. Glaciallera täcker lokalt moränen men omfattar endast en liten del av ytan. I sydöstra delen av planområdet finns större sammanhängande områden med svallsand/svallgrus.

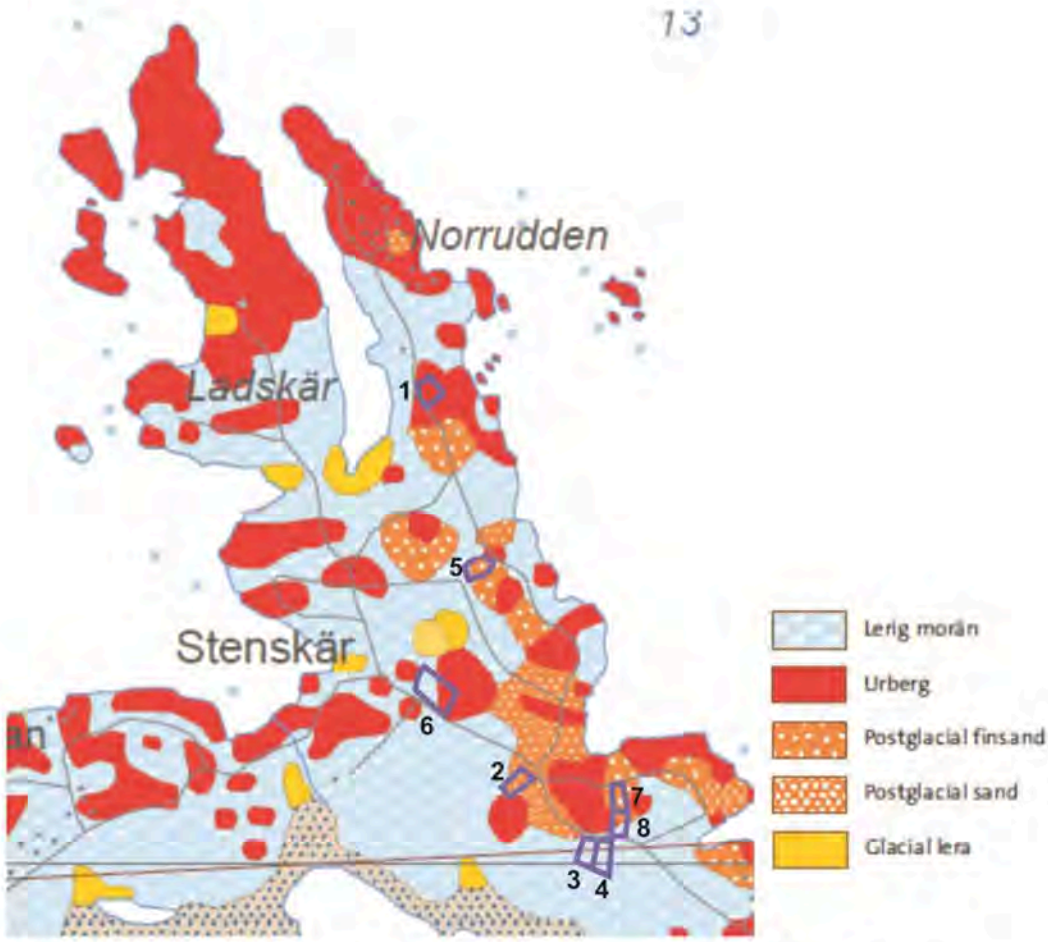

Figur 3. Jordartsfördelning inom området. (Bilden är ett utsnitt från SGU:s Jordartskarta 1:25 000.)

2.3 Avrinningsområde och recipient

Öregrundsgrepen är recipienten för området och klassas som kustvatten. Enligt den senaste mätningen (2015 respektive 2013) uppnås inte god kemisk status i Öregrundsgrepen och den ekologiska statusen bedöms som måttlig. Nuvarande mål att uppnå god ekologisk status till 2027[1].

Begräsande faktor gällande ekologisk status är bottenfauna och siktdjup. Vad gäller näringsämnen och växtplankton har dessa faktorer bedömts ha god status med undantag för totalmängd fosfor under sommaren (som du uppgår till måttlig). I övrigt är zinkhalterna högre än Havs- och vattenmyndighetens rekommenderade klassgräns för kustvatten.

Bedömningen av kemisk status grundas främst på kvicksilverhalter i fisk som under mätning mellan 2006 och 2011 gav medelvärdet 128 µg/kg vv. Gränsvärdet för kvicksilver i biota enligt EG:s ramdirektiv för vatten (2008/105/EG samt 2013/39/EU) är 20 µg/kg. Då samtliga vattenförekomster i Sverige överskrider detta har Sverige fått mindre stränga krav men även dessa överskrids för Öregrundsgrepen. Mätningar på ytsedimentet (från 1993) visar även att det finns förhöjda halter av kadmium, koppar, zink och bly såväl som kvicksilver. I övrigt uppnås inte god kemisk status med avseende

[1] VISS, *Öregrundsgrepen*, http://viss.lansstyrelsen.se/waters.aspx?waterMSCD=WA20826862, Hämtad: 2017-08-23

på PBDE (polybromerade difenyletrar) och TBT (Tributyltenn). Den senare baseras endast på ett mätvärde vilket är varför denna kräver ytterligare undersökning och är undantagen från bedömningen av vattenförekomstens kemiska status till 2021.

Sammantaget kan sägas att för att undvika en negativ inverkan på Öregrundsgrepens kemiska status bör främst utsläpp av kvicksilver, kadmium, koppar, zink och bly minska eller åtminstone inte öka. För att undvika försämring av den ekologiska statusen bör dessutom en ökning av fosforbelastningen inte ske i samband med exploateringen.

2.4 Avrinning av yt- och dagvatten

Yt- och dagvatten från de planerade tomterna avrinner naturligt mot diken längs med vägarna i området, eller mot omgivande mark (Figur 4), och avleds sedan vidare ut mot havet åt båda sidor av halvön. Några av de planerade tomterna avrinner mot grannliggande tomter. Vissa av tomterna ligger på sandjord, vilket ger bra infiltrationsmöjligheter. De tomter som huvudsakligen ligger på berg, har även delar som består av mer genomsläpplig mark. I bilaga 1 beskrivs avrinningen mer i detalj på respektive tomt.

Figur 4. Avrinningsvägar för ytvatten från de planerade tomterna i Stenskär.

2.4.1 Dagvattenhantering i Stenskär

Takvatten från befintliga hus samlas upp i regntunnor eller, som på bilden nedan, leds ut på gräsmatta eller skogsmark och infiltreras till största delen på tomten. Dagvatten från vägarna i området samlas upp i vägdiken, som också avvattnar angränsande skogsmark och tomtmark. Det finns även större skogsdiken som ansluter till vägdikena.

Figur 5a) Takvatten från stuprör som leds ut på mark. b) Vägdike i området.

3 Dagvatten

3.1 Lokala målsättningar för dagvattenhantering

En aktuell strävan i Östhammars kommun är att utveckla system för lokalt omhändertagande för att fördröja och reducera dagvattenmängderna och avlasta recipienterna från de föroreningar som följer med dagvattnet (ÖP 2016).

Enligt kommunens VA-strategi från 2012, ska dagvatten tas om hand genom lokalt omhändertagande av dagvatten (LOD) med infiltration. Kommunen vill aktivt styra mot LOD med infiltration, särskilt när man bygger i kustnära områden med mycket berg i dagen, för att minska risken för grundvattenbrist. I VA-strategin nämns att kommunen ska ta fram en särskild dagvattenpolicy.

3.2 Planens inverkan på dagvatten

Genom att bebygga naturmark kommer dagvattenflödet från de planerade tomterna att öka något. Det kan röra sig om en ökning på upp till tre-fyra gånger dagens flöde, se Tabell 1, om ingen infiltration av takvatten sker på tomten. Beräkningar har gjorts enligt rationella metoden, där man utgår från yta, nederbördsintensitet och en avrinningskoefficient. Avrinningskoefficienten beskriver hur mycket vatten som förväntas avrinna från området direkt efter regn, och beror på hur stor del av tomten som är hårdgjord. För nuvarande markanvändning har avrinningskoefficienter använts för följande två marktyper: skogsmark, bergig och kuperad (0,1), samt skogsmark, flack (0,05). För framtiden har vi använt markanvändningen villatomt > 1000 m^2, kuperad (0,3) eller flack (0,2). Beräkningarna har gjorts för ett regn med tio års återkomsttid och tio minuters varaktighet, vilket har en regnintensitet på 228 l/s . För att ta hänsyn till förväntade ökade nederbördsmängder och nederbördsintensiteter i framtiden, har en

klimatfaktor på 1,25 använts[2]. Det innebär att det beräknade flödet har räknats upp med 25 %.

Tabell 1 nedan visar resultat av teoretiska beräkningar av flöden från var och en av de planerade tomterna före och efter exploatering, men utan särskilt omhändertagande på tomterna, dvs utan fördröjning av takvatten på tomten genom t.ex. utkastare och infiltration. Flödet i tabellen är den ökning som dikena behöver vara dimensionerade för om takvattnet leds direkt ut till diket och inga fördröjande åtgärder görs på tomterna. Det är dock en ganska liten del av det totala flödet från hela området. Om dagvattnet i huvudsak kommer att infiltrera på tomten, genom att ha utkastare och till och med kanske stenkista för infiltration av dagvatten, kommer siffran ligga närmare den avrinning som sker från en skogsmark.

Tabell 1. Resultat av beräkningar av dimensionerande flöden från de planerade tomterna. Beräkning har gjorts för ett 10-årsregn med 10 minuters varaktighet, och en klimatfaktor på 1,25 har använts.

Tomtläge nr	Area m²	Markanvändning idag	Flöde före exploatering l/s	Flöde efter exploatering l/s	Ökning l/s
1	2500	Skogsmark, bergig och kuperad	7	21	14
2	4200	Skogsmark, flack	6	24	18
3	3200	Skogsmark, flack	5	18	14
4	3100	Skogsmark, flack	4	18	13
5	3450	Skogsmark, flack	5	20	15
6a	2800	Skogsmark, bergig och kuperad	8	24	16
6b	2900	Skogsmark, bergig och kuperad	8	25	17
6c	2950	Skogsmark, bergig och kuperad	8	25	17
7	3000	Skogsmark, flack	4	17	13
8	2600	Skogsmark, flack	4	15	11

3.3 Förslag på dagvattenhantering

För Stenskär förändras inte dagvattensituationen nämnvärt med den planerade bebyggelsen. Sannolikt är det endast små ytor som kommer att hårdgöras och de flesta tomterna är av skogsmarkskaraktär med lutningar som gör det möjligt avleda vatten på ett naturligt sätt. Dagvatten bör dock aktivt tas omhand lokalt genom att så långt möjligt filtreras ned i marken på den plats där det uppkommer, så kallat LOD (Lokalt omhändertagande av dagvatten). Vad vi noterade vid vårt fältbesök, så verkade de flesta hus ha utkastare och takvatten leds ut på gräsmattan eller samlas i regntunna. Det är därför troligt att så även sker på de planerade tomterna. Det dagvatten som ändå rinner av från tomten leds bort via öppna diken.

[2] Svenskt Vatten, 2016. *Avledning av dag-, drän- och spillvatten - Funktionskrav, hydraulisk dimensionering och utformning av allmänna avloppssystem*. Publikation P110. ISSN 1651-4947.

Nedan ges några generella förslag på hantering av dagvatten i Stenskär, för att minska flödena som rinner vidare till dikena i området. I bilaga 1 diskuteras de olika tomterna var för sig.

- Uppfarter för bilar, trädgårdsgångar o.s.v. görs genomsläppliga. Det finns olika sätt att lösa detta med bibehållen stabilitet, se exempel i Figur 6 och Figur 7. Det vanligaste är dock en grusad uppfart. Det är viktigt att vatten från hårdgjorda ytor avleds till angränsande naturmark och inte direkt till vägdiken eller andra diken, så att förutsättningar skapas för rening men även flödesutjämning (för att inte belasta gemensamma diken eller grannfastigheter med ökande flöden).

Figur 6. Exempel på två olika uppfarter med genomsläpplig yta.

Figur 7. Parkeringsplats med gräsarmering i form av ett raster av plast ("Pelleplatta") täckt med gräs. Foto: Veg Tech AB[3].

- Dagvatten från taken leds bort från huset via utkastare på gräsmattan. Det är viktigt att tomten anläggs så att den lutar bort från huset. Detta är den vanligaste lösningen för de befintliga husen i området (se exempel i Figur 5a). Stenkista kan också användas för att leda ner vattnet i marken.
- För att minska på uttaget av grundvatten, särskilt sommartid, kan takvattnet med fördel samlas upp i regntunnor för bevattning av gräsmattor, planteringar och blommor. Regntunnorna bör förses med någon typ av bräddavlopp, för att undvika okontrollerad bräddning och därmed fukt nära huset. Man kan också använda en fällbar utkastare för uppsamling av regnvatten vid behov, t.ex. under semestern när man är i sitt fritidshus.

[3] Vegtech, 2016. *Markarmering - pelleplatta: Fotogalleri.[* http://www.vegtech.se/markmiljoer/markarmering---pelleplatta/fotogalleri/], hämtat 2016-09-15.

Figur 8. En enkel regntunna som fångar upp takvattnet. Foto: Stockholms stad. Fällbar utkastare för periodvis uppsamling i regntunna, t.ex. för fritidshus som bara bebos delar av året. Foto: Plannja.se.

- Vid behov, t ex då dagvatten riskerar att påverka grannliggande fastigheter, kan avskärande dränering anläggas.
- En rekommendation är att i samband med avstyckning av nya tomter, göra en översyn av vägdiken och dagvattentrummor i de aktuella kvarteren för att underlätta bortledning av den ökade avrinningen som ökad bebyggelse kan medföra.

3.4 Effekter av föreslagen dagvattenhantering

Det är viktigt att bibehålla lokal infiltration på nya och befintliga fastigheter för ett inte öka flöden till angränsande tomter och diken. Genom planera för lokalt omhändertagande av dagvatten utifrån ovan givna förslag, i samband med att man planerar byggnaders placering och utformning, kan man hålla dagvattenflödena från de aktuella tomterna på en liknande nivå som idag.

De planerade tomternas påverkan på dagvattnets kvalitet bedöms vara väldigt liten. Belastningen av kväve, fosfor, oljeföroreningar och tungmetaller kommer att öka något i och med att tomterna bebyggs och bebos, men från väldigt låga belastningar idag. Om dagvatten tillåts infiltrera på tomten, så sker en mycket bra rening i marken.

4 Dricksvatten

Utredningen om dricksvattenförsörjning, som presenteras i sin helhet i bilaga 2, syftar till att generellt beräkna vattentillgången i det föreslagna planområdet för att kunna bedöma möjligheterna till ökad bebyggelse, liksom en generell bedömning av vattenkvalitet i området i den mån sådana data gått att uppbringa. Uppdraget omfattar även en generell bedömning av risken för erhållande av salt grundvatten.

Bedömningarna har gjorts genom beräkning av grundvattenbalansen inom området med datorprogrammet GWBal samt bedömning av risk för salt grundvatten genom programmet SaltRisk som är en variabelbaserad bedömningsmetodik baserad på den s k RV-metoden. Samtliga metoder har utvecklats vid KTH av Bo Olofsson.

Generellt gäller att de geologiska förhållandena i området endast medger ett tämligen begränsat grundvattenlager. Berggrunden rymmer begränsade vattenmängder och tillskott

av nedsipprande vatten från jordlager är närmast en förutsättning för större grundvattenuttag ur berg. Jordmäktigheterna i Stenskär är relativt måttliga utom i söder. Jordlagren är dock ställvis gynnsamma för infiltration, speciellt i de mer utbredda områden med svallsand/svallgrus som finns i sydost.

Beräkningarna med GWBal visar att vattentillgången och nybildningen av grundvatten inom planområdet räcker för den nuvarande och tillkommande bebyggelsen (beräknat på 10 fastigheter) såväl under normalår som torrår. Förhållandena gynnas av förhållandevis stora fastigheter samt områden med svallsand. Beräkningen är gjord utifrån ett scenario där alla fastigheter blivit permanentbebodda och med hög vattenförbrukning, vilket torde ligga långt fram i tiden. Under den situation som råder idag med huvudsakligen fritidsbebyggelse är vattentillgångarna helt tillräckliga även medräknat de tillkommande fastigheterna. Samtliga parametrar i modellen har satts konservativt, det vill säga med stor säkerhetsmarginal och att det ska finnas minst 30% av lagret kvar även under torrår. Vid fullt permanentboende i området inräknat tillkommande 10 fastigheter återstår det enligt beräkningarna 31% av grundvattenlagret, varför det bör finnas en restriktivitet mot ytterligare bebyggelse för permanentboende utöver de fastigheter som nu planeras.

Den nytillkommande bebyggelsen avses att erhålla vatten från enskilda brunnar för varje fastighet. Data från brunnsarkivet vid SGU visar att medianbrunnen i området ger 400 l/tim men att det även förekommer helt torra brunnsborrningar i området. Vattenmängden på den enskilda fastigheten går naturligtvis aldrig att prediktera men vattenmängden totalt är helt tillräcklig. De tillkommande fastigheterna skiljer sig dock inte mycket från de redan existerande i området utan utgör mer en förtätning av befintlig bebyggelse.

Kvalitetsmässigt utgör hela norra Uppland ett riskområde för erhållande av salt grundvatten. Det är därför av stor betydelse att tillkommande brunnar i Stenskär inte görs för djupa, helst inte djupare än 60 m eftersom sannolikheten för salt grundvatten ökar kraftigt med brunnsdjup och naturligtvis vattenuttag. Sannolikheten för salt grundvatten i Stenskär bedöms vara omkring 10% högre än generellt i Uppland.

5 Avlopp

5.1 Lokala målsättningar för avlopp i Stenskär

Stenskär är ett omvandlingsområde, dvs. ett sammanhängande fritidshusområde där omvandling mot permanentboende pågår. I kommunens VA-strategi anges att förutsättningar finns för att ansluta området till kommunalt vatten och avlopp, men att det inte är aktuellt förrän i ett längre perspektiv. Gästrike Vatten, som nyligen tagit över ansvaret för drift och underhåll av den kommunala vatten- och avloppsförsörjningen, kommer att se över behov och möjligheter för utökning av det kommunala verksamhetsområdet.

Sedan många år råder förbud mot WC i detaljplanelagda områden i kommunen[4]. Det har på senare år dock givits dispens från detta i vissa fall, t.ex. för WC till sluten tank. Enligt VA-strategin ska källsorterat avlopp prioriteras i hela kommunen utanför kommunalt verksamhetsområde. För att uppnå miljökvalitetsnormerna med enskilda avlopp krävs ökad användning av lösningar som inte belastar vattenrecipenter med näringsämnen.

[4] §11 i kommunens lokala föreskrifter för människors hälsa och miljö.

Genom att skilja toalettavfallet från övrigt hushållsavlopp kan övergödningen av ytvatten i kommunen minska.

För avloppen i Stenskär ställer kommunen krav på 90 % reduktion av BOD (syreförbrukande ämnen), 90% reduktion av fosfor samt 50 % reduktion av kväve, vilket motsvarar hög skyddsnivå enligt Havs- och Vattenmyndighetens allmänna råd om små avlopp. [5]

5.2 Kriterier för avloppsförsörjningen

Avloppshantering har tre huvudsyften: att hindra smittspridning via avloppsvatten eller avloppsfraktioner; att minska utsläpp av närsalter och miljöfrämmande ämnen till recipienter, samt att återvinna de resurser som finns i avloppet, främst växtnäring. Dessa aspekter brukar ingå i kraven kommunen ställer på avloppshanteringen, och som beskrivits ovan. Dessa syften måste balanseras mot praktiska och ekonomiska aspekter, vilket är viktiga frågor för de boende.

Det finns ofta flera alternativa tekniska lösningar som uppfyller kraven, och vilken avloppslösning som är mest lämplig i det specifika fallet beror av flera olika faktorer, t.ex. markförhållanden och användarens önskemål. För att kunna jämföra olika tekniska lösningar för avloppslösningar i Stenskär på ett systematiskt sätt har en kriterielista formulerats för avloppsanläggningarna (se tabell 1). Kriterielistan anger minimikrav med avseende på smittskydd, recipientskydd och återvinning av växtnäring, samt krav avseende ekonomi, energi- och resursanvändning, användaraspekter, organisation och teknik.

[5] Havs- och vattenmyndighetens allmänna råd om små avloppsanordningar för hushållsspillvatten. HVMFS 2016:17

Tabell 2. Kravspecifikation för avlopp på tillkommande tomter i Stenskär, förslag.

Hälso- och miljöskydd	Praktiska och ekonomiska aspekter
Hälsoskydd - Avloppslösningen ska förhindra luktolägenhet och smittspridning. - Där vattnet fritt exponeras för människor ska det motsvara badvattenkvalitet vad gäller smittskydd. - Hantering av restprodukter ska ske på ett smittsäkert och ur luktsynpunkt acceptabelt sätt. Recipientskydd - BOD7: >90 % reduktion - Fosfor: >90 % reduktion - Kväve: > 50% reduktion Återvinning - Källsorterat avlopp ska prioriteras. - Återvinning av vatten ska ske i den mån det är möjligt.	Ekonomi - Avloppslösningen ska vara kostnadseffektiv. Energi- och resursanvändning - Vattensnål teknik ska installeras så långt det är möjligt. - Systemet ska inte förbruka onödigt mycket resurser i form av elanvändning eller transporter. Användaraspekter - Avloppslösningen ska vara användarvänlig och inte utgöra hinder för fastighetens nyttjande. Organisation - Avloppsbehandlingsanläggningen ska ägas och drivas av respektive fastighetsägare, alternativt av en mindre grupp av fastighetsägare. Teknik - Systemet ska vara robust och fungera året runt och i varierande belastningssituationer. - Verksamhetsutövaren ska med stöd av dokumenterad erfarenhet av tekniken kunna visa att kravnivåer uppfylls. - Möjlighet för kontroll ska finnas (t.ex. på utgående vatten) för att visa att erforderlig prestanda vidmakthålls i anläggningen. - Inget utsläpp av WC-vatten till infiltrationsanläggning.

5.3 Lokalisering

Vid placering av en avloppsanläggning på respektive tomt måste man ta hänsyn till flera olika aspekter. Marklutning, åtkomst för slambil, eventuell möjlighet för bortledning av vatten, avstånd till dricksvattentäkter, markförutsättningar mm är viktiga parametrar. Tekniska lösningar för avloppsrening beskrivs i bilaga 2.

De planerade tomterna i Stenskär är stora och några är relativt flacka. För att undvika att avloppsanläggningen hamnar alltför djupt ner under markytan med självfallsledningar bör avståndet mellan hus och avloppsanläggning vara ganska kort. Vissa tomter har mycket berg i dagen och tunna jordlager, vilket begränsar valmöjligheten vid anläggandet av avloppsanläggningen.

Om möjligt placerar man slamavskiljare så att vattnet kan ledas dit med självfall från huset. Från slamavskiljaren kan vattnet sen vid behov pumpas till lämplig plats på tomten för behandling. Hänsyn ska också tas till åtkomst för slambil vid placering av slamavskiljare och sluten tank. Vid nyanläggning av slamavskiljare och sluten tank

rekommenderas i Östhammar att avståndet mellan uppställningsplats för slambil och slambrunn inte överstiger 10 m. Är avståndet större än 25 m debiteras tillägg vid slamhämtning.

5.4 Tekniklösningar för behandling av avlopp

De alternativ som bedömts vara intressanta för fastigheterna vid Stenskär beskrivs och jämförs nedan. En mer detaljerad beskrivning finns i bilaga 2. Utgångspunkten för avloppsrening i omvandlingsområden i Östhammar är att lösningarna ska baseras på separat hantering av toalett och bad-, disk- och tvättvatten (BDT-vatten). Man har dock i vissa fall tillåtit andra lösningar också. Därför beskrivs även en lösning som baseras på ett blandat avlopp.

A. Klosettvatten till tank och lokal BDT-behandling.
B. Torra urinsorterande toaletter och lokal BDT-behandling.
C. Kemisk fällning och biologisk behandling i markbädd med tät botten

Följande alternativ har diskuterats men valts bort då de inte uppfyller de uppsatta kraven i kravspecifikationen:

- **Minireningsverk.** Anledningen till att detta alternativ valts bort är främst att ett blandat avloppsvatten som släpps ut efter rening medför en risk för påverkan på grundvatten och på de öppna diken som kommer att gå genom området. Dessutom är tekniken relativt känslig för driftstörningar, och fungerar bäst vid en jämn belastning. Möjligheten till kretslopp är liten och avhängig av att det kommunala slammet sprids på åkermark.

- **Infiltration av blandat avloppsvatten.** Infiltration av blandat avloppsvatten bedöms inte klara en reningsgrad som motsvarar hög skyddsnivå. Infiltration av medför även en risk att förorena grundvattenbrunnar. Ingen möjlighet till kretslopp finns.

5.4.1 Klosettvatten till tank och lokal BDT-behandling

Avloppslösningen bygger på ett källsorterande system där klosettvattnet (dvs. vattnet från toaletten, ibland kallat svartvatten) och det övriga avloppsvattnet, det s.k. BDT-vattnet, behandlas separat. Genom att utsortera klosettvattnet i en separat fraktion avlastar man det övriga avloppsvattnet från merparten av närsalter och smittämnen. Detta gör att en enklare rening krävs för det övriga avloppsvattnet och att toalettavfallet efter hygienisering kan användas som gödsel- eller jordförbättringsmedel. En förutsättning för att möjliggöra systemet är att klosettvattnet avskiljs med små vattenmängder. Därför installeras extremt snålspolande toaletter, dvs. toaletter med en spolvattenmängd på max 1 liter per spolning. Klosettvattnet skall betraktas som ett gödselmedel som efter hygienisering, t.ex. genom våtkompostering, skall avsättas inom jordbruk eller annan produktion.

BDT-vattnet innehåller små mängder näringsämnen och smittämnen men höga halter av syreförbrukande ämnen (BOD). Detta behandlas i en biologisk behandling t.ex. i ett kompaktfilter, ett sprayfilter eller en infiltration.

5.4.2 Torra urinsorterande toaletter och lokal BDT-behandling

Urinsortering i torrtoalett är ett enkelt, billigt och miljömässigt fördelaktigt sätt att lösa avloppshanteringen. Systemet består av en toalettstol där urin utsorteras i den främre delen av toaletten och utspolas med en liten mängd vatten. Fekalier och papper faller från den bakre delen av toaletten till ett ventilerat uppsamlingskärl placerat direkt under stolen.

Urinen, som innehåller merparten av näringsämnena, uppsamlas i en sluten tank och kan nyttiggöras som gödselmedel. Fekaliefraktionen (fekalier och papper) är den smittfarliga fraktionen i avloppsvattnet. Genom intorkning i uppsamlingskärlet avlägsnas lukt och smittämnen. Efter torkning kan restprodukten eldas upp eller komposteras för användning, t.ex. som anläggningsjord.

5.4.3 Kemisk fällning och biologisk behandling i markbädd med tät botten

Det tredje alternativet tar hand om ett blandat avloppsvatten, både WC och BDT. Avloppslösningen består av kemisk fällning av fosfor och en efterföljande biologisk behandling i en markbädd. Fällningskemikalien doseras i ledningssystemet före eller i samband med slamavskiljning. Det kemfällda slammet samlas upp i slamavskiljaren.

För att undvika WC-vatten infiltreras och riskerar att påverka dricksvattenbrunnar anläggs markbädden med en tätduk i botten och renat avloppsvatten leds ut till ett dike.

5.4.4 Värdering och jämförelse av avloppssystem enligt kravspecifikationen

Alla tre beskrivna alternativen är möjliga i Stenskär. Vilket man slutligen väljer beror på tomtens förutsättningar och fastighetsägarens önskemål. Innan avloppet kan anläggas behöver man ansöka om och få tillstånd hos miljönämnden.

En värdering utifrån kravspecifikationen jämförelse av de olika beskrivna alternativen görs i Tabell 3. Olika kriterier har olika stor betydelse, varför tabellen endast ska ses som ett underlag för diskussion, och inte som en poängsammanställning där högst poäng vinner.

Tabell 3. Sammanfattande jämförelse enligt kriterierna, mellan de olika systemlösningar. +++ = klarar kriterierna med god marginal, ++ = klarar kriterierna, + = har potential att klara kriterierna, - = klarar inte kriterierna.

Parameter	Alt A Sluten tank + bdt	Alt B Urinsort + bdt	Alt C Kemisk fällning	Kommentar
Hälsoskydd	+++	+++	+	Med uppsamling av toalett i tank eller torrtoa (alt A eller B) är risken för smittspridning via avloppet minimal. En förutsättning för alternativ C är att markbädden anläggs med tätduk så att infiltration ej kan ske, men det finns alltid en risk för smittspridning när att WC-vatten släpps ut i marken. Hantering av restprodukter måste ske på ett säkert sätt.
Recipient-skydd	+++	+++	++	Alla systemen ger bra recipientskydd men alt A och B är säkrast, då merparten av näringsämnena, dvs toalettdelen, samlas upp och transporteras bort. Kemfällningen är beroende av att kemikalie är påfyllt.
Återvinning	+++	+++	+	Klosettvattnet eller urin och fekalier från torrtoalett, vilka innehåller 90 % av fosforn och 90 % av kvävet i avloppet, kan efter hygenisering återföras till produktiv mark. Östhammars kommun har precis startat ett system för att samla in klosettvatten och urin för spridning på åkermark. Kemfällt slam innehåller betydligt mindre näring, och är svårare att få acceptans för hos lantbruket.
Ekonomi	++	+++	+	Driftskostnaden för alt A beror på hur ofta tanken behöver tömmas. Alt B Urinsorterande torrtoa med eget omhändertagande är billigast att installera och har lägst driftkostnad. Alt C har en relativt hög driftskostnad i form av fällningskemikalie, slamtömning, serviceavtal.
Energi- och resurs-användning	++	+++	+	Alt A och B ger vattenbesparing jämfört med alt C, vilket är en fördel i Stenskär där grundvattentillgångarna är knappa. Inga kemikalier används i A och B och elförbrukningen är låg. Viktigt att spolmängderna i alt A hålls nere för att inte öka transporterna.
Användar-aspekter	++	+	+++	Både alt A och alt B innebär toaletter som är skiljer sig lite från standard-WC.Urinsorterande torrtoa med eget omhändertagande förutsätter en engagerad och gärna odlingsintresserad brukare. Alt C är ungefär som "i stan".
Organisation	+++	+++	+++	Anläggningarna ägs och drivs individuellt eller tillsammans med granne. Hantering av klosettvatten och slamavskiljarslam sköts av Östhammars kommun. Alt C kräver mer tillsyn än övriga alternativ, varför serviceavtal med leverantör kan behöva tecknas.
Teknik	++	+++	+++	Alla lösningarna bygger på beprövad teknik. Alla tre klarar en ojämn

	belastning över året. I alt A förutsätts lågspolande toalett, vilka ofta är mer känsliga än en konventionell toalett. Ingen av alternativen innebär infiltration av WC-vatten.

6 Slutsatser och rekommendationer

Nedan ges några sammanfattande slutsatser och rekommendationer i samband med planering av tio nya tomter i Stenskär.

- Vid ny bebyggelse på naturmark kommer dagvattenflödet från de planerade tomterna att öka med upp till tre gånger dagens flöde. Genom att redan i planeringsskedet också planera för lokalt omhändertagande av dagvatten på tomterna, kan merparten av dagvattnet dock infiltreras på tomten eller strax utanför och inte ge upphov till några större ökningar av dagvattenflöden till havet. Infiltration ger också en mycket bra rening av de föroreningar som finns i dagvattnet.
- Beräkningarna visar att vattentillgången och nybildningen av grundvatten inom planområdet räcker för den nuvarande och tillkommande bebyggelsen (beräknat på 10 fastigheter) såväl under normalår som torrår. Det bör finnas en restriktivitet mot ytterligare bebyggelse för permanentboende utöver de fastigheter som nu planeras.
- Hela norra Uppland ett riskområde för erhållande av salt grundvatten. Det är därför av stor betydelse att tillkommande brunnar i Stenskär inte görs för djupa, helst inte djupare än 60 m eftersom sannolikheten för salt grundvatten ökar kraftigt med brunnsdjup och naturligtvis vattenuttag.
- Det finns flera avloppslösningar som är möjliga för de planerade tomterna. Sluten tank med separat behandling av bad-, disk- och tvättvatten är en lösning som ger liten risk för påverkan på lokala brunnar eller på havet, och samtidigt är bekvämt för de boende.
- Infiltration av blandat avlopp (inkl WC) ska undvikas helt i Stenskär. Infiltration även av BDT-vatten bör helst undvikas i tomter i södra delen av området då detta område består av mark med hög genomsläpplighet.

Bilaga 1. Beskrivning av tomtlägen

I denna bilaga beskrivs markförhållanden på respektive tomt samt hur avrinning sker från tomten.

6.1 Tomtläge 1

Det första föreslagna tomtläget ligger i anslutning till befintliga tomter i söder och naturmark åt andra hållet. Tomten ligger på berg, med tunna jordlager och berg i dagen på större delen av tomten. Tomten sluttar åt huvudsakligen åt väster, ner mot vägen (Figur 11). En liten del av tomten lutar österut, mot havet.

Figur 9. Vy mot nordost.

Figur 10. Vy mot söder, mot vägen.

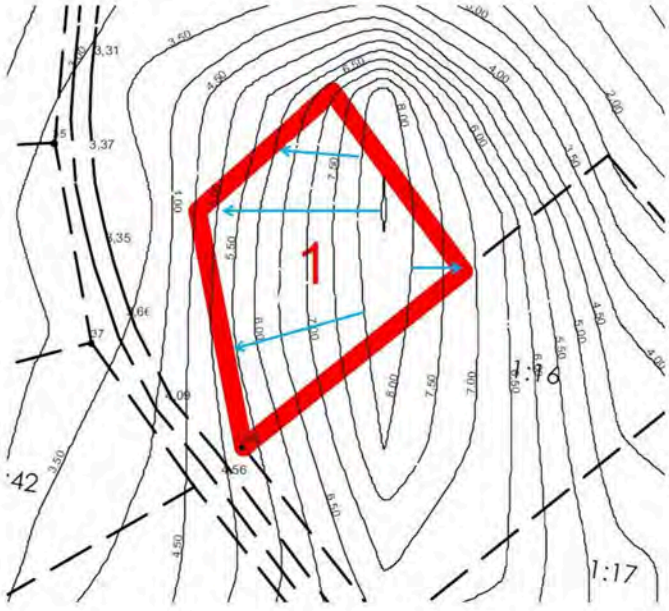

Figur 11. Avrinning från tomtläge 1 markerat med blå pilar.

I västra delen av tomten och strax utanför är det något tjockare jordlager vilket gör att dagvatten kan infiltreras. Dagvatten från den planerade tomten påverkar inte direkt någon angränsande tomt. Det dagvatten som vid intensiva eller långvariga regn inte infiltreras på tomten, kan ledas bort via vägdike.

6.2 Tomtläge 2

Tomtläget ligger i anslutning till en befintlig rad av hus i väster. Marken utgörs mestadels av sand och sandig morän. På tomten finns en grop där man tidigare tagit material, troligen då man byggde vägarna i stugområdet. I sydvästra delen av tomten kommer berget fram och det är lite högre, i övrigt ganska flackt.

Figur 12. Vy mot sydväst.

Figur 13. Vy mot nordost, mot vägen.

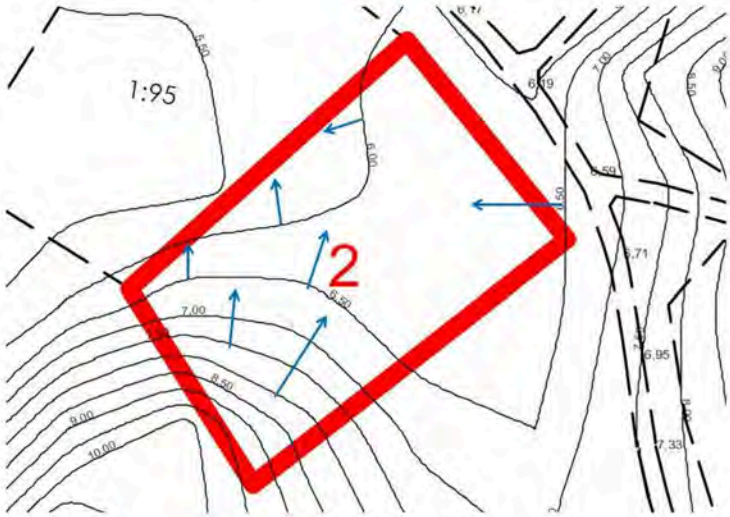

Figur 14. Avrinning från tomtläge 2 markerat med blå pilar.

Tomtläge 2 mottar viss avrinning från en liten höjd strax sydost om tomten. Det sandiga markmaterialet är gynnsamt för infiltration av dagvatten. Skulle dagvatten inte kunna infiltreras, t.ex. genom att stora delar av tomten hårdgörs, riskerar avrinnande vatten från fastigheten påverka grannfastigheten. Detta kan undvikas genom att i första hand bibehålla ytor för lokal infiltration på tomten, och i andra hand anlägga en avskärande dränering.

6.3 Tomtläge 3 och 4

De två föreslagna tomterna ligger i anslutning till befintlig bebyggelse, och är beväxt med blandskog. Marken är relativt flack, men lutar svagt söderut. Jordarten består av ett några meter tjockt moränlager.

Figur 15. Vy söderut.

Figur 16. Angränsande beteshage i söder.

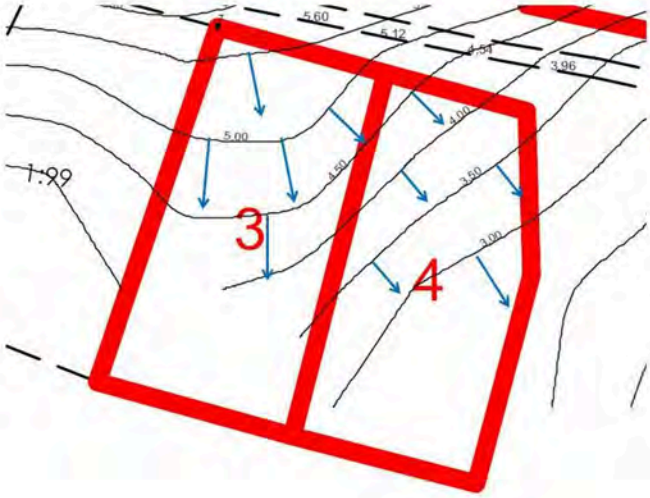

Figur 17. Avrinning från tomtlägena 3 och 4 markerat med blå pilar.

Dagvatten från tomterna 3 och 4 avrinner åt sydost. Söder om tomterna ligger en beteshage. Eventuellt avrinnande dagvatten från fastigheterna kan därför infiltrera i naturmark och riskerar inte att påverka t.ex. någon granntomt eller vägdikessystemet i området.

6.4 Tomtläge 5

Den föreslagna tomten består av obebyggd mark mellan två nuvarande grupper av hus. Marken är flack och idag bevuxen med granskog. Enligt jordartskartan sand, men troligen snarare sandig morän.

Figur 18. Vy mot nordost.

Figur 19. Dike längs nordvästra tomtgränsen, fotograferat från vägen.

Figur 20. Avrinning från tomtläge 5 markerat med blå pilar.

Avrinning från tomtläge 5 sker norrut, och samlas upp i ett skogsdike som ligger i tomtgräns mot grannliggande fastighet och som ansluter till dike i vägkanten. Tomten mottar viss avrinning från naturmark i sydost.

6.5 Tomtläge 6

Tomtläget ansluter till befintliga hus åt båda hållen. Tre tomter är föreslagna på platsen. Tomterna lutar västerut. Närmast vägen är det lågt och delvis sankt, medan mellersta och bakre delarna av tomterna ligger på berg med tunna jordlager och berg i dagen.

Figur 21. Vy mot nordost.

Figur 22. Vy åt sydväst, mot vägen, där det är lite lägre.

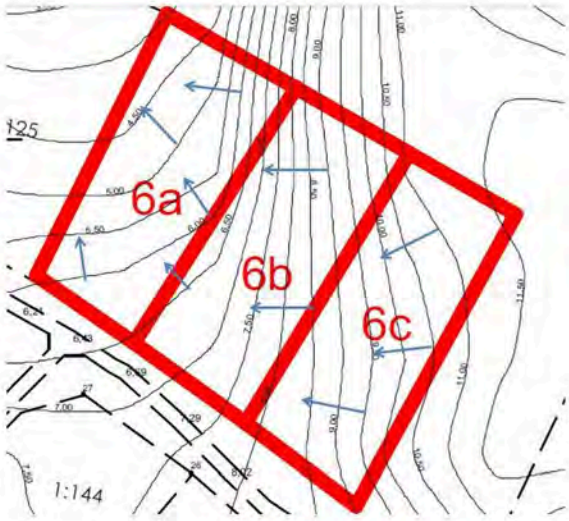

Figur 23. Avrinning från de föreslagna tomterna 6a, b, c, markerat med blå pilar.

Avrinning från tomterna 6c och 6b sker västerut, och nordväst från 6a. Avrinnande vatten från tomt 6c påverkar således tomt 6b, osv. Detta behöver man ta hänsyn till vid placering av byggnader och det kan även finnas behov av att anlägga avskärande dränering/diken om bebyggelsen inte helt kan anpassas så att den inte hamnar i avrinningsvägarna. Tomt 6c mottar också eventuellt avrinnande vatten från naturmarken öster om tomterna. Eventuellt dagvatten som inte omhändertagits inom tomterna kommer att kunna infiltrera i omgivande naturmark nordost om tomterna, och belastar inte vägdikena i området.

6.6 Tomtläge 7 och 8

De föreslagna tomterna ligger på rad i en kil mellan befintlig bebyggelse i ett kvarter. Området består av ängsmark med gles lövskog. Tomt nr 7 sluttar norrut mot vägen, och tomt nr 8 sluttar mot vägen i söder. I gränsen mellan tomterna är det berg med tunna jordlager och berg i dagen, medan det är morän längre ut mot respektive väg.

Figur 24. Tomtläge 7, vy från vägen.

Figur 25. Tomtläge 8, vy söderut, mot vägen.

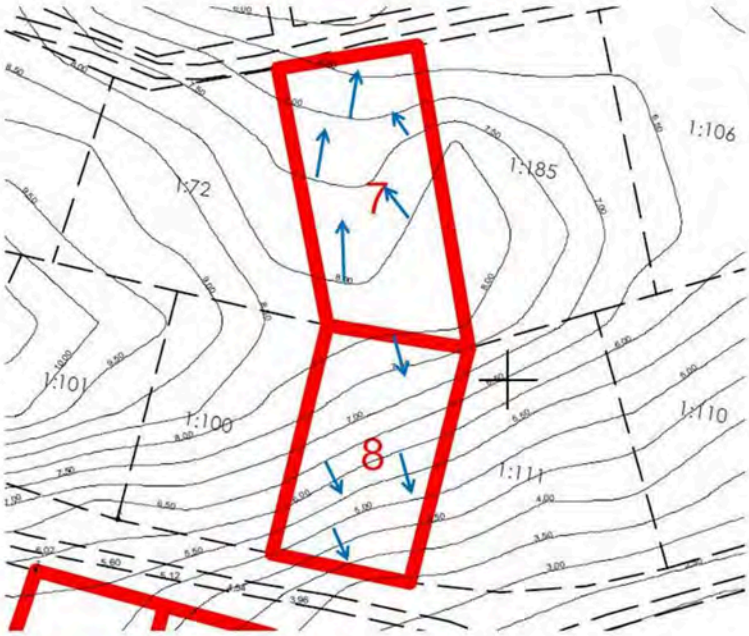

Figur 26. Avrinning från tomtläge 7 och 8 markerat med blå pilar.

Dagvatten från tomterna 7 och 8 avrinner norrut respektive söderut, ut mot väg och vägdike på varje sida, och påverkar inte någon grannliggande fastighet. Det sandiga markmaterialet på delar av tomterna är gynnsamt för infiltration av dagvatten.

Bilaga 2. Beskrivning av avloppslösningar

6.7 WC till sluten tank och separat behandling av BDT-vatten i kompaktfilter, sprayfilter eller filterbox

6.7.1 Allmän beskrivning

Avloppslösningen bygger på ett källsorterande system där klosettvattnet (dvs. vattnet från toaletten, ibland kallat svartvatten) och det övriga avloppsvattnet, det s.k. BDT-vattnet, behandlas separat. Genom att utsortera klosettvattnet i en separat fraktion avlastar man det övriga avloppsvattnet från merparten av närsalter och smittämnen. Detta gör att en enklare rening krävs för det övriga avloppsvattnet och att toalettavfallet efter hygienisering kan användas som gödsel- eller jordförbättringsmedel. En förutsättning för att möjliggöra systemet är att klosettvattnet avskiljs med små vattenmängder. Därför installeras extremt snålspolande toaletter, dvs. toaletter med en spolvattenmängd på max 1 liter per spolning. Klosettvattnet skall betraktas som ett gödselmedel som efter hygienisering, t.ex. genom våtkompostering, skall avsättas inom jordbruk eller annan produktion.

BDT-vattnet innehåller små mängder näringsämnen och smittämnen men höga halter av syreförbrukande ämnen (BOD). Detta behandlas i en biologisk behandling t.ex. i ett kompaktfilter, ett sprayfilter eller en infiltration.

6.7.2 Teknik och dimensionering

För att systemet ska vara miljövänligt och ekonomiskt fördelaktigt måste spolvattenmängderna minskas så mycket som möjligt och det är därför viktigt att extremt snålspolande toaletter installeras och att dessa toaletter används på rätt sätt. De extremt snålspolande toaletterna som visat sig fungera bäst bygger på vakuumteknik, vilket innebär att toalettavfallet transporteras bort genom undertryck i ledningarna, och det enda vatten som går åt är det som finns i vattenlåset.

I vakuumsystem för enskilda hus skapas vakuum endast i samband med spolning. Detta system är driftssäkert och enkelt att använda. Varje hushåll har en egen tank för uppsamling av klosettvatten, och möjlighet att koppla på upp till fyra toaletter på sin tank. Ett foto med exempel på olika komponenter i systemet visas i Figur 27 . På marknaden finns idag minst tre leverantörer av vakuumtoaletter anpassade för enskilda hus.

Figur 27. Exempel på toalettsystem med vakuumtoalett och sluten tank (uppställt för demonstration). Elektronikbox för styrning längst ned till vänster, till höger uppsamlingstank med vakuumenhet.

Mängden klosettvatten som samlas upp beror på vilken toalett som väljs och hur motiverade användarna är för att spara vatten. En sluten tank med en volym på 3 m^3 beräknas räcka för tömning 1-2 gånger per år och hushåll (beroende på storlek på hushållet samt hemmavarograd).

BDT-vattnet leds med självfall eller pumpas till en slamavskiljare och en efterföljande biologisk rening t.ex. kompaktfilter, sprayfilter eller filterbox, se exempel i Figur 28. I ett kompaktfilter sker spridningen med självfall men i ett artificiellt spridarlager. Sprayfilter bygger på samma principer som markbäddar, men vattnet sprayas ut med hjälp av en dysa över filterbädden. Den effektiva spridningen och luftningen gör att filtret kan belastas mycket hårdare och därmed göras mycket mindre. Filterbox innebär att filtermaterialet ligger inkapslat och anläggningen köps nyckelfärdig.

Figur 28. Exempel på utformning av små kompakta behandlingsanläggningar för bad-, disk- och tvättvatten, lämpliga för fritidsboende.

De föreslagna tomterna i Stenskär är stora, ca 3 000 m^2, vilket betyder att det finns gott om plats för en avloppsanläggning. Vissa tomter har dock tunna jordlager och berg i dagen på en stor del av ytan. För dessa är en kompakt anläggning mer intressant. Det kan också bli aktuellt att pumpa en upphöjd bädd, om det är svårt att hitta tillräckligt jorddjup och avstånd till grundvattenytan.

6.7.3 Hantering av avloppsfraktioner

Avloppsfraktionerna, som med denna avloppslösning består av BDT-slam och klosettvatten, räknas som ett hushållsavfall som hämtas av kommunens renhållningsentreprenör.

Det uppsamlade klosettvattnet är intressant för spridning som gödning på åkermark, men måste hygieniseras först, t.ex. genom våtkompostering eller långtidslagring. Östhammars kommun har precis byggt ett system för hygienisering och återföring avloppsfraktioner till åkermark, så klosettvattnet kan tas om hand i denna anläggning.

6.7.4 Drift och underhåll

Fastighetsägare ansvarar för drift och underhåll av sin egen anläggning. I driften av systemet ingår följande:

- Tömning av uppsamlingstank för klosettvatten, ca 1-2 ggr/år. Tömningen sker antingen via löpande abonnemang, eller via budning vid behov, och utförs av kommunens slamentreprenör. [6]

[6] Östhammars kommun. 2017. Renhållningstaxa.

- Tömning av slamavskiljare för BDT, 1 gång/vartannat år. Tömningen sker på abonnemang via kommunens slamentreprenör.
- Kontroll av avloppsanläggningen några gånger per år, görs av fastighetsägaren. kontroll av slamavskiljare, etc.

6.7.5 Ekonomi

Kostnaderna för avloppslösningen beror delvis på val av fabrikat, dels på markförhållanden på varje enskild tomt och är därmed svåra att beräkna i detalj i detta skede. Därför ges endast en översiktlig kostnadsberäkning i Tabell 4.

Driftskostnaden utgörs av tömning av klosettvatten 1-2 ggr/år samt slamtömning av BDT 1 gång/vartannat år. Såsom renhållningstaxan är utformad i Östhammar tjänar man in investeringskostnaden för en större tank på några år, genom att tömningskostnaderna blir lägre per kubikmeter. Skötsel av systemet är relativt enkelt och kan utföras av fastighetsägarna själva, och medför därför ingen extra kostnad.

Tabell 4. Översiktlig kostnadsberäkning. Offert från leverantören bör begäras in för en säker kostnadsuppgift. Kostnader är inkl. moms.

Investering	Kostnad	Kommentar
Toalett samt vakuumenhet och uppsamlingstank	80 000	En toalett inklusive installation. Kostnaden varierar beroende på fabrikat och antal toaletter.
BDT-anläggning, inkl. ledningar, slamavskiljare och behandling	60 000	Inklusive installation
Summa investering	140 000	
Drift (kr/år)		
El för vakuum	50	50 kWh/år
Slamtömning	500	Hämtning 1 gång vartannat år.[7]
Tömning av klosettvatten	2100	Räknat på tömning i genomsnitt 1,5 ggr/år, för en tankvolym på 3 m^3.
Årlig driftkostnad	2650	

6.8 B. Urinsorterande torrtoalett och behandling av BDT-vatten i kompaktfilter, sprayfilter eller filterbox

6.8.1 Allmän beskrivning

Urinsortering i torrtoalett är ett enkelt, billigt och miljömässigt fördelaktigt sätt att lösa avloppshanteringen. Systemet består av en toalettstol där urin utsorteras i den främre delen av toaletten och utspolas med en liten mängd vatten. Fekalier och papper faller från den bakre delen av toaletten till ett ventilerat uppsamlingskärl placerat direkt under stolen.

[7] Östhammars kommun. 2007. Renhållningstaxa.

Urinen, som innehåller merparten av näringsämnena, uppsamlas i en sluten tank och kan nyttiggöras som gödselmedel. Fekaliefraktionen (fekalier och papper) är den smittfarliga fraktionen i avloppsvattnet. Genom intorkning i uppsamlingskärlet avlägsnas lukt och smittämnen. Efter torkning kan restprodukten eldas upp eller komposteras för användning, t.ex. som anläggningsjord.

BDT-vattnet innehåller små mängder näringsämnen och smittämnen men höga halter av syreförbrukande ämnen (BOD). Detta vatten behandlas därför lämpligen i ett aerobt biologiskt filter, t.ex. en infiltrationsanläggning, en konventionell markbädd eller en markbädd förstärkt med artificiellt spridarlager. Det primära syftet med behandlingen är att mineralisera lättnedbrytbara organiska ämnen så att inte besvärande lukt uppkommer.

6.8.2 Teknik och dimensionering

För utsortering av urin och fekalier används med fördel en toalettstol i sanitetsporslin, se Figur 29. Uppsamling av fekalier görs i lufttätt uppsamlingsutrymme under toaletten i vilken uppsamlingskärl förvaras. Uppsamlingsutrymmet placeras så att tömning underlättas, t.ex. i en krypgrund eller källare med åtkomst utifrån. På marknaden finns också flera olika urinsorterande toalettstolar i plast, där uppsamlingen sker i toaletten. Som komplement till toaletten kan urinoar installeras.

Figur 29. Exempel på urinsorterande torrtoalett i porslin samt uppsamlingsbehållare för fekalier placerad i krypgrund under toaletten.

Urinlösningen (urin plus spolvatten) leds med självfall till uppsamlingsställe som samlokaliseras till platsen för slamavskiljning av BDT-vattnet. Utformning och dimensionering av lagringsvolym görs så att lämpligt tömningsintervall och säkerhet mot överfyllnad uppnås.

BDT-vattnet innehåller små mängder näringsämnen och smittämnen men höga halter av syreförbrukande ämnen (BOD). Detta behandlas i en biologisk behandling t.ex. i ett kompaktfilter, ett sprayfilter eller i filterbox.

Mängden urin + vatten som samlas upp beror på vilken toalett som väljs och hur mycket spolvatten som går åt. En sluten tank med en volym på 3 m^3 beräknas räcka 1-2 år för ett hushåll innan tömning behövs (beroende på storlek på hushållet samt hemmavarograd).

6.8.3 Hantering av avloppsfraktioner

Avloppsfraktionerna med denna avloppslösning består av BDT-slam, urin och torra fekalier.

Den uppsamlade urinen är intressant för spridning på åkermark, men måste hygieniseras först genom långtidslagring. Även fekalierna kan vara intressanta ur lantbrukssynpunkt.

Östhammars kommun har precis fått igång ett system för hygienisering av avloppsfraktioner för spridning på åkermark.

Vanligt med denna typ av system är att de boende själva tar hand om både urin och fekalier genom kompostering i en latrinkompost (Figur 30) och på så sätt får ett värdefullt gödningsmedel samt undviker kostnaden för kommunal hämtning. Urinen sprids i trädgården under växtsäsongen, och fekalier komposteras i en latrinkompost för senare användning som jordförbättringsmedel i trädgårdens blomrabatter. Ansökan om eget omhändertagande av urin och fekalier görs hos Östhammar kommun.

Figur 30. Fekalier från en urinsorterande torrtoalett kan tas hand om på den egna tomten, genom kompostering i en latrinkompost.

6.8.4 Drift och underhåll

För individuella avloppslösningar på varje tomt ansvarar fastighetsägarna för drift och underhåll. I driften av systemet ingår följande:

- Tömning av uppsamlingstank för urin, ca 1 gång/år. Görs antingen av kommunens slamentreprenör eller av fastighetsägaren själv.
- Tömning av uppsamlingskärl för fekalier, beror på toalettyp, t.ex. varannan månad, görs av fastighetsägaren.
- Tömning av slamavskiljare för BDT, 1 gång/vartannat år, görs av kommunens slamentreprenör.
- Kontroll av BDT-anläggningen ca 1-2 ggr/år: kontroll av slamavskiljare, etc.

6.8.5 Ekonomi

Kostnaderna för avloppslösningen beror delvis på val av fabrikat, dels på markförhållanden på varje enskild tomt och är därmed svåra att beräkna i detalj i detta skede. Därför ges endast en översiktlig kostnadsberäkning i Tabell 6.

Driftskostnaden utgörs av slamtömning av BDT 1 gång/vartannat år, och eventuell hämtning av urin och fekalier. Skötsel av systemet är relativt enkelt och kan utföras av fastighetsägaren själv, och medför därför ingen extra kostnad.

Tabell 5. Översiktlig kostnadsberäkning. Offert från leverantören bör begäras in för en säker kostnadsuppgift. I exemplet har antagits att eget omhändertagande sker av urin och fekalier. Kostnader är inkl. moms.

Investering	Kostnad	Kommentar
Toalett och uppsamlingstank	30 000	En toalett inklusive installation. Kostnaden varierar beroende på fabrikat.
BDT-anläggning, inkl. ledningar, slamavskiljare och behandling	60 000	Inklusive installation
Summa investering	90 000	
Drift (kr/år)		
Slamtömning BDT	750	Hämtning 1 gång vartannat år.[8]
Årlig driftkostnad	750	

6.9 Kemisk fällning och biologisk behandling i markbädd med tät botten

6.9.1 Allmän beskrivning

Avloppslösningen består av kemisk fällning av fosfor och en efterföljande biologisk behandling i en markbädd. Fällningskemikalien doseras i ledningssystemet före eller i samband med slamavskiljning. Det kemfällda slammet samlas upp i slamavskiljaren.

För att undvika WC-vatten infiltreras och riskerar att påverka dricksvattenbrunnar anläggs markbädden med en tätduk i botten och renat avloppsvatten leds ut till ett dike.

6.9.2 Teknik och dimensionering

Eftersom slammängden blir större vid kemfällning måste därför slamavskiljaren vara större än vanligt för att rymma den ökade slammängden, 4 m^3 brukar rekommenderas för ett permanentboende hushåll.

I figuren nedan finns exempel på produkter för kemisk fällning i enskilda avlopp som ska kombineras med en markbädd (i vissa fall leverantörens egen variant av markbädd). De två översta fällningsenheterna placeras inomhus, där kemikalien doseras ned i avloppet. I de två nedersta sker fällningen direkt i slamavskiljaren.

[8] Östhammars kommun. 2017. Renhållningstaxa.

Figur 31. Exempel på produkter med kemisk fällning som kombineras med en markbädd eller motsvarande. De två översta monteras inne i huset och ansluts till avloppet, de två nedersta fäller direkt i slamavskiljaren. (Bilder från Ekotreat/Fann, Effluxiq, Uponor och Baga)

Markbädden anläggs med tätduk i botten för att undvika infiltration till grundvattnet. Flera av tillverkarna har en egen variant av markbädd som säljs tillsammans med kemfällningsenheten.

6.9.3 Hantering av avloppsfraktioner

Avloppsfraktionerna, som med denna avloppslösning består av kemfällt slam, räknas som ett hushållsavfall som hämtas av kommunens renhållningsentreprenör.

Det fosforrika slammet är mer intressant för användning inom lantbruket än ett vanligt trekammarbrunnsslam, men i dagsläget omhändertas detta slam i det kommunala reningsverket. Möjligheten till kretslopp är därför liten och avhängig av att det kommunala slammet sprids på åkermark.

6.9.4 Drift och underhåll

För individuella avloppslösningar på varje tomt ansvarar fastighetsägarna för drift och underhåll. I driften av systemet ingår följande:

- Tömning av slamavskiljare, ca 1-2 gång/år. Görs av kommunens slamentreprenör.
- Kontroll av fällningsenheten. Vissa leverantörer erbjuder service avtal.
- Kontroll av markbädd, görs av fastighetsägaren några gånger per år.

6.9.5 Ekonomi

Kostnaderna för avloppslösningen beror delvis på val av fabrikat, dels på markförhållanden på varje enskild tomt och är därmed svåra att beräkna i detalj i detta skede. Därför ges endast en översiktlig kostnadsberäkning i Tabell 6.

Driftskostnaden utgörs av slamtömning 1-2 gånger per år, fällningskemikalie, el samt ev serviceavtal med leverantören.

Tabell 6. Översiktlig kostnadsberäkning. Offert från leverantören bör begäras in för en säker kostnadsuppgift. Kostnader är inkl. moms.

Investering	**Kostnad (kr)**	**Kommentar**
Fällningsenhet, slamavskiljare	40 000	Beror på fabrikat.
Filterbädd	60-80 000	Inklusive installation
Summa investering	100-120 000	
Drift (kr/år)		
Slamtömning	2000	Hämtning 1-2 gånger per år.[9]
Kemikalier, el	1000	
Serviceavtal	3500	Inkluderar byte av slitdelar.
Årlig driftkostnad	6 500 kr	

[9] Östhammars kommun. 2007. Renhållningstaxa.

Grundvattentillgång för småhusbebyggelse på del av fastigheten Stenskär 1:1, Östhammars kommun

Bo Olofsson
2017-09-12

AQUATER
Ormstavägen 17
186 35 Vallentuna

Tel: 08 17 86 33
Mob: 070 361 7652
boolof@aquater.se

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

UPPDRAGETS SYFTE OCH UPPLÄGGNING 3
Bakgrund *3*
METODIK 3
GWBal *3*
SaltRisk *3*
Sprickstudier *4*
UNDERLAGSMATERIAL 4
GENERELL PLATSBESKRIVNING 4
Topografi, markanvändning *4*
Geologi *5*
Geologiska förutsättningar för vattentillgång *7*
STATISTISKA BEARBETNINGAR AV BRUNNSDATA FRÅN STENSKÄR 8
VATTENBALANS 9
VATTENFÖRSÖRJNING FÖR FASTIGHETERNA 14
VATTENKEMISKA FÖRHÅLLANDEN 14
Vattenkemiska data *14*
DISKUSSION OCH SLUTSATSER 17
REFERENSER 18

Uppdragets syfte och uppläggning

Bakgrund

En ny detaljplan kommer att upprättas över Stenskär i Östhammars kommun utifrån komplettering av befintligt bebyggelse med 10 nya tomter. De kompletterande tomterna ligger insprängda i befintlig bebyggelse, huvudsakligen med fritidsbebyggelse med en mindre andel permanentboende i området. Östhammars kommun har givit ett positivt planbesked men som komplettering krävs bland annat en bedömning av tillgången på dricksvatten. Eftersom tomterna ligger insprängda i befintlig bebyggelse krävs en generell beräkning av vattentillgångarna i de delar av bebyggelseområdet som kan beröras av ökade vattenuttag. Ett uttag från en ny fastighet i redan befintlig bebyggelse kan tveklöst komma att påverka omkringliggande vattentillgångar varför ett större grepp beträffande vattentillgångarna måste tas. Exakt lokalisering av nya brunnar inom de tillkommande fastigheterna samt deras konstruktion görs i allmänhet av (helst certifierade) brunnsborrare

Föreliggande studie syftar till att generellt beräkna vattentillgången i det föreslagna planområdet för att kunna bedöma möjligheterna till ökad bebyggelse, liksom en generell bedömning av vattenkvalitet i området i den mån sådana data gått att uppbringa. Uppdraget omfattar även en generell bedömning av risken för erhållande av salt grundvatten.

Metodik

Bedömningarna görs genom beräkning av grundvattenbalansen inom området med datorprogrammet GWBal samt bedömning av risk för salt grundvatten genom programmet SaltRisk som är en variabelbaserad bedömningsmetodik baserad på den s k RV-metoden. Samtliga metoder har utvecklats vid KTH av undertecknad och beskrivs kort nedan.

GWBal

Balansberäkningen baseras generellt på uppgifter om nederbördsfördelning (data från SMHI), uppgifter om förväntad vattenförbrukning samt hydrogeologiska kriterier i form av möjliga grundvattenreservoarer. En modellering görs i programmet GWBal för att se huruvida grundattentillgången i området kan försörja det föreslagna antalet fastigheter. Det går alltså inte att klarlägga exakt vattentillgång i en enskild punkt, vilket är helt beroende av den lokala uppspräckningen av berget och kräver borrning och provpumpning, utan enbart om förutsättningarna för försörjning med grundvatten är uppfyllda, dvs att tillräcklig mängd grundvatten kan bildas och lagras i området.

SaltRisk

En översiktlig bedömning av risken för salt grundvatten görs genom programmet SaltRisk. Metodiken bygger på RV-metoden, dvs det görs en värdering av ca 15 faktorer (naturgivna, tekniska och avståndsfaktorer). Faktorerna är valda utifrån statistisk bearbetning av ett stort antal brunnar, främst i Stockholms län men förhållandena bedöms likartade i stora delar av Uppsala kommun. Faktorerna klassas, viktas och en sammanlagd bedömning görs dels av risken för salt grundvatten, dels av säkerheten i bestämningen, vilken till stor del är beroende av tillgång till information från området.

Sprickstudier

Studien har omfattat ett fältbesök varvid samtliga föreslagna tomter studerats och i den mån det varit möjligt deras geologiska förhållanden och förutsättningar för VA-lösningar bedömts. I hällar i området har sprickriktningar och sprickfrekvens översiktligt uppmätts för att ge värden på berggrundens vattenlagrande egenskaper.

Underlagsmaterial

Underlagsmaterialet har bestått av kartmaterial från SGU, Östhammars kommun och Lantmäteriet, digitala brunnsdata från SGU samt geologiska data från fältstudier i området. Berg i dagen inom området har undersökts utifrån sprickfrekvens och dominerande sprickriktningar, liksom okulär bergartsbestämning. Slutligen har jordlagrens mäktighet och sammansättning bedömts okulärt.

Generell platsbeskrivning

Topografi, markanvändning

Planområdet Stenskär är beläget några km nordväst om Oregrund i Östhammars kommun och utgör en tämligen flack nordsträckande udde i Öregrundsgrepen. Området är sedan 1950-talet planlagt och bebyggt med huvudsakligen fritidshus. Den äldre men gällande byggnadsplanen fastställdes 1955. Med tiden har allt fler av husen blivit permanentbebodda, uppskattningsvis omkring 10%. I Östhammars kommuns översiktsplan från 2016 anges att Stenskär med tiden kan bli alltmer attraktivt för permanentboende vilket anses vara positivt för samhällsservicen i regionen. Kommunal VA-utbyggnad till området ligger dock i låg prioritet och planeras att byggas ut först på lång sikt.

Uppskattningsvis är idag hälften av marken inom planområdet tomtmark med förhållandevis stora tomter, 3-5000 m2. En översiktlig beräkning visar att det idag finns omkring 130 bebyggda tomter inom byggnadsplanområdet samt ett antal, ca 3, synbarligen obebyggda.

Området är till stor del, även på tomtmark, bevuxen med blandskog.

Totalt planeras en förtätning med 10 nya fastigheter, se figur 1. Topografiskt är området flackt till småkuperat och överstiger endast lokalt 10 m ö h.

Undersökningsområdet har avgränsats, dels utifrån planområdets utbredning, dels med hänsyn till att bebyggelsen nyttjar samma grundvattentillgångar. Det finns naturligtvis ett grundvattenflöde över den markerade plangränsen, dels naturligt, dels inducerat genom grundvattenuttag men flödet kan gå i båda riktningarna. Det är också viktigt att det grundvatten som tas ut kan förnyas inom det avgränsade området eftersom det finns omkringliggande bebyggelseområden.

Figur 1 *Stenskär. De tillkommande fastigheterna är markerade med rött och är utspridda inom planområdet. Det markerade området (streckad linje) utgör den avgränsning som görs för dricksvattenutredningen.*

Geologi

Berggrunden

Berggrunden i regionen består till stor del av rödgrå medel- till finkorning granit, tillhörande de s k urgraniterna, med en ställvis svag förskiffring. **figur 2**. I sydost finns ett större parti av amfibolit samt längs i norr utgörs berget av sura vulkaniska bergarter. Ett antal sprickzoner, i orientering ost-väst samt nordväst-sydost finns framförallt i södra delen av planområdet. Dessa kan ofta ses som brantare hällkanter eller mindre dalgångar men är i regel ganska små och inte uthålliga.

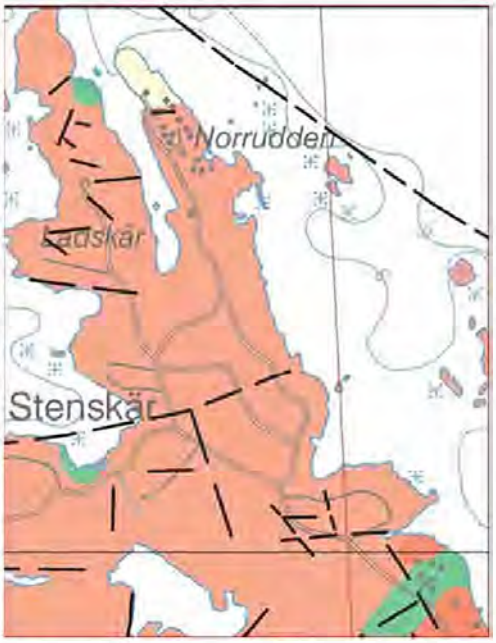

Figur 2. *Berggrundskarta. Röd färg markerar äldre rödaktig granit. Gröna områden består av amfibolit och ljusgula av sura vulkaniska bergarter. De svarta strecken är grovt tolkade sprickzoner.*

Jordlagren

Jordlagren visas som ett utsnitt ur SGUs jordartskarta, **figur 3**. Området präglas av betydande andel hällmark (ca 22%), framförallt inom topografiskt högre områden samt kustnära. Berget är i ytan ofta täckt av morän (54%) som till betydande del är lerig. Glaciallera täcker lokalt moränen men omfattar endast omkring 3% av ytan. I sydöstra delen av planområdet finns större sammanhängande områden med svallsand/svallgrus, totalt 14% av ytan. I sydväst avgränsas planområdet av en mindre sjö och i anslutning till sjön består marken av organiska jordar.

Jordmäktigheten har beräknats av SGU utifrån brunnsdata samt kunskap om jordarternas fördelning. I norra delen av området är jordlagren tunna eller mycket tunna (<1-2 m) medan i söder finns lokala områden där jordmäktigheten kan antas vara betydligt större (>5 m), **figur 4**.

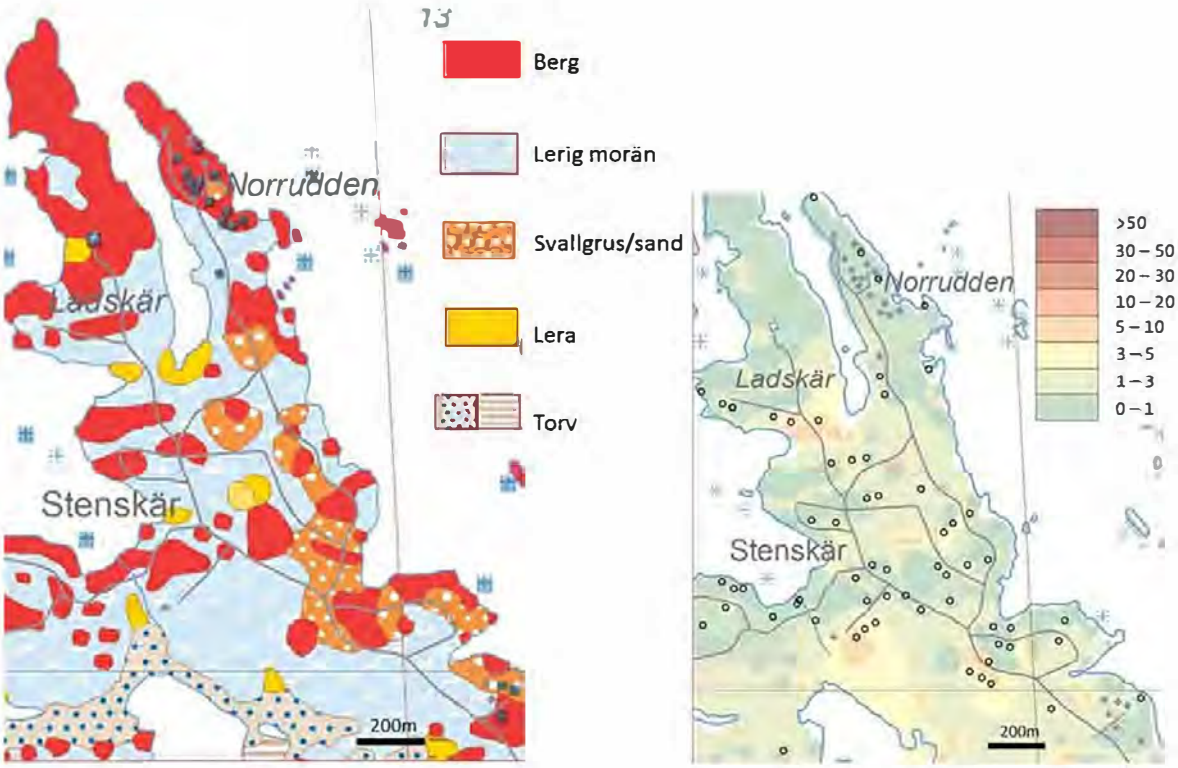

Figur 3 och 4 *Utsnitt ur SGUs digitala jordartsgeologiska karta (t.v) samt en beräkning av jordlagrens mäktighet. (t.h) © SGU)*

Geologiska förutsättningar för vattentillgång

Generellt är förutsättningarna för vattenuttag i området begränsade. Möjligheterna att magasinera vatten i berg är små. Det moränlager som dominerar området är lerigt och därför begränsat genomsläpplig. Ren glaciallera upptar dock endast en liten del av området (3%). Av stor betydelse för grundvattenbildningen är de lager av svallsand/svallgrus som återfinns i sydöstra delen av planområdet. De har dock troligtvis en begränsad mäktighet, vanligtvis 1-2 meter. I södra delen av området ökar jordmäktigheten och kan på vissa ställen vara över 5 m, vilket generellt är gynnsamt för vattenlagringskapaciteten. I sydost gränsar området till en mindre sjö som kan ge ett tillskott till grundvattenbildningen. Erarenhetsmässigt från denna geologiska terrängtyp, ökar vattentillgången i allmänhet i anslutning till sjöar. De våtmarker som omger sjön kan bidra till vattenförsörjningen men samtidigt i viss mån påverka vattenkvaliteten.

De topografiska höjdskillnaderna i området är generellt små och överstiger sällan 10 m. Detta gör att endast en mindre del av bergakviferen, uppskattningsvis ner till -10 m kan påräknas bidra till lagring av ett sött dricksvatten. De huvudsakliga grundvattenmagasinen återfinns i regel i jordlagren. Inom planområdet är dock jordlagrens magasinerande möjligheter relativt begränsade, förutom de sand- och grusförekomster som påträffas.

Bearbetning av brunnskapacitetsdata från brunnsarkivet visar att den regionala hydrauliska konduktiviteten (dvs genomsläppligheten av vatten) för den bergart som dominerar i detta område är $0.112*10^{-6}$ m/s (Söderholm m fl 1985). Mediankapaciteten är 940 l/tim och mediandjupet för dessa (ca 1100) bergborrade brunnar i Uppsala län är 60 m.

Som jämförelse med Stenskär presenteras också en aktuell totalsammanställning av data ur brunnsarkivet från Uppsala län för samtliga bergarter och områden och som omfattar ca 25000 brunnar visas i **tabell 1**.

Variable	Descriptive Statistics (brunnar_lan03)						
	Valid N	Mean	Median	Minimum	Maximum	Percentile 10.00000	Percentile 90.00000
VATTENMANGD	24495	2505.0	700.0	0	300000	80	6000
GRUNDVATTENNIVA	15004	5.4	5.0	0	1000	2	10
TOTALDJUP	28330	101.0	88.0	2	400	31	190
DJUP_TILL_BERG	28024	5.8	4.0	0	80	1	13

Tabell 1 *Statistisk sammanställning av brunnsdata ur SGUs brunnsarkiv över Uppsala län. Given vattenmängd anges i liter/tim och övriga parametrar i m.*

Mediankapaciteten är 700 l/tim och medianjorddjupet vid borrpunkterna ca 4 m. Eftersom denna databas även omfattar en stor mängd s k energibrunnar som är betydligt djupare än brunnar för vattentäktsändamål, så blir mediandjupet över 100 m. I kustområden vore det direkt olämpligt att borra så djupa borrhål för vattenförsörjning då vattenkvaliteten riskerar att kraftigt försämras. Jag avråder därför starkt att i kustnära områden med tämligen flack topografi borra djupare än 60 m, undantagsvis dock för energiändamål.

Statistiska bearbetningar av brunnsdata från Stenskär

Data om brunnar från Stenskär har inhämtats från SGUs brunnsarkiv. Vattenförsörjningen i området baseras idag huvudsakligen på enskilda borrade brunnar. Drygt 40 av brunnarna i Stenskär finns dokumenterade genom brunnsprotokoll i SGUs brunnsdataarkiv. En sammanställning av dessa brunnar visas i **tabell 2**

Variable	Descriptive Statistics (brunnar_stenskär)							
	Valid N	Mean	Median	Minimum	Maximum	Percentile 10.00000	Percentile 90.00000	Range
VATTENMANGD	43	1086	400.0	2	15000	125	3000	14998
GRUNDVATTENNIVA	24	4	3.5	0	8	2	7	8
TOTALDJUP	43	61	60.0	21	120	30	97	99
DJUP_TILL_BERG	41	2	1.8	0	11	0	5	11

Tabell 2 *Brunnar i Stenskär som återfinns i SGUs brunnsarkiv, totalt drygt 40 brunnar. Given vattenmängd anges i liter/tim och övriga parametrar i m.*

Brunnens kapacitet, dvs vattenmängden är i regel uppmätt på enkelt sätt genom återhämtning i samband med brunnsborrningen. Det är därför inte ovanligt att den är överdriven. Dessutom gör igensättningar att den verkliga kapaciteten i regel minskar med tiden. Vattenmängden ligger på 400 l/tim och kan jämföras med Uppsala län som helhet där kapaciteten är omkring 700 l/tim. Brunnarnas mediandjup i Stenskär ligger kring 60 m och jorddjupet i borrpunkterna knappt 2 m.

Det är dock viktigt att förstå att dessa kapacitetsvärden inte säger någonting alls om områdets vattenhållande egenskaper, dvs hur mycket vatten det finns att tillgå, utan endast hur mycket vatten det genomsnittligt går att ta upp ur en brunn vid ett visst tillfälle. En stor vattenkapacitet skulle ju istället kunna innebära att grundvattenmagasinen kan tömmas snabbare.

En sammanställning över brunnar och deras kapacitet i Stenskär visas även i **figur 5**

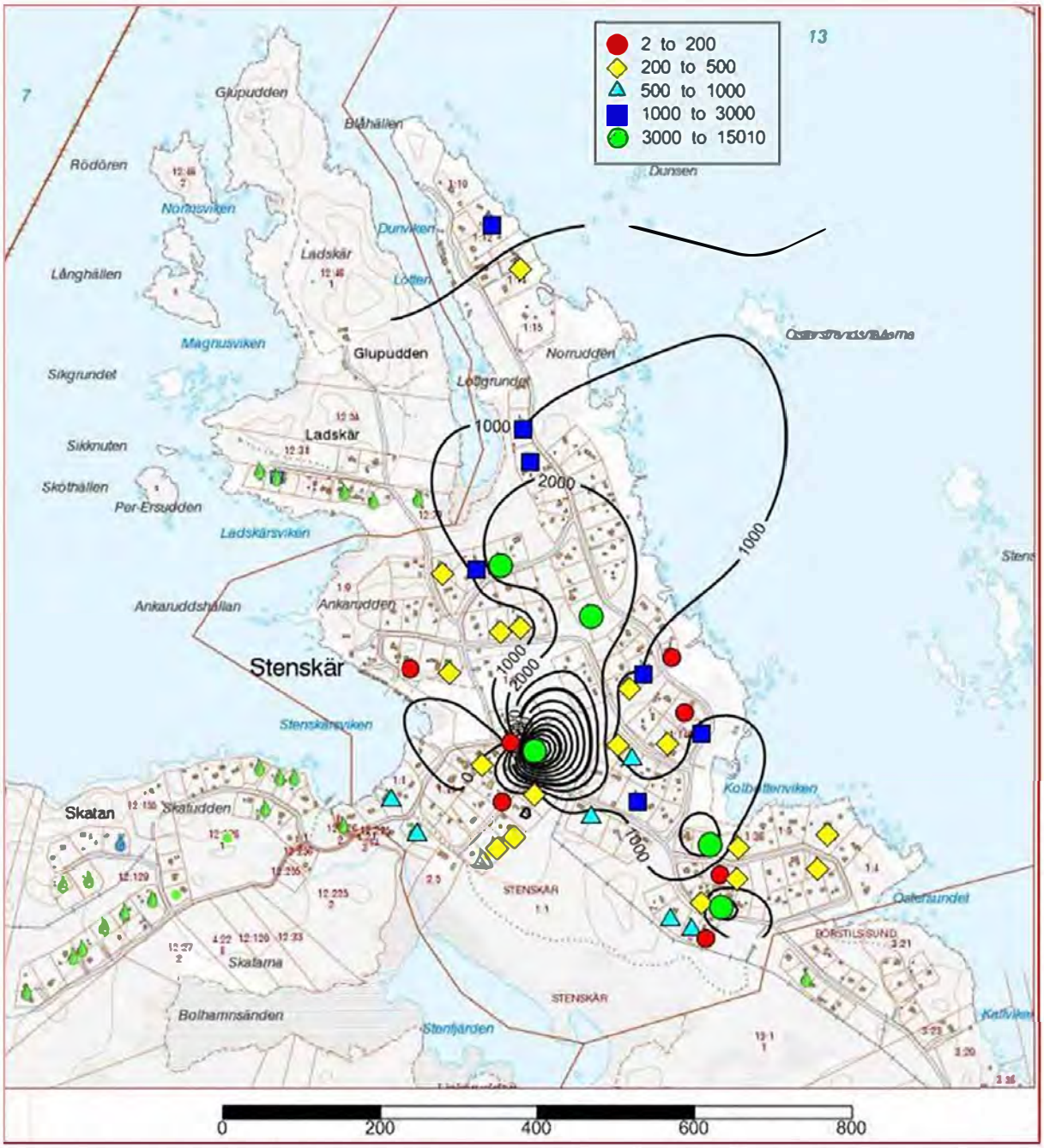

Figur 5 *Angiven brunnskapacitet i brunnar i Stenskär, bearbetat från Brunnsarkivet vid SGU. Isokurvorna är gjorda med kriging, dvs statistiskt framtagna, och är naturligtvis helt irrelevanta i havet. Kapaciteten anges som l/tim.*

Vattenbalans

En vattenbalans har upprättats med hjälp av programmet GWBal. Beräkningen är gjord utifrån flera scenarier eftersom det inte är möjligt att kartlägga grundvattnets förekomst och strömningsvägar i detalj utan provpumpningar.

De generella **geologiska** förutsättningarna för samtliga scenarier baseras på generell kunskap om jordarter och jordlagerföljder i denna del av Uppland. De utgår även från SGUs jorddjupskarta. Bergets vattenförande förmåga har bedömts utifrån litteraturvärden, kartor och de fältstudier som utförts i området.

- Berget har en normal till liten kinematisk porositet (0.04%)
- Planområdet domineras av lerig morän (omkring 1 m mäktig) och antas överlagra 0.5 m siltig morän över berg
- Svallsand/svallgruslagren antas vara 1 m mäktiga och överlagrar lerig morän (0.5 m) på berg.
- Glacial lera antas vara omkring 2 m mäktig och överlagrar 1 m lerig morän på berg.
- Torvlagren antas vara 3 m mäktiga och överlagrar silt (1m) samt lerig, siltig morän (1m) över berg
- Berget är heterogent, dvs sprickorna står bara delvis i förbindelse med varandra
- Grundvattenlagret i berg räknas endast ner till -10 m ö h.. Vid ökad avsänkning av grundvattennivån ökar risken för salt grundvatten.

Områdets avgränsning baseras på att:

- Beräkningen görs på den del av planområdet där grundvattnet kan antas kommunisera, dvs där uttagen görs ur samma akvifer (grundvattenlager). Den nordligaste delen, med ett fåtal fastigheter antas således inte bidra till vattenlagren i de centrala och södra delarna av Stenskär. Området blir då ca 1.6 km^2 stort.
- En zon längs kusten har tagits bort då grundvattenbildningen inom strandzonen inte kan antas nämnvärt bidra till akviferens grundvattenbildning utan antas strömma direkt ut mot havet, se **figur 6**. Det verkliga grundvattenbildningsområdet blir då 1.25 km^2
-

De generella **uttagskriterierna** baseras på:

- 133 fastigheter med i genomsnitt 4 boende. Några (3) av fastigheterna verkar obebyggda men antas omfattas av detaljplanen och således bebyggbara. Det genomsnittliga hushållet i Sverige består bara av 2.5 personer men man kan anta att området kan bli attraktivt för barnfamiljer.
- Idag antas endast omkring 15-20% av fastigheterna vara permanentbebodda men modelleringen fortgår med en över tid ökande omvandling tills dess att samtliga fastigheter blivit permanentbostäder (extremfall)
- Specifik förbrukning för permanentbebyggelse 170 l/p, dygn och för fritidshus 100 l/p,dygn

De generella **grundvattenbildnings- och nederbördsförhållandena** är:

- Grundvatten kan endast bildas vid överskott av nederbörd (främst under höst, vinter och vår)
- Klimatdata hämtat från station Stockholm 9821, representerande östra Sveriges kustområde.
- Beräkningen är gjord dels för normalår, dels för torrår (med ca 20 års återkomsttid)

Övriga modelleringskriterier:

- Beräkningen avstannar när endast 30% av grundvattenlagret återstår, varvid problem med grundvattentillgång kan tänkas uppkomma.

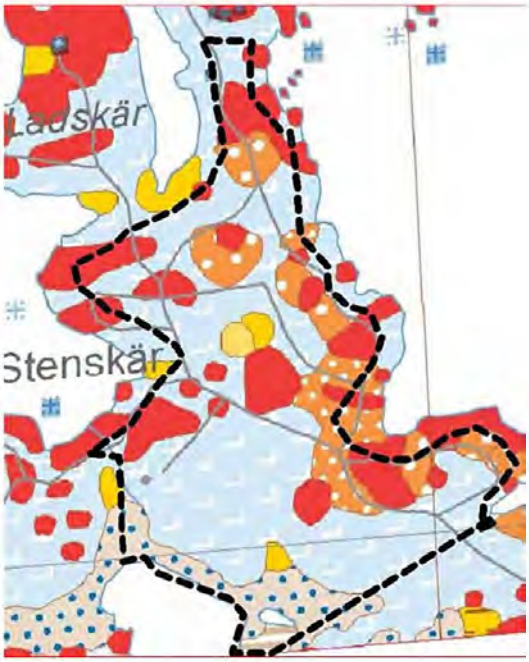

Figur 6 *Geologisk karta över Stenskär med avgränsning av grundvattenbildningsområde och akviferens utbredning. För förklaring av färgerna, se figur 3*

Scenario 1: Förhållandena i närtid med endast 20% permanentbeboende. Medräknat 10 nya fastigheter

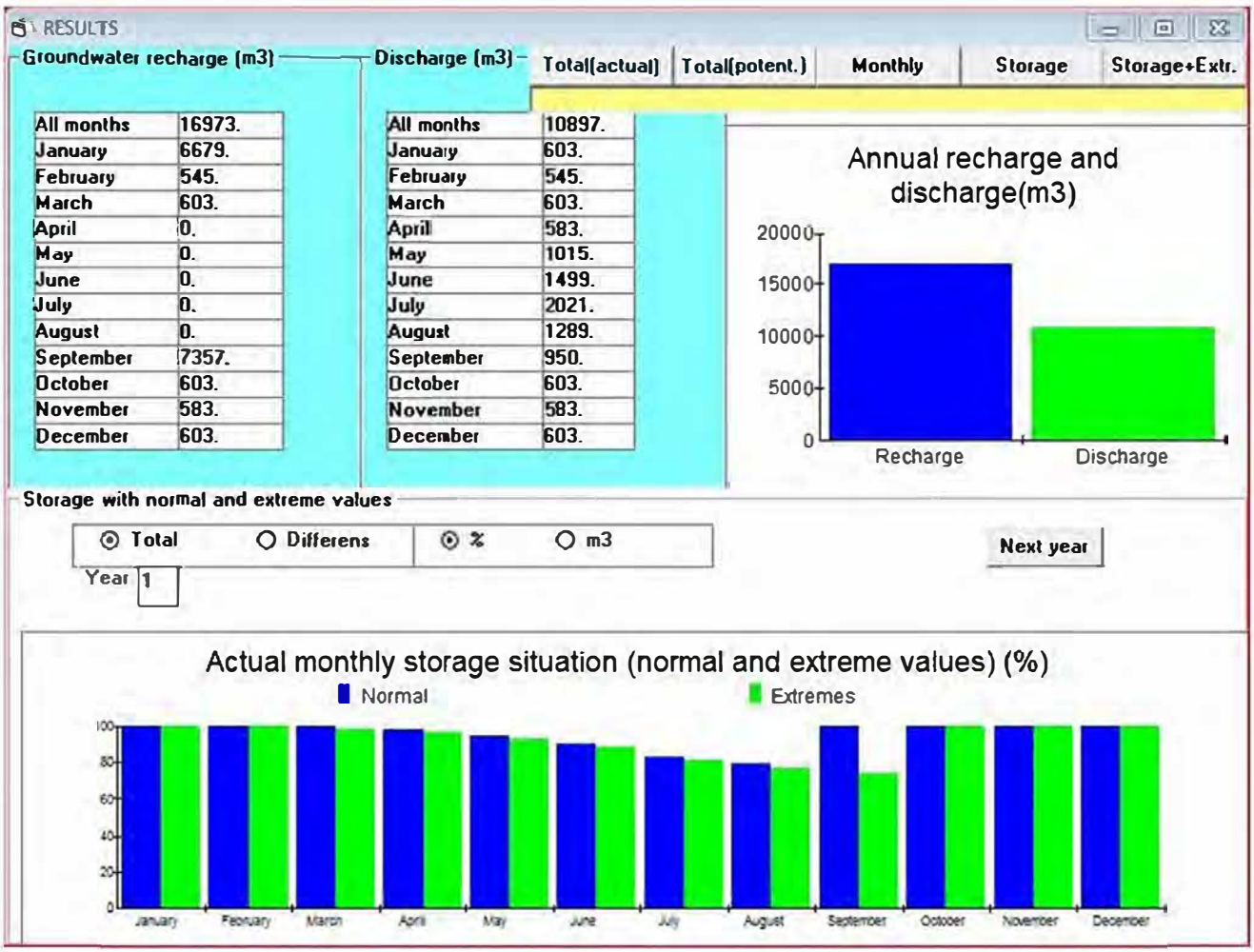

Figur 7 *Resultat från beräkning med GWBal. Situationen idag eller i en snar framtid med omkring 20% permanentboende i Stenskär. Staplarna underst visar grundvattenlagrets utveckling under ett normalår (blått) respektive under torrår(grönt). Histogrammet överst till höger visar att grundvattenbildningen (recharge) på årlig basis vida överstiger grundvattenuttagen (discharge). Även under ett torrår kommer ca 70% av lagret att återstå innan höstregnen snabbt fyller på magasinen igen.*

Scenario 2: Modellering av grundvattenlagrets utveckling med en allt ökande grad av permanentboende tills samtliga fastigheter blivit permanentbebodda. Medräknat 10 nya fastigheter.

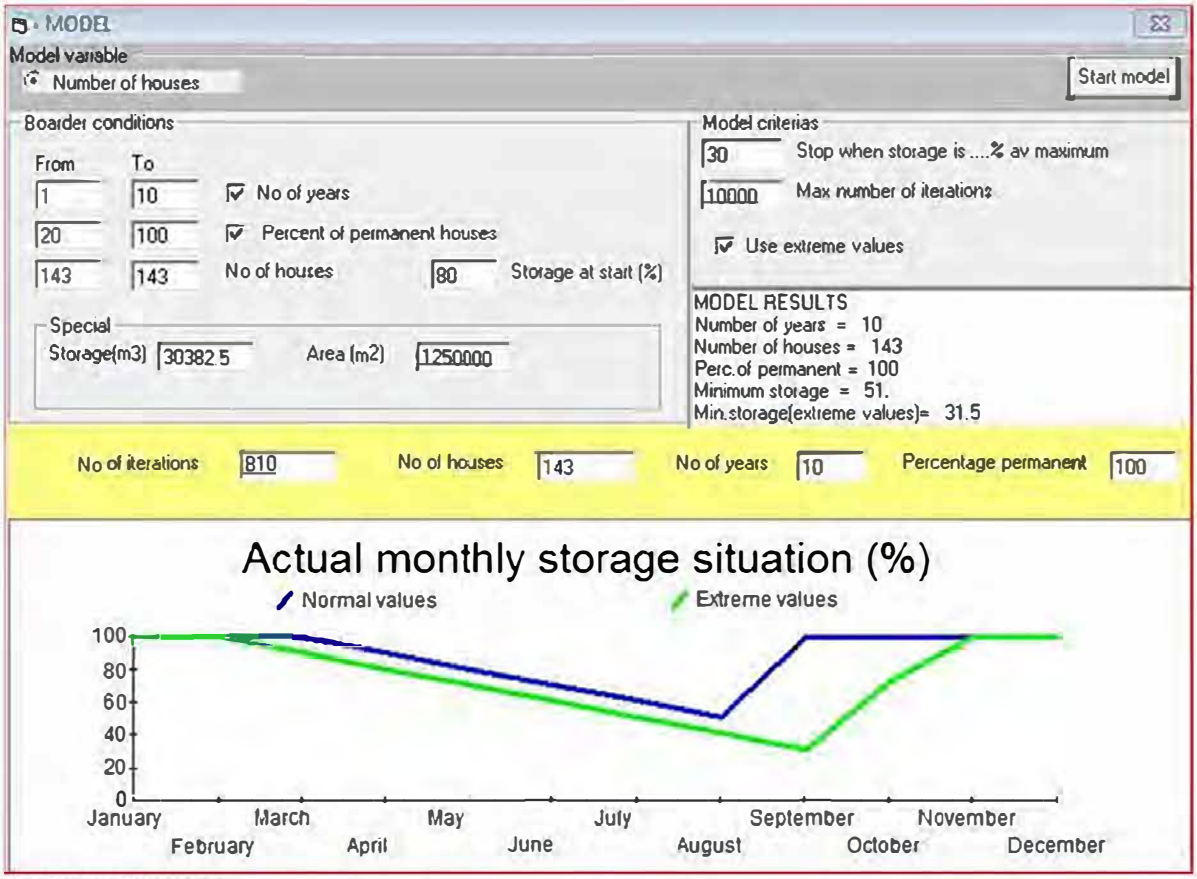

MODEL SETTINGS
From year no 1 To year no 10
From 20% to 100% permanent houses.
Maximum number of houses in the area = 143
Fill of storage at start = 80%
Maximum number of iterations = 10000
Normal and extreme climate values used in the modeling.
Extreme precipitation and normal evapotranspiration values used.
MODEL CRITERIA
Model stops when storage reaches 30% of maximum or if criteria conditions are not fitted.
MODEL RESULTS
Modeling interrupted. Criteria not fitted with the actual settings.
Total number of iterations = 810
Number of houses = 143
Percent of permanent houses = 100
Number of modeling years = 10
Minimum storage modeled (percentage of maximum) = 51.
Minimum storage(extreme values) = 31.5
END MODEL RESULTS

Figur 8 *Resultat från beräkning med GWBal, Grafen visar grundvattenlagrets utveckling över ett år med en allt ökande permanentningsgrad. Den blå linjen representerar ett nederbördsmässigt normalår och den gröna linjen ett torrår med återkomsttid ca vart 20:e år. Området klarar en permanentningsgrad på 100% även under torrår, varvid det fortfarande återstår 31% av grundvattenlagret.*

Beräkningen enligt **figur 8** visar alltså att området tål en omvandling till permanentbebyggelse även vid tillkomst av 10 nya fastigheter. Vid torrår återstår då 31% av grundvattenlagret. För att ha en tillräcklig säkerhet mot grundvattenbrist bör det således finnas en restriktivitet mot ytterligare tillkommande bebyggelse utöver de 10 fastigheter som planeras.

Vattenförsörjning för fastigheterna

Vattenförsörjningen för de existerande fastigheterna i Stenskär baseras idag på enskilda, vanligtvis, borrade brunnar. Det är därför rimligt att även tillkommande fastigheter försörjs med enskilda brunnar. De olika fastigheternas lägen, topografi och geologi beskrivs översiktligt enligt **Bilaga: "Beskrivning av tomtlägen".** De flesta fastigheterna har, åtminstone delvis, ett moränlager på 1-3 m eller svallsand i ytan. Några av fastigheterna, 1, 6, 7 och 8, består till viss del av berg i dagen. Det är inte rimligt att i nuläget föreslå lokalisering av de enskilda brunnarna inom fastigheterna. Detta görs lämpligtvis i samband med brunnsborrningen och påverkas av husens och avloppslösningens placering. Eftersom flera av de tillkommande fastigheterna gränsar till varandra, fastigheterna 6, 3-4 samt 7-8, kan eventuellt gemensamma brunnar mellan flera fastigheter konstrueras.

Vattenkemiska förhållanden

Vattenkemiska data

Vattenkemiska förhållanden kan påverkas av antropogena förhållanden eller naturliga variationer i marken. De antropogena förhållanden som främst skulle kunna påverka vattenkemin är:

- befintliga avloppsanläggningar inom planområdet
- djurhållning och jordbruk i angränsande marker
- avisnings- eller dammbindningsmedel på vägar i området

De naturliga förhållanden som kan medföra en försämrad grundvattenkvalitet är bland annat:

- hög uran- eller radonhalt
- relikt salt grundvatten
- hög halt av fluorid
- hög hårdhet

Att prediktera vattnets kemiska egenskaper är betydligt svårare än att bedöma tillgången på grundvatten. De flesta vattenkvalitetsproblem kan dock åtgärdas genom bland annat filterteknik och luftning.

Uppdraget har inte omfattat någon egentlig vattenkemisk bearbetning då vattenkemiska data till stora delar inte finns tillgängliga från området. Vattenkemisk provtagning och analys av brunnsvatten från Stenskär har inte ingått. Flyggeofysiska data vid SGU visar dock att strålningen från området är låg till måttlig, vilket minskar risken för radon och uran, **figur 9.** Flygmätningarna visar dock bara ytförhållandena och brunnarna kan tänkas nerdrivna i en mer strålningsbenägen berggrund. En genomgång av SGUs biogeokemiska karteringer över metaller i marken visar inte på några förhöjda halter.

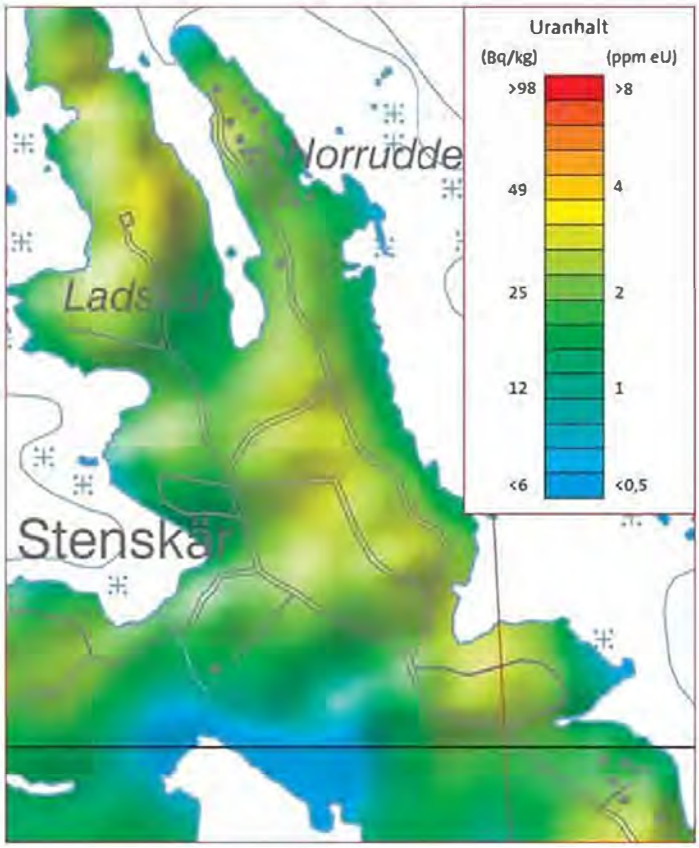

Figur 9 *Halt av uran i jord och berg uppmätt genom flygmätningar over Stenskär.*

Uppdraget omfattar dock en översiktlig bedömning av risken för salt grundvatten i området och baseras på den s k RV-metoden (RiskVariabel-metoden) som är en statistiskt variabelbaserad metod som ursprungligen togs fram av undertecknad för bedömning av risk för salt grundvatten baserat på erfarenheten från en stor mängd vattenanalyser (Lindberg & Olofsson 1997). Resultatet visas i **figur 10.** Ungefär 20% av samtliga bergborrade brunnar i Uppland uppvisar förhöjda kloridhalter (>50 mg/l). Detta beror på att Uppsala län varit täckt av salta eller bräckta hav efter istiden varvid det salta vattnet stängts inne på djupare nivåer eller under täta leror. I nordligaste Uppland, där Stenskär ingår) är situationen än värre, 30% av brunnarna uppvisar förhöjda salthalter (>50 mg/l) och 16% av brunnarna överstiger smakgränsen för salt dvs 300 mg/l, vilket också är ett estetiskt gränsvärde för allmänna vattentäkter.

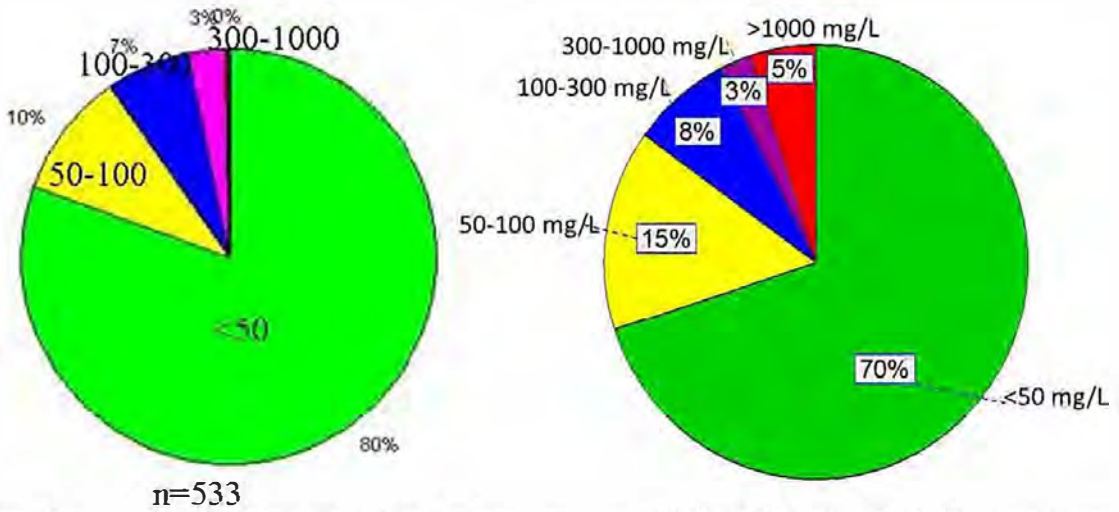

Figur 10 *Fördelningen av kloridhalter i regionen (Uppsala län) som helhet (t.v), samt nordligaste Uppland, inkl Stenskär (t.h), data från SGUs arkiv*

Resultat av bearbetning enligt RV-metoden visas i **figur 11 och 12**. Totalt har 15 olika faktorer viktats, 6 naturgivna, 6 tekniska och 3 avståndsfaktorer. De tre figurerna (**figur 11**) visar att det tydligt finns en sannolikhet för att påträffa salt grundvatten i området. För närvarande är den måttligt (**figur 11**, t.v.) men vid en ökande sanitär standard till permanentboende då vattenförbrukningen ökar kraftigt kommer sannolikheten för salt grundvatten att öka betydligt (**figur 11**, t.h)

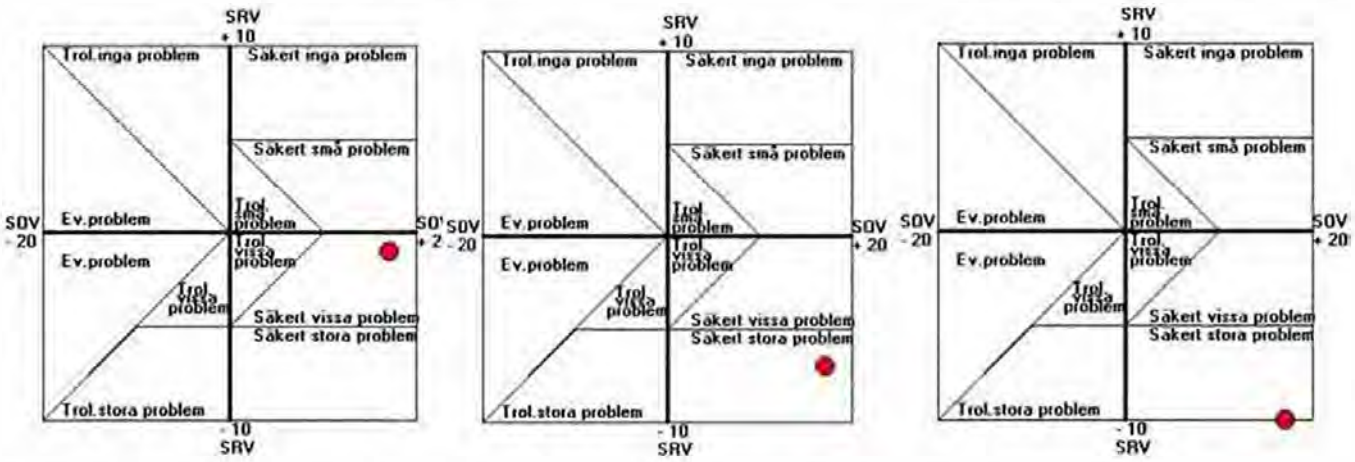

Figur 11 *Tre scenarier för sannolikheten att erhålla salt grundvatten med ökande permanentningsgrad i Stenskär. Scenarierna är gjorda med RV-metoden och visar nuvarande förhållanden med mest fritidsbebyggelse och måttlig sanitär standard (t.v) och ett slutligt scenario med full permanentbebyggelse och hög sanitär standard (t.h).*

VALDA ALTERNATIV

Nr	Variabel	Valt alternativ	Osäkerhet
1	Nederbörd (mm)	500-700 mm	Liten
2	Topografi (maximal höjdskillnad i området)	5-10 m	Liten
3	Jordart	siltig-lerig morän	Liten
4	Jordlagrens mäktighet	1-3 m	Måttlig
5	Regionala sprickzoner	Någon sprickzon	Måttlig
6	Lokal sprickfrekvens	Måttlig (1 per 5 m - 1 per m)	Måttlig
7	Ytvattenreservoirer	Sjöar inom området	Liten
8	Brunnsdjup	40-70 m	Liten
9	Markens exploateringsgrad	2-5 hus/ha	Liten
10	Lokalisering av uttagsbrunnarna	Brunnarna spridda över området	Liten
11	Nivåläge för den specifika brunnen (% av maxir	Används ej	Stor
12	Sanitär standard	Medium, indraget vatten,ingen toalett,ingen	Måttlig
13	Avstånd till hav	100 - 300 m	Liten
14	Avstånd till väg som saltas	>100 m	Liten
15	Avstånd till andra saltkällor (industrier, avfallsd	>300 m	Måttlig

Figur 12 *Presentation av valda alternativ vid beräkning av sannolikheten att erhålla salt grundvatten med RV-metoden. Beräkningen avser förhållandena idag med huvuddelen fritidsbebyggelse.*

RV-metoden visar som väntat att området har en måttlig till stor risk för att erhålla grundvatten med förhöjd salthalt. Detta gäller dock även Uppland som helhet. Risken inom det aktuella området bedöms dock vara 10% högre än genomsnittet. Om området förvandlas till permanentbebyggelse med hög sanitär standard och därmed hög vattenförbrukning kommer sannolikheten för salt grundvatten att öka ytterligare.

Diskussion och slutsatser

Generellt gäller att de geologiska förhållandena i området endast medger ett tämligen begränsat grundvattenlager. Berggrunden rymmer begränsade vattenmängder och tillskott av nedsipprande vatten från jordlager är närmast en förutsättning för större grundvattenuttag ur berg. Jordmäktigheterna i Stenskär är relativt måttliga utom i söder. Jordlagren är dock ställvis gynnsamma för infiltration, speciellt i de mer utbredda områden med svallsand/svallgrus som finns i sydost.

Beräkningarna med GWBal visar att vattentillgången och nybildningen av grundvatten inom planområdet räcker för den nuvarande och tillkommande bebyggelsen (beräknat på 10 fastigheter) såväl under normalår som torrår. Förhållandena gynnas av förhållandevis stora fastigheter samt områden med svallsand. Beräkningen är gjord utifrån ett scenario där alla fastigheter blivit permanentbebodda och med hög vattenförbrukning, vilket torde ligga långt fram i tiden. Under den situation som råder idag med huvudsakligen fritidsbebyggelse är vattentillgångarna helt tillräckliga även medräknat de tillkommande fastigheterna. Samtliga parametrar i modellen har satts konservativt, det vill säga med stor säkerhetsmarginal och att det ska finnas minst 30% av lagret kvar även under torrår. Vid fullt permanentboende i området inräknat tillkommande 10 fastigheter återstår det enligt beräkningarna 31% av grundvattenlagret, varför det bör finnas en restriktivitet mot ytterligare bebyggelse för permanentboende utöver de fastigheter som nu planeras.

Den nytillkommande bebyggelen avses att erhålla vatten från enskilda brunnar för varje fastighet. Data från brunnsarkivet vid SGU visar att medianbrunnen i området ger 400 l/tim men att det även förekommer helt torra brunnsborrningar i området. Vattenmängden på den enskilda fastigheten går naturligtvis aldrig att prediktera men vattenmängden totalt är helt tillräcklig. De tillkommande fastigheterna skiljer sig dock inte mycket från de redan existerande i området utan utgör mer en förtätning av befintlig bebyggelse.

Kvalitetsmässigt utgör hela norra Uppland ett riskområde för erhållande av salt grundvatten. Det är därför av stor betydelse att tillkommande brunnar i Stenskär inte görs för djupa, helst inte djupare än 60 m eftersom sannolikheten för salt grundvatten ökar kraftigt med brunnsdjup och naturligtvis vattenuttag. Sannolikheten för salt grundvatten i Stenskär bedöms vara omkring 10% högre än generellt i Uppland.

Referenser

Lindberg, J. & Olofsson, B 1997: Risk för salt grundvatten - en studie med hjälp av GIS över delar av Norrtälje kommun. Rapport från Norrtälje kommun, SGU och KTH. Norrtälje kommun, 32 s.

Persson, L., Göransson, M, Persson L. & Sträng M., 2001:Bergkvalitetskartan 111 Uppsala NV. Sveriges Geologiska Undersökning, Ser Af 210Bk

Söderholm, H. Müllern, C-.F. & Engqvist P., 1983: Beskrivning och bilagor till hydrogeologiska kartan över Uppsala län. SGU Ser Ah 5

Fastighetsförteckning

2018-02-20, rev 2022-05-19
Aktualitetsdatum i fastighetsregistret, 2022-05-06
Projektnummer: 1052996

Fastighetsförteckning till detaljplan för Stenskär 1:1, Östhammars kommun, Uppsala län

Beteckning på kartan	Ägare/Innehavare, adress	Övrigt

FASTIGHETER INOM PLANOMRÅDET

Stenskär 1:1	[redacted]	

MARKSAMFÄLLIGHETER INOM PLANOMRÅDET

Inga kända		

ANLÄGGNINGSSAMFÄLLIGHETER INOM PLANOMRÅDET

Inga kända

RÄTTIGHETER INOM PLANOMRÅDET

Inga kända		

Metria AB
Köpmangatan 18
641 30 Katrineholm
Tel 010-121 87 80
info@metria.se | metria.se | katrineholm@metria.se

Beteckning på kartan	Ägare/Innehavare, adress	Övrigt

FASTIGHETER UTANFÖR PLANOMRÅDET

Börstils-Sund 13:1		
Stenskär 1:2		
Stenskär 1:23		
Stenskär 1:24		
Stenskär 1:32		
Stenskär 1:36		
Stenskär 1:56		
Stenskär 1:70		
Stenskär 1:74		
Stenskär 1:75		
Stenskär 1:79		

Beteckning på kartan	Ägare/Innehavare, adress	Övrigt

FASTIGHETER UTANFÖR PLANOMRÅDET forts.

Stenskär 1:86	[redacted]	
	[redacted]	
Stenskär 1:87	[redacted]	
	[redacted]	
Stenskär 1:92	[redacted]	
	[redacted]	
	[redacted]	
Stenskär 1:95	[redacted]	
Stenskär 1:96	[redacted]	
Stenskär 1:99	[redacted]	
	[redacted]	
	[redacted]	
Stenskär 1:100	[redacted]	

Beteckning på kartan	Ägare/Innehavare, adress	Övrigt

FASTIGHETER UTANFÖR PLANOMRÅDET forts.

Stenskär 1:101	[redacted]	
	[redacted]	
Stenskär 1:103	[redacted]	
	[redacted]	
Stenskär 1:105	[redacted]	
Stenskär 1:111	[redacted]	
	[redacted]	
Stenskär 1:116	[redacted]	
	[redacted]	Taxerad ägare
Stenskär 1:119	[redacted]	
	[redacted]	
Stenskär 1:122	[redacted]	

Beteckning på kartan	Ägare/Innehavare, adress	Övrigt

FASTIGHETER UTANFÖR PLANOMRÅDET forts.

Stenskär 1:125	[redacted]	
	[redacted]	
Stenskär 1:142	[redacted]	
	[redacted]	
Stenskär 1:144	[redacted]	
	[redacted]	

ANLÄGGNINGSSAMFÄLLIGHETER UTANFÖR PLANOMRÅDET

Stenskär GA:1	[redacted]	Vägförening

UPPLYSNING

Utredningen saknar servitut som tillkommit genom vattendom eller liknande. Vidare saknas eventuellt avtalsrättigheter som inte är offentliggjorda genom inskrivning.

Fastighetsförteckningen upprättad enligt LMV-Rapport 1999:10, 5kap. 9§ PBL.

Fastighetsförteckningen upprättad av Jennie Shahan 2018-02-20.

Fastighetsförteckningen reviderad av

[redacted]

Ida Johansson

Efter antagande i Kommunfullmäktige, skicka underrättelse om beslutet + besvärshänvisning till epost samt postadresser enligt följande sidor.

[redacted]

[redacted]

Köpeavtal

Säljare: Östhammars kommun, 212000–0290, Stångörsgatan 10, Box 66, 742 21 Östhammar.

Köpare: Credentia AB, 556025–2891, Box 395, 761 24 Norrtälje.

Objekt: Fastigheterna Östhammar 1:11 samt 1:12, se bifogad karta.

Köpeskilling: 1 230 400: - / Enmiljontvåhundratrettiotusenfyrahundra/ kronor (400 kronor per BTA bostad)

§1

Köpeskillingen ska betalas kontant i sin helhet. Tillträdet sker när köpeskilling är inbetald.

§2

När köpeskillingen har betalats i sin helhet skall säljaren överlämna kvitterat köpebrev till köparen.

§3

Köparen svarar för lagfartskostnader i samband med förvärv.

§4

Köparen ska betala anslutningsavgift för vatten och avlopp enligt vid anslutningstillfället gällande taxa för kommunala vatten och avloppsanläggningar. Anslutningsavgiften ska reduceras med kostnaden för utbyggnaden av etappen.

§5

Köparen förbinder sig att på fastigheterna uppföra två flerbostadshus avsedda för permanent bruk. I det fall köparen överlåter fastigheten skall denna förbindelse införas i köpekontraktet vid överlåtelsen. Credentia skall samtidigt förbinda sig till att teckna ett totalentreprenadkontrakt med bostadsrättsföreningen Galjonen, för att uppföra byggnaderna.

§6

Detta avtal gäller under förutsättning att Östhammars kommunfullmäktige beslutar att godkänna avtalet. Om ett sådan beslut inte kommer till stånd förfaller detta avtal utan ersättningsrätt för någon av parterna.

Detta avtal är upprättat i två likalydande exemplar av vilka köpare och säljare tagit var sitt.

Östhammars Kommun
Säljare

_____
Ort och datum

_____
Signatur

_____
Namnförtydligande

Credentia AB
Köpare

Norrtälje 2022-05-31
Ort och datum

[redacted]
Signatur

Ronny Jansson
Namnförtydligande

_____
Ort och datum

_____
Signatur

_____
Namnförtydligande

Säljarens egenhändiga namnteckningar

bevittnas:

_____

_____

Bilaga – fastighetskarta över Klackskär

Taxetabeller enligt LSO och LBE
2023 Östhammars kommun

1 Taxor enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO)

	Ärendetyp tillsyn	Verksamhetsklass enligt Boverkets byggregler (BBR)	Avgift
1	Kontor, Industri, Lager	VK1, VK6	9 275 kr
2	Samlingslokal <=150 personer	VK2A	7 385 kr
3	Samlingslokal <=150 personer med alkoholförsäljning	VK2A	6 011 kr
4	Samlingslokal >150 personer	VK2B	7 557 kr
5	Samlingslokal >150 personer med alkoholförsäljning	VK2C	7 901 kr
6	Gemensamhetsboenden	VK3B	7 214 kr
7	Hotell	VK4	8 244 kr
8	Vårdmiljöer, daglig verksamhet	VK5A	7 042 kr
9	Behovsprövade särskilda boenden	VK5B	8 072 kr
10	Vårdmiljö, sjukhus och fängelser	VK5C+D	9 275 kr
11	Tillsyn av enskilda förhållanden		5 840 kr
12	Byggnader där museiföremål förvaras		5 840 kr
13	Byggnader och anläggningar med särskilda krav på brandkyddet		6 870 kr

2 Taxor enligt lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor (LBE)

	Ärendetyp tillsyn	Avgift
1	Hantering explosiva varor	6 355 kr
2	Bensinstation obemannad	7 042 kr
3	Bensinstation bemannad	7 901 kr
4	Hantering av fabriksförslutna förpackningar (exempelvis förvaring på försäljningsställen)	4 981 kr
5	Hantering av brandfarliga varor i lösa behållare (exempelvis skola, restaurang)	7 557 kr
6	Mindre hantering av brandfarliga varor i cistern och lösa behållare	8 072 kr
7	Hantering av brandfarliga varor i cistern och lösa behållare	10 305 kr
8	Omfattande eller komplex hantering av brandfarliga varor	17 519 kr
9	Tillsyn av enskilda förhållanden	5 840 kr

3 Taxor enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) och enligt lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor (LBE), vid samordnad tillsyn. Avgift tas ut för både tillsynen enligt LSO och tillsynen enligt LBE.			
	Ärendetyp, Tillsyn LSO	**Verksamhetsklass enligt Boverkets byggregler (BBR)**	**Avgift**
1	Kontor, Industri, Lager	VK1, VK6	5 805 kr
2	Samlingslokal <=150 personer	VK2A	4 539 kr
3	Samlingslokal <=150 personer med alkoholförsäljning	VK2A	3 619 kr
4	Samlingslokal >150 personer	VK2B	4 654 kr
5	Samlingslokal >150 personer med alkoholförsäljning	VK2C	4 885 kr
6	Gemensamhetsboenden	VK3B	4 424 kr
7	Hotell	VK4	5 115 kr
8	Vårdmiljöer, daglig verksamhet	VK5A	4 309 kr
9	Behovsprövade särskilda boenden	VK5B	5 000 kr
10	Vårdmiljö, sjukhus och fängelser	VK5C+D	5 805 kr
11	Byggnader där museiföremål förvaras		3 705 kr
12	Byggnader och anläggningar med särskilda krav på brandkyddet		4 395 kr
	Ärendetyp, Tillsyn LBE		**Avgift**
13	Hantering explosiva varor		4 077 kr
14	Bensinstation obemannad		4 538 kr
15	Bensinstation bemannad		5 113 kr
16	Hantering av fabriksförslutna förpackningar (exempelvis förvaring på försäljningsställen)		3 129 kr
17	Hantering av brandfarliga varor i lösa behållare (exempelvis skola, restaurang)		4 883 kr
18	Mindre hantering av brandfarliga varor i cistern och lösa behållare		5 228 kr
19	Hantering av brandfarliga varor i cistern och lösa behållare		6 724 kr
20	Omfattande eller komplex hantering av brandfarliga varor		11 639 kr

4 Taxor enligt lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor (LBE)		
	Ärendetyp tillstånd	**Avgift**
1	Fyrverkeriförsäljning	4 294 kr
2	Stenspräckare	3 263 kr
3	Övrig förvaring av explosiva varor	5 324 kr
4	Anmälan om godkännande av föreståndare för explosiva varor/ person som deltar i verksamhet med explosiva varor	1 718 kr
5	Bensinstation obemannad	6 355 kr
6	Bensinstation bemannad	8 072 kr
7	Hantering av fabriksförslutna förpackningar (exempelvis förvaring på försäljningsställen)	3 607 kr
8	Hantering av brandfarliga varor i lösa behållare (exempelvis skola, restaurang)	6 011 kr
9	Mindre hantering av brandfarliga varor i cistern och lösa behållare	6 355 kr
10	Hantering av brandfarliga varor i cistern och lösa behållare	10 477 kr
11	Omfattande eller komplex hantering av brandfarliga varor	20 438 kr
12	Mindre förändring av befintligt tillstånd	2 576 kr
13	Tillfällig hantering av brandfarlig vara	4 637 kr
14	Avslag av tillståndsansökan	2 576 kr

Taxorna gäller från och med 2023-01-01.
Avgift enligt denna taxa betalas av sökanden/beställaren av tillstånd eller av den som tillsynen avser mot faktura när denne tillställts räddningsnämndens beslut eller efter genomförd tillsyn.
Betalas inte avgift senast vid i fakturan angiven förfallodag utgår dröjsmålsränta enligt räntelagen (1975:635) från förfallodagen tills betalning sker.
Avgiften beräknas efter den taxa som gäller när ärendet inkommer/startar.
Om en åtgärd inte kan hänföras till en särskild grupp i tabellerna, beslutar räddningsnämnden i Uppsala kommun om skälig avgift grundad på tidersättning.
Avgift för avslagsbeslut återbetalas om beslutet upphävs inom ett år. Avräkning ska ske mot eventuell avgift som ska utgå för den aktuella åtgärden.
När en tillsyn inte kunnat genomföras på aviserad tid (på grund av att den som tillsynen avser inte kommit på aviserad tid och inte heller bokat om den aviserade tiden) tas en avgift på 1 156 kr ut. Avgiften faktureras den som tillsynen avser.
Alla avgifter är exklusive moms.

Inkom 2022-06-14
Dnr KS-2022-426-1
Dpl 913

LOKALPARTIET
boa

Motion angående insatser för trygghet och studiero

Forskning på högstadiet visar att de ger mindre upplevd stress, mindre psykologiska problem, mindre emotionella och psykosomatiska symptom, förbättrad självbild och ökad självkontroll, minskade kamratproblem och bättre trivsel i skolan om man arbetar med enkla korta stillhets- och mindfulness-övningar.
Några få minuters lugn vävs in på lektionerna. De uppskattas av barn och elever i alla åldrar, även av lärare som också mår bättre av dem. Nedkortade och i förenklad form har de även vävts in i förskolans vardag där de visat sig minska bullret och förskolelärarnas sjukskrivningar.
Det hjälper skolan att leva upp till skollagens krav att ”alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero”.

Med hänvisning till ovanstående ser jag:

- att Östhammars kommun initierar ett pilotprojekt där pedagoger och personal i förskola samt skola får utbildning i hur man kan arbeta med stillhets- och mindfulness i klassrummet.

Anna Göransson
Lokalpartiet BOA

SVAR PÅ MOTION FRÅN ANNA GÖRANSSON (BOA)

Anna Göransson har i sin motion föreslagit att Östhammars kommun skall använda sig av en metod ”för mindfullness och stillhet” för att skapa studiero. Med hänvisning till medsända dokument från sektor bildning föreslås kommunfullmäktige besluta att avslå motionen.

Östhammar 2022 08 10

Jacob Spangenberg (C)

Ordförande i kommunstyrelsen

Inkom 2022-09-02
Dnr KS-2022-550
Dpl 914

Interpellation ställd till Jacob Spangenberg om hur kommunen förberett sig inför kommande elprischock?

Vi har nya prisrekord på elpriser i hela norra Europa, vilket för en kommun ställer krav inom flera områden som på kostnader för den egna förbrukningen i kommunens alla verksamheter, back-upsystem för ev stoppade elleveranser, samt även beredskap för konsekvenser för de boende och deras ev ökande krav på kommunalt stöd.

Hur har kommunen förberett detta?

Öregrund 2022 0901

Lars O. Holmgren

Lokalpartiet BoA

Inkom 2022-09-08
Dnr KS-2022-550-2
Dpl 914

SVAR PÅ INTERPELLATION GÄLLANDE KOMMUNENS ELPRISAVTAL OCH KOMMANDE PRISHÖJNINGAR FRÅN LARS O HOLMGREN

Tack för interpellationen gällande en mycket aktuell fråga.

När det gäller elmarknaden, så har kommunförvaltningen tagit initiativ till

1. Undersöka hur vår elkanvändning/förbrukning ser ut idag

2. Kartlägga vad vi skulle kunna göra i det korta, halvlånga och långa perspektivet för att minska konsumtionen respektive täcka upp vår riskexponering

En första rapportering av detta planeras till tekniska utskottet 20/9

Katrinelund 2022.09.08

Jacob Spangenberg (C)

Ordförande i kommunstyrelsen

Inkom 2022-09-02
Dnr KS-2022-549
Dpl 914

Interpellation ställd till Jacob Spangenberg om servicen i Öregrunds gästhamn?

Hur kan man i en kommun med så hög svansföring inom miljöområdet med bl a tecknade ”hållbarhetslöften” inom området vatten och prioriterad besiktning av enskilda avlopp för att därmed minska tillförseln av kväve och fosfor till våra vatten inte kunna erbjuda tömning av toatankar i kommunens största gästhamn Öregrund under denna säsong?

Öregrund 2022 0804

Lars O. Holmgren

Lokalpartiet BoA

Inkom 2022-09-13
Dnr KS-2022-549-2
Dpl 914

SVAR PÅ INTERRPELLATION FRÅN LARS HOLMGREN GÄLLANDE LATRINTÖMNING I ÖREGRUND SOMMAREN 2022

Inför sommarsäsongen 2022 så konstaterades att slamtömningen för fritidsbåtar i Öregrunds hamn inte fungerade. En beställning på reservdelar för att laga pumpen gjordes i mars, men leveranstiden för dessa har drog ut på tiden förskräckligt, på motsvarande sätt som för många andra leveranser av komponenter som kommunen inte själv råder över.

När det stod klart att delarna inte skulle gå att uppbringa/levereras så upphandlades en helt ny lösning för ändamålet, som dessvärre installerats så sent som i augusti, dvs efter sommarsäsongen.

Att viktiga funktionaliteter inte fungerar när de som bäst behövs är olyckligt. Med en tydligare information till angörande båtgäster hade sannolikt förståelsen ökat och frustrationen minskat.

Jacob Spangenberg (C)

Ordförande i kommunstyrelsen